

ЕРНАЛДУР ИНДРИДАСОН

НОВО РАЗСЛЕДВАНЕ НА ЕРЛЕНДУР И КОЛЕГИТЕ МУ

ИСЛАНДСКИ
БЕСТСЕЛЪР

ГЛАСЪТ

ШВЕДСКАТА НАГРАДА ЗА КРИМИНАЛЕН РОМАН
ФРЕНСКАТА ГОЛЯМА НАГРАДА
НАГРАДА ТРОФЕЙ 813

Clibri

съвременни
трилъри

АРНАЛДУР ИНДРИДАСОН ГЛАСЪТ

Превод: Айгир Сверисон

chitanka.info

Трупът на човек в костюм на Дядо Коледа и в компрометираща поза е намерен в малка стаичка в мазето на голям хотел в Рейкявик. Ерлендур се настанява в хотела и заедно с колегите си Сигурдур Оли и Елинборг започва да разследва случая. За да открият убиеца, полицаите се връщат в миналото на жертвата и скоро установяват, че човекът като дете е бил звезда, хорист, прочул се с вълшебния си детски глас. Както и че грамофонните плочи със записите на песните му струват милиони. Разговарят с бащата и сестрата на жертвата, разпитват персонала на хотела, някои от гостите му, познати и съученици на портиера от детството му. Никой от тях не казва цялата истина. Благодарение на упорството и професионализма на полицаите в крайна сметка всички ще проговорят и убиецът, останал дълго време извън кръга на заподозрените, ще бъде разкрит. Самият Ерлендур може би ще започне интересна връзка с новата си позната Валгердур и ще се сближи с дъщеря си Ева Линд, която се опитва да се откаже окончателно от наркотиците.

„Арналдур Индридасон е вече международно литературно явление. Ясно е защо — романите му са завладяващи и автентични. Очаквам с нетърпение следващите от поредицата.“

Харлан Коубън

Исландският писател Арналдур Индридасон (р. 1961 г.) е завършил история и е работил като журналист и филмов критик, преди да започне да пише криминални трилъри (до днес 14 на брой, много от които бестселъри, някои филмирани, повечето преведени на 24 езика) с главни действащи лица полицаите Ерлендур, Сигурдур Оли и Елинборг. Сравняват го с Хенинг Манкел и Карин Фосум, но оригиналността му е вън от всяко съмнение и майсторското му перо му е спечелило много награди: за „Гробна тишина“ получава Наградата за черен скандинавски роман „Стъклен ключ“, британската награда „Златен кинжал“, Голямата награда на читателките на френското списание „Ел“. Удостоен е и за други

книги от поредицата с наградата „Мистерия на критиката“, с наградата „Черното сърце“, с шведската награда за криминален роман... общо 12 исландски и международни награди

Най-последно настъпи мигът. Завесата се вдигна и салонът се появи пред очите му. Стана му драго да види толкова народ, дошъл да го гледа, притеснението му изчезна начаса. Забеляза няколко деца от училището, както и учители, а ето там видя и директора, стори му се, че той му кимва окуражително. Познаваше обаче малцина от присъстващите. Всички тези хора бяха дошли да го слушат, да чуят прекрасния му глас, събудил интерес далеч зад каменистите брегове на страната.

Постепенно шумът заглъхна, очите на всички се впериха в него в мълчаливо очакване.

Видя баща си на първия ред, някъде в средата, седеше, кръстосал крака, на очите с дебели черни очила с кръгли рамки. Шапката му бе положена на коляното. Видя, че го гледа през стъклениците лещи и му се усмихва благо. Това беше големият миг на живота им. Оттук насетне нищо нямаше да е същото.

Диригентът на хора вдигна ръце. Залата потъна в мълчание.

И той започна да пее със своя ясен и красив глас, за който баща му казваше, че бил ангелски.

ДЕН ПЪРВИ

Елинборг ги чакаше в хотела.

В преддверието имаше голямо коледно дърво, по случай Рождество навсякъде бе украсено с елхови клонки и бляскави топки. Благословената дева сина Божи раждаше^[1]. Големи пътнически автобуси бяха паркирани пред хотела и много хора вече се тълпяха пред рецепцията — чужденци, дошли да прекарат Коледа и Нова година в Исландия, страната, която в техните представи предлагаше незабравими емоции и приключения. Бяха кацнали неотдавна, но много от тях вече си бяха купили исландски вълнени пуловери и бързаха да попълнят регистрационните си карти в тази единствена по рода си страна на зимата. Ерлендур изтръска мокрия сняг от палтото си. Сигурдур Оли се огледа и видя Елинборг да стои при асансьора. Подръпна Ерлендур и двамата си запробиваха път към нея. Тя вече бе огледала местопрестъплението. Полицайте, които бяха пристигнали първи, се бяха погрижили никой да не премести или повреди нещо.

Управителят на хотела ги помоли да не вдигат олелия. Точно тия думи използва, когато се обади по телефона. Това било хотел, а един хотел процъфтявал и благоденствал благодарение на добрата си репутация, така че ако обичат, да се съобразяват с това. Затова нямаше никакви сирени отвън, нямаше униформени полицаи, които да пресичат на бегом фоайето. Управителят каза, че в никакъв случай не бивало гостите на хотела да бъдат притеснявани или плашени. Исландия не трябвало да предлага прекалено много незабравими емоции и приключения.

Бе застанал до Елинборг и стисна ръцете на Ерлендур и Сигурдур Оли. Костюмът му едва го побираше, толкова беше дебел. Сакото му бе закопчано над корема само с едно копче, което беше на път да се откъсне. Коланът на панталона чезнеше нейде под огромното шкембе, което пък сякаш се напъваше да изскочи изпод сакото. Човекът се потеше тъй обилно, че не можеше и за миг да остави голямата бяла кърпа, с която час по час отриваше челото и врата си. Бялата му яка бе мокра от пот. Ерлендур пое мазната му ръка.

— Благодаря ви — каза управителят на хотела и изпръхтя като кит, раздразнен от сполетелите го проблеми.

Управляваше този хотел повече от двайсет години, но никога не бе попадал в подобна ситуация.

— Насред коледната тарапана — изпъшка той. — Не разбирам как можа да се случи това! Как може да се случи такова нещо? — повтори той. Полицайте забелязаха, че е напълно объркан.

— Той горе ли е или долу? — попита Ерлендур.

— Горе или долу? — изпусна въздух дебелият управител. — Имаш предвид дали е отишъл на небето ли?

— Аха — каза Ерлендур. — Точно това искахме да узнаем.

— Ще вземем ли асансьора за нагоре? — попита Сигурдур Оли.

— Не — отвърна управителят на хотела и погледна сърдито Ерлендур, — той е тук долу, в мазето. Има стаичка там. Не искахме да го изхвърляме навън. Такова нещо да му дойде на човек до главата!

— Защо бихте искали да го изхвърляте? — попита Ерлендур.

Управителят го погледна, но не отговори.

Слязоха бавно по стълбището до асансьора, водени от управителя. Беше му невероятно трудно да върви надолу по стълбата и Ерлендур се зачуди как изобщо ще успее после да се качи обратно.

Бяха се съгласили да проявяват известна тактичност. Опитаха се да пристигнат в хотела колкото се може по-дискретно. Три полицейски коли и една линейка бяха паркирали от задната страна. Полицайте и санитарите влязоха през служебния вход. Областният лекар беше на път. Той щеше да установи смъртта и да се обади за кола, която да откара трупа.

Вървяха по дълъг коридор, китът пуфтеше пред тях. Срегнаха няколко униформени полицаи, които ги поздравиха. Колкото по-навътре се влизаше по коридора, толкова по-тъмно ставаше — крушките на тавана бяха изгорели и явно никой не се бе погрижил да ги смени. Най-накрая стигнаха до една врата, отворена навътре към малка стаичка, която приличаше по-скоро на килер, отколкото на помещение за живеене. Имаше все пак в нея едно тясно легло, малко бюро и износена, подобна на парцал черга върху мръсните плочки на пода. Горе, на нивото на тавана се виждаше малко прозорче.

Човекът седеше на леглото, опрян на стената. Бе облечен в крещящо червен костюм на Дядо Коледа^[2]. Островърхата му шапка

беше все още на главата, но се бе свлякла върху лицето му. Голямата бяла брада прикриваше чертите му. Коланът на корема беше разкопчан, както и горницето на костюма. Отдолу носеше само бяла фланелка. В сърдечната област се виждаше прободна рана, очевидно смъртоносна. По тялото му имаше и други рани, но тази в сърцето беше причината за фаталния край. По ръцете му имаше порязвания, сякаш човекът се бе опитвал да се предпази от атаката.

Панталонът бе смъкнат до глезените, от члена на мъжа висеше презерватив.

— ... бягат кончета игриви, мятат заскрежени гриви — изтананика Сигурдур Оли и погледна надолу към трупа.

Елинборг му изшътка да млъкне.

В стаята имаше малък гардероб, вратата му беше отворена. В него бяха наредени сгънати панталони и пуловери, изгладени ризи, бельо и чорапи. На закачалка висеше тъмносиня униформа с позлатени лампази на раменете и пиринчени копчета. До гардероба стояха чифт лъснати черни кожени обувки.

На пода — пръснати вестници и списания. До леглото — нощно шкафче с лампа и една книга: *A History of the Vienna Boys' Choir*^[3].

— Този човек тук ли е живял? — попита Ерлендур и се огледа.

Двамата с Елинборг бяха влезли в стаята, а Сигурдур Оли и управителят на хотела стояха отвън в коридора. Вътре нямаше място и за тях.

— Позволявахме му да ползва тази стая — отвърна управителят с угрижен вид и избърса потта от челото си. — Той работи при нас от доста време. Още от преди аз да дойда тук. Като портиер.

— Вратата била ли е отворена, когато са го намерили? — попита Сигурдур Оли, правейки се, че спазва някаква процедура, сякаш за да се извини за песничката одеде.

— Помолих я да ви изчака — каза управителят на хотела. — Тази, която го намери. Тя е в стаята за почивка на персонала. Направо е получила шок, горкичката, както можете да си представите.

Управителят избягваше да поглежда вътре в стаята.

Ерлендур се приближи до трупа и се взря в раната в сърцето. Мъчеше се да си представи какъв вид нож бе причинил смъртта на човека. Погледна нагоре. Над леглото висеше стар пожълтял киноафиш с Шърли Темпъл^[4], залепен с тиксо през ъглите. Ерлендур не беше

чувал за този филм. Казваше се The Little Princess — „Малката принцеса“. Плакатът беше единствената украса в стаята.

— Кой е това? — попита Сигурдур Оли, както си стоеше до вратата, поглеждайки афиша на стената.

— Че то си пише — каза Ерлендур. — Шърли Темпъл.

— Коя е тя? Мъртва ли е?

— Коя е Шърли Темпъл? — попита Ерлендур, учуден от невежеството на Сигурдур Оли. — Не знаеш коя е Шърли Темпъл? Ти не беше ли учил в Америка?

— Да не е била холивудска звезда? — попита Сигурдур Оли и отново погледна плаката.

— Била е звезда като дете — отговори грубо Ерлендур. — И в известен смисъл е мъртва, независимо дали е умряла, или не.

— А, така ли? — възкликна Сигурдур Оли, който не можа да схване мисълта на колежата си.

— Дете звезда — каза Елинборг. — Мисля, че още е жива. Не си спомням. Май беше станала нещо към Обединените нации.

Внезапно Ерлендур забеляза, че в стаята няма никакви други лични вещи. Огледа се, липсваха лавици с книги или компактдискове, нямаше компютър, телевизор или радио. Само една маса със стол и легло с протъркана възглавница и мръсни завивки. Стаичката напомняше на затворническа килия.

Излезе в коридора и се загледа към мрака в другия му край. Стори му се, че долавя слаба миризма на изгоряло, сякаш някой беше палил кибритени клечки, за да си осветява пътя, или просто си беше играл.

— Какво има там? — попита той управителя на хотела.

— Нищо — отвърна дебелия и погледна към тавана. — Това е просто краят на коридора. Няколко крушки са изгорели, ще се разпоредя да ги сменят.

— Колко време е живял тук този човек? — попита Ерлендур и отново се върна в стаичката.

— Не знам, отпреди моето време.

— Тук ли е бил, когато ти си станал управител?

— Да.

— Казваш ми, че той е живял в този килер двайсет години?

— Да.

Елинборг погледна презерватива.

— Практикувал е безопасен секс — уточни тя.

— Май не е бил достатъчно безопасен — възрази Сигурдур Оли.

Появи се областният лекар, придружен от служител на хотела, който веднага се обърна и тръгна обратно по коридора. Докторът, доста пълен човек, макар и не колкото хотелиера, с мъка се провря в стаичката. Елинборг побърза да се измъкне навън.

— Здравсти, Ерлендур! — каза областният лекар.

— Как ти изглежда ситуацията? — попита Ерлендур.

— Ами като сърдечен удар, но първо трябва да го прегледам — отговори лекарят, който беше известен с циничното си чувство за хумор.

Ерлендур погледна към Сигурдур Оли и Елинборг, които се бяха захилили до уши.

— Можеш ли да кажеш кога се е случило? — попита Ерлендур.

— Не много отдавна. Някъде през последните два часа ще да е. Дори не е започнал да изстива като хората. Открихте ли елените му?

Ерлендур изпъшка.

Областният лекар пусна ръката на трупа.

— Ще напиша смъртния акт — каза докторът. — После вие ще пратите трупа на Баронцигур^[5], там ще го отворят. Казват, че оргазмът е малката смърт — добави той, поглеждайки надолу към трупа. — Този ги е получил и двете.

— И двете ли? — не го разбра Ерлендур.

— И двете смърти, имам предвид — отвърна лекарят. — Ще направите снимки, нали?

— Да — кимна Ерлендур.

— Идеално ще паснат на семейния албум, ще знаеш.

— Струва ми се, че той не е имал семейство — каза Ерлендур и се огледа. — Свърши ли засега? — попита той, искаше му се някак да сложи край на всичкия този хумор.

Областният лекар кимна, провря се обратно през вратата и изчезна в коридора.

— Няма ли да затворим хотела? — попита Елинборг, при което забеляза, че управителят като че ли е на път да получи задух. — Да спрем всякакво влизане и излизане. Да разпитаме всички, които са

отседнали тук, всички от персонала? Да затворим летището. Да спрем международните полети и плавания...

— За бога! — изпъшка управителят и смачка кърпата в ръцете си. — Та това е само портиерът!

„Мария и Йосиф никога не биха получили стая тук“, помисли си Ерлендур.

— Таз... тая... отврат няма нищо общо с моите гости — каза управителят, заеквайки от възмущение. — Те повечето са чужденци, заможни личности от страната, корабовладелци и подобни. Никой от тях си няма работа с портиера. Никой. Това е вторият по големина хотел в Рейкявик. По празници винаги е препълнен. Не можете просто ей така да го затворите. Просто не можете.

— Можем, но няма да го направим — каза Ерлендур, опитвайки се да го успокои. — Може би все пак ще се наложи да разпитаме някои от гостите на хотела и по-голямата част от персонала.

— Слава тебе господи! — изпъшка управителят, видимо поуспокоен.

— Как се казваше този човек?

— Гвюдлойгур — отвърна управителят. — Мисля, че е на около петдесет. И имаш право за семейството, май няма такава.

— Кой го е посещавал тук?

— Изобщо нямам идея — изпъшка управителят.

— Случвало ли се нещо необичайно тук в хотела, което да се свързва по някакъв начин с този човек?

— Не.

— Кражба може би?

— Не. Не се е случвало такава нещо.

— Оплаквания?

— Не.

— Не е ли попадал в някаква ситуация, която може да обясни случилото се?

— Не, поне аз не знам.

— Имал ли е сметки за уреждане с някого от хотела?

— Не знам за такава нещо.

— А извън хотела?

— Доколкото знам — не, но аз не го познавам много добре. Не го познавах — поправи се управителят.

— Дори след двайсет години?

— Ами всъщност никак не го познавах. Не беше много общителен. Все гледаше да се усамоти.

— Мислиш ли, че хотелът е бил подходящо място за подобен човек?

— Аз ли? Ами не знам... Той винаги е бил много учтив и никога не се е оплаквал от него, така да се каже.

— Така да се каже?

— Да, никога не е имало оплаквания срещу него. Беше нелош служител.

— Къде е стаята за почивка? — попита Ерлендур.

— Ще те заведа.

Управителят избърса потта от лицето си, доволен, че полицаите явно нямаха намерение да затварят хотела.

— Имал ли е навика да кани гости? — продължи да разпитва Ерлендур.

— Какво? — каза управителят.

— Гости — повтори Ерлендур. — Някой, когото е познавал, е бил тук, не мислиш ли?

Управителят погледна към трупа и очите му се спряха на презерватива.

— Нищо не знам за неговите приятелки — поясни той. — Абсолютно нищо.

— Май изобщо не знаеш много за този човек! — отбеляза Ерлендур.

— Че той е портиер — отвърна управителят, сякаш това уточнение обясняваше всичко.

Излязоха в коридора. Появиха се експертите със своите уреди и апарати, след тях пристигнаха и други полицаи. Всички изпитваха известни затруднения при разминаването си с управителя в коридора. Ерлендур ги помоли да огледат добре както коридора, така и тъмната ниша по-навътре, след стаичката. Сигурдур Оли и Елинборг продължаваха да стоят в тясното помещение и да гледат трупа.

— Не ми се иска да ме открият така! — промърмори Сигурдур Оли.

— На него му е вече все едно — каза Елинборг.

— Мда, вероятно е така — отвърна Сигурдур Оли.

— Има ли нещо в него? — попита Елинборг и извади малко пакетче солени фъстъци.

Тя постоянно дъвчеше нещо. Според Сигурдур Оли правеше това от нерви.

— В него ли? — учуди се той.

Тя кимна с глава към трупа. Сигурдур Оли я погледна за миг, но бързо се сети за какво ставаше дума. Поколеба се, после клекна до трупа и започна да оглежда презерватива.

— Не — рече той, — няма нищо. Празен е.

— Значи, тя го е убила, преди да получи оргазъм — каза Елинборг. — Докторът мислеше...

— Тя? — попита Сигурдур Оли.

— Да, не е ли очевидно? — каза Елинборг и тикна пълна шепа фъстъци в устата си. Предложи и на Сигурдур Оли, но той поблагодари и отказа. — Не ти ли изглежда, че има замесена жена в цялата тая работа? — допълни тя. — Нали?

— Това е най-елементарната версия — поясни Сигурдур Оли и се изправи.

— Не си ли съгласен?

— Не знам. Нямам и най-малката представа.

[1] „В ложето на света свята е Коледата, благословената дева сина Божи роди“ са първите две строфи от коледния химн „Ложето на света“ на исландския теолог, учител и поет Свейбьорн Егилсон (1803–1864). — Б.пр. ↑

[2] В исландския фолклор Дядо Коледовците са 13 на брой, това са джуджета, които идват всяка нощ и правят бели, ако не намерят оставени за тях лакомства или подаръци. — Б.пр. ↑

[3] История на Виенския момчешки хор (англ.). — Б.пр. ↑

[4] Шърли Темпъл (1928–2014) е американска актриса, танцьорка и певица, известна най-вече като талантливото дете от 30-те година на ХХ век. Става звезда на 6-годишна възраст. Получава специален „детски“ Оскар през 1934 година. По време на Голямата депресия е най-добре платената актриса. По-късно става дипломат и заема поста посланик на САЩ в Гана и Чехословакия, както и Шеф на Протокола на САЩ. — Б.пр. ↑

[5] Улица в центъра на Рейкявик. Там се намира Градската морга.
— Б.пр. ↑

Помещението за почивка на персонала нямаше много общо с лъскавото фойе на хотела и с луксозно обзаведените му стаи. Вътре нямаше коледни украшения, нито пък звучеше коледна музика, имаше само няколко протъркани маси и столове, някаква изкуствена подова настилка, на места прокъсана, и в ъгъла — кухненски кът с шкаф, кафемашина и хладилник. Изглеждаше, като че ли никой не чисти това помещение. По масите се виждаха петна от кафе, навсякъде се валяха мръсни чаши. Измъчената кафемашина бе включена и плюеше вода.

Неколцина служители от хотела се бяха събрали в полукръг около младото момиче, намерило трупа, което все още изглеждаше много разстроено. Беше плакало и по бузите му се бе разтекъл черен грим. Когато Ерлендур и управителят на хотела влязоха, момичето вдигна глава.

— Ето я и нея! — каза управителят с такъв тон, сякаш тя бе виновна за съсипването на свещеното спокойствие на Коледата.

След което изгони останалите служители. Ерлендур на свой ред го избута от стаята с думите, че искал да говори с момичето на спокойствие. Управителят го погледна изумено, но не възрази, каза, че имал достатъчно работа да върши. Ерлендур затвори вратата след него.

Девойчето изтри разтеклия се грим от бузите си и погледна объркано Ерлендур, без да има представа какво точно да очаква. Ерлендур ѝ се усмихна, придърпа един стол и седна срещу нея. На възраст тя бе горе-долу колкото дъщеря му, малко над двайсет, нервна и все още зашеметена от онова, което бе видяла. Беше слабичка, чернокоса, облечена в униформата на камериерка от хотела — светлосин халат. Табелка с името ѝ висеше на горното джобче. Осп.

— От дълго време ли работиш тук? — попита Ерлендур.

— Скоро ще стане година — отвърна Осп с тих глас и плахо погледна Ерлендур.

Той като че ли нямаше намерение да ѝ създава неприятности. Девойката подсмъркна и поизправи гръб. Намирането на трупа определено ѝ се бе отразило. Тя леко потреперваше. „Името ѝ

подхожда“, помисли си Ерлендур. Осп^[6]. Приличаше на малка клонка, разлюляна от вятъра.

— Харесва ли ти работата в хотела? — попита Ерлендур.

— Не — отговори тя.

— Тогава защо работиш тук?

— Човек все някъде трябва да работи.

— А кое му е толкова лошото на хотела?

Тя го погледна така, сякаш въпросът беше напълно излишен.

— Сменям чаршафи — каза, — мия тоалетни чинии. Чистя с прахосмукачка. Но все пак е по-добре от „Бонус“^[7].

— А хората?

— Управителят е скапаняк. Някои от гостите пък си мислят, че човек работи единствено за да могат да го опипват.

— Защо отиде в мазето? — попита Ерлендур.

— За да доведе Дядо Коледа. Децата го чакаха.

— Децата ли?

— На коледната веселба. Правим коледно увеселение за работещите в хотела, за децата им, както и за децата на гостите. Той трябваше да бъде Дядо Коледа. И като не се появи, ме пратиха да го доведе.

— Не е било приятна гледка.

— Никога преди не бях виждала труп. А и този презерватив... — Осп се опита да прогони спомена от съзнанието си.

— Той имаше ли някакви приятелки тук в хотела?

— Никакви, за които да знам.

— Знаеш ли за някоя извън хотела, с която да е имал връзка?

— За този човек не знам нищо, а от него видях повече, отколкото на мене се иска.

— Отколкото ми се иска — поправи я Ерлендур.

— А?

— Казва се „ми се иска“, а не „на мене се иска“.

Тя го погледна със съжаление, сякаш полицаят имаше някакъв проблем.

— Смяташ ли, че това има някакво значение?

— Да — отвърна Ерлендур.

Тя тръсна глава.

— Когато слезе при него, вратата беше ли отворена? — попита Ерлендур.

Осп се замисли.

— Не, аз я отворих. Почуках на вратата, но никой не отговори. Почаках малко и тъкмо смятах да си тръгна, когато ми хрумна да я отворя. Мислех, че е заключено, но вратата се отвори и го видях там с презерватива на...

— Защо си мислела, че е била заключена? — побърза да я прекъсне Ерлендур. — Вратата.

— Просто така. Знаех, че това е неговата стая.

— Докато слизаше долу при него, срещна ли някого?

— Не, никого.

— Той е бил готов за коледното празненство, но някой е дошъл и го е възпрепятствал. Беше облечен в костюма на Дядо Коледа.

Осп сви рамене.

— Кой сменя чаршафите на неговото легло?

— Какво имаш предвид?

— Спалното бельо. Не беше подменяно от доста време.

— Не знам. Вероятно той самият.

— Сигурно много си се стреснала.

— Гледката беше отвратителна — каза Осп.

— Знам. Трябва да се опиташ да я забравиш колкото се може по-скоро. Ако можеш. Той беше ли добър Дядо Коледа?

Момичето го изгледа.

— Е? — попита Ерлендур.

— Не вярвам в Дядо Коледа.

Жената, която отговаряше за забавата при коледното дърво, беше спретнато облечена, нисичка на ръст и някъде около трийсетте, прецени Ерлендур. Тя каза, че била маркетинг- и ПиАр-управител на хотела, но на Ерлендур не му се щеше да я разпитва за задълженията ѝ. Повечето хора, които срещаше в последно време, бяха маркетинг-нещо си. Жената имаше офис на първия етаж, където Ерлендур я завари да разговаря по телефона. Медиите бяха надушили, че нещо се е случило в хотела, и Ерлендур реши, че тя се опитва да залъже някой журналист. Телефонният разговор приключи много бързо. Жената тръшна слушалката на събеседника си с думите, че няма коментар.

Ерлендур се представи и пое сухата ѝ ръка. Попита я кога за последно е говорила с, хм, човека в мазето. Не беше сигурен дали да употреби думата „портиер“ или „Дядо Коледа“, а името вече беше забравил. Стори му се някак неестествено да каже „Дядо Коледа“.

— Гюли ли?^[8] — каза тя и с това разреши проблема. — Тази сутрин, за да му напомня за забавата при коледното дърво. Срегнах го долу на летящата врата. Той беше на работа. Беше портиер тук в хотела, както може би вече знаеш. И повече от портиер, фактически се грижеше за много неща. Поправяше уредите, ако се разваляха, и други такива.

— Отзивчив, значи?

— Какво?

— Готов да помогне, отзивчив, не е било нужно да го молят?

— Това не знам. Има ли значение? Той никога не е правил нищо за мен. По-скоро аз не съм имала нужда от него.

— Защо точно той е бил Дядо Коледа? Обичал ли е децата? Може би е бил смешен? Забавен?

— Ами останало е от времето, преди аз да дойда тук. Работя в хотела вече три години и това е третата коледна забава, която организирам. Той беше Дядо Коледа на предните две, бил е такъв и преди това. Ставаше за Дядо Коледа. Децата му се радваха.

Жената говореше така, сякаш смъртта на Гвюдлойгур не бе оказала и най-малък ефект върху нея. Сякаш просто не я засягаше. Убийството само ѝ създаваше известни маркетинг- и ПиАр-проблеми, нищо друго. Ерлендур се замисли. Как бяха успели хората да станат толкова безчувствени?

— А що за човек беше той?

— Не знам — отговори тя. — Изобщо не го опознах. Той беше портиер тук. И Дядо Коледа. Разговаряла съм с него единствено когато се правеше на Дядо Коледа.

— Какво стана с празненството при елхата? Когато стана ясно, че Дядо Коледа е умрял?

— Отменихме го, нямаше друго какво да направим. Пък и заради него, да почетем паметта му — добави тя, сякаш за да покаже най-накрая, че изпитва някакви чувства. Напразно. По всичко личеше, че нищо не ѝ бе по-безразлично от трупа в мазето.

— Кой познаваше този човек най-добре? — попита Ерлендур. — Тук в хотела, имам предвид.

— Ами не знам. Опитай да говориш с шефа на рецепцията. Портиерът беше на негово разпореждане.

Телефонът иззвъня и тя вдигна. Хвърли на Ерлендур поглед, с който му даваше да разбере, че пречи. Той стана и излезе от кабинета ѝ. Помисли си, че жената не може безкрайно дълго да лъже по телефона.

Шефът на рецепцията не беше в състояние да обърне внимание на Ерлендур. Туристите се тълпяха пред гишето и той ги регистрираше с помощта на други трима служители на хотела, които вкупом едва смогваха. Ерлендур ги гледа известно време как записват гостите, как преглеждат паспортите им, връчват им ключовете от стаите, усмихват се и преминават на следващия клиент. Опашката стигаше чак до летящата врата. Ерлендур видя още един автобус с пътници да спира пред хотела.

Полицайте, повечето в цивилни дрехи, бяха плъзнали из цялата сграда да разпитват служителите. В помещението за почивка на персонала долу в мазето се оформи нещо като полицейска централа, откъдето се ръководеше разследването.

Ерлендур преценяващо огледа коледната украса в преддверието. От високоговорителите се разнасяше вече някаква американска коледна песен. Той пресече фоайето и влезе в трапезарията. Там първите гости на хотела бяха започнали да се редят около великолепия коледен бюфет. Той мина покрай масата и огледа херингата, пушения агнешки бут, свинската шунка и телешкия език, както и в допълнение вкусните десерти, сладоледи, торти със сметана и шоколадови мусове, или каквото там беше.

Устата му се напълни със слюнка. Не беше ял почти нищичко през деня.

Огледа се и пхна парче пикантен телешки език в устата си, като се опита да го направи светкавично, така че да не се види с невъоръжено око. Мислеше си, че никой не го е забелязал, затова сърцето му направо подскочи в гърдите, когато чу остър глас зад гърба си.

— Не, ей ти, не е възможно! Не може да правиш така!

Ерлендур се обърна. Мъж с висока готварска шапка и сурово изражение на лицето вървеше към него.

— Какво означава това, може ли тъй да си тъпчеш устата? Що за възпитание!

— Спокойно де! — каза Ерлендур и се протегна да си вземе чиния. Започна да я пълни с различни лакомства, все едно че през цялото време е имал намерението да се обслужва както подобава.

— Познаваше ли Дядо Коледа? — попита той колкото да отклони темата от телешкия език.

— Дядо Коледа? — учуди се готвачът. — Какъв Дядо Коледа? Ще те помоля да не си завираш пръстите в яденето! Това не е...

— Гвюдлойгур — прекъсна го Ерлендур. — Познаваше ли го? Бил е портиер и нещо като момче за всичко тук, в хотела, както разбрах.

— Имаш предвид Гюли?

— Да, Гюли — каза Ерлендур и сложи в чинията си едно доста голямо парче шунка с малко млечен сос отгоре.

Хрумна му да повика Елинборг, за да хвърли едно око на шведската маса, тя беше голям гастроном и от много години съставяше книга с готварски рецепти.

— Не, аз... какво искаш да кажеш с „познаваше ли го“? — попита готвачът.

— Не си ли чул?

— Какво? Случило ли се е нещо?

— Мъртъв е. Убит. Не се ли е разчуло из хотела?

— Убит? — изпъшка готвачът. — Убит! Какво, тук в хотела? Кой си ти?

— В стаята си. Долу в мазето. Аз съм от полицията.

Ерлендур продължаваше да трупа лакомства в чинията си. Готвачът вече беше забравил за телешкия език.

— Как е бил убит?

— Най-добре е да не се говори много за това.

— Тук в хотела ли?

— Да.

Готвачът се огледа наоколо.

— Не мога да повярвам! — каза той. — Май лошо ни се пише!

— Точно — потвърди Ерлендур. — Лошо ви се пише.

Знаеше, че хотелът никога не ще успее да се отърве от това убийство. Никога нямаше да може да изтрие срамния печат на престъплението. Отгук насетне това все щеше да си бъде хотелът, в който Дядо Коледа е бил убит с презерватив на члена си.

— Познаваше ли този човек? — попита Ерлендур. — Гюли?

— Не, съвсем малко. Той беше портиер и фиксваше всевъзможни неща.

— Фиксваше ли?

— Е, поправяше. Не го познавах изобщо.

— А знаеш ли някой в хотела да го е познавал добре?

— Не — отвърна готвачът. — Нищо не знам за него. Кой го е убил? Тук? В хотела? Господи боже мой!

Готвачът явно се притесняваше повече за хотела, отколкото за убития. Ерлендур мислеше да му каже, че гостите може и да се умножат точно заради убийството. Така разсъждаваха вече хората. Дори биха могли да рекламират хотела като място, където е било извършено убийство. И да развият криминален туризъм. Обаче не му се разправяше. Искаше му се да седне някъде с чинията си и да се наслади на храната. За малко да бъде оставен на мира.

В този момент отнякъде се появи Сигурдур Оли.

— Открихте ли нещо? — попита Ерлендур.

— Не — отвърна Сигурдур Оли и погледна готвача, който побърза да се отправи към кухнята с пресните новини.

— Сега ли смяташ да плюскаш? — добави Сигурдур Оли, изпълнен със справедливо възмущение.

— Ох, не започвай да мрънкаш. И без това имах малък проблем.

— Този човек не е притежавал нищо, а ако е притежавал, не го е държал в стаичката си — каза Сигурдур Оли. — Елинборг намери в гардероба му само няколко стари плочи. Това е всичко. Дали все пак да не затворим хотела?

— Да затворим хотела, що за глупост? — отвърна Ерлендур. — И как мислиш да затвориш такъв хотел? За колко време искаш да го затвориш? Да не смяташ да влезеш във всяка стая с екип от следотърсачи?

— Не, но убиецът може да е гост на хотела. Подобна възможност съществува, не бива да си затваряме очите.

— Всъщност има два варианта. Или той е в хотела, гостенин или служител, или пък няма нищо общо с хотела. Това, което трябва да направим, е да говорим с всички от персонала и с всички, които напускат хотела през следващите дни, по-специално с ония, които си тръгват преждевременно, макар и да се съмнявам убиецът така директно да привлече вниманието върху себе си.

— Да, именно. Мислех си за презерватива — сподели Сигурдур Оли.

Ерлендур се огледа за свободна маса и отиде да седне. Сигурдур Оли седна до него. Погледна препълнената чиния и устата му също се изпълни със слюнки.

— Значи, ако е била жена, то тя е в детеродна възраст, или не е така? Съдейки по презерватива.

— Щеше да е така преди двайсет години — каза Ерлендур и опита леко опушената шунка. — Сега презервативът е нещо повече от противозачатъчно средство. Той предпазва от всякакви гадости — хламидии, спин...

— Презервативът може също да ни каже, че убитият не е познавал добре това... лице, с което е бил в стаята си. Това трябва да е било мимолетна среща. Ако го е познавал, може би е нямало да ползва презерватив.

— Трябва да отбележим, че презервативът не изключва убитият да е бил с мъж — каза Ерлендур.

— Що за нож може да е било това? Оръжието, причинило смъртта?

— Ще видим какво ще покаже аутопсията. Естествено, никакъв проблем не е да се намери нож тук в хотела, ако нападателят е бил от хотела.

— Редно ли е това, което правиш? — попита Сигурдур Оли, който през цялото време бе гледал как Ерлендур си хапва и се изкушаваше да отиде и той да си сипе, но се боеше да не предизвика още по-голям скандал: две ченгета, разследващи убийство в хотел, си седят на шведската маса, все едно че нищо не се е случило.

— Забравих да проверя дали имаше нещо в него — вметна Ерлендур между две хапки.

— Вижда ли ти се редно така да седиш и да набиваш на местопрестъплението?

— Че това е хотел.

— Да, но...

— Казах ти вече, имах малък проблем. Не можех да се измъкна по друг начин. Имаше ли нещо в него? В презерватива?

— Беше празен — каза Сигурдур Оли.

— Областният лекар разправяше, че бил получил оргазъм. Дори два, но не разбрах за какво точно говореше.

— Не познавам никой, който да разбира какво говори докторът.

— Значи, убийството е станало, преди да си довърши работата.

— Да. Станало е точно когато му е било най-хубаво.

— Ако е точно когато му е било най-хубаво, защо му е бил ножът?

— Може пък ножът да е бил част от играта.

— Каква игра бе?

— Сексът вече е много по-сложен от мисионерската поза — обясни Сигурдур Оли. — Значи, може да е бил всеки?

— Всеки — повтори Ерлендур. — Защо постоянно се говори за мисионерска поза? За каква мисия става дума?

— Не знам — рече Сигурдур Оли и въздъхна.

Понякога Ерлендур задаваше такива въпроси, че го подлудяваше — много простички и в същото време безкрайно сложни и досадни.

— Това да не е нещо, дошло от Африка?

— По-скоро от католицизма — каза Сигурдур Оли.

— Защо мисионерска?

— Не знам бе.

— Противозачатъчното средство не елиминира никой от половете — продължи Ерлендур. — С това трябва да сме наясно. Презервативът не изключва когото и да било. Попита ли управителя на хотела защо е искал да изгони Дядо Коледа?

— Не, искал ли е да го гони?

— Спомена го, но не обясни. Трябва да разберем какво е имал предвид.

— Ще си го запиша — каза Сигурдур Оли, който постоянно носеше тефтерче и молив у себе си.

— И още една група хора използва по-често от другите презервативи.

— Да? — лицето на Сигурдур Оли заприлича на въпросителен знак.

— Проститутките.

— Проститутките? — повтори Сигурдур Оли. — Курвите? Мислиш ли, че тук има такива?

Ерлендур кимна с глава.

— Те въртят яко мисионерство по хотелите.

Сигурдур Оли се изправи и запристъпва от крак на крак пред Ерлендур, който беше вече опразнил чинията си и отново хвърляше на шведската маса любовни погледи.

— Мм, къде ще бъдеш на Коледа? — попита накрая Сигурдур Оли смутено.

— На Коледа? — повтори Ерлендур. — Ще бъда... какво искаш да кажеш с това къде съм щял да бъда на Коледа? Къде трябва да съм на Коледа? Какво ти влиза на теб в работата?

Сигурдур Оли се поколеба, но реши да продължи.

— Бергтора се чудеше дали няма да си сам.

— Ева Линд има някакви планове. Какво е искала да каже Бергтора? Да ви дойда на гости ли?

— Оф, не знам. Жени! Кой може да ги разбере? — каза Сигурдур Оли, след което стана и хукна надолу към мазето.

Елинборг стоеше пред стаичката на убития и наблюдаваше работата на експертите, когато Сигурдур Оли се появи в мрачния коридор.

— Къде е Ерлендур? — попита тя, като бавно изсмукваше живота на пакетчето си с фъстъци.

— На шведската маса — грубо отговори Сигурдур Оли.

Предварителният тест, който бе направен по-късно същата вечер, показва, че върху презерватива има слюнка.

[6] Осп (Ösp) означава „трепетлика“. — Б.пр. ↑

[7] Верига хранителни супермаркети. — Б.пр. ↑

[8] Умалително от Гвюдлойгур. — Б.пр. ↑

3

От лабораторията се свързаха с Ерлендур веднага щом получиха резултатите от биологичните проби. Той все още беше в хотела. Известно време местопрестъплението приличаше на фотографско студио. Светкавици проблясваха в мрачния коридор. Трупът бе заснет отвсякъде, както и всичко, което се намираше в стаичката на Гвюдлойгур. Мъртвото тяло бе пренесено по-късно в моргата на Баронцигур, където трябваше да се извърши съдебната аутопсия. Експертите претърсиха стаята на портиера за пръстови отпечатащи. Откриха доста такива и започнаха да ги сравняват с онези, които полицията имаше в архивите си. Взеха отпечатащи от всички работещи в хотела, а откритието на експертите доведе и до това, че се наложи да им вземат и проби от слюнката.

— А гостите на хотела? — попита Елинборг. — Не трябва ли да направим същото и с тях?

Тя искаше да се прибере вкъщи и веднага съжали, че беше попитала. Мечтаеше си вече смяната ѝ да свърши. Елинборг смяташе Коледата за много важен празник и семейството ѝ липсваше. Беше украсила дома си с клонки и гирлянди, бе опекла вкусни сладки, които нареди в пластмасови кутии, след като старателно ги надписа по видове. Елинборг приготвяше толкова вкусна коледна храна, че славата ѝ се бе разнесла навред, дори отвъд пределите на голямото ѝ семейство. Основното ястие на всяка Коледа бе свински бут по шведски. Този бут тя държеше на балкона в солена саламура в продължение на цели дванайсет дни и го обгрижваше така, сякаш беше самият младенец Исус в пелени.

— Мисля, че трябва да приемем на първо време, че убиецът е исландец — каза Ерлендур. — Да оставим гостите на хотела за накрая. Хотелът сега се пълни за празниците и малко са онези, които си тръгват. Ще говорим със заминаващите, ще им вземем проби от слюнката, дори пръстови отпечатащи, но не можем да им попречим да напуснат страната. Ако решим да направим това, то към тях трябва да ни насочва много сериозно подозрение. Да поискаме списък на

чужденците, които са били в хотела по времето на убийството, а онези, които са дошли след това, да оставим на мира! Да си опростим работата!

— А ако се окаже не толкова просто? — рече Елинборг.

— Не мисля, че някой от гостите на хотела знае за извършеното убийство — намеси се Сигурдур Оли.

Той също искаше да се прибере вкъщи. Жена му Бергтора му се беше обадила привечер да го пита дали вече не е тръгнал. Сега било точното време и тя го чакала. Сигурдур Оли веднага разбра за какво „точно време“ става дума. Опитваха се да си родят дете, но нещо все не се получаваше и Сигурдур Оли дори бе споделил с Ерлендур, че са започнали да мислят за оплождане инвитро. „Не трябва ли да им занесеш буркана?“ — бе попитал Ерлендур. „Какъв буркан?“ — не разбра Сигурдур Оли. „Абе, онзи, дето го пълниш сутрин.“ Сигурдур Оли го бе изгледал неразбиращо, преди да проумее за какво говори Ерлендур. „Не трябваше да ти казвам за това!“ — бе изръмжал той.

Ерлендур отпи от лошото на вкус кафе. Тримата седяха в стаята за почивка на персонала долу в мазето. Суматохата беше приключила, полицаите и експертите си бяха отишли, стаичката на убития беше запечатана. Ерлендур нямаше никаква бърза работа. Нямаше къде да отиде, освен в мрачното си жилище в блока. Коледата не го интересуваше. Беше си взел почивка няколко дни, през които нямаше какво да прави. Ако дъщеря му наминеше, щяха да си приготвят пушен агнешки бут. Понякога брат ѝ идваше с нея. Иначе Ерлендур седеше и четеше, но това той, тъй или иначе, си го правеше винаги.

— Вие би трябвало да се прибирате по домовете — каза той. — Аз мисля да се помотая тук още малко. Да видя дали ще успея да поприказвам с шефа на рецепцията, който е толкова зает.

Елинборг и Сигурдур Оли се изправиха.

— Ще се справиш ли? — попита Елинборг. — Не искаш ли просто да си отидеш вкъщи? Идва Коледа и...

— Абе, какво ви става на вас със Сигурдур Оли? Защо не ме оставите на мира?

— Коледа е — каза Елинборг и въздъхна. Поколеба се, после отсече: — Забрави!

След което двамата със Сигурдур Оли си тръгнаха.

Известно време Ерлендур седя умислен. Чудеше се за това, което Сигурдур Оли го беше попитал — къде щял да бъде за Коледа. Мислеше си за загрижеността на Елинборг. Представи си апартамента, в който живееше, креслото, вехтия си телевизор и наредените по цялата стена книги.

Понякога си купуваше бутилка шартръоз за Коледа. С чашка до себе си, седеше и четеше за хорските премеждия и за смъртта през времената, когато хората са ходели навсякъде пеш и коледните празници са били едни от най-опасните периоди в годината. Хората не са искали да се отказват да навестят обичните си приятели и са се борели с природата, загубвали са се и са загивали. И в домовете им рождението на Спасителя се е превръщало в кошмар. Някои са ги намирали. Други — не. Никога не са успявали да открият телата им.

Това бяха коледните приказки на Ерлендур.

Шефът на рецепцията беше съблякъл хотелските си униформени дрехи и си слагаше палтото, когато Ерлендур го откри в съблекалнята. Човекът каза, че бил смъртно уморен и искал да се прибере вкъщи като всички останали. Да, бил чул за убийството, направо ужас, но не знаел с какво можел да помогне в случая.

— Както разбрах, ти си го познавал по-добре от другите в хотела — каза Ерлендур.

— Не, не е вярно — рече шефът на рецепцията и уви дебел шал около врата си. — Кой ти каза това?

— Бил е на твоє разпореждане, не е ли така? — отвърна Ерлендур, без да отговори на въпроса.

— На мое разпореждане, да, вероятно. Той беше портиер. Аз отговарям за рецепцията и регистрацията, сигурно знаеш вече това. Имаш ли представа до колко работят магазините тази вечер? — попита, сякаш не го беше много еня за Ерлендур и неговите въпроси.

Това вбеси полицаия. Вбеси го и друго, май на никого не му дремеше за съдбата на човека долу в мазето.

— Денонощно, откъде да знам! Кой е искал да наръга твоя портиер в гърдите?

— Моя? Той не беше моят портиер. Беше портиер на хотела.

— Защо беше със смъкнати гащи и с презерватив на пениса? Кой е бил при него? Кой го е посещавал обикновено? Кой са били приятелите му тук в хотела? И кои — извън хотела? Кой са били

неприятелите му? Защо е живял в хотела? Що за договорка е било това? Ти какво криеш? Защо не можеш да ми отговориш като нормален човек?

— Ама чакай, аз, какво...? — шефът на рецепцията млъкна. — Просто искам да се прибера вкъщи — рече накрая. — Не знам отговорите на всичките ти въпроси. Коледа е. Не можем ли да говорим утре? Не съм вдигнал глава цял ден.

Ерлендур го гледаше втренчено.

— Ще говорим утре — каза.

Излезе от съблекалнята и внезапно си припомни въпроса, който го бе преследвал през целия ден, откакто се бе видял с управителя на хотела. Обърна се. Шефът на рецепцията тъкмо излизаше от вратата, когато Ерлендур му извика.

— Защо сте искали да се освободите от него?

— Какво?

— Искали сте да се отървете от него. От Дядо Коледа. Защо?

Рецепционистът се поколеба.

— Той вече бе уволнен — каза след малко.

Управителят похапваше, когато Ерлендур го откри. Седеше на голяма маса в кухнята, опасан в готварска престилка, пред полупразните подноси, върнати от шведската маса.

— Не можеш да си представиш колко ми е приятно да ям — каза той и избърса устата си, когато забеляза, че Ерлендур го наблюдава. — На спокойствие — добави.

— Съвсем точно знам какво имаш предвид — отбеляза Ерлендур.

Бяха сами в излъсканата до блясък кухня. Полицаят не можеше да не му се възхити. Управителят ядеше бързо, но с голям финес и съвсем не лакомо. Движенията на ръцете му бяха съвършени. Всяка хапка пъхаше в устата си без каквото и да било суетене и с видимо удоволствие.

Беше по-спокоен сега, когато трупът бе откаран, а полицаите и репортерите, които се тълпяха известно време пред хотела, си бяха тръгнали. От полицията се разпоредиха вестникарите да не влизат вътре, защото сградата се смяташе за място на престъпление. Работата в хотела се върна в обичайното си русло. Малцина от чуждестранните гости бяха разбрали за трупа в мазето, макар и всички да забелязаха

присъствието на полицаите и да питаха какво става. Управителят на хотела нареди на служителите си да споменават за възрастен човек и сърдечен удар.

— Знам какво си мислиш, смяташ, че съм свиня, нали? — каза управителят и престана да яде, за да може да си налее малко червено вино.

Докато отпиваше, кутрето му щръкна нагоре. Имаше размерите на малък колбас.

— Не, но разбирам защо искаш да управляваш хотел — отвърна Ерлендур, после внезапно изгуби търпение и рече грубо: — Убиваш се, знаеш това, нали?

— Тежа сто и осемдесет килограма — каза управителят. — Свинете, дето ги угояват, не стават много по-тежки от мен. Винаги съм бил дебел, никога не съм бил на диета. Никога не съм си и помислял да си променям стила на живот, както сега му казват. Добре ми е така. По-добре, отколкото на теб, струва ми се — добави той.

Ерлендур беше чувал да се говори, че дебелите хора били пощастливи от мършавите. Той самият не вярваше в това.

— По-добре, отколкото на мен? — Ерлендур се усмихна вяло. — Ти пък откъде знаеш. Защо уволни портиера?

Управителят беше започнал отново да яде и мина известно време, докато остави приборите на масата. Ерлендур търпеливо почака. Видя, че управителят обмисля отговора си, чуди се как точно да го формулира, след като, тъй или иначе, Ерлендур вече бе разбрал за уволнението.

— Напоследък не ни върви много — каза накрая. — През лятото сме препълнени и напливът покрай Коледа и Нова година става все по-голям. Но има и време, когато е мъртвило, и тогава сме на загуба. Собствениците казаха, че трябва да орежем персонала. Да намалим работниците. Стори ми се ненужно да държим портиер на пълна заплата през цялата година.

— Но аз разбрах, че той е бил нещо много повече от прост портиер. Бил е и Дядо Коледа например. И момче за всичко. Башмайстор. Поправял е различни неща. Бил е нещо като иконом.

Управителят отново се бе захванал да пълни с храна устата си и в разговора настъпи поредната пауза. Ерлендур се огледа. Полицаите разрешиха на служителите, чиято смяна бе свършила, да се приберат

по домовете си, след като им записаха имената и адресите. Все още не бе ясно кой последен е говорил с убития, нито пък как бе протекъл сетният му ден. Никой не бе забелязал нещо особено около Дядо Коледа. Никой не бе видял някой да слиза долу в мазето, никой не знаеше дали човекът е имал посетители. Само неколцина знаеха, че той е живял там долу през цялото време, че малката стаичка е била домът му, ала и те като че ли въобще не се интересуваха от него. Няколко души казаха, че са го познавали, но по всичко личеше, че човекът не е имал приятели в хотела. А за такива извън хотела никой от персонала не знаеше.

„Истински Бьоси малкият от Берг“^[9], помисли си Ерлендур.

— Никой не е незаменим — каза управителят и изпъна колбасоподобното си кутре нагоре, докато отпиваше от червеното вино за пореден път. — Естествено, не е много весело да уволняваш хора, но не можем да си позволим да държим портиер целогодишно. Затова беше уволнен. Не заради нещо друго. Пък и неговото не беше кой знае какво портиерство. Обличаше униформата, когато пристигаха кинозвезди или чуждестранни държавни глави, и гонеше разни скитници, които се опитваха да влязат в хотела.

— Тежко ли го прие? Когато го уволнихте.

— Мисля, че прояви разбиране.

— Липсват ли някакви ножове от кухнята? — попита Ерлендур.

— Нямам представа. Губим ножове, вилици и чаши за десетки хиляди на година. Също кърпи и... Мислиш, че е бил убит с нож от хотела ли?

— Не знам.

Ерлендур гледаше как хотелиерът се храни.

— Той е работил тук повече от двайсет години и никой не го е познавал. Не ти ли се струва, че това е малко странно?

— Персоналът идва и си отива — отвърна управителят и сви рамене. — Естествено е да има текучество в този бизнес. Мисля, че хората са го познавали, но в крайна сметка кой кого познава истински? Не и аз. Аз не познавам добре никого тук.

— При цялото това текучество обаче ти си се застоял.

— Мене трудно могат да ме махнат от мястото ми.

— Защо каза, че сте искали да го изхвърлите?

— Това ли съм казал?

— Да.

— Просто така съм се изразил. Нищо особено не съм искал да кажа.

— Но вече си го бил уволнил и си смятал да го изхвърлиш — каза Ерлендур. — И ето че идва някой и го убива. Последните му дни не са били изпълнени с много радост.

Докато тъпчеше торти и мусове в устата си с прецизните движения на чревоугодник и се опитваше да извлече максимално удоволствие от храната, управителят сякаш не забелязваше съществуването на Ерлендур.

— Защо не си е тръгнал, след като си го уволнил?

— Трябваше да си тръгне в началото на този месец. Можех да го изгоня, ама не исках много да го притискам. А трябваше да го направя. Тогава тая глупост щеше да ми се размине.

Ерлендур продължи мълчаливо да гледа как управителят поглъща лакомо храната. После, може би заради шведската маса или заради мрачния му апартамент в блока, или заради това време на годината и полуфабрикатите, които го чакаха вкъщи, заради самотната Коледа — Ерлендур не знаеше защо, но въпросът изскочи някак си внезапно, преди да се усети.

— Стая? — възкликна управителят, сякаш не разбра за какво говореше Ерлендур.

— Не е нужно да е луксозна — поясни Ерлендур.

— Искаш да кажеш за теб ли?

— Самостоятелна стая — продължи Ерлендур. — Може и да няма телевизор.

— Всичко е заето. За съжаление!

Управителят се втренчи в Ерлендур. Изобщо не му се щеше някакъв полицаи да му виси на главата ден и нощ.

— Шефът на рецепцията каза, че имало свободни стаи — най-безсрамно излъга Ерлендур. — Каза, че трябвало само да говоря с теб.

Управителят продължаваше да го гледа втренчено. После сведе очи към недовършения мус и бутна чинията настрана. Беше изгубил апетит.

В стаята беше студено. Ерлендур стоеше до прозореца и се виждаше навън, но не виждаше друго, освен отражението си на тъмния фон на стъклото. От известно време не се бе гледал очи в очи с човека

от отражението и забеляза, че той е започнал да остарява. Зад него и навсякъде наоколо внимателно падаха снежинки, все едно че небето се бе пропукало и прахът му се посипваше върху света.

В съзнанието му изскочи малка стихосбирка, която си бе купил преди известно време, няколко стихотворения от Хьолдерлин, преведени с рядко срещано майсторство. Остави ума си да пробяга напосоки по стиховете, докато се задържи на строфа, за която знаеше, че се отнася до мъжа от прозореца, с когото се гледаше в очите.

*Стени се извисяват
безмълвни и студени, посред вихъра
проскърцват ветропоказатели.*

[9] Става въпрос за героя от стихотворението „Бъси малкият от Берг“ на Йон Магнусон, в което се говори за самотно пастирче, отхвърлено от всички. — Б.пр. ↑

Беше почти заспал, когато на вратата се почука леко и той чу някой да шепне името му.

Моментално позна кой е отвън. Отвори и видя дъщеря си, Ева Линд, която стоеше в коридора пред вратата му. Известно време се гледаха в очите, после тя му се усмихна и се шмугна покрай него в хотелската стая. Той затвори вратата. Дъщеря му седна до малкото бюро и извади пакет цигари.

— Мисля, че тук е забранено да се пуши — каза Ерлендур, който спазваше забраната за пушене.

— Да — кимна Ева Линд и извади една цигара от кутията. — Защо е толкова студено?

— Май парното е нещо повредено.

Ерлендур седна на края на леглото. Беше само по долни гащи, затова придърпа одеялото и го заметна върху раменете и главата си.

— Какво правиш? — попита Ева Линд.

— Студено ми е — отвърна Ерлендур.

— Имам предвид тук, в хотелската стая, защо не се прибереш вкъщи?

Тя дръпна дълбоко от цигарата, която изгоря почти на една трета, после издиша пушека от дробовете си, задимявайки цялата стая.

— Ами не знам. Нямах... — Ерлендур замълча.

— Повече желание да се прибиращ вкъщи ли?

— Стори ми се, че така трябва. Днес беше убит човек тук в хотела, чу ли вече за това?

— Май беше някакъв Дядо Коледа? Бил е убит?

— Портиерът. Трябвало е да бъде Дядо Коледа на детското празненство в хотела днес. Ти как си?

— Отлично — каза Ева Линд.

— Все още ли работиш?

— Да.

Ерлендур я погледна. Изглеждаше по-добре. Беше си все така слаба, но торбичките под красивите ѝ сини очи се бяха изгладили,

лицето ѝ не беше толкова изпито и скулесто както преди. Според него тя не се бе докосвала до наркотици, колко, скоро щяха да станат осем месеца. Не и след като изгуби бебето си и лежа в кома в болницата, между този свят и ада. След като я изписаха, се премести при него и живяха заедно половин година, после си намери постоянна работа, каквато не бе имала от две години. През последните месеци наемаше самостоятелна стая в центъра на града.

— Как ме откри? — попита Ерлендур.

— Не успях да се свържа с теб по мобилния и се обадох в офиса. Казаха ми, че си тук. Започнах да разпитвам за теб в хотела и разбрах, че си взел стая. Какво става? Защо не се прибиращ вкъщи?

— Не знам всъщност какво правя — каза Ерлендур. — Коледата е много странно време.

— Да — рече Ева Линд.

Замълчаха.

— Нещо да си чувала за брат ти? — попита след малко Ерлендур.

— Синдри все още работи в провинцията — отвърна Ева Линд.

Цигарата изсъска, изгаряйки до филтъра. Пепелта падна на земята. Ева Линд се огледа за пепелник, но такъв нямаше и тя остави фасата изправен на бюрото, докато загасне от само себе си.

— Как е майка ти? — попита Ерлендур.

Бяха винаги все същите въпроси и обикновено — все същите отговори.

— Окей. Робува както винаги.

Ерлендур замълча. Ева Линд наблюдаваше синкавия дим от цигарата, който се виеше нагоре от бюрото.

— Не знам дали ще издържа още дълго — каза тя, загледана втренчено в дима.

Ерлендур вдигна глава изпод завивката.

В този момент се почука на вратата и двамата се спогледаха учудено. Ева се изправи и отвори. Някакъв служител, облечен в униформата на хотела, стоеше в коридора пред стаята. Каза, че работел на рецепцията.

— Забранено е да се пуши тук — бе първото нещо, което каза, щом надникна в стаята.

— Помолих я да загаси цигарата — отвърна Ерлендур, както си беше по слипове, завит с одеялото през глава. — Тя никога не ме слуша.

— Забранено е да се качват момичета по стайте — продължи човекът. — Заради това, дето се случи.

Ева Линд се поусмихна и погледна баща си. Ерлендур вдигна очи към нея, после — към служителя.

— Казаха ни, че някакво момиче се е качило тук — каза човекът. — Не е позволено. Трябва да се махаш. Веднага!

Стоеше на вратата и чакаше Ева Линд да го последва. Ерлендур се изправи и тръгна към човека, все още със завивката през главата.

— Това е дъщеря ми — обясни той.

— Да бе, разбира се — отвърна служителят с тон, който показваше, че му е все едно.

— Наистина! — потвърди Ева Линд.

Човекът започна да гледа ту нея, ту него.

— Не искам никакви проблеми — каза той накрая.

— Върви си тогава и ни остави на мира — отвърна Ева Линд.

Човекът обаче продължаваше да стои и да гледа Ева Линд и Ерлендур, който стърчеше зад нея по долни гащи, праметнал одеялото през глава.

— Има му нещо на радиатора — каза Ерлендур. — Не загрева.

— Тя трябва да дойде с мен! — настоя човекът.

Ева Линд хвърли поглед към баща си и сви рамене.

— После ще говорим — рече тя. — Нямам желание да слушам такива глупости.

— Какво искаше да кажеш с това, че няма да издържиш повече? — попита Ерлендур.

— После ще говорим — отвърна Ева Линд и изчезна през вратата.

Човекът се усмихна на Ерлендур.

— Смяташ ли да направиш нещо за парното? — попита полицаят.

— Ще предам — каза другият и затвори вратата.

Ерлендур отново седна на ръба на леглото. Ева Линд и Синдри Снайр бяха плодове на един несполучлив брак, който беше приключил преди повече от две десетилетия. След развода Ерлендур

беше имал много малко, да не кажем никакви контакти с децата си. Така реши бившата му жена, Халдора. Мислеше си, че е предадена и излъгана, и използваше децата, за да си отмъсти на Ерлендур. Той пък се примири. След това обаче съжаляваше, че не е бил по-твърд в желанието си да се вижда с децата. Съжаляваше, че ги е оставил изцяло под контрола на Халдора. Когато децата поотраснаха, сами го потърсиха. Дъщеря му беше станала наркоманка. Синът му няколко пъти се бе лекувал от алкохолизъм.

Той знаеше какво има предвид Ева Линд, когато каза, че не знае дали ще издържи още дълго. Тя не беше ходила на терапия. Не беше влизала в никакво заведение, не се бе обръщала към никаква организация, за да търси съдействие за проблема си. Бе се захванала сама да се бори с него и нямаше никой, който да ѝ помага. Затваряше се, ставаше зла и инатлива винаги когато разговорът се насочеше към начина ѝ на живот. Не спря да взема наркотици дори по време на бременността. Прави няколко опита, които приключваха почти веднага, липсваха ѝ постоянство и упорство, за да спре да се друса веднъж завинаги. Опитваше се и Ерлендур знаеше, че го прави с цялото си желание, но не ѝ беше по силите и се проваляше отново и отново. Той нямаше представа какво е това, което я прави толкова зависима от отровата, че я поставя над всичко друго в живота си. Не знаеше кои са причините за саморазрушителното ѝ поведение, но по някакъв начин разбираше, че той самият я бе предал. По някакъв начин той също имаше вина за това, което ѝ се бе случило.

Когато Ева Линд лежеше в болницата в кома, той седеше до леглото ѝ и ѝ говореше. Лекарят му бе казал, че тя може би чува гласа му и усеща присъствието му. Няколко дни по-късно тя се събуди и първото нещо, за което помоли, бе да види баща си. Беше толкова слаба, че едва можеше да говори. Спеше, когато той отиде при нея. Баща ѝ отново седна до леглото ѝ и я зачака да се събуди.

Накрая тя отвори очи, видя го и сякаш направи опит да се усмихне, но вместо това заплака. Той стана, приближи се до нея и я прегърна. Тя се тресеше цялата в ръцете му. Опитваше се да я успокои, сложи я да легне на възглавницата и избърса сълзите от очите ѝ.

„Къде беше през всичките тези безкрайно дълги дни?“ — каза той, погали бузата ѝ и се опита да се усмихне окуражително.

„Къде е бебето?“ — попита тя.

„Не ти ли казаха какво се случи?“

„Изгубих го. Не ми казаха къде е. Не ми позволиха да го видя. Не ми вярват...“

„За малко да изгубя теб.“

„Къде е детето?“

Ерлендур беше отишъл да види детето в операционната, то лежеше там мъртво, момиченце, което може би щеше да получи името Ойдур.

„Искаш да го видиш ли?“ — попита той.

„Прости ми!“ — каза Ева тихо.

„За какво?“

„За това, което съм аз. За детето...“

„Няма нужда да ти прощавам за това, което си, Ева. Не трябва да се извиняваш.“

„Напротив.“

„Ти не определяш сама съдбата си.“

„Искаш ли...?“

Ева Линд млъкна, лежеше немощна в леглото. Ерлендур я почака да събере сили. Мина дълго време. Най-накрая тя отвори очи и погледна баща си.

„Искаш ли да ми помогнеш да я погребем?“ — попита тя.

„Естествено!“ — отвърна Ерлендур.

„Искам да я видя“ — каза Ева.

„Мислиш ли, че...?“

„Искам да я видя — повтори тя. — Моля те! Позволи ми да я видя!“

Ерлендур се поколеба, но отиде до моргата и донесе телцето на момиченцето, което той в ума си наричаше Ойдур, не искаше то да остане без име. Пренесе увитото в бяла кърпа трупче по коридора на болницата до интензивното отделение, при Ева, защото тя бе твърде слаба, за да се движи сама. Ева взе детето си, погледа го известно време, след което вдигна очи към баща си.

„Аз съм виновна“ — каза тя тихо.

Ерлендур очакваше, че тя ще се разридае, и се учуди, когато това не стана. Сякаш някакво спокойствие витаеше над нея и покриваше като с воал отвращението, което тя изпитваше към себе си.

„Поплачи си, ще ти олекне“ — добави той.

Ева го погледна.

„Не заслужавам да плача“ — отвърна тя.

Седеше в инвалидна количка и гледаше как свещеникът хвърля трите лопати пръст^[10] върху ковчега в гробището на Фосвогур. Лицето ѝ излъчваше сурова твърдост. С мъка се изправи от количката, като с жест възпря Ерлендур, който понечи да ѝ помогне да стане. Направи кръстен знак върху гроба на момиченцето си и устните ѝ потрепериха. Ерлендур не беше сигурен дали дъщеря му плаче, или е започнала да шепне мълчалива молитва.

Беше прекрасен пролетен ден. Слънцето се отразяваше в гладката повърхност на морето. Долу, край залива Нойтхолсвик можеха да се видят хора, излезли на разходка. Халдора стоеше на разстояние, а Синдри Снайр бе застанал до изкопания гроб, далеч от баща си. Едва ли можеха да бъдат на по-голяма дистанция един от друг — разпиляна групичка хора, които нямаха нищо общо, освен нещастния си живот. Ерлендур си мислеше, че това семейство не се е събирало на едно място вече почти четвърт век. Хвърли поглед към Халдора, но тя избягваше да го гледа. Не ѝ бе казал и една дума, както и тя на него.

Ева Линд се отпусна назад в стола си. Ерлендур се засуети около нея да ѝ помогне и я чу да простенва:

„Шибан живот!“

Ерлендур стреснато се отърси от мислите си, когато изведнъж се сети за казаното от рецепциониста. Спомни си, че имаше намерение да иска от него обяснение, но съвсем беше забравил. Изправи се на крака, излезе в коридора и го видя да влиза в асансьора. От Ева Линд нямаше и следа. Ерлендур извика рецепциониста, който задържа вратата на асансьора и излезе на площадката. Преценяващо огледа Ерлендур, който стоеше бос, по долни гащи, все още с одеялото на главата си.

— Какво имаше предвид, когато каза „заради това, дете се случи“? — попита Ерлендур.

— Заради това, дете се случи? — повтори човекът неразбиращо.

— Каза, че не съм можел да имам момиче при мен в стаята поради онова, което се е случило.

— Да.

— Искаш да кажеш, поради онова, което се е случило с Дядо Коледа в мазето ли?

— Да. Но ти какво знаеш за...?

Ерлендур погледна надолу към слиповете си и за момент се поколеба.

— Участвам в разследването — каза той. — В полицейското разследване.

Човекът го огледа от главата до петите, без изобщо да прикрива недоверието си.

— Защо свърза тези две неща? — побърза да зададе въпроса си Ерлендур.

— Не те разбирам — отговори човекът и запристъпва от крак на крак.

— Ами излиза, че ако Дядо Коледа не беше убит, щеше да е съвсем наред да съм с момиче в стаята. Ти го каза така. Разбираш ли какво имам предвид?

— Не — отвърна човекът. — Казал съм „заради това, дето се случи“? Не си спомням.

— Точно така каза. Момичето не можело да бъде в стаята заради това, което се е случило. Ти си мислеше, че дъщеря ми е... — Ерлендур се запъна, искаше да намери някакъв благоприличен израз, подходящ за ситуацията, но не му се удаде. — Ти си мислеше, че дъщеря ми е курва, и дойде да я изгониш, защото Дядо Коледа е убит тук. Ако това не се беше случило, щеше да си е нормално да съм с момиче в стаята. Пускате ли момичета по стаите? Когато всичко си е съвсем наред?

Мъжът погледна Ерлендур.

— Какво искаш да кажеш с това „момичета“?

— Курви бе! — отвърна Ерлендур. — Има ли курви, които се мотаят из хотела и се шмугват по стаите, а пък вие се правите, че нищо не виждате? Освен сега, защото нещо се е случило. Какво общо е имал Дядо Коледа с всичко това? Има ли някаква връзка с него?

— Изобщо не знам за какво говориш — каза рецепционистът.

Ерлендур промени подхода си.

— Мога да разбера това, че сте предпазливи, щом е извършено убийство в хотела. Не искате да привлечате вниманието върху нищо необичайно или неестествено, макар само по себе си то да е нещо невинно и да няма какво да се каже за него. Но аз трябва да знам дали Дядо Коледа е бил свързан с някаква проституция тук в хотела.

— Не знам нищо за никаква проституция — рече човекът. —
Както сам видя, ние следим за момичета, които се качват сами по
етажите. Това наистина ли беше твоята дъщеря?

— Да — потвърди Ерлендур.

— Каза ми да вървя по дяволите.

— Съвсем в неин стил.

Ерлендур затвори вратата след себе си, легна в леглото и много
скоро заспа. Присъни му се, че небето се изсипва върху му и до ушите
му достига поскърцването на ветропоказатели.

[10] Религиозен обичай при погребение. — Б.пр. ↑

ДЕН ВТОРИ

Шефът на рецепцията не се беше появил на работа, когато Ерлендур слезе във фоайето на следващата сутрин и попита за него. Не беше дал никакво обяснение за отсъствието си, не се бе обаждал да каже, че е болен или че ще излезе в отпуска, за да си свърши някаква работа. Жената на рецепцията, на възраст около четиридесетте, каза на Ерлендур, че било по-скоро необичайно шефът ѝ да не се яви на работа навреме. Бил много точен човек и било необяснимо защо не се е обадил, ако му се е наложило да си вземе свободен ден.

Всичко това тя разказа на Ерлендур на две части, като в паузата лаборант от отдела по патология на Националната болница ѝ взе проба от слюнката. Трима души от този отдел вземаха проби от служителите на хотела. Друга група бе тръгнала по домовете на онези, които бяха в отпуска. Скоро лаборантите щяха да имат проби от всички работещи понастоящем в хотела, които щяха да бъдат сравнени със слюнката от презерватива на Дядо Коледа.

Следователите разпитваха служителите за познанството им с Гвюдлойгур и къде е бил всеки един от тях следобеда на предния ден. Целият следствен отдел беше ангажиран в разследването, докато се събираха доказателствата и показанията.

— А какво правим с онези, които наскоро са напуснали работа в хотела или са работели тук, да речем, преди година, и са познавали Дядо Коледа? — попита Сигурдур Оли, седна до Ерлендур в трапезарията и го загледа как си хапва херинга върху ръжено хлебче и студена шунка с препечен хляб, и как отпива от чашата си с ароматно димящо кафе.

— Нека видим първо какво ще открият за тези, които сега работят тук — отвърна Ерлендур и пак сръбна от горещото кафе. — Научи ли нещо за Гвюдлойгур?

— Не много. Изглежда, че няма какво толкова да се каже за него. Бил е на четиридесет и осем години, неженен, деца няма. Работил е в хотела две десетилетия, или горе-долу толкова. Както разбрах, живял е долу в стаичката години наред. Подочух от дебелия управител, че това

е трябвало да бъде само временно, някога. Но не знаел как точно е станало. Насочи ни към управителя на хотела, който е работел тук преди него. Той се бил споразумял по тоя начин с Дядо Коледа. Дебелият мисли, че Гвюдлойгур е загубил жилището си и е получил разрешение да си държи боклуците в стаичката, но нещата така са се развили, че останал долу за постоянно.

Сигурдур Оли млъкна.

— Елинборг ми каза, че си нощувал в хотела тая нощ — рече след малко той.

— Не бих ви го препоръчал. В стаята е студено и служителите не те оставят на мира. Но храната е добра. Къде е Елинборг?

Трапезарията беше пълна. Гостите на хотела се угощаваха с поднесената храна за закуска на шведската маса. Повечето бяха чужденци, облечени в исландски вълнени пуловери или дебели зимни дрехи, обути с туристически обувки, макар и да нямаха намерение да ходят по-далеч от центъра на града, което си беше десетминутна разходка. Келнерите внимаваха да има достатъчно кафе и отнасяха използваните чинии. Коледни песнички празнично се разнасяха от озвучителната уредба.

— Изслушването започва днес, знаеш това, нали? — попита Сигурдур Оли.

— Да.

— Елинборг е там. Какво мислиш, че ще стане?

— Ще им дадат по няколко месеца условно, това мисля. Както винаги при тия скапани съдии.

— Едва ли ще му разрешат да задържи момчето.

— Не знам — каза Ерлендур.

— Мръсно животно! — продължи Сигурдур Оли. — Такива трябва да ги заковават на позорен стълб долу на Лайкярторг^[11].

Ставаше дума за разследване, ръководено от Елинборг. Осемгодишно момче бе прието в болница след много сериозен побой. Не успели да го накарат да каже каквото и да било за нападението. Предположението отначало било, че по-големите му съученици са го били пред училището, като са го млатели толкова жестоко, че са му счупили ръката, спугали са му скулата и са му избили два зъба от горната челюст. Момчето се прибрало вкъщи в много лошо състояние.

Малко по-късно баща му се върнал от работа и се обадил в полицията. Линейка откарала момчето в болницата.

Момчето беше единствено дете. Майка му лежала в психиатричното отделение на националната болница Клехпур, когато се случило всичко. Детето живеело в Брейдхолт с баща си, изпълнителен директор и собственик на фирма интернет доставчик, в красива двуетажна еднофамилна къща със забележителен изглед. Както можело да се очаква, бащата бил разтревожен след нападението и говорел, че щял да си отмъсти на момчетата, които по такъв ужасен начин са се отнесли със сина му. Настоявал Елинборг да ги намери.

Елинборг може би никога нямаше да успее да се добере до истината, ако еднофамилната им къща не беше на два етажа и стаята на момчето не беше на горния.

— Елинборг много зле приема тия неща — каза Сигурдур Оли. — Самата тя има момче на неговата възраст.

— Човек не трябва да допуска всичко това да му влияе твърде много — отвърна Ерлендур, но в мислите си беше някъде другаде.

— Кой го казва?

Спокойствието на сутрешната закуска бе прекъснато от врявата, която се разнесе от кухнята. Гостите на хотела се спогледаха. Чуваше се мъжки глас да ругае гръмогласно, но не бе възможно да се разбере за какво става въпрос. Ерлендур и Сигурдур Оли станаха от масата и влязоха в кухнята. Гласът принадлежеше на готвача, който бе заловил Ерлендур да тика в устата си телешкия език. Готвачът изливаше гнева си върху лаборантка от патологията, която искаше да му вземе проба от слюнката.

— ... и се разкарай оттук с тия клечки! — крещеше готвачът срещу някаква към петдесетгодишна жена, която беше отворила малка кутийка за проби върху масата. Жената настоя още по-учтиво въпреки яростната реакция на готвача, но това не доведе до нищо. Когато видя Ерлендур и Сигурдур Оли да влизат, той побесня още повече.

— Абе, вие да не сте откачени? — изкрещя той. — Да не мислите, че аз съм слязъл долу при Гюли да му сложа капут на пишката? Наред ли сте? Малоумници! Дума да не става! Все ми е тая какво ще кажете. Можете да ме тикнете в пандиза и да хвърлите ключа след това, но аз няма да участвам в тази простотия! Чувате ли какво ви говоря? Проклети идиоти!

И с бързи крачки излезе от кухнята, изпълнен с мъжествено възмушение, впечатлението от което обаче доста се отслабваше от коминообразната му готварска шапка. Ерлендур се усмихна. Погледна към жената от патологията, която се хилеше насреща му, и избухна в смях. Това намали напрежението в кухнята. Готвачите и сервитьорите, които се бяха събрали там, се разсмяха високо.

— Толкова ли трудно върви? — попита Ерлендур лаборантката.

— О, не, съвсем не — отвърна тя. — Всъщност всички показват голямо разбиране. Този е първият, който прави сцена.

Тя отново се усмихна и на Ерлендур му се стори, че усмивката ѝ е красива. На височина беше колкото него, имаше гъста светла коса, подстригана късо. Облекла бе шарена плетена жилетка, закопчана отпред. Под жилетката се виждаше бяла фланелка. Носеше джинси и бе обута в качествени черни кожени обувки.

— Казвам се Ерлендур — спонтанно каза той и протегна ръка.

Жената леко се смути.

— Да — кимна тя и пое ръката му. — Аз се казвам Валгердур.

— Валгердур? — повтори той.

Не видя по пръстите ѝ сватбена халка.

Мобилният телефон на Ерлендур иззвъня в джоба му.

— Извинявай — рече той и отговори на обаждането.

Чу в слушалката добре познат глас да пита за него.

— Ти ли си? — каза гласът.

— Да, аз съм — отговори Ерлендур.

— Не мога да се оправя с тия мобилни телефони — продължи гласът в телефона. — Къде се намираш? В хотела ли си? Може би бързаш за някъде. Да не си в асансьор?

— В хотела съм. — Ерлендур закри с ръка апарата и помоли Валгердур да го изчака. След това отиде в трапезарията, а оттам излезе в преддверието. Обаждаше се Марион Брием.

— В хотела ли спиш? — попита Марион. — Какво става с тебе? Защо не се прибираш вкъщи?

Марион Брием работеше в Държавната разследваща полиция, когато тази организация все още съществуваше и се казваше така. Бяха колеги с Ерлендур. Брием ръководеше следствието, когато Ерлендур постъпи там, и практически го въведе в работата на разследващия полицай. И досега понякога се обаждаше на Ерлендур и му мрънкаше,

че не идва да се видят. Ерлендур никога не бе харесвал особено своя бивш шеф и колега и нямаше никаква специална нужда да ходи да се вижда с него. Може би защото доста си приличаха. Може би защото съзираше у Марион своето собствено бъдеще и искаше да го избегне. В старостта си Марион живееше самотен и скучен живот.

— Защо ми звъниш? — попита Ерлендур.

— Все още има хора, които ме държат в течение на нещата, за разлика от теб — каза Марион.

Ерлендур искаше да прекъсне разговора, но се поколеба. Случвало се беше и преди Марион да му бъде от помощ, без да му се налага да моли за това. Не биваше да бъде толкова груб.

— Мога ли да ти помогна с нещо? — попита Ерлендур.

— Дай ми името на човека. Може пък да успея да открия нещо за него, което вие пропускате.

— Ей, няма да се спреш ти!

— Скучно ми е — сподели Марион. — Не можеш да си представиш колко ми е скучно! Излязох в пенсия преди почти десет години и мога да ти кажа, че всеки ден в пенсия е дълъг като вечността. Всеки ден е като хиляда години.

— Има различни занимания за възрастните хора — каза Ерлендур. — Защо не пробваш с бинго?

— Бинго! — изръмжа Марион.

Ерлендур каза името на Гвюдлойгур, накратко въведе Марион в естеството на разследването и му каза довиждане, като се постара да не звучи грубо.

Телефонът звънна отново след секунда.

— Да — каза Ерлендур.

— Открихме бележка в стаята на човека — чу се гласът в телефона.

Беше началникът на отдела по съдебна медицина.

— Каква бележка?

— Написано е: Хенри 18:30.

— Хенри? Чакай, в колко часа момичето е открило Дядо Коледа?

— Около седем.

— Значи, този Хенри е можел да бъде в стаята му, когато е бил убит.

— Не знам. Има и още нещо.

— Какво?

— Може да се окаже, че презервативът е на Дядо Коледа. В джоба на униформата му открихме кутийка с презервативи. Кутийка за десет кондома. Три липсват.

— Нещо друго?

— Портмоне с банкнота от петстотин крони, стара лична карта и касова бележка от супермаркет от онзи ден. А, да, и връзка с два ключа.

— Какви ключове?

— Единият ми прилича на ключ от къща, другият може да е от някакъв шкаф или нещо подобно. Много по-малък е от първия.

Казаха си „дочуване“ и Ерлендур се заглежда за лаборантката, но тя си беше тръгнала.

Измежду чуждестранните гости на хотела имаше двама с името „Хенри“. Единият беше Хенри Бартлет, американец, другият — Хенри Уапшот, британец. Уапшот не отговори на позвъняването в стаята си, но Бартлет се бе прибрал и доста се учуди, когато разбра, че исландската полиция иска да говори с него. Номерът с историята на управителя на хотела за сърдечния удар на портиера очевидно бе минал.

Ерлендур взе Сигурдур Оли със себе си, за да се видят с Хенри Бартлет. Сигурдур Оли беше завършил криминология в Щатите и много се гордееше с това. Говореше езика перфектно, като роден в САЩ. Ерлендур се дразнеше от напевния провлечен американски акцент, но трябваше да се примири.

На път към етаж на Бартлет Сигурдур Оли каза на Ерлендур, че са говорили с повечето служители на хотела, които са били на смяна по време на убийството, и те всички имали алиби, както и че са посочили хора, които да могат да го потвърдят.

Бартлет беше човек около трийсетте, борсов брокер от Колорадо. Той и съпругата му били гледали предаване за Исландия по сутрешната телевизия преди няколко години и направо се влюбили в страховитата природа на Исландия и Синята лагуна^[12]. Решили да осъществят мечтата си и да прекарат Коледа и Нова година в тази далечна страна на зимата. Очаровани били от красотата на Исландия, но цените в ресторантите и заведенията в града им се стрували чудовищни.

Сигурдур Оли кимаше с глава. Той смяташе Съединените щати за рая на земята и му беше драго да срещне това семейство, да обсъждат бейзбола и американския начин за подготовка на коледните празници, и не спря да говори, докато на Ерлендур не му писна и не го побутна с лакът.

Сигурдур Оли обясни за смъртта на портиера, каза им за бележката в стаята му. Хенри Бартлет и госпожата гледаха втренчено полицаите, сякаш внезапно се бяха озовали на друга планета.

— Значи, не сте познавали портиера, така ли? — каза Сигурдур Оли, виждайки учуденото им изражение.

— Убийство? — изстена Хенри. — Тук в хотела?

— Oh my God — рече жената и седна на двойното легло.

Сигурдур Оли реши все пак да не споменава за кондома. Каза само, че бележката насочвала към това, че Гвюдлойгур трябва да е имал среща с човек на име Хенри, но не знаели кой ден, дали тази среща е вече минала, или трябва да стане след два дни, седмица, десет дни може би.

Хенри Бартлет и жена му категорично отрекоха да са познавали портиера. Дори не били обърнали внимание, че имало такъв, когато влезли в хотела преди четири дена. Ерлендур и Сигурдур Оли видимо ги бяха разстроили.

— Jesus! — изпъшка Хенри. — A murder!^[13]

— You have murders in Iceland?^[14] — попита жената и погледна към брошурата на авиокомпанията Флуглейдир на нощното шкафче. Синди, така се беше представила на Сигурдур Оли, когато се поздравиха.

— Rarely^[15] — каза той и направи опит да се усмихне.

— Този Хенри може да не е непременно от гостите на хотела — каза Сигурдур Оли, докато чакаха да вземат асансьора за надолу. — Дори не е задължително да е чужденец. Има и исландци, които се казват Хенри.

[11] Площад в центъра на Рейкявик. — Б.пр. ↑

[12] Синята лагуна е езеро с топла вода на полуострова Рейкянес в югоизточна Исландия, което се образува от отпадните води на ВиК Сюдурнес. Водата се изпомпва от дълбочина около 2000 м под формата на пара и се охлажда на повърхността. От тази дейност се осигурява

гореща вода за около 17 000 души, както и електроенергия за 45 000 жители. Освен това водата има и лечебни свойства. — Б.пр. ↑

[13] Исусе! Убийство! (Англ.) — Б.пр. ↑

[14] Имате убийци в Исландия? (Англ.) — Б.пр. ↑

[15] Рядко (англ.). — Б.пр. ↑

Сигурдур Оли, който вече бе открил бившия управител на хотела, се раздели с Ерлендур във фоайето и отиде да се срещне с човека. Ерлендур попита за шефа на рецепцията, но той все още не се бе явил на работа, нито пък се беше обаждал. Хенри Уапшот бе оставил ключа от стаята си на рецепцията рано сутринта, без някой да го забележи. Беше отседнал в хотела преди седмица и според резервацията му щеше да остане още два дни. Ерлендур помоли да му се обадят веднага щом британецът се появи на рецепцията.

Управителят на хотела мина, клатушкайки се, покрай Ерлендур.

— Надявам се, не безпокоиш гостите ми — каза той.

Ерлендур го дръпна настрани и двамата застанаха до голямата елха във фоайето.

— Какви са правилата тук относно проституцията? — попита Ерлендур направо.

— Проституция? За какво говориш? — изпъшка управителят и избърса врата си с износена носна кърпа.

Ерлендур го гледаше и чакаше.

— Само не започвай допълнително да усложняваш цялата история — предупреди го управителят.

— Портиерът занимаваше ли се с курви?

— Моля, моля, недей така! — отвърна управителят. — Няма никакви ку... никаква проституция в хотела.

— Проституция има във всички хотели.

— Така ли? — каза управителят. — Това от личен опит ли го знаеш?

Ерлендур не отговори.

— Да не твърдиш, че портиерът е бил сводник? — продължи управителят шокирано. — Никога досега в живота си не бях чувал по-голяма безсмислица. Това да не ти е някой долнопробен стриптийз бар! Това е вторият по големина хотел в Рейкявик.

— И няма жени, които седят по баровете или във фоайето да дебнат за мъже? Да се качват горе по стаите?

Управителят на хотела се поколеба. Най-малко искаше да настрои Ерлендур срещу себе си.

— Виж, това е голям хотел — рече той накрая. — Не можем да следим всичко, което се случва. Ако говорим директно за проституция, опитваме се да спрем подобни неща, за това спор няма, но е трудно да се справим напълно. Ако видим нещо необичайно, се намесваме. От друга страна, гостите ни са свободни да правят каквото поискат в стаите си.

— Чужденци и корабовладелци от страната. Не каза ли, че такива са твоите гости?

— Да, и много други, естествено. Това не е евтин хотел. Това е класен хотел и обикновено гостите ни имат достатъчно средства да си го позволят. Тук не се случват простотии и, за бога, внимавай да не плъзнат слухове за нещо подобно. И без туй конкуренцията е много жестока, а с убийството направо си взехме белята.

Управителят на хотела млъкна.

— Смяташ ли да продължаваш да нощуваш в хотела? — попита той след малко. — Не мислиш ли, че не е редно, откъдето и да го погледнеш?

— Единственото, което не е редно, е мъртъв Дядо Коледа в мазето — каза Ерлендур и се усмихна.

После видя лаборантката да излиза от бара на приземния етаж с чанта за взимане на проби в ръката. Кимна за довиждане на управителя и тръгна към жената. Тя вървеше с гръб към него в посока към гардеробната до страничната входна врата на хотела.

— Как върви? — попита Ерлендур.

Жената се обърна и веднага го позна, но продължи пътя си.

— Ти ли ръководиш разследването? — попита тя и влезе в съблекалнята, където взе палтото си от една закачалка и помоли Ерлендур да подържи чантата ѝ с пробите.

— Ами позволяват ми да участвам — отвърна Ерлендур.

— Не всички бяха очаровани от идеята за взимане на проби от слюнката — обясни тя. — Имам предвид не само готвача.

— Като начало трябва да изключим хората от персонала, за да можем да се съсредоточим върху нещо друго. Мисля, че ви беше казано да давате това обяснение.

— Не свърши работа. Научихте ли нещо?

— Това е старо исландско име, нали? Валгердур? — каза Ерлендур, без да отговори на въпроса ѝ.

Тя се усмихна.

— Не можеш да говориш за разследването ли?

— Не.

— Лошо ли ти се струва това? Че Валгердур е старо име?

— На мен? Не, аз... — Ерлендур се поколеба.

— Нещо конкретно ли искаше да питаш? — попита Валгердур и протегна ръка към чантата с пробите.

Усмихна се на този мъж, който стоеше пред нея в закопчаната си плетена жилетка под износеното сако с протрити кръпки на ръкавите и я гледаше с тъжни очи. Бяха на една възраст, но той изглеждаше десетина години по-стар от нея.

Ерлендур я погледна внимателно, преди да отговори. Имаше нещо у тази жена. Пък и никъде не видя пръстен.

— Искане ми се да знам дали бих могъл да те покана тази вечер тук на шведска маса, всичко е много вкусно.

Изрече тия думи, без да се замисли, без да знае нищо за нея, без никаква надежда за положителен отговор, но въпреки това ги изрече. Чакаше и си мислеше, че тя вероятно ще започне да се смее, че е омъжена с четири деца, с еднофамилна къща и вила, с празненства по повод на първото причастие и завършването на училище, че вече е оженила най-голямото си дете и чака единствено да остарее на спокойствие с любимия си съпруг.

— Благодаря ти — отвърна тя. — Много мила покана. Но... за съжаление, не мога. Благодаря все пак.

Тя взе чантата си, за момент сякаш се поколеба, погледна го, но тръгна и излезе от хотела. Ерлендур остана сам в гардеробната. Чувстваше се леко зашеметен. Не беше канил жена на среща от години. Телефонът започна да звъни в джоба на сакото му. Извади го и натисна копчето за отговор, мислейки за нещо съвсем друго. Беше Елинборг.

— Той влиза в залата — каза тя почти шепнейки.

— Моля? — не разбра Ерлендур.

— Бащата влиза в залата с адвокатите си, двама са. Трябват му най-малко двама, за да го оправдаят.

— Има ли хора? — попита Ерлендур.

— Съвсем малко. Мисля, че са роднини от страна на майката, има и репортери.

— Как изглежда той?

— Не изглежда обезпокоен, не повече от обикновено, в костюм, с вратовръзка, все едно ще ходи на вечеря. Няма съвест този човек.

Ерлендур бе отишъл заедно с Елинборг в болницата, за да говорят с момчето веднага щом главният лекар разреши това. То беше току-що излязло от операция и лежеше в детското отделение заедно с други деца. По стените на помещението висяха рисунки, по леглата се валяха играчки, родители седяха до леглата, уморени след безсънните нощи, безкрайно угрижени заради децата си.

Елинборг седна до момчето. То бе с превръзка на главата, от лицето му се виждаха само устата и очите, които оглеждаха полицаите с подозрение. Ръката му беше в гипс и висеше на малка кука. Под одеялото все още беше с превръзките от операцията. Бяха успели да спасят далака му. Докторът каза, че полицаите могат да говорят с момчето, но дали то ще иска да говори с тях — това било съвсем друга работа.

Елинборг започна да му разказва за себе си, каква била, какво правела в полицията и как искала да пипне онези, които са му направили това. Ерлендур стоеше настрана и само ги наблюдаваше. Момчето гледаше втренчено Елинборг. Тя знаеше, че може да говори с момчето само в присъствието на родителите му. Бяха си определили среща с бащата в болницата, но след половинчасово чакане той така и не се появи.

„Кои бяха?“ — бе попитала Елинборг накрая, когато сметна, че е дошло времето да мине към въпроса.

Момчето продължи да я гледа, но не отговори.

„Кои ти направиха това? Можеш да ми разкажеш, няма от какво да се боиш. Те няма да те нападнат отново. Обещавам ти!“

Момчето премести очи към Ерлендур.

„Момчетата от училището ли бяха? — попита Елинборг. — Големите момчета. Знаем, че двама от онези, които смятаме, че са те нападнали, са проблемни младежи. И преди са нападнали деца като теб, но не толкова жестоко. Отричат да са ти направили нещо, но установихме, че и двамата са били в училището по същото време, когато си бил нападнат. Избягали са от последния час.“

Момчето гледаше Елинборг и мълчеше. Тя бе ходила в училището да говори с директора и другите учители, беше ходила и в домовете на двете по-големи момчета да се запознае с обстоятелствата. Чу ги как отричат да са направили каквото и да било на пребитото момче. Бащата на единия от младежите беше лежал в затвора Литла Хройн.

В този момент в стаята влезе педиатърът и им каза, че момчето се нуждае от почивка, трябвало да дойдат по-късно. Елинборг кимна и се отправи към вратата. Ерлендур я последва.

По-късно през същия ден двамата се бяха срещнали с бащата на момчето в дома му. Бащата им обясни, че трябвало да проведе спешен конферентен разговор по телефона със свои партньори от Германия и Щатите и поради това не успял да дойде в болницата. Ангажиментът изникнал неочаквано, така им каза, и когато успял да се освободи, полицаите вече си били тръгнали.

Докато той говореше, зимното слънце освети през прозореца на стаята мраморния под в помещението, както и килима, който застилаше стълбището към горния етаж. Елинборг стоеше и слушаше, когато забеляза петънца по килима, както и на първото стъпало.

Малки следи, нямаше да ги забележи, ако не ги беше огряло зимното слънце.

Следи, които бяха почти изчезнали от килима при почистването и на пръв поглед можеха да минат за част от текстурата на материята.

Петната се оказаха отпечатъци от малки крака.

— Там ли си? — попита Елинборг в телефона. — Ерлендур, там ли си?

Ерлендур дойде на себе си.

— Обади ми се, когато си тръгне — каза той и прекъсна разговора.

Главният сервитьор на хотела беше човек на възраст около четиридесетте, слаб като глист, облечен в черен костюм, с черни, излъскани до блясък лачени обувки. Разглеждаше листа с резервации за вечерта, който висеше на малка кука на стената в трапезарията. Когато Ерлендур се представи и попита дали ще може да го откъсне от заниманията му за момент, главният сервитьор благоволи да вдигне глава. Имаше фини черни мустаци и набола тъмна брада, която

сигурно бръснеше поне два пъти дневно, кафеникав тен на лицето и кафяви очи.

— Всъщност изобщо не познавам Гюли — рече мъжът, като се представи с името Роузант. — Ужасно е това, което му се случи. Успяхте ли да откриете нещо?

— Нищо — отвърна Ерлендур кратко и недружелюбно.

В мислите си беше при лаборантката от патологията и при бащата, който беше пребил сина си, и при дъщеря си, Ева Линд, която му беше казала, че няма да може да издържи още дълго. Той знаеше какво означава това, но все пак се надяваше да греша.

— Много работа покрай празниците, нали? — каза Ерлендур.

— Опитваме се да оползотворим максимално сезона. Опитваме се да пълним трапезарията по три пъти на всяко хранене. Това може да се окаже доста трудно, защото някои смятат, че след като са платили веднъж за шведската маса, могат да я вземат цялата със себе си. А убийството в мазето не ни се отразява добре.

— Да, не ви се отразява добре — обобщи Ерлендур безразлично. — Значи, ти не си работил тук дълго време, след като не познаваш Гюли?

— Не, само две години. Нямах много вземане-даване с него.

— Кой мислиш го е познавал най-добре тук в хотела? Или изобщо в живота.

— Не знам — отвърна главният сервитьор и поглади с показалец мустака си. — За този човек не знам нищо. Може би камериерките. Кога ще разберем за пробите от слюнките?

— Да разберете какво?

— Кой е бил с него. Това не беше ли за ДНК тест?

— Беше — потвърди Ерлендур.

— Не трябва ли да изпратите пробите в чужбина?

Ерлендур кимна.

— Знаеш ли да е имал той някакви посещения долу в мазето? От хора, които не са свързани с хотела?

— Тук има голямо движение, но така е с хотелите. Хората влизат и излизат, пълзят като мравки нагоре-надолу, никога не е спокойно. В училището за сервитьори ни казваха, че хотелът не означава сграда или стаи, нито дори обслужване, а хора. Хотелът е тълпа от хора.

Нищо друго. Ние трябва да се погрижим да им е добре. Да се чувстват сякаш са си у дома. Това е положението с хотелите.

— Ще се опитам да го запомня — каза Ерлендур и му поблагодари.

Провери дали Хенри Уапшот си е дошъл, оказа се, че все още не се е прибрал. Шефът на рецепцията обаче се беше появил на работа и поздрави Ерлендур. Още един автобус, пълен с туристи, спря пред хотела и гостите започнаха да се трупат във фойето. Шефът на рецепцията се усмихна смутено на Ерлендур и сви рамене в знак, че не е негова вината, задето не могат да си поговорят, и че разговорът им трябва да почака по-добри времена.

Гвюдлойгур Егилсон започнал работа в хотела през хиляда деветстотин осемдесет и втора година. Тогава бил на двайсет и осем години. Преди това работил различни неща, като последното било нощен пазач в Министерството на външните работи. Когато в хотела решили да назначат постоянен портиер, той получил мястото. По това време туризмът бил във възход. Разширението на хотела било приключило току-що и започнали да увеличават персонала. Старият управител на хотела не си спомняше точно защо именно Гвюдлойгур е бил назначен за портиер. Но си спомняше, че нямало много желаещи за работата.

Новият портиер му направил добро впечатление. Имал джентълменски маниери, бил учтив, винаги готов да услужи, изглеждало, че са намерили отличен работник. Нямал семейство, нито жена, ни деца, което се сторило на управителя донякъде притеснително, защото семейните мъже били по-благонадеждни служители по принцип. Иначе Гвюдлойгур не бил много словоохотлив за себе си и за миналото си.

Скоро след като започнал работа, той отишъл при управителя и попитал дали има свободни помещения в хотела, някое от които да може да ползва, докато си намери жилище. Прекратили договора му за наема с твърде къс предупредителен срок и човекът бил на улицата. Изглеждал направо за съжаление, пък и намекнал на управителя, че в мазето на хотела имало малка стаичка, в която можел да се настани, докато си намери къде да живее. Отишли да видят стаичката. Тя била пълна с какви ли не боклуци, но Гвюдлойгур казал, че знае къде могат да бъдат преместени, пък и повечето от тях, така или иначе, можело да се изхвърлят.

Тъй се развили нещата за портиера Гвюдлойгур, впоследствие станал и Дядо Коледа. Той се настанил в стаичката в мазето и живял там до смъртта си. Бившият управител на хотела си мислел, че портиерът ще изкара най-много няколко седмици в килерчето. Самият Гвюдлойгур казал, че стаичката е в такова състояние и вид, че едва ли

някой ще иска да живее в нея дълго време. Но не му провървяло в намирането на нормално жилище и скоро започнало да изглежда съвсем естествено Гвюдлойгур да живее в хотела, още повече че работата му била по-скоро на иконом, отколкото само на портиер. С времето на всички вече им се струвало добре да им е подръка денонощно, в случай че нещо се повреди и им потрябва сръчен човек.

— Скоро след като Гвюдлойгур се нанесъл в стаичката, старият управител на хотела напуснал — каза Сигурдур Оли.

Бе дошъл в стаята на Ерлендур и му разказваше за срещата си с бившия управител. Денят бе доста напреднал и бе започнало да се свечерява.

— А знаеш ли защо? — попита Ерлендур, който лежеше напърно на леглото и гледаше към тавана на стаята. — Току-що са разширили хотела, назначили са много служители, а той напуска работа скоро след това. Не ти ли изглежда странно?

— Не се задълбочих в това. Ще проверя какво има да каже по този въпрос, ако мислиш, че е от някакво значение. Той не знаеше, че Гвюдлойгур се е правил на Дядо Коледа. Това е започнало след неговото време и беше наистина шокиран, когато му казах, че човекът е бил намерен убит в стаичката.

Сигурдур Оли огледа голата хотелска стая.

— Тук ли смяташ да изкараш Коледата? — попита той.

Ерлендур не му отговори.

— Защо не се прибереш вкъщи?

Мълчание.

— Поканата все още важи.

— Благодаря ти много и поздравя Бергтора от мен — каза Ерлендур умислен.

— За какво мислиш?

— За нищо, което да ти влиза в работата, ако въобще... мисля за нещо — отвърна Ерлендур. — Мразя Коледата.

— Аз във всеки случай мисля да се прибирам вкъщи — рече Сигурдур Оли.

— Как върви със забременяването?

— Никак.

— Проблемът у теб ли е, или просто така се получава?

— Не знам. Не сме ходили на преглед. Обаче Бергтора вече споменава за такова нещо.

— Искаш ли изобщо да имаш дете?

— Да. Не знам. Не знам какво искам.

— Колко е часът?

— Почти шест и половина.

— Прибирай се вкъщи. Аз ще проверя другия Хенри.

Хенри Уапшот се беше прибрал в хотела, но не беше в стаята си. Ерлендур накара хората от рецепцията да му позвънят, после се качи на етаж, на който се намираше стаята му, и почука на вратата, но не получи никакъв отговор. Премисляше дали да не поиска от управителя на хотела да му отвори стаята, но за такова нещо трябваше първо да получи разрешение за претърсване от съдия, а това можеше да се проточи до среднощ, освен че съвсем не беше сигурно дали този Хенри Уапшот е онзи Хенри, с когото Гвюдлойгур е трябвало да се срещне в 18:30 часа.

Ерлендур стоеше в коридора на етаж и преценяваше възможностите, с които разполагаше, когато човек на възраст между петдесет и шейсет години се появи иззад ъгъла и тръгна в неговата посока. Носеше износено сако от туид, панталони в цвят каки и синя риза с крещящо червена вратовръзка. Беше полуплешив, с прошарена коса, прилежно сресана върху темето му.

— Ти ли си този? — каза той на английски, щом се доближи до Ерлендур. — Казаха ми, че някакъв човек питал за мен. Исландец. Колекционер ли си? Ти ли си искал да ме видиш?

— Уапшот ли се казваш? — попита Ерлендур. — Хенри Уапшот?

Английският му не беше добър. Разбираше езика доста добре, но го говореше лошо. Международната престъпност беше причината полицията да организира специални курсове по английски, които Ерлендур посещаваше и които му харесваха. Беше започнал дори да чете книги на английски.

— Да, Хенри Уапшот се казвам — отговори човекът. — За какво искаш да ме видиш?

— Може би не трябва да стоим в коридора — каза Ерлендур. — Можем ли да влезем в стаята? Или...?

Уапшот погледна вратата на хотелската си стая, после премести очи към Ерлендур.

— По-добре да слезем долу във фойето — предложи той. — За какво искаш да ме видиш? Кой си ти?

— Хайде да слезем долу! — съгласи се Ерлендур.

Хенри Уапшот колебливо го последва към асансьора. Когато слязоха във фойето, Ерлендур се отправи към маса за пушачи в единия край на трапезарията. Седнаха. Появи се сервитьорка. Хората бяха започнали да заемат местата си около шведската маса. Ерлендур забеляза, че тя бе заредена не по-зле от предния ден. Поръчаха си кафе.

— It's very odd^[16] — рече Уапшот. — Имах среща буквално на същото място преди половин час, но човекът така и не дойде. Не получих никакво съобщение от него и ето че ти стоиш пред вратата ми и ме водиш отново тук.

— С кого трябваше да се срещнеш тук?

— Исландец е. Работи в хотела. Казва се Гвюдлойгур.

— И трябваше да го срещнеш тук в шест и половина днес?

— Именно — каза Уапшот. — Какво...? Кой си ти?

Ерлендур му каза, че е от полицията, събщи му за смъртта на Гвюдлойгур и че са открили в стаята му бележка, на която пишело за среща с човек на име Хенри, и това очевидно бил събеседникът му в момента. Полицията искала да знае за какво е била тази среща. Ерлендур не спомена за подозрението си, че Уапшот може да е бил в стаичката на Дядо Коледа, когато последният е бил убит. Каза само, че Гвюдлойгур е работил в хотела от двайсет години.

Уапшот втренчено гледаше Ерлендур, докато полицаят разказваше за случилото се, и невярващо клатеше глава, сякаш не разбираше напълно чутото.

— Той мъртъв ли е?

— Да.

— Убит?

— Да.

— Боже мой! — изпъшка Уапшот.

— Откога познаваше Гвюдлойгур? — попита Ерлендур.

Изглеждаше, че Уапшот мисли за нещо друго, и полицаят повтори въпроса си.

— Познавам го от години — каза Уапшот накрая и се усмихна така, че се показаха малките му, потъмнели от тютюн долни зъби.

Ерлендур си помисли, че англичанинът сигурно е пушач на лула.

— Кога се запознахте? — попита Ерлендур.

— Никога не сме се запознавали — отвърна Уапшот. — Никога не съм го виждал. Смятах да се запозная с него днес. Затова и дойдох в Исландия.

— Дошъл си в Исландия, за да се запознаеш с него?

— Да, покрай другите ми ангажименти.

— Но как тогава си го познавал? След като не сте се запознавали. В какви отношения бяхте?

— Нямаше отношения — отвърна Уапшот.

— Не те разбирам — възрази Ерлендур.

— Никога не е имало никакви отношения — повтори Уапшот и направи с пръсти „кавички“ на думата „отношения“.

— Ами какво тогава? — попита Ерлендур.

— Само едностранно обожание — отговори Уапшот. — От моя страна.

Ерлендур го помоли да повтори последните си думи. Не разбираше как този човек, бил целия път от Великобритания насам, никога не бе виждал Гвюдлойгур, а го бе обожавал. Портиера на хотела! Мъжът, който беше живял в килер в мазето на хотела и бе открит със смъкнати гащи и дупка от нож в сърцето! Обожавал го бил едностранно! Мъжът, който играел ролята на Дядо Коледа в детските увеселения на хотела!

— Изобщо не мога да проумея за какво говориш — каза Ерлендур и внезапно си припомни какво го беше попитал Уапшот горе в коридора — дали не е колекционер.

— Защо искаше да знаеш дали съм колекционер? Какъв колекционер? Какво имаше предвид?

— Мислех, че си колекционер на плочи — отговори Уапшот. — Като мен.

— Какъв колекционер на плочи? Плочи? Имаш предвид...?

— Аз събирам стари плочи — рече Уапшот. — Стари грамофонни плочи от винил. Покрай това мое хоби познавам Гвюдлойгур. Смятах да се срещна с него одева, за това си мечтаех от

дълго време. Разбираш, че е шок за мен да чуя, че е мъртъв. Убит. Кой би могъл да иска да го убие?

Учудването му беше неподправено.

— А може би си се срещнал с него вчера? — попита Ерлендур.

Уапшот не разбра веднага казаното от Ерлендур, но след миг осъзна какво имаше предвид полицаят и се опули срещу му.

— Да не искаш да кажеш... мислиш, че те лъжа ли? Че аз съм...? Да не би да казваш, че съм заподозрян? Смяташ, че съм имал участие в смъртта му ли?

Ерлендур го гледаше и мълчеше.

— Това е абсурд! — продължи Уапшот, като повиши глас. — От много дълго време исках да се срещна с този човек. От години. Не може да говориш сериозно!

— Къде беше вчера по това време? — попита Ерлендур.

— В града — отвърна Уапшот. — Бях в центъра. В магазин за колекционери, който е на главната търговска улица, после отидох да ям в индийски ресторант, недалеч оттук.

— От няколко дни си в хотела. Защо не се видя с Гвюдлойгур?

— Чакай... не каза ли, че е мъртъв? Какво имаш предвид?

— Не си ли искал да се видиш с него веднага щом си се настанил тук? Каза, че дълго време си мечтал да се срещнете. Защо си чакал толкова дълго?

— Той определи времето и мястото. Господи, в какво се замесих!

— По какъв начин си поддържал контакт с него? И какво искаш да кажеш с това „едностранно обожание“?

Хенри Уапшот го погледна.

— Имам предвид... — започна той, но Ерлендур не му позволи да си довърши изречението.

— Знаеше ли, че той работи тук в хотела?

— Да.

— Как разбра?

— Проучих го. Винаги проучвам нещата си добре. Във връзка с колекционерството.

— Затова ли се настани в този хотел?

— Да.

— Купувал си от него плочи ли? — продължи Ерлендур. — Покрай това ли се познавахте? Двама колекционери с едни и същи

интереси?

— Както ти казах вече, аз не го познавах, но исках да се запозная с него лично.

— Какво имаш предвид?

— Ти май нямаш и идея кой е бил този човек, нали? — каза Уапшот, който изглеждаше учуден, че Ерлендур не знае кой е Гвюдлойгур Егилсон.

— Той беше иконом или портиер и Дядо Коледа — отвърна Ерлендур. — Има ли друго, което трябва да знам?

— Знаеш ли в какво съм се специализирал? — попита Уапшот. — Нямам представа дали познаваш колекционерството изобщо и по-специално събирачите на плочи, но повечето колекционери се специализират в нещо. Хората могат да станат доста ексцентрични в тази област. Направо е невероятно какви неща започват да събират. Чух за човек, който притежава торбички за повръщане от почти всички авиокомпании. Знам също за жена, която колекционира коси от кукли Барби.

Уапшот погледна Ерлендур.

— Знаеш ли в какво съм се специализирал? — повтори той.

Ерлендур поклати глава. Не беше съвсем сигурен дали е разбрал правилно това с торбичките за повръщане. И другото, за косите от кукли Барби — това пък какво беше?

— Специализирал съм се в момчешки хорове — каза Уапшот.

— Момчешки хорове ли?

— И не само момчешки хорове. Специално се интересувам от момчетата, пеещи в хор.

Ерлендур се колебаеше, несигурен дали е разбрал събеседника си правилно.

— Момчета, пеещи в хор?

— Да.

— Значи, събираш плочи с момчета хористи?

— Да. Естествено, събирам и други плочи, но момчетата хористи са, как да го кажа, моята страст.

— А какво общо има това с Гвюдлойгур?

Хенри Уапшот се усмихна. Протегна се към черната кожена чанта, която носеше със себе си. Отвори я и извади от нея малка обложка с грамофонна плоча 45 оборота.

Англичанинът извади от горния си джоб очила и изпусна на земята някаква бяла хартия. Ерлендур се наведе да я вдигне и прочете името „Brenner’s“, напечатано върху нея със зелени букви.

— Благодаря! — каза Уапшот. — Салфетка от хотел в Германия. Колекционерството е страст — добави той извинително.

Ерлендур кимна.

— Исках да го помоля да ми даде автограф на обложката — продължи Уапшот и подаде плочата на Ерлендур.

На предната корица стоеше позлатен надпис в дъга, „Гвюдлойгур Егилсон“, и черно-бяла снимка на усмихнато момче, едва ли на повече от дванайсет години, с лунички и с коса, грижливо сресана на път.

— Той е имал забележителен глас — рече Уапшот. — Но дошъл пубертетът и... — англичанинът примирено вдигна рамене. В гласа му се долавяше тъга и съжаление. — Странно ми е, че не знаеш кой е или не си чувал за него, а пък работиш по разследването на неговата смърт. Навремето той трябва да е бил изключително популярно име. Според моята информация може да се каже, че е бил дете звезда.

Ерлендур вдигна поглед от обложката към Уапшот.

— Дете звезда?

— Издадени са две плочи — с негова солова песен и с църковен хор. Трябва да е бил голямо име тук в Исландия. Навремето.

— Дете звезда — повтори Ерлендур. — Искаш да кажеш като Шърли Темпъл? Подобно дете звезда?

— Вероятно, за вашите мащаби. Тук в Исландия, имам предвид. Отдалечена страна с малък народ. Той трябва да е бил много известен, макар да изглежда, че сега всички са забравили за него. Шърли Темпъл, естествено, беше...

— Малката принцеса — каза Ерлендур тихо на себе си.

— Какво?

— Не знаех, че той е бил дете звезда.

— Било е преди много години.

— И какво? Записвал е плочи?

— Да.

— Които ти колекционираш?

— Опитвам се да купувам екземпляри. Специализирал съм се в хористи момчета като него. Той е имал уникален глас като момче.

— Хорист, значи? — рече Ерлендур сам на себе си.

В съзнанието му изплува плаката с „Малката принцеса“ от стената в стаичката и тъкмо да поиска от Уапшот повече подробности за детето звезда Гвюдлойгур, когато чу глас над себе си.

— Ето къде си!

Обърна се и погледна нагоре. Валгердур стоеше до него и се усмихваше. Чантата с биологичните проби вече не беше с нея. Облечена бе в тънко кожено палто, което стигаше до коленете ѝ, под него носеше красив червен пуловер и беше гримирана толкова дискретно, че почти не се забелязваше.

— Поканата важи ли още? — попита тя.

Ерлендур скочи на крака. Уапшот се беше изправил преди него.

— Извинявай — каза Ерлендур, — не осъзнах, че... Естествено!
— Той се усмихна. — Разбира се!

[16] Много странно (англ.). — Б.пр. ↑

Преместиха се в бара до трапезарията, след като се наситиха на шведската маса и пиха кафе подир яденето. Ерлендур купи напитки за двамата и седнаха в най-отдалеченото сепаре на бара. Тя му каза, че не може да остане дълго, и Ерлендур видя в това учтиво предупреждение. Не че смяташе да я покани в стаята си, това и през ум не му минаваше и тя го знаеше добре, но усети в държането ѝ някакво безпокойство, някаква защитна стена, също като при хората, които изпращаха при него за разпит. А може би тя самата не знаеше какво прави.

Явно ѝ беше интересно да разговаря с разследващ полицай и искаше да узнае всичко за неговата работа и за престъпленията, и как точно лови престъпниците. Ерлендур ѝ каза, че в основни линии всичко е скучна административна работа.

— Но престъпленията вече са станали много по-тежки — каза тя. — Така пише във вестниците. Много по-отвратителни.

— Не знам — отвърна Ерлендур. — Престъпленията винаги са отвратителни.

— Постоянно чуваме за дрога, за рекетъори, които нападат деца, задлъжнели заради наркотици. И ако децата не могат да платят, събирачите на дългове се нахвърлят върху семействата им.

— Да — каза Ерлендур, който понякога имаше притеснения за Ева Линд именно поради подобни причини. — Светът значително се промени. Насилието стана много по-грубо.

Замълчаха.

Ерлендур се опита да намери тема на разговор, но жените бяха за него непознат свят. Онези, с които общуваше, не можеха да го подготвят за „романтична вечер“ като тази, ако можеше да я нарече така. С Елинборг бяха добри приятели и колеги, свързваше ги привързаност, която се бе създала след дълги години съвместна работа и общи патила. Ева Линд пък беше детето, за което винаги се притесняваше. Халдора беше жената, за която се бе оженил преди цяло едно поколение и с която се бе развел, спечелвайки си единствено

омразата ѝ. Тези бяха жените в живота му, ако не се брояха спорадичните запознанства, които му носеха само разочарования.

— Ами ти? — попита той, когато се настаниха в сепарето. — Как така промени решението си?

— Не знам — отговори тя. — Не бях получавала подобна покана от много време насам. А на теб как ти хрумна да ме поканиш на среща?

— Нямам представа. Казах го ей така, спонтанно. И аз не съм бил на среща от много време.

Усмихнаха се.

Той ѝ разказа за Ева Линд и за сина си Синдри. Тя също му каза, че има двама синове, вече пораснали. Ерлендур усети, че жената няма желание да говори за себе си и за положението си, и това бе добре дошло, не искаше да любопитства за живота ѝ.

— Стигнахте ли до нещо за убийтия?

— Не, до нищо. Човекът, с когото говорех тук...

— Попречих ли ви? Не знаех, че е свързано с разследването.

— Няма проблем — каза Ерлендур. — Той колекционира плочи, грамофонни плочи, и се оказа, че мъжът от мазето е бил звезда като дете. Преди много години.

— Звезда ли?

— Записвали са песните му на плочи.

— Мога да си представя колко е трудно за дете да бъде звезда — вметна Валгердур. — Дете с всевъзможни очаквания и мечти, които обикновено не се сбъдват. Какво според теб им се случва след това?

— Ами заравят се в някоя стаичка и се надяват никой да не си спомни за тях.

— Така ли мислиш?

— Не знам. Може би някои си спомнят за него.

— Смяташ ли, че това е свързано с убийството му?

— Кое?

— Че е бил звезда като дете.

Ерлендур се опитваше да говори колкото се може по-малко за разследването, но не искаше да изглежда дръпнат и необщителен. Не беше имал време да обмисли този въпрос за себе си и не знаеше дали ще се окаже от някакво значение.

— Не знаем — рече той. — Тепърва ще става ясно.

Млъкнаха.

— Ти не си бил никаква звезда като дете — каза тя и се усмихна.

— Не съм бил — отвърна Ерлендур. — За нищо не ме биваше.

— Същото е и с мен — поясни Валгердур. — Все още рисувам като тригодишно дете.

— Какво правиш, когато не си на работа? — попита тя след известно мълчание.

Въпросът свари Ерлендур неподготвен и той се поколеба. Жената се усмихна.

— Нямах намерение да бъда недискретна — каза тя, когато той не отговори.

— Не, просто... не съм свикнал да говоря за себе си — отвърна Ерлендур.

Не можеше да й каже, че играе голф или практикува някакъв друг спорт. Едно време се интересуваше от бокс, но това беше отминало. Никога не ходеше на кино, рядко гледаше и телевизия, не ходеше на театър. Пътуестваше сам по страната през летата, но през последните години и от това се бе отказал. Какво ли правеше, когато не беше на работа? Сам не знаеше. През повечето време стоеше сам вкъщи.

— Много чета — каза той внезапно.

— И какво четеш? — попита тя.

Той отново се поколеба, а тя пак се усмихна.

— Толкова ли е трудно?

— За загинали хора — отвърна той. — За смърт в планините, за безследно изчезнали. Има цели томове по тия въпроси. Бяха популярни едно време.

— За загинали хора? — учуди се тя.

— Ами да, и за много други неща. Чета много. История. Записки. Хроники.

— Всичко, което е старо и отминало — обобщи тя.

Той кимна.

— Но защо за загинали хора? За безследно изчезнали? Това не е ли ужасяващо четиво?

Ерлендур се усмихна на себе си.

— Би трябвало да порботиш в полицията! — каза той.

В този кратък момент от вечерта тя беше докоснала място в съзнанието му, оградено старателно и затворено дори за него самия. Ерлендур не искаше да говори за това. Ева Линд знаеше нещичко, но не беше много запозната с проблема, затова не го свързваше специално с интереса му към смъртните случаи. Той дълго мълча, преди да каже:

— Сигурно е от възрастта. — И веднага съжали за лъжата. — А ти? Какво правиш, когато не тикаш клечки с памук в устите на хората?

Опита се да върне разговора назад, да бъде забавен, но връзката между двамата се бе разпаднала. По негова вина.

— Всъщност аз никога не съм имала време за друго, освен за работа — каза жената, усещайки, че неволно е засегнала тема, за която той не иска да говори.

Стана неспокойна и Ерлендур го забеляза.

— Мисля, че би трябвало пак да се срещнем в най-скоро време — каза той, за да приключи с всичко това.

Лъжата не се оказа по силите му.

— Непременно — рече Валгердур. — Доста се колебаех, ако трябва да съм честна, но не съжалявам, че се видяхме. Искам да знаеш това.

— Аз също — увери я той.

— Добре. Благодаря ти за всичко. Благодаря и за драмбуйето — добави тя и допи ликьора си.

Ерлендур също си беше взел чаша с драмбуйе за компания, но не я бе докоснал.

Ерлендур лежеше направо на леглото си в хотелската стая и гледаше в тавана. Беше с дрехи — все още бе студено. Навън валеше сняг, мек, топъл и красив сняг, който падаше нежно на земята и моментално се топеше. Не беше онзи твърд и безмилостен сняг, който убиваше и осакатяваше.

„Какви са тия петна?“ — попита Елинборг бащата.

„Петна ли? — възкликна той. — Какви петна?“

„Тук на килима“ — каза Ерлендур.

С Елинборг бяха дошли от болницата, където посетиха момчето. Греещото от запад слънце бе осветило килима на стълбището, което водеше към стаята на момчето.

„Не виждам никакви петна“ — каза бащата и се наведе, за да огледа килима.

„Съвсем ясно се виждат на тази светлина“ — рече Елинборг и погледна през прозореца към слънцето, което беше слязло ниско в небето и направо заслепяваше очите.

После обърна поглед към бежовите плочки от мрамор, които сякаш горяха върху пода в стаята. Недалеч от стълбището се виждаше красив шкаф за вино. В него имаше скъпи ликьори и бутилки със силни бели и червени вина, които лежах наклонени върху специални стойки. Шкафът имаше две стъклени вратички и Ерлендур видя върху едната от тях неясни следи от забърсване с парцал. На страната на шкафа откъм стълбището се виждаше малка капчица, която се бе стекла надолу и оставила следа от около сантиметър и половина. Елинборг я докосна с пръст, беше лепкава.

„Станало ли е нещо тук покрай шкафа?“ — попита Ерлендур.

Бащата го погледна.

„За какво говориш?“

„Сякаш нещо го е опръскало. Избърсал си го неотдавна.“

„Не — каза бащата. — Не е неотдавна.“

„Тези следи на стълбите — намеси се Елинборг. — Приличат ми на следи от дете, или нещо бъркам?“

„Не виждам никакви следи на стълбите — отвърна бащата. — Одеве говореше за петна. Сега пък за следи. Какво се опитваш да кажеш?“

„Вкъщи ли си беше, когато са нападнали момчето?“

Бащата не каза нищо.

„Нападението е извършено в училището — продължи Елинборг. — Учебният ден е бил свършил и той е играл футбол. И когато си е тръгнал за къщи, са го нападнали. Мислехме, че това се е случило. Той не е говорил с теб, не можа да говори и с нас. Мисля си, че не е искал. Не е смеел. Може би защото момчетата са му казали, че ще го убият, ако ги издаде на полицията. А може и защото някой друг го е заплашил, че ще го убие, ако говори с нас.“

„Накъде биеш?“

„Защо си се прибрал по-рано от работа в онзи ден? Прибрал си се у дома по обед. Момчето е допълзяло до къщи и се е качило в стаята си, а скоро след това ти си дошъл и си позвънил на полицията и за линейка.“

Елинборг и преди се бе чудила какво е правел бащата вкъщи по средата на деня в работно време, но не беше го питала за това досега.

„Никой не е виждал момчето да се прибира у дома след училище“ — обясни Ерлендур.

„Ти да не би да искаш да кажеш, че аз съм нападнал... Че аз съм се отнесъл по този начин с момчето ми? Да не би това да намекваш?“

„Имаш ли нещо против да вземем проби от килима?“

„Мисля, че трябва да се махате оттук“ — каза бащата.

„Аз нищо не намеквам — продължи Ерлендур. — Момчето ще разкаже в края на краищата какво се е случило. Може да не е сега или след седмица, може да не е след месец или година, но ще разкаже.“

„Вън! — извика бащата, изпълнен с ярост и възмущение. — Как си позволяваш ти... как си позволявате вие... Тръгвайте си! Махайте се! Вън!“

Елинборг се върна направо в болницата и влезе в детското отделение. Момчето спеше в леглото си. Ръката му бе свалена от куката. Тя седна до детето и го зачака да се събуди. Седеше така от около петнайсет минути, когато момчето започна да се размърдва и отвори очи. Забеляза уморената полицайка да седи до него, но никъде не видя човека с плетената жилетка и тъжните очи, който беше дошъл с нея по-рано през деня. Гледаха се с тази жена в очите, докато Елинборг се усмихна и попита толкова спокойно, колкото ѝ стигаха силите:

„Баща ти ли беше?“

Вечерта тя отиде в дома на бащата и момчето с разрешително за обиск, придружена от експертите на полицията, които изследваха петната по килима и щателно прегледаха мраморния под и шкафа за вино. Взеха проби, с прахосмукачка взеха пращинки от мрамора, изчегъртаха капчицата от шкафа за вино. После се качиха в стаята на момчето и взеха проби от таблата на леглото. След това отидоха в пералното помещение и изследваха всички парцали и кърпи. Огледаха и мръсното бельо. Отвориха прахосмукачката, взеха проби от четката за метене. Излязоха навън, преровиха контейнера за боклук и намериха чорапите на момчето.

Бащата стоеше в кухнята. Обади се на свой приятел, адвокат, в момента, в който се появиха експертите от полицията. Адвокатът

пристигна веднага и разгледа разрешителното от съдията. Посъветва клиента си да не говори нищо с полицията.

Ерлендур и Елинборг наблюдаваха действията на експертите. Елинборг гледаше бащата и буквално го пронизваше с поглед, докато той клатеше глава и избягваше да я погледне в очите.

„Не разбирам какво искате — мърмореше той. — Просто не разбирам.“

Момчето не беше издало баща си. Когато Елинборг му зададе въпроса, то не каза нищо, само очите му се напълниха със сълзи.

Шефът на техническия отдел позвъни два дни по-късно.

„Излезе резултатът за петната от килима на стълбището“ — каза той.

„Да“ — нетърпеливо рече Елинборг.

„Драмбуйе.“

„Драмбуйе ли? Ликьорът?“

„Има остатъци от него из цялата стая и следи по килима от стаята на момчето.“

Ерлендур все още зяпаше тавана, когато на вратата му се почука. Изправи се и отвори. Ева Линд се шумгуна вътре. Ерлендур огледа коридора на етаж и затвори вратата след нея.

— Никой не ме видя — каза Ева. — Щеше да е много по-просто, ако си беше отишъл вкъщи. Не разбирам какво си намислил.

— Ще се прибера вкъщи — отвърна Ерлендур. — Не се безпокой. А ти? Какво правиш тук? Имаш ли нужда от нещо?

— Трябва ли да има специална причина да искам да те видя? — попита в отговор Ева и седна до малкото бюро, извади пакет цигари и хвърли целофанената опаковка на земята.

— Донесох ти малко дрехи — каза тя. — Ако смяташ да продължаваш да висиш в тоя хотел, ще трябва да можеш да се преобличаш.

— Благодаря ти — отвърна Ерлендур и седна на леглото срещу нея.

Взе си цигара от нейните. Ева поднесе огънче и на двамата.

— Радвам се да те видя — рече той и издуха облак дим.

— Как върви с Дядо Коледата?

— Едва-едва. Кажете нещо за себе си!

— Няма какво.

— Видя ли се с майка ти?

— Да. Все същото. Нищо не се случва в живота ѝ. Работа, телевизор и спане. Работа, телевизор и спане. Работа, телевизор и спане. Това ли е всичко? Това ли го очаква човек? Вървиш по правия път, за да можеш да бачкаш, докато паднеш, това ли е? И ти, виж се само! Висиш като някакъв идиот в тая хотелска стая, вместо да си занесеш задника вкъщи!

Ерлендур дръпна от цигарата и издиша дима през ноздрите.

— Нямах намерение да...

— Да, знам това — прекъсна го Ева Линд.

— Предаваш ли се? — попита Ерлендур. — Вчера като дойде...

— Не знам дали ще издържа.

— Да издържиш какво?

— Този шибан живот.

Седяха и пушеха. Времето си течеше.

— Мислиш ли понякога за детето? — попита накрая Ерлендур.

Ева беше в седмия месец, когато изгуби бебето. Бе изпаднала в дълбока депресия, след като излезе от болницата, и се нанесе при него. Ерлендур знаеше, че изобщо не ѝ беше минало. Тя обвиняваше себе си за смъртта на детето. Вечерта, когато всичко това се случи, му се бе обадила за помощ. Той я откри в безсъзнание, потънала в собствената си кръв, пред Националната болница. Беше припаднала на път към родилното. За малко не изгуби и собствения си живот.

— Този шибан живот! — каза тя отново и загаси цигарата си върху плота на бюрото.

Телефонът върху нощното шкафче иззвъня. Ева Линд си беше тръгнала и Ерлендур си бе легнал. Обаждаше се Марион Брием.

— Знаеш ли колко е часът? — попита Ерлендур и погледна часовника на ръката си. Минаваше полунощ.

— Не — отвърна Марион. — Мислех си за слюнката.

— За слюнката по презерватива ли? — каза Ерлендур, прекалено сънен, за да се ядоса.

— Разбира се, за какво друго. Те вероятно ще го открият сами, но не пречи да им се напомни за кортизола^[17].

— Ще говоря с Техническия отдел, със сигурност ще ни кажат нещо и за кортизола.

— Ще можеш да стигнеш до някакви изводи чрез него, да разбереш какво се е случило в стаичката в мазето.

— Знам, Марион. Нещо друго?

— Исках само да ти напомня за кортизола.

— Лека нощ, Марион.

— Лека нощ.

[17] Хормон, отделян от надбъбречните жлези, наричан и хормон на стреса, защото нивата му значително нарастват след физически и емоционален стрес. — Б.пр. ↑

ДЕН ТРЕТИ

Определиха си среща в хотела рано на следващия ден — Ерлендур, Сигурдур Оли и Елинборг. Отделиха се на малка кръгла маса и си взеха закуска от шведската маса. През нощта беше валяло сняг, но сега бе по-топло и улиците бяха чисти. Метеорологичните прогнози бяха за безснежна Коледа. Коледното пазаруване бе достигнало връхната си точка. На всяко кръстовище имаше задръствания и из града се движеха тълпи от хора.

— Този Уапшот — каза Сигурдур Оли, — кой е той?

„Много врява за нищо“, помисли си Ерлендур, сръбна от кафето и погледна навън през прозореца. Чудновато място беше хотелът. Да спи тук беше приятна промяна, но изпитваше особено чувство при мисълта, че някой влиза в стаята му в негово отсъствие и слага всичко в ред. Напускаше сутрин стаята и когато се връщаше, виждаше, че всичко е подредено по един и същи начин — леглото оправено, кърпите сменени, на мивката има нов сапун. Усещаше присъствието на този, който подреждаше стаята му, но не го виждаше, не знаеше кой внася ред в живота му.

Когато слезе долу тази сутрин, отиде на рецепцията и помоли стаята му да не се чисти повече.

Трябваше да се срещне с Уапшот по-късно сутринта и да разбере повече неща за колекционерството му и за певческата кариера на Гвюдлойгур Егилсон. Предната вечер се бяха разделили с ръкостискане след идването на Валгердур. Уапшот бе стоял като истукан и чакаше Ерлендур да го представи на дамата, но когато нищо подобно не се случи, протегна ръката си, поклони се и се представи сам. След това се извини с това, че бил уморен и гладен, смятал да се качи в стаята си да свърши някаква работа, после да вечеря и да си легне.

По-късно Ерлендур и Валгердур не го видяха да слиза в трапезарията, където бяха седнали, и си казаха, че може би е поръчал храна в стаята си. Валгердур дори отбеляза, че Уапшот изглеждал много уморен.

Ерлендур я изпрати до гардеробната и ѝ помогна да облече красивото си палто. След това я придружи до вратата, където постояха известно време, преди тя да излезе навън в снегопада. Когато Ерлендур заспа, след като Ева Линд си тръгна, усмивката на Валгердур го последва в съня му заедно със слабия аромат от парфюма ѝ по ръката му от ръкостискането за раздяла.

— Ерлендур? — започна Сигурдур Оли. — Ало! Кой е Уапшот?

— Знам само, че е английски колекционер на грамофонни плочи — отвърна Ерлендур, който вече им бе разказал за срещата си с Хенри Уапшот. — И че си тръгва от хотела утре. Ти би трябвало да се обадиш на колегите в Англия да научиш повече за него. Ще се срещнем с Уапшот пак преди обед, тогава ще разбере повече.

— Момче хорист? — каза Елинборг. — Кой би искал да убие момче хорист?

— Той, естествено, не е бил вече момче хорист — рече Сигурдур Оли.

— Някога е бил известен — намеси се Ерлендур. — Били са издавани негови плочи, които определено са били доста търсени, и днес са уникални. Хенри Уапшот идва чак от Великобритания за тях и заради него. Специализирал се е в хористи и момчешки хорове от цял свят.

— Чувал съм само за Виенския момчешки хор — каза Сигурдур Оли.

— Специализирал се, значи, в момчета — продължи Елинборг. — Що за човек колекционира плочи на момчета хористи? Не трябва ли малко да помислим върху това? Дали няма нещо извратено у такъв човек?

Ерлендур и Сигурдур Оли я погледнаха.

— Какво искаш да кажеш? — попита Ерлендур.

— Какво ли? — учуди се Елинборг.

— Странно ли ти се струва да събираш грамофонни плочи?

— Не плочи, момчета хористи — уточни Елинборг. — Момчета хористи, записвали грамофонни плочи. Има голяма разлика, струва ми се. Нищо извратено ли не виждате в това?

Тя поглеждаше ту единия, ту другия.

— Аз просто нямам твоето мръсно въображение — каза Сигурдур Оли и обърна поглед към Ерлендур.

— Мръсно въображение! Да не би аз да съм си въобразила Дядо Коледа със смъкнати гащи долу в оная дупка, с презерватив на пикалото? Трябва ли ми въображение за това? После се оказва, че тук в хотела има човек, който боготвори въпросния Дядо Коледа, когато е бил дванайсетгодишен или там някъде, и идва чак от Великобритания, за да се срещне с него. Вие да не сте нещо болни?

— Това в някакъв сексуален контекст ли го виждаш? — попита Ерлендур.

Елинборг обърна очи нагоре.

— Абе, вие сте като двама монаси!

— Той е просто колекционер на грамофонни плочи — рече Сигурдур Оли. — А както спомена Ерлендур, някои пък събират торбички за повръщане. Що за сексуален живот имат те според твоите теории?

— Не разбирам как може да сте толкова слепи! Или ограничени. Защо мъжете са винаги толкова ограничени?

— Оф, не започвай пак — изпъшка Сигурдур Оли. — Защо жените винаги смятат мъжете за ограничени? Сякаш жените не са ограничени с всичките си „о, не мога да си намеря червилото и“...

— Слепи, загубени стари монаси! — каза Елинборг.

— Какво е да си колекционер? — попита Ерлендур. — Защо ще искат хората да събират определени неща и защо виждат повече стойност в един предмет, отколкото в друг?

— Някои вещи са по-скъпи от други — отвърна Сигурдур Оли.

— Те би трябвало да търсят нещо уникално — продължи Ерлендур, — нещо, което никой друг не притежава. Не е ли това целта? Да имаш нещо, което никой в целия свят го няма.

— Това не са ли по-скоро чудаци? — попита Елинборг.

— Чудаци ли?

— Ами такива, чешити. Не е ли така? Особняци?

— Ти намери плочи в шкафа на Гвюдлойгур — каза Ерлендур на Елинборг. — Какво направи с тях? Огледа ли ги по-подробно?

— Само видях, че са в шкафа — отвърна Елинборг. — Не съм ги пипала. Там трябва да са, ако искаш да ги разгледаш.

— Как колекционер като Уапшот влиза във връзка с човек като Гвюдлойгур? — продължи Елинборг. — Как изобщо научава за него? Дали има някакви посредници? Какво знае той за издаването на

исландски плочи с хорови песни през седемдесетте години? За момче, което пее соло преди повече от трийсет години някъде в Исландия?

— Може би от списания — каза Сигурдур Оли. — Или от интернет? Телефон? От други колекционери?

— Знаем ли нещо друго за Гвюдлойгур? — попита Ерлендур.

— Има сестра — вметна Елинборг. — Освен това има и баща, който е все още жив. На тях, естествено, им е съобщено за смъртта му. Сестрата извърши разпознаването.

— Сигурно ли е, че ще можем да вземем проба от слюнката на Уапшот? — попита Сигурдур Оли.

— Да, аз ще се погрижа за това — каза Ерлендур.

Сигурдур Оли тръгна да събира информация за Хенри Уапшот, Елинборг пое задачата да се срещне със сестрата и бащата на Гвюдлойгур, а Ерлендур отиде долу в мазето, в стаичката на портиера. Мина покрай рецепцията и видя, че шефът е дошъл на работа. Отбеляза си мислено да говори по-късно с него.

Намери грамофонните плочи в шкафа на Гвюдлойгур. Бяха две малки плочи сингли. Върху едната пишеше: Гвюдлойгур пее „Аве Мария“ от Шуберт. Това беше същата плоча, която Уапшот му беше показал. Върху другата се виждаше момчето застанало пред малък детски хор. Диригентът, млад човек, стоеше настрана. „Гвюдлойгур Егилсон пее солова песен“ беше написано с големи букви направо през обложката.

На задната страна имаше кратък текст, посветен на младия и надарен певец.

Гвюдлойгур Егилсон събуди огромен и заслужен интерес с Детския хор на Хапнарфьордур^[18]. Без преувеличение може да се каже, че този дванайсетгодишен певец има голямо бъдеще пред себе си. Това е вторият негов запис, на който той пее особено вдъхновено със своя прекрасен и чист глас под ръководството на Габриел Хермансон, диригент на Детския хор в Хапнарфьордур. Плочата е безценна придобивка за всички, които обичат красивата музика. Певецът Гвюдлойгур Егилсон доказва, че притежава уникален глас. Понастоящем той е на турне из скандинавските страни.

„Дете звезда“, помисли си Ерлендур и погледна към афиша с „Малката принцеса“ — Шърли Темпъл.

— Ти какво правиш тук? — попита той плаката. — Защо те е пазел той? Защо си единственото нещо, което е останало от него?

Извади мобилния си телефон.

— Марион — каза той, когато от другата страна отговориха.

— Да — отговори гласът в телефона. — Ти ли си?

— Нещо ново?

— Ти знаеше ли, че този Гвюдлойгур е записвал плочи като дете?

— Вече го установих — отвърна Ерлендур.

— Звукозаписната компания е фалирала преди около двацет години и от нея не е останала и следа. Човек на име Гунар Хансон е бил собственик и управляващ. Компанията се е казвала „ГХ — грамофонни плочи“. Издавала е разни боклуци по времето на хипитата и Битълсите, но после всичко отишло по дяволите.

— Знаеш ли какво е станало със склада?

— Със склада ли? — учуди се Марион Брием.

— С плочите на склад.

— Те, естествено, са отишли за погасяване на дългове. Нали такава е практиката? Говорих с роднините на Гунар, двамата му синове. Компанията никога не е правила много записи и те не бяха чували името ѝ от десетилетия. Нищо не можах да ми кажат за нея, когато ги попитах. Гунар починал в средата на деветдесетте години и синовете му казаха, че не оставил нищо друго, освен дългове.

— Тук в хотела има човек, който колекционира хорови плочи, момчешки хорове или, ако щеш, момчета хористи. Той имал намерение да се срещне с Гвюдлойгур, но нищо не излязло от това. Питам се дали плочите му имат някаква стойност. Как да разбере?

— Като намериш колекционери и говориш с тях — каза Марион. — Искаш ли аз да се заема?

— Има и друго. Можеш ли да откриеш човек на име Габриел Хермансон, бил е диригент на хора в Хапнарфьордур през седемдесетте години. Сигурно ще го намериш в телефонния указател, ако е все още жив. Той е бил учителят на Гвюдлойгур. Имам обложка на плоча с негова снимка и на нея ми изглежда като да е бил на около трийсет. Ако е мъртъв, спираш дотам.

— Обикновено това е правилото.

— Какво правило?

— Ако човек е мъртъв. Тогава спира дотам.

— Именно! — Ерлендур се поколеба. — Защо ми говориш за смърт?

— А, за нищо.

— Всичко наред ли е?

— Благодаря ти, че ми подхвърляш трохички — рече Марион.

— Нали това искаше? Да се ровиш и разследваш, за да разнообразяваш скучната си старост?

— Е да, сега денят ми ще е запълнен — отвърна Марион. — Провери ли това с кортизола в слюнката?

— Ще го проверя — каза Ерлендур и затвори.

Шефът на рецепцията имаше нещо като малък кабинет отзад във фоайето и седеше в него. Тъкмо смяташе да започне да преглежда някакви книжа, когато Ерлендур влезе в помещението и затвори вратата. Човекът се изправи и понечи да протестира, каза, че нямал никакво време да разговаря с него, трябвало да ходи на среща, но Ерлендур спокойно седна и скръсти ръце.

— От какво бягаш? — попита той.

— Какво искаш да кажеш?

— Нямахте те вчера, в най-натовареното време на хотела. Когато говорих с теб вечерта, когато убиха портиера, приличаше на беглец. Сега стоиш като на тръни! За мен ти си начело в списъка със заподозрени. Казаха ми, че си познавал Гвюдлойгур най-добре от всички в хотела. А ти отричаш това. Разправяш ми, че не си го познавал изобщо. Мисля, че лъжеш. Той е бил твой подчинен. Би трябвало да покажеш поне малко желание за съдействие. Изобщо не е приятно да киснеш в ареста по Коледа.

Шефът на рецепцията се взираше в Ерлендур, без да знае какво да прави, после бавно седна на стола си.

— Нищо нямаш срещу мен — каза той. — Безумие е да мислиш, че аз съм направил това на Гвюдлойгур. Че съм бил в стаята му и... имам предвид това с презерватива и всичко останало.

Ерлендур с известно безпокойство забелязваше, че някои подробности от разследването се бяха разчули из хотела и служителите ги обсъждаха. Готвачът в кухнята знаеше точно за какво се вземаха проби от слюнките. Шефът на рецепцията пък имаше добра представа за сцената долу в стаичката на портиера. Може би управителят на

хотела се беше разприказвал, може да беше момичето, което намери трупа, а можеше и да са полицаите.

— Къде беше вчера? — попита Ерлендур.

— Бях болен — отговори шефът на рецепцията. — Бях си вкъщи цялата сутрин.

— Но не си се обадил на никого. Ходи ли на лекар? Даде ли ти медицинско? Мога ли да говоря с него? Как му е името?

— Не ходих на лекар. Просто останах в леглото. Сега съм по-добре.

Той се изкашля. Ерлендур се усмихна. Този човек беше най-некадърният лъжец, когото бе виждал някога.

— Защо ме лъжеш?

— Нямах нищо срещу мен — възрази човекът. — Единственото, което можеш да направиш, е да ме заплашваш. Искам да ме оставиш на мира!

— Мога да разговарям и с жена ти. Да я питам дали ти е носила чай в леглото вчера.

— Не я закачай нея!

Гласът на шефа на рецепцията изведнъж стана по-твърд и по-сериозен. Лицето му почервения.

— О, ще я закачам! — каза Ерлендур.

Мъжът впи очи в Ерлендур.

— Няма да приказваш с нея — рече той.

— И защо не? Какво криеш? Ставаш прекалено съмнителен, няма да се отървеш така лесно от мен.

Шефът на рецепцията отклони поглед и изпъшка.

— Остави ме на мира. Това няма нищо общо с Гвюдлойгур. Имам лични проблеми и трябва да ги оправя.

— Какви?

— Не съм длъжен да ги споделям с теб.

— Остави аз да преценя това!

— Не можеш да ме принудиш.

— Както ти казах, мога да поискам разрешение за арест или просто да говоря с жена ти.

Шефът на рецепцията въздъхна тежко.

— Ще си остане ли между нас?

— Ако не е свързано с Гвюдлойгур.

— Няма нищо общо с него.

— Добре тогава.

— Обадили са се на жена ми оня ден. В деня, когато открихте Гвюдлойгур.

Женски глас попитал за него. Жена му не познавала гласа. Било през деня, в работно време, но не било странно да го търсят вкъщи. Онези, които го познавали, знаели, че работното му време е доста разкъсано. Съпругата на шефа на рецепцията, лекарка, която работела на смени и телефонното позвъняване я събудило, трябвало да ходи на работа същата вечер. Жената от телефона се държала така, сякаш познавала добре мъжа ѝ, и се обидила, когато съпругата поискала да разбере кой се обажда. „Коя си ти? — попитала тя. — Защо се обаждаш тук?“ Отговорът, който получила, събудил други въпроси и ново учудване. „Той ми дължи пари“ — казал гласът в телефона.

— Жената заплашила, че ще се обади в службата — рече шефът на рецепцията на Ерлендур.

— Коя беше тя?

Преди десет дни излязъл да се позабавлява. Жена му била на лекарска конференция в Швеция и той отишъл с трима свои приятели да вечерят. Забавлявали се добре, старата приятелска компания, след ресторанта тръгнали да обикалят кръчмите и завършили в едно от популярните места в центъра на града. Там изгубил от поглед приятелите си, отишъл на бара и видял познати от хотелския бизнес, които стояли до бара и гледали как хората танцуват. Той бил леко пиян, но не толкова, че да не може да взема разумни решения. Ето защо всичко това му било толкова непонятно. Никога преди не бил правил нещо подобно.

Тя се приближила до него, също като във филмите, с цигара между пръстите и помолила за огънче. Той самият не пушел, но поради работата си носел запалка в джоба си. Имал този навик от времето, когато пушенето било разрешено навсякъде. Тя го заприказвала и го попитала дали няма да я почерпи с питие. Той я погледнал. Да, естествено, ще я почерпи. Стояли на бара, той купил питиета и седнали на първата маса, която се освободила. Тя била много привлекателна и флиртувала доста изкусно с него. Той влязъл в играта, без да е съвсем сигурен какво точно се случва. Жените обикновено не се държали така в негово присъствие. Тя седнала плътно до него, била

доста настъпателна и уверена в себе си. Когато той станал да вземе второ питие за двамата, тя го погалила по бедрото. Погледнал я, а тя се усмихнала. Красива и привлекателна жена, която знаела какво иска. Била може би десетина години по-млада от него.

По-късно го попитала дали не иска да я изпрати до дома ѝ. Живеела в съседния квартал и тръгнали пеша. Той се колебаел, но му било любопитно. Всичко било толкова чуждо и странно, все едно се намирал на Луната. За двайсет и три години не бил изневерявал на жена си. Два или три пъти през всичките тия години може и да бил целунал чужда жена, но нищо подобно на това сега не му се било случвало.

— Съвсем се обърках — каза шефът на рецепцията на Ерлендур.
— Част от мен искаше да побягна и да забравя всичко. Друга част искаше да я последвам.

— Знам коя е била тази част — поясни Ерлендур.

Стояли пред вратата ѝ на стълбището във входа на новопостроен блок. Тя пъхнала ключа в ключалката. Дори това действие изглеждало по някакъв начин похотливо в нейните ръце. Вратата се отворила и тя се притиснала в него. „Влез“, казала и прекарала ръка по чатала му.

Влязъл. Тя започнала да забърква питиета. Той седнал на дивана в стаята, а тя пуснала музика и се приближила до него с чаша в ръка. Усмихнала се така, че красивите ѝ бели зъби проблеснали на фона на червеното червило. Седнала до него, оставила чашата, хванала колана и бавно свалила ципа на панталона му.

— Аз никога... Това беше... Тя умееше да прави невероятни неща — каза шефът на рецепцията.

Ерлендур го гледаше и мълчеше.

— Исках да се измъкна тихомълком на сутринта, без да ме усети, но тя беше нащрек. Имах угризения на съвестта, направо ме убиваха, чувствах се като някакъв нещастник, който е предал жена си и децата си. Имаме три деца. Исках да се махна оттам и да забравя всичко. Никога повече нямах намерение да срещам тази жена отново. Но тя бе напълно будна, когато започнах да се промъквам през стаята в мрака.

Тя се изправила на лакти върху възглавницата и запалила нощната лампа. „Тръгваш ли си?“ — попитала го. Той потвърдил. Казал, че закъснява. За спешна среща или нещо подобно. „Хубаво ли ти беше снощи?“ — попитала отново. Той я гледал, държейки

панталоните си в ръка. „Страхотно — отговорил, — но не мога да продължавам така. Не мога. Извинявай!“ „Искам осемдесет хиляди крони“^[19] — каза тя спокойно, сякаш това било толкова естествено, че дори не трябвало да го споменава. Той я погледнал, не бил сигурен, че е чул правилно. „Осемдесет хиляди“ — повтори тя. „Какво искаш да кажеш?“ — попитал той. „За нощта“ — отвърнала тя. „За нощта ли? Да не би да се продаваш?“ „А ти какво си мислеше?“ Той все още не разбирал за какво говори тя. „Да не би да си мислиш, че ще можеш да имаш жена като мен безплатно?“ — каза тя. Лека-полека той започнал да схваща за какво става дума. „Но ти нищо не каза!“ — „Трябва ли да ти казвам нещо? Плати ми осемдесет хиляди и може би ще можеш отново някой път да дойдеш при мен.“

— Отказах да ѝ платя — каза шефът на рецепцията на Ерлендур. — Излязох си. А тя полудя! Обади ми се тук в работата и ме заплаши, че ще позвъни вкъщи, ако не ѝ платя.

— Как им казваха на такива? — попита Ерлендур. — Някаква английска дума беше. Hustler^[20]. Курви. От тях ли е била? Това ли ми казваш?

— Не знам каква беше, но знаеше какво прави. Накрая се обадила у дома и разказала на жена ми за всичко.

— Че защо просто не си плати? Тогава щеше да се отървеш от нея.

— Не съм сигурен, че щях да се отърва, дори да ѝ бях платил. С жена ми обсъдихме проблема вчера. Обясних ѝ какво се бе случило така, както го направих пред теб. Женени сме от двайсет и три години и въпреки че нямам никакво извинение, това си беше капан. Така го виждам аз. Ако тази жена не преследваше парите, това никога нямаше да се случи.

— Значи, всичко е било по нейна вина?

— Не, естествено, не, но все пак... беше капан.

Замълчаха.

— Има ли такава нещо в хотела? — попита Ерлендур. — Курви?

— Не — отвърна шефът на рецепцията.

— Не би могъл да не забележиш, нали?

— Казаха ми, че си питал дали има проституция в хотела. Тук няма такива неща.

— Естествено — каза Ерлендур.

— Ще си мълчиш ли за това, дето ти разказах?

— Трябва ми името на жената, ако го знаеш. И адреса. Историята ти ще си остане между нас.

Шефът на рецепцията се поколеба.

— Шибана курва! — изруга той, за момент излязъл от ролята си на учтив хотелиер.

— Смяташ ли да ѝ платиш?

— По този въпрос с жена ми сме на едно мнение. Няма да получи и стотинка!

— Мислиш ли, че това би могло да бъде някакъв злонамерен номер?

— Номер? — учуди се шефът на рецепцията. — Не те разбирам. Какво искаш да кажеш?

— Имам предвид някой да иска да ти напакости и да се опитва да ти създаде неприятности. Някой, с когото имаш сметки за уреждане.

— Не ми е хрумвало. Мислиш, че може да имам неприятели, които биха ми спретнали този номер?

— Не трябва да са ти непременно неприятели. Може да са някакви шегаджии, твои приятели.

— Не, нямам такива приятели. Освен това шегичката стигна прекалено далеч и никак не е забавна.

— Ти ли уволни Дядо Коледа?

— Какво?

— Ти ли му каза, че е уволнен? Или може би си му пратил писмо, или...?

— Аз му го казах, да.

— И той как го прие?

— Зле. Разбираемо е. Беше работил тук дълго време. Много по-дълго от мен например.

— Мислиш ли, че той може да е стоял зад това, ако въобще е имало подбудител?

— Гвюдлойгур? Не, не мога да си го представя. Гвюдлойгур? Да е замесен в подобно нещо? Не мисля. Той беше честен и кротък човек.

— Знаеше ли, че Гвюдлойгур е бил звезда като дете? — попита Ерлендур.

— Звезда? Каква звезда?

— Имал е записани на плоча песни. Хорист.

— Не знаех — каза шефът на рецепцията.

— Само още нещо — добави Ерлендур и се изправи. — Можеш ли да намериш и да ми пратиш в стаята грамофон?

Ерлендур забеляза, че шефът на рецепцията нямаше и най-малка представа за какво става дума.

Когато излезе във фойето, видя началника на техническия отдел да се качва по стълбите от мазето.

— Как върви със слюнката, която открихте по презерватива? — попита Ерлендур. — Проверихте ли я за кортизол?

— Работим по въпроса. Ти пък какво знаеш за кортизола?

— Знам, че ако в слюнката има голямо количество от него, това може да се окаже опасно.

— Сигурдур Оли пита за оръжието на убийството — каза началникът. — Съдебният лекар мисли, че не е бил някакъв голям нож. Не много дълъг, с тънко и назъбено острие.

— Значи, не е бил ловен нож, нито голям нож за месо?

— Не, не е бил нищо особено — обясни началникът. — Най-обикновен нож.

[18] Третият по население град в Исландия след Рейкявик и Копавогур. — Б.пр. ↑

[19] Около 1000 лв. — Б.пр. ↑

[20] Мошеник, далавераджия; също: курва (англ.). — Б.пр. ↑

Ерлендур се прибра в стаята си с двете грамофонни плочи от килерчето на Гвюдлойгур. Позвъни в болницата и попита за Валгердур. Свързаха го с отдела ѝ. Отговори някаква друга жена. Той отново помоли за Валгердур, която най-после дойде на телефона.

— Имаш ли още от онези клечки с памук? — попита той.

— Това да не би да е господин Загинали по планинските пътища? — каза тя.

Ерлендур се ухили.

— Има един чужденец тук в хотела, когото трябва да проверим.

— Спешно ли е?

— Трябва да стане днес.

— Ти там ли ще си?

— Да.

— Ще се видим.

Ерлендур прекъсна разговора. „Господин Загинали по планинските пътища“, помисли си и се усмихна на себе си. Имаше среща с Хенри Уапшот в бара на приземния етаж. Слезе долу, седна на бара и зачака. Келнерът го попита дали желае нещо, но той поблагодари и отказа. Промени решението си почти веднага и го повика да му донесе чаша вода. Погледна лавиците с алкохол зад бара, редици от бутилки, оцветени във всички цветове на дъгата.

Бяха открили почти невидими парченца стъкло върху мраморния под на стаята. По шкафа за вино имаше следи от драмбуئے, имаше го и по чорапите на момчето, и по стълбището. Откриха стъкло и по четката за метене, и в прахосмукачката. Всичко сочеше към извода, че бутилка от този ликьор е била разбита в мраморния под. По всяка вероятност момчето е стъпило в локвата, която се е образувала, и е изтичало по стълбата към стаята си. От следите можеше да се заключи, че детето е тичало, а не е ходело. Следи от малки уплашени ходила. Ето защо решиха, че момчето е счупило бутилката, а бащата е изгубил контрол над себе си и така е пребил момчето, че то се е озовало в болница.

Елинборг го призова на разпит в полицията на Квервисгата, където го осведоми за резултата от техническата експертиза, за реакцията на момчето, когато е било попитано дали баща му не се е отнесъл толкова жестоко с него, и за собственото си убеждение, че именно бащата е виновникът за състоянието на детето. Ерлендур присъстваше на разпита. Колежката му каза на бащата, че той имал правата на заподозрян и можел да поиска присъствието на адвокат. Би трябвало да има такъв. Бащата каза, че засега не искал да се обажда на адвокат, бил невинен и се учудвал, че го подозират само заради една счупена бутилка с ликьор.

Ерлендур включи записващото устройство в стаята за разпити.

„Това, което ние мислим, че се е случило, е следното — каза Елинборг, сякаш четеше от някакъв доклад. Явно се опитваше да потисне чувствата си. — Момчето се е прибрало от училище къщи. Часът е приближавал четири. Ти си се прибрал скоро след това. Разбрахме, че този ден си излязъл по-рано от работа. Може дори да си се прибрал у дома точно когато по някаква причина момчето е изпуснало голяма бутилка драмбуе на пода. Уплашило се е и изтичало нагоре към стаята си. Ти си се ядосал, дори нещо повече, направо си изгубил контрол над себе си и си се качил при момчето, за да го накажеш. Така си го пребил, че то е трябвало да бъде прието в болница.“

Бащата гледаше Елинборг безмълвно.

„Използвал си някаква тояга или пръчка, която не успяхме да открием, било е нещо заоблено, във всички случаи не с остри ръбове. Всъщност може и да си го удрял в таблата на леглото. Многократно си го ритал. Преди да се обадиш в болницата, си почистил в стаята. Избърсал си ликьора с три кърпи, които си изхвърлил в кофата до къщата. С прахосмукачката си изсмукал стъклата, измел си мраморния под и си го измил набързо с мопа. Шкафа обаче си изчистил внимателно. Взел си чорапите на момчето и си ги изхвърлил в кофата за боклук. Използвал си препарат за петната на стълбището, но не си успял да изчистиш всичко.“

„Нищо не можеш да докажеш — каза бащата, след като Елинборг спря да говори. — Момчето не е казало нищо. Не е казало и дума за онези, които са го нападнали. Защо не опиташ да откриеш съучениците му?“

„Защо не ни каза за ликьора?“

„Няма нищо общо.“

„А чорапите в кофата за боклук? Малките следи по стълбището?“

„Имаше счупена бутилка, само че аз я счупих. Два дни преди да нападнат момчето ми. Сипвах си от нея и я изпуснах на пода. Ади беше там и доста се стресна. Казах му да внимава къде ходи, но той вече бе стъпил в ликьора и изтича в стаята си по стълбите. Това няма нищо общо с нападението над него и трябва да ви кажа, че намирам за много странен начина, по който натъкмявате случая. Ти не разполагаш с нищо! Той казал ли ти е, че аз съм го пребил? Съмнявам се. Той никога няма да го каже, защото не съм бил аз. Не бих могъл да му сторя подобно нещо. Никога!“

„Защо не ни разказа това веднага?“

„Веднага?“

„Когато намерихме петната. Тогава нищо не каза.“

„Защото мислех, че точно това ще се случи. Знаех си, че ще свържете този инцидент с нападението над Ади. Не исках да обърквам делото. Момчетата в училището са го пребили.“

„Фирмата ти върви към фалит — каза Елинборг. — Вече си уволнил към двайсет човека и вероятно ще последват още уволнения. Май напрежението е голямо. На път си да изгубиш къщата...“

„Това е само бизнес“ — уточни той.

„Смятаме, че и преди си упражнявал насилие над него.“

„Не, виж какво...“

„Прегледахме лекарските доклади. За четири години два пъти си е чупил пръста.“

„Ти деца имаш ли? Децата постоянно имат разни инциденти. Това е безумие.“

„Специалист по детски болести е написал забележка при последното счупване. Уведомих за това Агенцията за защита на детето. Бил е същият пръст. От Агенцията са идвали у вас да проверят домашните условия. Не открили нищо особено. Детският лекар намерил обаче следи от убождания с игли по ръцете на детето.“

Бащата мълчеше.

Елинборг не успя да се сдържи.

„Мръсно животно такова“ — изсъска тя.

„Искам да говоря с адвоката си“ — каза бащата и отклони поглед.

— I said good morning!^[21]

Ерлендур дойде на себе си и видя, че Хенри Уапшот стои до него. Полицаят беше потънал в мислите си за детето, което изтичало нагоре по стълбите, и не беше забелязал Хенри да влиза в бара, нито пък го беше чул да поздравява.

Ерлендур скочи на крака и пое подадената му ръка. Уапшот беше облечен в същите дрехи както и предния ден. Косата му беше несресана и изглеждаше уморен. Помоли келнера за кафе, Ерлендур също си поръча.

— Говорехме за колекционери — каза Ерлендур.

— Yes — рече Уапшот и устните му се разтеглиха в подобие на усмивка — Bunch of loners, like myself!^[22]

— Как един колекционер от Великобритания разбира, че преди близо четиридесет години е имало момче хорист с красив глас в Хапнарфьордур, Исландия?

— О, много повече от красив глас — каза Уапшот. — Много повече. Това момче е имало уникален глас.

— Но все пак как разбра за Гвюдлойгур Егилсон?

— От хора със същите интереси като мен. Колекционерите на грамофонни плочи се специализират, както, мисля, ти казах вчера. Ако вземем например само хоровата музика, то колекционерите се делят на такива, които събират определени песни или издания, и на такива, които събират конкретни хорове. Трети като мен се интересуват от хористи момчета. Някои се насочват единствено към момчета хористи, записани на винилови плочи седемдесет и осем оборота, които са се произвеждали през седемдесетте години. Други колекционират плочи четиридесет и пет оборота на определен издател. Специализирането е безкрайно. Някои търсят всички съществуващи издания на една-единствена песен, да речем например Stormy weather^[23], която ти, естествено, знаеш. Казвам ти го, за да разбереш за какво говорим. Научих за Гвюдлойгур чрез група или сдружение на японски колекционери, които поддържат огромен информационен и търговски сайт в интернет. Никой не колекционира повече западна музика от японците. Те обикалят целия свят и изкупуват всичко, което е издадено на плоча и до което могат да се докопат. Особено пък ако е от времето

на Бийтълсите и периода на хипитата. Известни са на пазарите за грамофонни плочи и това, което е най-хубаво, е, че имат пари.

Ерлендур се зачуди дали беше разрешено да се пуши на бара и реши да се пробва. Уапшот забеляза, че той възнамерява да си запали цигара, и извади омачкан пакет „Честърфилд“ без филтър. Ерлендур му поднесе огънче и сам запали.

— Мислиш ли, че може да се пуши тук? — попита Уапшот.

— Скоро ще стане ясно — отвърна Ерлендур.

— Японците имаха екземпляр на предишния сингъл на Гвюдлойгур — продължи Уапшот. — Този, дето ти го показах вчера. От тях го купих. Убийствено скъпа плоча, но не съжалявам. Като ги питах за произхода на плочата, казаха, че са я купили от колекционер от Берген^[24] на пазара за плочи в Ливърпул. Свързах се с норвежкия колекционер и стана ясно, че той я купил от разпродажба на имуществото на починал издател на плочи в Трондхейм^[25]. Той пък може да я е получил от Исландия, даже да му я е пратил някой, който е искал да представи момчето в чужбина.

— Доста проучване си направил за някакви стари плочи — отбеляза Ерлендур.

— Колекционерите са като генеалозите. Част от удоволствието е да откриеш първоизточника. След това опитах да намеря още плочи, но това се оказа много трудно. Издадени са само две с негови песни.

— Каза, че японците ти продали екземпляра за много пари. Тези плочи имат ли голяма стойност?

— Само за колекционери — каза Уапшот. — И не говорим за огромни суми.

— Но достатъчно големи, за да дойдеш до Исландия и да купиш други плочи. Нали затова си искал да се срещнеш с Гвюдлойгур, да разбереш дали той има някакви плочи.

— Известно време имах отношения с двама-трима колекционери исландци. Това беше много преди да започна да се интересувам от плочите на Гвюдлойгур. За съжаление, сега почти ги няма. Исландците не можаха да намерят никакви. Надявам се да получа чрез интернет екземпляр от Германия. Дойдох в Исландия, за да се видя с тези колекционери, да се срещна с Гвюдлойгур, защото обожавам песните му, и да обиколя околионите тук, да разгледам пазара.

— От колекционерство ли се прехранваш?

— Не, не бих могъл — отвърна Уапшот и си дръпна силно от цигарата. Пръстите му бяха пожълтели от дългите години пушене. — Наследих пари. Имам и недвижими имоти в Лондон. Управлявам ги, но повечето ми време отива в колекциониране на грамофонни плочи. Вероятно мога да го нарека страст.

— И събираш момчета хористи.

— Да.

— В това пътуване намери ли нещо, което да си струва?

— Не. Нищичко. Тук, изглежда, хората нямат голям интерес да пазят каквото и да било. Тук всичко трябва да е ново. Старото се смята за боклук и не си струва да се съхранява. Тук лошо се отнасят с грамофонните плочи. Просто ги изхвърлят. Например тези, които са останали след нечия смърт. Не викат никого да им хвърли едно око, просто ги карат на буницето. Дълго време си мислех, че една тукашна фирма, „Сорпа“, е сдружение на колекционери. Редовно беше споменавана в кореспонденцията. После стана ясно, че е сметопреработвателна станция, която управлява пазара на вещи втора употреба. Колекционерите от Исландия намират всевъзможни ценни предмети в боклука и ги продават по интернет на добра цена.

— Исландия буди ли някакъв специален интерес сред колекционерите? — попита Ерлендур.

— В Исландия колекционерите най-много ценят малкия пазар. От всяка грамофонна плоча са издадени малко екземпляри, които не след дълго изчезват от пазара или се загубват напълно. Също както плочите на Гвюдлойгур.

— Трябва да е много вълнуващо да си колекционер в свят, който мрази всичко старо и негодно. Сигурно е удоволствие да се смяташ за спасител на културни ценности.

— Ние сме малцина ексцентрици, които се борим срещу унищожението — каза Уапшот.

— Но в това има и печалба.

— Може и да има.

— Какво стана с Гвюдлойгур Егилсон? Какво се случи с детето звезда?

— Това, което се случва с всяко дете звезда — отвърна Уапшот. — Порасна. Не знам със сигурност какво точно е станало, но той никога не е пял като младеж или възрастен. Певческата му кариера е

била къса, но красива. После е изчезнал в тълпата, престанал е да бъде уникален. Никой повече не го е възвеличавал и на него, естествено, това му е липсвало. Трябва да имаш дебела кожа, за да издържиш такова прехласване на такава крехка възраст, и още по-дебела кожа, за да понесеш, когато хората ти обърнат гръб.

Уапшот погледна часовника, който висеше над бара, после и часовника на ръката си, като се изкашля.

— Ще летя тази вечер за Лондон и трябва да свърша някои неща, преди да тръгна. Има ли нещо друго, което искаш да знаеш?

Ерлендур го погледна.

— Не, мисля, че това е всичко. Нямахте ли да си тръгваш утре?

— Ако има нещо друго, с което мога да съм ти от помощ, ето ти моята визитна картичка. — Уапшот извади малко картонче от горния си джоб и го подаде на Ерлендур.

— Да не са ти променили полета? — попита Ерлендур.

— Тъй и тъй не се срещнах с Гвюдлойгур — каза Уапшот. — Приключих с повечето неща, което бях запланувал да свърша, пък и ще си спестя една нощ в хотела.

— Само още едно нещо — рече Ерлендур.

— Да.

— След малко ще дойде човек да ти вземе проба от слюнката, имаш ли нещо против?

— Проба от слюнката?

— Заради разследването на убийството.

— Защо слюнка?

— Засега не мога да ти кажа.

— Заподозрян ли съм?

— Взимаме проба от всички, които по някакъв начин са познавали Гвюдлойгур. Заради разследването. Не е нещо предназначено специално за теб.

— Разбирам — кимна Уапшот. — Слюнка! Странно.

Той се усмихна и Ерлендур видя почернелите му от тютюна долни зъби.

[21] Казах добър ден! (Англ.) — Б.пр. ↑

[22] Да, банда самотници като мен! (Англ.) — Б.пр. ↑

[23] „Бурно време“ — песен на Харолд Арлен и Тед Кохлър от 1933 г. Изпълнена е за първи път в „Котън клъб“ в Харлем от Етел Уотърс. — Б.пр. ↑

[24] Град в Югозападна Норвегия, вторият по големина в страната. — Б.пр. ↑

[25] Град в Централна Норвегия. — Б.пр. ↑

Влязоха в хотела през летящата врата, той — стар, хилав, в инвалидна количка, зад него тя — нисичка и слаба като него, с тесен, остър орлов нос и твърди, пронизващи очи, които огледаха фойето. Жената беше на възраст около шейсетте, облечена в дебело кафяво зимно палто, носеше високи черни кожени ботуши и буташе количката пред себе си. Мъжът беше около осемдесетгодишен, изпод шапката му се подаваха бели кичурчета коса, изпитото му лице беше мъртвешки бледо. Седеше прегърбен в количката си, кокалестите му ръце стърчаха изпод ръкавите на черното палто, около врата му беше намотан черен шал. Носеше очила с дебели кръгли рогови рамки, зад които уголемените му от диоптрите очи приличаха на рибешки.

Жената избута инвалидната количка до регистрационното гише. Шефът на рецепцията беше излязъл от офиса си и ги наблюдаваше.

— Мога ли да помогна с нещо? — попита той, когато те дойдоха до гишето.

Мъжът в количката не го удостои с отговор, но жената попита за полицаи на име Ерлендур, който, както ѝ било казано, работел в хотела. В този момент Ерлендур излизаше от бара заедно с Уапшот. Видя мъжа и жената и те веднага привлякоха вниманието му. У тях имаше нещо, което му напомняше за мъртвия.

Мислеше си дали да накара Уапшот да остане, да му забрани да се връща в Лондон засега, но не виждаше никаква достатъчно добра причина да го задържи. Чудеше се какви ли можеха да са тия хора, мъжът с очи на треска и жената с нос на орел, когато шефът на рецепцията го забеляза и му махна с ръка. Ерлендур понечи да си вземе довиждане с Уапшот, но той беше изчезнал.

— Тези питат за теб — каза шефът на рецепцията, когато Ерлендур се приближи до гишето.

— С мен ли искате да говорите? — попита Ерлендур.

Орловият нос се вдигна нагоре.

— Ти ли ръководиш разследването за смъртта на Гвюдлойгур Егилсон тук в хотела? — запита жената.

Ерлендур потвърди.

— Аз съм сестра му — каза тя. — А това е баща ни. Можем ли да говорим някъде на спокойствие?

— Искаш ли да ти помогна? — попита Ерлендур, но жената го погледна така, сякаш я беше обидил, и забута количката напред.

Последваха Ерлендур в бара, към масата, където беше седял с Уапшот. Освен тях нямаше никого друго. Дори келнерът беше изчезнал нанякъде. Ерлендур не знаеше дали барът е отворен преди обяд. Предположи, че е отворен поради факта че вратата не беше заключена, но като че ли малцина знаеха това.

Жената прекара количката до масата, заключи колелата ѝ и седна срещу Ерлендур.

— Тъкмо щях да ви посетя — излъга Ерлендур, който смяташе да накара Сигурдур Оли и Елинборг да говорят със семейството на Гвюдлойгур, но не си спомняше добре дали им бе наредил да го направят.

— Предпочитаме полицията да не идва у дома — отвърна жената. — Такова нещо не се е случвало никога. Обади ни се някаква жена, вероятно твоя сътрудничка. Елинборг, така мисля, че се нарече. Попитах кой ръководи разследването и ми каза, че ти си бил един от шефовете. Надявах се да приключим с тази история и да бъдем оставени на мира.

В поведението на тези хора не се долавяше никаква скръб. Нямаше и помен от съжаление за изгубен любим човек. Единствено студено отвращение. Смятаха, че трябва да изпълнят дълга си и да дадат на полицията някакви обяснения, но това очевидно им беше неприятно и им беше все едно дали им личи. Сякаш намереният долу в мазето на хотела труп изобщо не ги засягаше, сякаш бяха над тия неща.

— Знаете при какви обстоятелства беше намерен Гвюдлойгур — обясни Ерлендур.

— Знаем, че е бил убит — отвърна старецът. — Знаем, че е бил намушкан.

— Знаете ли кой би могъл да го направи?

— Нямаме никаква представа — каза жената. — Изобщо не поддържахме връзка с него. Не знаем с какви хора се е събирал. Не познаваме приятелите или враговете му, ако е имал такива.

— Кога го видяхте за последен път?

В този момент Елинборг влезе в бара. Приблужи се към тях и седна до Ерлендур. Той им я представи, но те не реагираха, явно и двамата бяха напълно убедени, че нищо от случващото се не ги засяга.

— Май че беше двайсетгодишен, когато го видяхме за последно.

— Двайсетгодишен? — Ерлендур помисли, че е чул нещо погрешно.

— Както ви казах, нямахме връзка.

— Но защо? — попита Елинборг.

Жената дори не я погледна.

— Не е ли достатъчно, че говорим с теб? — каза тя на Ерлендур.

— И тази жена ли трябва да присъства?

Ерлендур се обърна към Елинборг и като че ли за миг се развесели.

— Не виждам да оплаквате съдбата му — рече той, без да отговори на въпроса ѝ. — Съдбата на Гвюдлойгур. На твоя брат. — Той отново обърна поглед към жената. — На твоя син — каза и погледна стария човек. — Защо? Защо не сте го виждали трийсет години? И както вече ви казах, тя се казва Елинборг — добави той. — Ако ще правиш други неуместни забележки, ще ви закараме в полицията, където ще продължим, а вие можете да направите официално оплакване. Колата ни е отвън.

Орловият нос се надигна обидено. Рибешките очи се присвиха.

— Той си живееше своя живот — продължи тя. — Ние нашия. Няма какво да се каже повече за това. Не поддържахме връзка. Това е положението. Ние бяхме доволни, той — също.

— Казвате ми, че сте го виждали за последно в средата на осемдесетте? — попита Ерлендур.

— Не поддържахме връзка — повтори тя.

— Нито веднъж за всички тези години? Дори един телефонен разговор? Нищо?

— Да.

— Защо?

— Това е семеен въпрос — каза възрастният човек. — Няма нищо общо със смъртта му. Абсолютно нищо. Минало и забравено. Какво повече искате да знаете?

— Знаехте ли, че той е живял тук в хотела?

— От време на време получавахме новини за него — уточни жената. — Знаехме, че е портиер тук. Обличал някакъв абсурден костюм и отварял вратите за гостите на хотела. А и, доколкото разбрах, се е правил на Дядо Коледа на забавите.

Тя каза това последното, сякаш Гвюдлойгур не можеше да унижи семейството си повече, освен ако не бъдеше открит мъртъв, полугол в хотелското мазе. Ерлендур не свалеше очи от нея.

— Не знаем много за него — каза той. — Изглежда, че не е имал много приятели. Живял е в хотела в малка стаичка. Като че ли се е чувствал добре. Бил е добър с децата. Съгласил се е да бъде Дядо Коледа на коледните празненства на хотела, както ти каза. От друга страна, научихме, че е бил много надарен певец. Като малко момче е записвал плочи, мисля, че са били две, но вие, разбира се, знаете това по-добре. От обложката на плочата, която видях, разбрах, че е бил на турне из скандинавските страни и по всичко изглежда, че е бил на път да сложи света в краката си. После по някакъв начин всичко това приключило. Никой не познавал вече това момче, освен няколко странни колекционери на грамофонни плочи. Какво се е случило?

Докато Ерлендур говореше, орловият нос се бе снижил, а рибешките очи потъмняха. Старият човек сведе поглед от Ерлендур към масата, а жената, която все още се мъчеше да запази достойнството и гордостта си, изглеждаше вече не толкова уверена в себе си.

— Какво се случи? — повтори Ерлендур и внезапно се сети, че беше занесъл двете плочи 45 оборота от килерчето на Гвюдлойгур в стаята си.

— Нищо не се случи — обясни възрастният човек. — Изгуби гласа си. Много бързо влезе в пубертета и гласът му си отиде, когато бе на дванайсет години. Това беше всичко.

— Изобщо ли не можеше да пее след това? — попита Елинборг.

— Гласът му стана ужасен — каза раздражено старецът. — На нищо не можеше да се научи. Нищо не можеше да се направи за него. Намрази пеенето. Сърдеше се на целия свят. Настрои се против мен. Против сестра си, която се опитваше да прави за него каквото може. Нахвърли се върху мен и ме обвини за всичко.

— Ако няма нищо друго — рече жената и погледна Ерлендур. — Не ви ли казахме вече достатъчно? Не ви ли стига вече?

— Не намерихме много неща в стаичката на Гвюдлойгур — вметна Ерлендур, правейки се, че не я е чул. — Открихме две плочи с негови песни и два ключа.

Беше помолил от Техническият отдел да му пратят ключовете, щом свършеха с проучването им, и ги извади от джоба си. Сложи ги върху масата. На ключодържателя висеше и малък джобен нож. Страните му бяха от розова пластмаса, а на едната имаше картинка на пират с дървен крак, сабя и превръзка на окото. Под картинката имаше надпис PIRATE.

Жената погледна бързо ключовете и каза, че не ги е виждала. Стариият човек оправи очилата на носа си, също погледна връзката, след което поклати глава.

— Единият е по всяка вероятност ключ от къща — рече Ерлендур. — Другият, изглежда, да е от някакъв шкаф или сейф.

Погледна към тях в очакване на някаква реакция, но те мълчаха. Пъхна ключовете обратно в джоба си.

— Намерил си плочите му? — попита жената.

— Две — отвърна Ерлендур. — Правени ли са и други?

— Не, нямаше други — каза стариият човек и за миг погледна Ерлендур, след което бързо сведе очи.

— Можем ли да получим плочите? — попита жената.

— Предполагам, че ще наследите онова, което е останало от него — отговори Ерлендур. — Щом приключим с разследването, ще получите всичко, което е притежавал. Той не е имал никакви други роднини, така ли? Не е имал деца? Не можахме да открием нищо в тази посока.

— Последното, което знам за него, е, че беше ерген — каза жената. — Можем ли да ви помогнем и с нещо друго? — попита тя така, сякаш разследването бе направило голяма крачка напред само защото двамата са си направили труда да дойдат в хотела.

— Не е била негова вината, че е възмъжал и е изгубил гласа си — отбеляза Ерлендур.

Вече не можеше да понася безразличието и високомерието им. Синът беше мъртъв. Братът беше убит. Те обаче се държаха така, сякаш нищо не се бе случило, все едно не беше тяхна работа. Все едно че животът му отдавна беше престанал да бъде част от техния живот поради нещо, което Ерлендур не успяваше да разбере.

Жената гледаше Ерлендур.

— Ако няма нищо друго — каза тя и освободи спирачките на инвалидната количка.

— Ще видим — отвърна Ерлендур.

— Мислиш, че не показваме достатъчно съчувствие ли? — попита тя изведнъж.

— Мисля, че не показвате никакво съчувствие — отговори Ерлендур. — Но това не е моя работа.

— Да — рече жената. — Не е твоя работа.

— Това, което ми се ще обаче да разбера, е дали сте имали някакви чувства към човека. Той е бил твой брат. — Ерлендур се обърна към стареца в количката. — Твой син.

— Беше непознат за нас — отвърна жената и се изправи.

Възрастният човек разкриви лице в гримаса.

— Защото не е отговорил на очакванията ви ли? — Ерлендур също се изправи. — Защото ви е разочаровал, когато е бил дванайсетгодишен. Когато е бил дете. Какво направихте? Изгонихте го? Изхвърлихте го на улицата ли?

— Как си позволявате да ни говорите по този начин? — изсъска жената през стиснатите си зъби. Изведнъж бе започнала да говори на Ерлендур на „ви“^[26]. — Как се осмелявате? Кой ви обяви за съвестта на света?

— А кой отне вашата съвест? — избухна Ерлендур, като наблегна на „вашата“.

Тя впи сърдито очи в Ерлендур. После, сякаш се предаде, издърпа количката от масата, обърна я и я подкара пред себе си, избутвайки я във вратата. С бърза крачка премина фойето в посока към летящата врата. По високоговорителите исландска оперна певица пееше тъжно:

*„... докосни арфата ми, родена в небесата
богиньо...“*

Ерлендур и Елинборг ги последваха и видяха как напускат хотела, жената с високо вдигната глава, старият човек още по-превит

— виждаше се само темето му, което току се скриваше зад облегалката на количката.

„... и някои завинаги ще си останат деца...“

[26] Говоренето на „ви“ в Исландия се възприема за обидно, освен ако не е към свещеник. Учтивата форма практически не се използва в езика. — Б.пр. ↑

Когато Ерлендур се прибра в ранния следобед, шефът на рецепцията вече бе поставил грамофон и две тонколони в стаята му. Хотелът притежаваше няколко излезли от употреба стари устройства. Самият Ерлендур имаше подобен грамофон и не му отне много време да разбере как да пусне този. Никога не беше притежавал компактдискова уредба, а грамофонни плочи не си бе купувал от години. Не слушаше новата музика. Бе чул веднъж в работата да се говори за „хип-хоп“ и дълго време си мислеше, че това е просто друга дума за „скок-подскок“.

Елинборг тръгна за Хапнарфьордур. Ерлендур я беше помолил да отиде там и да провери в кое основно и средно училище е учил Гвюдлойгур. Искаше да попита бащата и сестрата за това, но не успя — срещата им приключи твърде бързо. Възнамеряваше по-късно да си поприказва добре с това семейство. Междувременно поиска от Елинборг да издири онези, които са познавали Гвюдлойгур, когато е бил дете звезда, да говори със съучениците му. Искаше да разбере какво е било въздействието на опасната популярност и слава върху младото момче, също и как са приемали това съучениците му, дали някой си спомня за времето, когато е изгубил гласа си и какво му се е случило, какво е правил през първите години след това. Чудеше се също дали някой не знае Гвюдлойгур да е имал някакви неприятели по онова време.

Многократно повтори всичко това на Елинборг, докато стояха във фойето на хотела. Забеляза, че колежката му се изнерви, очевидно не мислеше, че е необходимо да ѝ се дават наставления. Тя добре знаеше за какво става въпрос и смяташе, че е напълно способна сама да си определя целите и приоритетите.

— И пътьом можеш да си купиш сладолед — каза той, за да я подразни още повече.

Тя презрително отвърна с някаква ругатня по адрес на мъжкарското самочувствие и изчезна през вратата.

— Как ще разпозная този Уапшот? — чу се глас зад него.

Обърна се и видя Валгердур с чанта за взимане на проби в ръка.

— Вчера нали го видях? Онзи уморен и плешив британец с прегорели зъби, който колекционира момчета хористи — каза Ерлендур.

Тя се усмихна.

— Прегорели зъби? Колекционира момчета хористи?

— Дълга история, някой път ще ти я разкажа. Има ли нещо ново около всичките тия проби? Кога ще имате резултати?

Беше някак си странно доволен да я види отново. Сърцето му прескочи един удар, като я чу зад гърба си. Унинието му премина и гласът му се оживи. За миг сякаш дъхът му спря.

— Не знам — рече тя. — Това са страшно много проби.

— Аз... — Ерлендур търсеше начин да се извини за случилото се предната вечер. — Не знам какво ми стана вчера. Загинали хора, безследно изчезнали хора! Не ти казах истината, когато ме попита за интереса ми към смъртта в планините.

— Не си длъжен да ми казваш нищо — отвърна тя.

— Напротив, трябва да ти кажа — продължи Ерлендур. — Има ли някакъв шанс да се видим отново?

— Не... — тя млькна. — Не прави голям проблем от това. Всичко е наред. Да го забравим. Така добре ли е?

— Всичко е наред, щом така искаш — каза Ерлендур неохотно.

— Къде е този Уапшот?

Ерлендур я придружи до рецепцията, където ѝ казаха номера на стаята. Подадоха си ръка и тя се отправи към асансьора. Той я проследи с поглед. Жената чакаше асансьора, без да се обръща назад. Ерлендур обмисляше дали да не направи още един опит и почти беше взел решение, когато вратите на асансьора се отвориха и тя влезе в него. Погледна към Ерлендур точно когато асансьорът се затвори и се усмихна почти незабележимо.

Ерлендур постоя известно време, видя, че асансьорът спира на етажа на Уапшот, и натисна бутона за повикване. Докато пътуваше нагоре, усещаше аромата от парфюма на Валгердур.

Сложи плочата на момчето хорист Гвюдлойгур Егилсон на грамофона и се излегна на леглото. Плочата беше като нова, изглеждаше като че не е била пускана досега. Никъде по нея не се виждаше драскотина или прах. Чу се леко пращане, после зазвуча

музикалното въведение, след което уникално красив и чист момчешки глас запя „Аве Мария“.

Стоеше сам в коридора. Внимателно отвори вратата на стаята на баща си и го видя да седи на ръба на леглото и да гледа втренчено пред себе си, потънал в безмълвен ужас. Баща му не взе участие в търсенето. Бе успял да се добере до дома с много мъка, след като бе изгубил от поглед двамата си синове в планината по време на внезапно връхлетялата ги буря. Беше се щурал по баирите и ги бе викал. Нищо не се виждаше, а и виковете му се губеха във воя на вятъра. Отчаянието му не можеше да се опише с думи. Бе взел момчетата със себе си да му помогнат да прибере овцете. Имаше малко стадо и няколко овци бяха избягали в планината. Искаше да си ги прибере. Зимата беше дошла, но прогнозата за времето бе добра и когато потеглиха, времето изглеждаше отлично. Това обаче беше само прогноза, времето само изглеждаше добро. Бурята ги застигна без никакво предупреждение.

Ерлендур влезе при баща си и застана до него. Не разбираше защо баща му седи на леглото, а не е излязъл заедно с другите в планината. Все още не бяха намерили брат му. Той все още можеше да е жив, но това не изглеждаше особено вероятно. Личеше си по лицата на хората, които се върнаха изтощени в стопанството да си починат и да се нахранят, преди отново да излязат навън. Бяха дошли от града и фермите наоколо, всички, които можеха да се движат, с кучета и дълги пръчки за дупчене в снега. Така бяха открили Ерлендур. Тъй смятаха да открият и брат му.

Обикаляха из планината на групи от по осем до десет човека, забиваха пръчките в снега и крещяха името на брат му. Бяха минали два дни, откакто намериха Ерлендур, и три от бурята, разделила бащата и двамата му синове. Братята дълго време се държаха за ръце. Крещяха във вилицата и се опитваха да чуят гласа на баща си. Ерлендур беше с две години по-голям, водеше брат си, но ръцете му изтръпнаха от студа и не усети как го изтърва. Мислеше, че все още го държи за ръката, но когато се обърна, видя, че го няма. Много по-късно сякаш си спомни как ръката му се изплъзва, но това беше само плод на въображението му. Изобщо не беше усетил как стана всичко.

Бе напълно убеден, че ще умре на десетгодишна възраст там, в снежната фъртуна, която изобщо нямаше намерение да утихва.

Виелицата го шибаше от всички страни, разкъсваше го, ослепяваше го, студена, сурова и безмилостна. Накрая той падна в снега и се опита да се зарови в него. Мислеше за брат си, който също като него умираше някъде в планината.

Събуди се от силен удар с пръчка по рамото и изведнъж се появи лице, което не познаваше. Не чу какво му говореше човекът. Искаше да продължи да спи. Извадиха го от снега и хората се редуваха да го носят надолу по планината. Малко си спомняше от това пътуване. Чуваше гласове. Чу гласа на майка си, която се опитваше да го стопли. Дойде лекар да го прегледа. Ръцете и краката му бяха премръзнали, но не много сериозно. Видя баща си в стаята. Видя го да седи на ръба на леглото, сякаш нищо от това, което се бе случило, не го засягаше.

Два дни по-късно беше на крака. Стоеше до баща си безпомощен и уплашен. Когато се съвзе и силите му се възвърнаха, започнаха да го спохождат някакви странни угризения. Защо той? Защо той, а не брат му? А ако не го бяха намерили, дали нямаше да намерят брат му? Тези неща искаше да пита баща си, искаше и да го пита защо не взема участие в търсенето. Но не попита нищо. Само го гледаше, гледаше изопнатото му лице, наболата брада и почернелите му от мъка очи.

Измина дълго време, без баща му изобщо да го забележи. Ерлендур сложи ръка върху бащината си и попита дали вината не е негова. Дали брат му не се е изгубил, защото не го е държал достатъчно здраво, и дали не е трябвало да го пази по-добре, така че да ги намерят заедно. Попита го с тих, треперещ глас. Не успя да се сдържи и се разхлипа. Баща му отпусна глава и очите му се напълниха със сълзи. Прегърна Ерлендур и също заплака. Голямото му тяло се разтрепери в ръцете на сина му.

Всичко това прелиташе през ума на Ерлендур до момента, когато плочата отново запращя. Дълго време не си бе позволявал да мисли за онова време, но ето че изведнъж спомените му се отключиха и запрепусаха през главата му. Отново усети тежестта на мъката, за която знаеше, че никога не ще отмине напълно.

Така му бе подействала песента на момчето хорист.

Телефонът върху нощното шкафче иззвъня. Той се изправи, махна игличката от плочата и изключи грамофона. Обаждаше се Валгердур. Каза му, че Уапшот не бил в стаята си. Помолила на рецепцията да го извикат, но не успели да го намерят никъде в хотела.

— Той ми обеща да изчака — каза Ерлендур. — Да не би да се е отписал от хотела? Разбрах, че има резервиран полет за тази вечер.

— Не съм проверявала — поясни Валгердур. — Не мога да чакам тук дълго и...

— Не, разбира се, извинявай — отвърна Ерлендур. — Ще ти го изпратя, щом го открия. Извинявай за всичко това.

— Добре, тогава ще тръгвам.

Ерлендур се подвоуми. Не знаеше какво да каже, но съвсем не искаше да се раздели с нея толкова бързо. Мълчанието се удължи. Внезапно някой почука на вратата му. Помисли си, че Ева Линд е дошла да го види.

— Много бих искал да те видя отново — рече той, — но ще те разбера, ако кажеш, че не ти се занимава с мен.

Този път на вратата се почука по-силно.

— Искам да ти кажа истината за това със загиналите хора — продължи той. — Ако ти се слуша. Съгласна ли си?

Той самият не знаеше защо му трябва да разказва на тази жена онова, което не бе споделял с никого, освен с дъщеря си. Защо не махнеше с ръка и не продължеше живота си, без да допуска да бъде обезпокояван нито сега, нито някой друг път?

Валгердур не отговори веднага, а на вратата се почука за трети път. Ерлендур остави телефонната слушалка, отиде и отвори вратата, без да погледне кой е отвън, мислеше си, че е Ева. Когато вдигна отново телефона, Валгердур бе затворила.

— Ало — започна той. — Ало!

Отговор не последва. Затвори телефона и се обърна. В стаята стоеше човек, когото не бе виждал никога досега. Нисък на ръст, облечен в дебело тъмносиньо зимно палто, с шал и синя фуражка на

главата. По шапката и палтото проблясваха водни капчици, там, където снегът се беше разтопил. Лицето му беше по-скоро пълно, имаше дебели устни и огромни червени торбички под малките уморени очи. Напомняше на Ерлендур за снимките на поета У. Х. Одън^[27]. От носа му висеше малка прозрачна капчица.

— Ти ли си Ерлендур? — попита гостенинът.

— Да.

— Казаха ми да дойда в този хотел и да говоря с теб — продължи мъжът, свали фуражката си и я удари лекичко в палтото. След това изтри капката от носа си.

— Кой ти каза? — попита Ерлендур.

— Представи се като Марион Брием. Не знам кой е. Каза, че разследва дело във връзка с Гвюдлойгур Егилсон и че трябва да говори с всички, които са го познавали в миналото и настоящето. Аз съм един от онези, които го познавах в миналото, и Марион ми каза да се свържа с теб.

— Кой си ти?

На Ерлендур му се стори, че лицето му е познато, но не можеше да се сети откъде.

— Казвам се Габриел Хермансон и ръководех навремето Детския хор на Хапнарфьордур — отвърна човекът. — Може ли да седна на леглото? Че тия дълги коридори...

— Габриел? Ама да, разбира се! Заповядай, седни!

Човекът разкопча палтото си и се освободи от шала. Ерлендур взе едната обложка с плочата на Гвюдлойгур и разгледа снимката на Детския хор на Хапнарфьордур. Диригентът гледаше с доволно изражение на лицето към камерата.

— Това ти ли си? — попита Ерлендур и му подаде обложката.

Човекът погледна плочата и кимна.

— Как я откри? — попита той. — Тези плочи не могат да се намерят от десетилетия вече. Моите ги загубих от глупост. Заех ги на някого. Човек не трябва да дава нищо.

— На Гвюдлойгур са — отвърна Ерлендур.

— Тук съм, на колко, едва на двацет и осем съм, когато е заснета снимката — каза Габриел. — Невероятно как минава времето.

— Какво ти каза Марион?

— Не много. Разказах каквото знаех за Гвюдлойгур и ми бе обяснено, че трябва да говоря с теб. Имах работа в Рейкявик, та се възползвах от случая да дойда тук.

Габриел се поколеба.

— Не успях да различа по гласа — продължи той — и се чудех дали това е мъж или жена. Марион? Що за име е туй? Стори ми се неприлично да попитам и така и не успях да го определя. Обикновено човек разбира по гласа. Мъжко или женско е името? По тембъра изглеждаше да е на моята възраст или малко по-възрастен, но не попитах. Странно име, Марион Брием!

Ерлендур долови живи нотки на интерес в гласа на човека, почти някакъв плам, сякаш всичко това имаше огромно значение за него.

— Ами, никога не съм се замислял — каза. — За това с името. Марион Брием. Слушах плочата — той посочи към обложката. — Изключително въздействащо пеене, не може да се отрече. Особено като се има предвид младостта на момчето.

— Гвюдлойгур е може би най-добрият хорист, когото сме имали някога — рече Габриел и огледа обложката. — А като се замисля, като че ли ние не подозирахме с какво разполагаме, не и докато не мина много време, дори бих казал, едва сега, през последните години.

— Кога се запозна с него?

— Баща му го доведе при мен. Семейството му тогава живееше в Хапнарфьордур и все още живее там, мисля. Майката умря скоро след това и бащата пое отглеждането на децата си, на Гвюдлойгур и момичето, което беше малко по-голямо на възраст. Човекът научил, че току-що съм се върнал от чужбина и че имам музикално образование. Преподавах музика в началното училище в Хапнарфьордур и на други места. Давах частни уроци. Когато се събраха достатъчно деца за детски хор, бях назначен за ръководител. Както обикновено, повечето бяха момичета и пуснахме обяви специално за момчета. Един ден Гвюдлойгур дойде с баща си вкъщи. Беше на десет години. И имаше прекрасен глас! Прекрасен глас! И можеше да пее. Веднага забелязах, че бащата е прекалено строг с момчето и му поставя големи изисквания. Каза, че в пеенето го научил на всичко, на което можел. По-късно разбрах, че е бил твърде суров с момчето, наказвал го е, заключвал го, когато то е искало да излезе да си играе. Мисля, че детето не бе израснало в добри условия, че е трябвало да живее в

трудна среда. Не са му позволявали да се събира с приятелите си, освен под най-строг контрол. Беше класически пример за случая, когато родителите започват да решават всичко вместо децата си и се мъчат да ги оформят според собствените си идеи. Мисля, че детството на Гвюдлойгур не е било особено щастливо.

Габриел млъкна.

— Доста си мислел по този въпрос или...? — каза Ерлендур.

— Просто го видях да се случва.

— Какво?

— Няма нищо по-ужасно от това да мачкаш децата чрез строга дисциплина и да изискваш от тях безпрекословно подчинение. Не говоря за случаите, когато децата са непослушни и се нуждаят от наставничество и възпитание, това е съвсем друг въпрос. Естествено, че децата трябва да бъдат дисциплинирани. Говоря за деца, които не получават възможността да бъдат деца, не могат да се насладят на това да бъдат такива, каквито са и каквито искат да бъдат, а вместо това са принуждавани, дори пречупвани, за да бъдат нещо друго. Гвюдлойгур имаше прекрасен момчешки глас, великолепен дискант, и баща му беше отредил голяма роля в живота. Не казвам, че е бил лош към него по някакъв преднамерен и съзнателен начин, но си беше присвоил живота му. Отнел му беше детството.

Ерлендур се замисли за своя баща. Той искаше от него само да има добри обноски, да бъде любезен и мил. Никога не постави друго изискване, различно от това да се държи добре с останалите хора. Не се опита да направи от него различен човек. Замисли се и за бащата, чакащ присъда заради глупавия, безпричинен и свиреп побой над сина си, и си представи как Гвюдлойгур се опитва да отговори на очакванията на своя родител.

— Може би това най-добре се вижда в религиозните общности — продължи Габриел. — На децата, родени в такива общности, се налага вярата на родителите им и така те на практика живеят по-скоро техния живот, отколкото своя собствен. Няма възможност да бъдат свободни, да излязат от света, в който са родени, и да взимат самостоятелни решения за своя живот. Децата, естествено, не могат да го разберат, не и до много по-късно, някои дори никога. И често се случва в младежките години да кажат: „Не искам повече“, тогава може да се стигне до сериозни проблеми. Изведнъж става така, че детето не

иска да живее живота на своите родители, и от това може да произлезе истинска драма. Виждаме го навсякъде — лекарят иска детето му да стане лекар. Адвокатът. Директорът. Пилотът. Навсякъде има хора, които предявяват непосилни изисквания към децата си.

— Това ли се случи с Гвюдлойгур? Заявил е: „Стига толкова“? Противопоставил се е?

Габриел помълча, после попита:

— Срещал ли си се с бащата на Гвюдлойгур?

— Говорих с него тази сутрин — отвърна Ерлендур. — С него и дъщеря му. Имаше някаква неприязън и злоба у тях. Това, което стана ясно, бе, че и двамата не таят топли чувства към Гвюдлойгур. Не пророниха дори сълза за него.

— Беше ли в инвалидна количка? Бащата?

— Да.

— Това се случи няколко години по-късно — каза Габриел.

— По-късно от какво?

— Няколко години след концерта. Този ужасен концерт, преди момчето да отиде на турне из скандинавските страни. Такова нещо никога не се бе случвало преди, тукашно момче да отиде да пее соло, при това с хорове от Скандинавия. Баща му изпратил първата грамофонна плоча в Норвегия и някаква звукозаписна компания проявила интерес. Организирали певческо турне с намерението да издадат песните му. Баща му ми каза веднъж, че мечтата му била, забележи, неговата мечта, не на Гвюдлойгур, момчето му да пее с Виенския момчешки хор. А детето беше способно да постигне това, няма никакво съмнение.

— Какво се случи?

— Това, което рано или късно винаги се случва с дисканта — природата се намеси — каза Габриел. — Във възможно най-лошия момент в живота на момчето. Би могло да стане на репетиция или вкъщи, когато е сам. Но това стана там, горкото дете...

Габриел погледна Ерлендур.

— Бях с Гвюдлойгур зад сцената. Детският хор трябваше да изпълни с него няколко песни и беше пълно с деца, имаше и високо уважавани музиканти от Рейкявик, дори критици от вестниците. Концертът беше широко рекламиран и баща му, естествено, седеше в средата на първия ред. Момчето дойде при мен по-късно, много по-

късно, когато вече си беше тръгнало от къщи, и ми разказа как е преживяло тази съдбоносна вечер. После често си мислех как едно такова събитие може да сложи отпечатъка си върху хората за цял живот.

Салонът на градското кино на Хапнарфьордур беше претъпкан. Досега бе идвал два пъти в тази красива сграда да гледа филм и всичко в нея го впечатляваше — красивото осветление в салона, високата театрална сцена, всичко. Майка му го бе завела да гледа „Отнесени от вихъра“, а с баща си и сестра си отиде да види новата анимация на Уолт Дисни.

Но сега хората бяха дошли не да гледат героите от белия екран, а да чуят него самия, да чуят как пее, да чуят гласа му, който вече беше записан на две грамофонни плочи. Вече не се притесняваше, изпитваше само някаква несигурност. Беше пял пред публика в църквата на Хапнарфьордур и в училището, бе имал много слушатели. Преди често се срамуваше, дори се боеше. После разбра, че го ценят и харесват, и това му помогна да преодолее стеснителността си. Гласът му, пеенето му бяха причината хората да идват да го слушат и той нямаше от какво да се срамува. Той беше звезда.

Баща му извади вестника и му показа рекламата: „Най-добрият дискант в Исландия ще пее тази вечер“. Нямаше по-добър от него. Баща му не беше на себе си от радост, вълнуваше се много повече от него. Говореше за концерта от дни. „Да беше доживяла майка ти да те види как пееш в градското кино! — каза той. — Толкова щеше да се зарадва.“

Бяха се впечатлили от пеенето му в някаква чужда страна и искаха да изнесе концерт и там. Искаха да го издадат на плоча. „Знаех си“, все повтаряше баща му. „Знаех си.“ Беше работил здраво, за да подсигури пътуването. Концертът в градското кино бе финалната част от подготовката за турнето.

Сценичният уредник му показа откъде да надникне в салона и да види заемащите местата си хора. Слушаше глъчката, видя множеството посетители, които не познаваше, и знаеше, че никога няма да познава. Видя жената на диригента с трите им деца да сядат в края на третия ред. Забеляза неколцина от съучениците си с родителите им, също и някои от онези, които му се бяха подигравали. Зърна баща си да се настанява в средата на първия ред и голямата си

сестра до него да гледа нагоре към тавана. Роднините на майка му също присъстваха, лели, които едва познаваше, мъже с шапки в ръце, очакващи завесата да се вдигне.

Искаше баща му да се гордее с него. Знаеше, че се бе жертвал, за да го направи добър певец, и сега щяха да се видят плодовете на всичките му усилия. Бе постигнал успех с цената на безкрайни упражнения. Нямаше смисъл да се оплаква. Веднъж опита, но това само докара баща му до бяс.

Вярваше на баща си безрезервно. Открай време. Дори когато го принуди да излезе пред публика. Той не искаше, но баща му настоя и почти го избута на сцената. Направо изпитваше болка, когато пъ за първи път пред непознати — боеше се от сцената, от всичкия този народ. Баща му обаче не отстъпи дори когато му се подиграваха заради пеенето му. Когато започна да пее по-често в църквата и в училището, момчетата и някои момичета се озлобиха срещу него, взеха да го наричат с разни грозни имена, дори започнаха да го имитират. Не разбираше защо го правеха.

Не искаше да сърди баща си. Не успя да се съвземе напълно след смъртта на майка си. Тя се разболя от левкемия, която след няколко месеца я отнесе в гроба. Баща му седя до леглото ѝ ден и нощ, отиде с нея в болницата и спеше там, докато животът ѝ постепенно я напускаше. Последното, което му каза, преди да излязат от къщи тази вечер, бе: „Мисли за майка ти! Колко би се гордяла с тебе“.

Хорът се бе наредил на сцената. Момчетата бяха облечени в еднакви рокли, заплатени от кметството на Хапнарфьордур. Момчетата бяха в бели ризи и черни панталони като него самия. Шушукаха си, възбудени от вниманието, оказано на хора, и бяха готови да дадат най-доброто от себе си. Габриел, диригентът, говореше нещо със сценичния уредник. Конферансието загаси цигарата си на пода. Всичко бе готово. Скоро завесата щеше да се вдигне.

Габриел го повика при себе си.

„Всичко наред ли е?“ — попита той.

„Да. Залата е пълна с народ.“

„Да. Всички са дошли да видят теб. Помни това! Хората са дошли да видят теб и да чуят как пееш ти, не някой друг. Трябва да си горд от това, да си доволен от себе си и да не се притесняваш. Може би

сега си малко нервен, но ще ти премине в мига, в който започнеш да пееш. Знаеш това.“

„Да.“

„Да започваме ли тогава?“

Момчето кимна.

Габриел го хвана за раменете.

„Със сигурност ще ти е трудно да гледаш пред себе си цялото това множество, но трябва само да пееш и всичко ще е наред.“

„Да.“

„Няма да има никакво представяне преди втората песен. Репетирали сме това много пъти. Започваш да пееш и всичко ще е наред.“

Габриел даде знак на уредника. Размаха ръка пред хора, който утихна начаса, и се приготви. Всичко беше готово. Всички притихнаха.

Светлината в салона се приглуши. Настана пълна тишина. Завесата се вдигна.

„Мисли за майка ти!“

Последното, което премина през съзнанието му, преди залата да се отвори пред него, бе майка му на болничното легло, когато я видя за последен път, и за момент изгуби концентрацията си. Тогава беше с баща си и седяха в единия край на леглото. Тя бе толкова немощна, че едвам държеше очите си отворени. Притвори ги, сякаш заспа, след което ги отвори бавно и го погледна, опита се да се усмихне. Не можеха да разговарят повече един с друг. Когато дойде време да се простят, с баща му се изправиха на крака и оттогава той все съжаляваше, че не я бе целунал за довиждане, защото това се оказа последната им среща. Той просто се изправи и излезе от болничната стая с баща си, а вратата се затвори след него.

Завесата вече бе вдигната. Момчето погледна баща си в очите. Залата сякаш изчезна. Единственото, което виждаше, бяха пробуждащите очи на баща му.

Някой в салона се изсмя.

Отново дойде на себе си. Хорът беше започнал да пее и диригентът му даде знак, но той не го забеляза. Диригентът се опита да замаже положението и даде знак на хора да повтори куплета. Сега вече той започна да пее, но нещо се случи.

Нещо стана с гласа му.

— Беше „вълк“ — каза Габриел, седнал в студената стая на Ерлендур. — Беше „вълк“ в гласа. Още при първата песен. И с това всичко приключи.

[27] Уистън Хю Одън (1907–1973) е англо-американски поет, роден в Англия и имигрирал впоследствие в Съединените щати, считан за един от най-великите поети на XX век. — Б.пр. ↑

Габриел седеше на леглото, без да помръдне, и втрещено гледаше пред себе си, пренесен в спомените си на сцената в градското кино, където хорът постепенно спираше да пее. Гвюдлойгур няколко пъти се бе прокашлял, опитвайки се да продължи да пее. Не разбираше какво се случва с гласа му. Баща му се изправи. Сестра му изтича на сцената, за да накара брат си да млъкне. Хората си засушукаха, после тук и там в салона се разнесе приглушен смях. След малко смехът стана по-силен, някои започнаха да свиркат. Габриел се приближи към момчето с намерението да го отведе, но то стоеше като заковано. Уредникът се опита да спусне завесата. Конферансието излезе на сцената с цигарата си в ръка, но и той не знаеше какво трябва да направи. Накрая Габриел успя да помръдне Гвюдлойгур и го забута пред себе си. Сестра му, която бе излязла вече на сцената, поведе брат си навън и изкрещя на хората в салона, че не трябва да се смеят. Баща му все още стоеше на същото място, на първия ред, като ударен от гръм.

Габриел дойде на себе си и погледна Ерлендур.

— Все още потръпвам, като си спомня за това — каза той.

— Вълк в гласа? — учуди се Ерлендур. — Не съм съвсем наясно с...

— Казва се, когато гласът мутира. Това, което се случва, е, че с пубертета гласните струни се удължават, но продължаваш да използваш гласа си, както и преди си го правил, и той пада с една октава надолу. Резултатът не е красив, минаваш в йодел^[28]. Това проваля всички момчешки хорове. Той трябваше да изкара поне още две или три години с гласа си, но Гвюдлойгур възмъжа много бързо. Хормоните му заработиха рано и от това последва най-нещастната вечер в живота му.

— Трябва да си му бил добър приятел, след като е дошъл по-късно при теб и е споделил всичко.

— Може и така да се каже. Потърси ме като близък, на когото може да има доверие. После лека-полека всичко приключи, както става

обикновено. Опитах се да му помогна доколкото мога, той продължи да идва на уроци при мен. Баща му не искаше да се предаде. Смяташе да направи певец от сина си. Говореше, че ще го изпрати в Италия или Германия. Дори в Англия. Там има най-много дисканти и колкото щеш паднали хорови звезди. Нищо друго няма по-кратък живот от детето звезда.

— И той никога ли не стана певец?

— Не. Всичко приключи. Имаше нелош мъжки глас, нищо особено всъщност, но интересът му бе преминал. Всичкият труд, който бе вложил в гласа си, на практика цялото му детство, отиде на вятъра през оная вечер. Баща му го заведе при друг учител, но не се получи. Искрата бе загасена. Известно време продължаваше да го прави заради баща си, но после престана завинаги. Каза ми, че всъщност никога не е искал да бъде певец, хорист, да пее и да излиза на сцена. Всичко е било заради баща му.

— Одеве спомена, че нещо се е случило няколко години по-късно — каза Ерлендур. — Няколко години след концерта в градското кино. Май го свърза с баща му и инвалидната количка, така ли беше?

— С времето между тях зейна пропаст. Между Гвюдлойгур и баща му. Ти сам описа реакцията на стария, когато е дошъл с дъщеря си да говори с теб. Но не знам цялата история, само част от нея.

— От това, което ми разказа, ми се стори, че между Гвюдлойгур и сестра му отношенията са били топли, сърдечни.

— Без всякакво съмнение — каза Габриел. — Тя идваше често с него на репетициите на хора, винаги присъстваше на изпълненията му в църквата, в училището или по разни забави. Беше добра с него, но и много привързана към баща си. Бащата беше невероятно силна личност, непреклонен и твърд, когато искаше да стане неговото, но можеше да бъде и много мил. Накрая тя взе неговата страна. Момчето въстана срещу баща си. Не знам какво точно се е случило, но накрая то мразеше родителя си и го обвиняваше за всичко. Не само за онова на сцената, просто за всичко.

Габриел помълча известно време.

— При една от последните ни срещи той каза, че баща му е ограбил детството му. Бил го направил за посмешище.

— Посмешище ли?

— Това бе думата, която използва, аз не знаех какво има предвид не повече от теб. Беше малко след инцидента.

— Инцидент?

— Да.

— Какво се случи?

— Гвюдлойгур приближаваше двайсетте. Беше напуснал училище. Премести се и от Хапнарфьордур след това. По онова време вече не се виждахме, но вярвам, че инцидентът се случи заради неговия бунт. Заради яростта, която се бе натрупала в него.

— След инцидента ли е напуснал дома си?

— Да, така мисля.

— Какво точно стана?

— У тях имаше висока и стръмна стълба. Ходил бях веднъж в дома им. Водеше от антрето към втория етаж. Тясна дървена стълба. Кабинетът на баща му беше на втория етаж. Явно е била започнала поредната кавга между него и Гвюдлойгур. Доколкото разбрах, били са горе, близо до стълбата, Гвюдлойгур е бутнал баща си и той паднал по стълбата. Било е страшно падане. Така и не се изправил след него. Счупил си гръбнака и се парализирал от кръста надолу.

— Дали е било инцидент? Знаеш ли?

— Това го знае единствено Гвюдлойгур. И баща му. След това те напълно го зачеркнаха, бащата и дъщерята. Скъсаха всякакви връзки с Гвюдлойгур и не искаха да имат никакво вземане-даване с него. Това може би говори, че синът нарочно е бутнал баща си по стълбите, че вероятно не е било случаен инцидент.

— А ти как знаеш за всичко това? Щом не си имал повече контакти с тия хора?

— Навсякъде в града се говореше, че Гвюдлойгур е бутнал баща си по стълбата. Дори имаше полицейско разследване.

Ерлендур погледна човека.

— Кога видя Гвюдлойгур за последен път?

— Тук в хотела, съвсем случайно. Тогава не знаех къде е отишъл той. Бях излязъл с познати на вечеря, когато го видях в униформата на портиер. Не го разпознах веднага, беше минало толкова много време. Случи се преди пет или шест години. Отидох при него и го попитах дали си спомня за мен, поговорихме си известно време.

— За какво?

— Нищо особено, просто приказки за всичко и нищо. Питам го как я кара и подобни неща. Той беше по-скоро немногословен. Изглеждаше, че не му е приятно да говори с мен. Все едно че му напомнях за миналото, което той не искаше да си спомня. Усещах, че се срамува заради униформата си на портиер. Може пък да беше заради друго. Не знам. Попитах го за семейството му и той каза, че не поддържат никаква връзка. После разговорът замря и се разделихме.

— Имаш ли някаква идея кой може да е искал да убие Гвюдлойгур? — попита Ерлендур.

— Никаква — отговори Габриел. — Как е бил нападнат? По какъв начин е бил убит?

Попита с тъга в очите. Не за да предъвква историята, като се прибере вкъщи или се срещне с приятели, а за да разбере как е приключил животът на едно надарено момче, на което някога е бил учител.

— Не мога да говоря за това — каза Ерлендур. — Има подробности, които се опитваме да запазим в тайна заради разследването.

— Да, естествено — отвърна Габриел. — Разбирам. Полицейското разследване... Стигнахте ли донякъде? Да, разбира се, не можеш да говориш за това! Не мога да си представя кой би искал да го убие, но пък отдавна го бях изгубил от поглед. Знаех само, че работи тук в хотела.

— Работил е дълги години като портиер и нещо като момче за всичко. Бил е и Дядо Коледа например.

Габриел ахна.

— Каква съдба!

— Единственото, което намерихме в стаята му, освен плочите, беше киноплакат, закачен на стената. От филм с Шърли Темпъл от хиляда деветстотин трийсет и девета година. Казва се „Малката принцеса“. Имаш ли някаква идея защо е пазел подобно нещо, или просто много е харесвал момичето?

— Шърли Темпъл?

— Детето звезда.

— Естествено, има очевидна връзка — каза Габриел. — Гвюдлойгур се възприемаше като дете звезда, така го възприемаха и всички около него. Не виждам да има друга причина.

Габриел се изправи, сложи си фуражката на главата, закопча палтото си и си нави шала около врата. Докато вършеше всичко това, и двамата мълчаха. Ерлендур отвори вратата пред него и го проводи до коридора.

— Много благодаря, че дойде да се видиш с мен — рече той и протегна ръка.

— За нищо! — отвърна Габриел. — Това е най-малкото, което можех да направя за теб. И за горкото момче.

Поколеба се, сякаш искаше да каже още нещо, но не знаеше как да го формулира.

— Имаше някаква изключителна невинност у него — каза той накрая. — Някаква незлобливост. Бяха го убедили, че е специален и уникален, че ще стане известен, дори че ще сложи света в краката си. Виенският момчешки хор! Тук, в Исландия, вдигат толкова много шум за нищо, днес повече от когато и да било! Типично за народ без самочувствие. Подиграваха го в училище, защото беше различен, и трябваше да си го изстрада. После се оказа, че е най-обикновено момче и светът му се срути за една вечер. Яка гърбина трябва да имаш, за да можеш да понесеш подобно нещо.

Пожелаха си довиждане, Габриел се обърна и излезе в коридора. Ерлендур гледаше подире му и си мислеше, че историята на Гвюдлойгур Егилсон напълно бе изстискала силите на стария хоров диригент.

Ерлендур затвори вратата. Седна на леглото и се замисли за момчето хорист и за портиера, облечен в костюма на Дядо Коледа и открит със смъкнати гащи. Замисли се за това как житейският път на Гвюдлойгур го бе довел до малкото килерче и до смъртта му години след най-голямото разочарование в живота му. Мислеше за осакатения му баща, седнал в инвалидната си количка, за сестрата с острия орлов нос и неприязънта ѝ към собствения ѝ брат. Мислеше за тлъстия управител, който беше уволнил портиера; и за шефа на рецепцията, който се правеше, че не го познава; мислеше и за служителите на хотела, които изобщо не знаеха кой е Гвюдлойгур; и за Хенри Уапшот, дошлия отдалеч колекционер, за да издири момчето хорист, защото детето Гвюдлойгур, с нежния си и красив глас, все още съществуваше и винаги щеше да го има.

Преди да се усети, Ерлендур мислеше вече за брат си. Сложи същата плоча на грамофона, легна на леглото, притвори очи и се остави мислите му да го отнесат към къщи.

Може би това беше и неговата песен.

[28] Тиролски начин на пеене. — Б.пр. ↑

Когато се върна привечер от Хапнарфьордур, Елинборг отиде направо в хотела, за да се срещне с Ерлендур.

Качи се на неговия етаж и почука на вратата. Не получи никакъв отговор и почука отново, след малко и трети път. Тъкмо се обръщаше да си тръгва, когато вратата най-накрая се отвори и Ерлендур я пусна да влезе в стаята. Беше заспал, уморен от мислите си, и слушаше малко разсеяно, докато Елинборг му разказваше какво бе открила в Хапнарфьордур. Успяла да се види със стария директор на основното училище, много възрастен вече човек, който добре си спомнял Гвюдлойгур, освен това и починалата му преди десетилетие съпруга била добра приятелка с майката на момчето. С помощта на директора Елинборг открила и трима съученици на Гвюдлойгур, които все още живеели в Хапнарфьордур. Единият от тях присъствал на концерта в градското кино. Елинборг беше приказвала и с бившите съседи на семейството, както и с други хора, които са имали някакви взаимоотношения с тях в миналото.

— Никой не бива да се отличава от останалите в това царство на джуджета — каза Елинборг и седна на леглото. — Никой не може да е с нищо по-различен от другите.

Всички знаели, че от Гвюдлойгур щяло да излезе нещо специално в живота. Самият той никога не говорел за това, всъщност никога не говорел за себе си, но всички го знаели. Бил записан на пиано и пеене, първоначално с обучението се занимавал баща му, а по-късно учил при назначения към детския хор диригент и после при известен певец, който дълго време живял в Германия, но се прибрал къщи. Хората го превъзнасяли. Ръкопляскали му, а той, облечен в бяла риза и черни панталони, се покланял изискано и възпитано. „Такова прекрасно дете, този Гвюдлойгур!“, казвали всички. И ето че издали две негови плочи. Скоро щял да стане известен в чужбина.

Били преселници в Хапнарфьордур. Семейството му дошло от Севера, известно време живеели в Рейкявик. Говорело се, че баща му бил син на органист и сам учил пеене някъде извън страната на

младини. Мълвата била, че купил къщата в Хапнарфьордур с наследени от баща си пари, който пък забогатял от търговия с американската армия след войната. Говорело се, че наследил достатъчно, за да не се притеснява за нищо повече в живота. Но не демонстрирал богатството си. Не се събирал много с градското общество. Повдигал шапка, когато излизал на разходка с жена си, поздравявал учтиво. Според клюката тя била дъщеря на корабовладелец, но никой не знаел откъде. Сприятелили се с малко хора в града. Приятелите им били в Рейкявик, ако въобще имали такива. Не посрещали често гости в дома си.

Когато момчетата от квартала или съучениците на Гвюдлойгур питали за него, обикновено им се казвало, че трябва да си стои вкъщи, защото имал да учи, било за училище, било за пианото или пеенето. Понякога му разрешавали да излезе с тях и децата забелязали, че той не бил недодялан като тях, а и бил учудващо чувствителен. Не цапал дрехите си, не скачал в калните локви, а във футбола изобщо не го бивало. Езикът му бил много изискан, понякога говорел за хора с чуждестранни имена. За някакъв си Шуберт. И когато те му разказвали последните новости от приключенските истории, които били чели или гледали на кино, той им отвърщал, че чете стихове. Може би не непременно защото сам искал това, а защото баща му казвал, че било добре за него да чете стихове. Децата разбрали, че таткото решава всичко вместо него и му налага строги правила. Да чете по едно стихотворение всяка вечер.

Сестра му не приличала на него. Била по-корава, приличала на баща си. Изглеждало, че бащата не поставя същите строги изисквания към нея. Тя също учила пиано и започнала да пее с брат си в детския хор, когато бил основан. Приятелките ѝ разказвали, че завиждала на брат си, когато баща им се хвалел с него, отгоре на всичко изглеждало, че майка им обичала сина повече от дъщерята. Хората смятали, че Гвюдлойгур и майка му се разбирали по-добре, тя му била нещо като ангел хранител.

Един път някакъв съученик на Гвюдлойгур чакал в преддверието, докато в къщата се разгарял спор дали момчето може да излезе навън да си играе. Бащата стоял с дебелиите си рогови очила на стръмното стълбище, Гвюдлойгур бил на долното стъпало, а майка му — на вратата към вътрешната стая. Казала, че нищо толкова нямало да

се случи, ако момчето отиде да си играе, тъй и тъй нямало много приятели, които да идват да го търсят вкъщи, можело да продължи с упражненията по-късно. „Ще продължи да се упражнява! — изревал бащата. — Да не мислиш, че това е нещо, което човек може ту да прави, ту да не прави просто както му скимне? Не разбираш за какво говорим тук, нали? Никога няма да разбереш това!“ „Той е само дете — отвърнала майката — и няма много приятели. Не можеш да го затваряш по цял ден вкъщи. Той трябва да получи възможност да бъде и дете.“ — „Всичко е наред — казал Гвюдлойгур, приближавайки се към момчето. — Ще изляза може би по-късно. Ти тръгвай, аз ще дойда после!“

Момчето излязло и преди да се затвори вратата след него, чуло бащата да крещи: „Това повече никога да не го правиш, да ми противоречиш пред непознати“.

С времето Гвюдлойгур все повече се изолирал от съучениците си и по-големите момчета започнали да се заяждат с него. Отначало това било по-скоро невинно. Всички се заяждали с всички, имало боеве и дразги на двора, както във всяко училище, но след две години, когато Гвюдлойгур бил на единайсет, заяждането взело доста да загрубява. По днешните критерии това не било голямо училище и всички знаели, че Гвюдлойгур е различен, че учи музика, пее в новия детски хор и никога не го пускат да излиза да си играе. Бил постоянно блед и болнав. Домашно духче. Момчетата от класа и махалата престанали да ходят да го викат за игра и започнали да го тормозят. Училищната му чанта изчезвала или пък се оказвала празна, щом я отворел. Блъскали го на улицата, късали му дрехите, биели го, нагрубявали го. Никога не го канели на рождените си дни.

Гвюдлойгур не знаел какво да направи, за да се защити. Не разбирал защо става така. Баща му се оплакал на директора и той му обещал, че това ще бъде прекратено, но не успял да се справи. Гвюдлойгур продължавал да се прибира от училище надран или без нищо в чантата си. Баща му обмислял да го отпише от училище, дори да напуснат града, но бил инат и не искал да се откаже така лесно — все пак участвал в създаването на хора, бил доволен от младия човек, който го ръководел, пък и знаел, че хорът е мястото, където Гвюдлойгур може да се упражнява и да събуди нечий интерес, когато му дойде времето и връстниците му престанат да го тормозят.

Момчето се предало, станало потайно и затворено, концентрирало се единствено върху пеенето и пианото, изглежда, че така е търсело душевно спокойствие. Това обаче му било от полза, разбрал на какво бил способен. Само дето през повечето време се чувствал зле, а когато починала майка му, бил напълно съсипан.

Винаги ходел сам; ако срещнел съученици, се опитвал да се усмихне. Записали го на грамофонна плоча, за което се писало във вестниците. Изглеждало като че ли баща му бил прав през цялото време. Гвюдлойгур щял да постигне нещо специално в живота.

Една негова съученичка била с родителите си в градското кино и когато сестра му и диригентът го извели от сцената и много други започнали да се смеят, тя се разплакала.

Скоро поради причина, която малцина знаели, му излязло ново прозвище в квартала.

— Как са го наричали? — попита Ерлендур.

— Директорът не знаеше — отвърна Елинборг. — А съучениците му или не помнеха, или не искаха да кажат. Във всички случаи това оказало дълбоко въздействие върху момчето. Всички бяха единодушни по този въпрос.

— Колко е часът всъщност? — внезапно попита Ерлендур, сякаш се стресна от нещо.

— Май отива към осем — отговори Елинборг. — Всичко наред ли е?

— По дяволите, спал съм през целия ден — отвърна Ерлендур и скочи на крака. — Трябва да намеря Хенри. Щяхме да му вземаме проба от слюнката на обяд, но той не си беше в стаята.

Елинборг погледна грамофона, тонколоните и плочите.

— Как е той, струва ли си?

— Великолепен е — отговори Ерлендур. — Би трябвало да го чуеш!

— Мисля да си ходя — каза Елинборг и също се изправи. — В хотела ли ще останеш за Коледата? Не искаш ли да се прибереш вкъщи?

— Не знам — отвърна Ерлендур. — Ще видя.

— Добре си дошъл у дома! Знаеш това. Приготвила съм студен свински бут. Ще има и телешки език.

— Не се притеснявай за мен! — каза Ерлендур и отвори вратата.
— Прибирай се вкъщи! Аз ще потърся Хенри.

— А къде беше Сигурдур Оли цял ден? — попита Елинборг.

— Щеше да се опита да научи нещо за Хенри от британската полиция. Вероятно се е прибрал вкъщи.

— Защо е толкова студено при теб?

— Парното нещо не работи — уточни Ерлендур и заключи вратата, след като излязоха.

Слязоха във фойето на хотела и Ерлендур се сбoguва с Елинборг. Отиде да потърси шефа на рецепцията и го намери в офиса му. Стана ясно, че Хенри не е бил виждан в хотела през целия ден. Ключът от стаята му не беше на мястото си, а и не се бе отписал, нито бе платил сметката си. Ерлендур знаеше, че Хенри възнамерява да вземе вечерния полет за Лондон, но нямаше основание да му забрани да напуска страната. Нямаше вести и от Сигурдур Оли. Поколеба се, после попита:

— Можеш ли да ме пуснеш в стаята му?

Шефът на рецепцията поклати отрицателно глава.

— Може да е избягал — каза Ерлендур. — Знаеш ли кога излита самолетът за Лондон тази вечер? В колко часа?

— Следобедният закъсня доста — отвърна шефът на рецепцията. Работата му изискваше да знае всичко за самолетните полети. — Съобщиха, че ще излети към девет часа.

Ерлендур проведе няколко телефонни разговора и разбра, че Хенри Уапшот е резервирал място в самолета за Лондон, но все още не се е чекирал. Разпореди се англичанинът да бъде спрял при паспортната проверка и да бъде докаран обратно в Рейкявик. Трябваше да измисли причина за полицията в Кеплавик^[29], за да задържат човека, и се поколеба за миг, докато се чудеше дали да не измисли някаква правдоподобна лъжа. Медиите щяха просто да си умрат от удоволствие, ако кажеше истината, но никаква лъжа не му хрумна в момента и затова каза, че Хенри е заподозрян в убийство.

— Наистина ли не можеш да ме пуснеш в стаята му? — попита Ерлендур отново. — Нищо няма да пипам. Трябва да разбере само дали не е изчезнал. Цяла вечност ще отнеме да взема разрешително, а ми е нужно само да надникна вътре.

— Той тепърва трябва да се отписва — отвърна шефът на рецепцията, който по някаква причина се бе заинатил. — Все още има достатъчно време до полета. Може спокойно да се върне в хотела, да си събере багажа, да плати сметката, да се отрегистрира и да вземе рейса за летището в Кеплавик. Защо не изчакаш малко?

Ерлендур се замисли.

— Не можеш ли да изпратиш някого горе да почисти стаята, а аз ще мина само покрай отворената врата? Това проблем ли е?

— Трябва да ми влезеш в положението! — каза шефът на рецепцията. — Ние си гледаме нашите интереси. Гостите ни имат право на личен живот, все едно са си у дома. Ако наруша това правило и се разчуе, или влезем в съдебен процес по такъв повод, гостите ще престанат да ни се доверяват. По-просто не може да бъде. Трябва да го разбереш.

— Знаеш, че разследваме убийство, което е извършено в хотела — рече Ерлендур. — Доброто ви име не е ли, така или иначе, отишло вече по дяволите?

— Донеси разрешително и тогава няма да има никакъв проблем.

Ерлендур простена и се дръпна встрани от рецепцията. Извади мобилния си телефон и позвъни на Сигурдур Оли. Дълго чака, преди Сигурдур да отговори. Чуваха се и други гласове около него.

— Къде си, да му се не види? — попита Ерлендур.

— На питка съм — отговори Сигурдур Оли.

— На питка ли?

— Режем питката. Със семейството на Бергтора. Неотменим ритуал преди всяка Коледа. Ти прибра ли се?

— Разбра ли нещо за Хенри Уапшот от британците?

— Чакам. Ще имам резултат утре сутринта. Да не се е случило нещо с него?

— Мисля, че иска да си спести пробата от слюнката — отвърна Ерлендур и в този момент видя шефът на рецепцията да идва към него с някакъв лист в ръка. — Май се опитва да напусне страната, без да се сбогува с нас. Ще говорим утре сутринта. Гледай да не се порежеш.

Ерлендур пхна телефона в джоба си. Шефът на рецепцията се доближи до него.

— Реших да го проверя този Хенри Уапшот — каза той и подаде листа на Ерлендур. — За да ти помогна с нещо. Не би трябвало да

правя това, но...

— Какво е това? — попита Ерлендур и погледна листа хартия. Видя името Хенри Уапшот и няколко дати.

— Бил е в хотела за всяка Коледа през последните три години — отвърна шефът на рецепцията. — Ако това ти помага с нещо.

Ерлендур внимателно погледна датите.

— А той ми каза, че никога преди не бил идвал в Исландия.

— Това не знам — рече шефът на рецепцията. — Но е отседнал и преди в хотела.

— Ти спомняш ли си го? Постоянен гостенин ли е?

— Не си спомням да съм го регистрирал. Тук в хотела има над двеста стаи и по Коледа е лудница, така че той лесно може да се слее с тълпата, а и освен това е стоял кратко време. Само по няколко дни. Не му бях обърнал внимание, но сега, като видях разпечатката, си го спомних. И той е като теб. Има специални изисквания.

— Какво искаш да кажеш? Какви специални изисквания?

Ерлендур не си представяше да има нещо общо с Хенри Уапшот.

— Изглежда, че има голям интерес към музиката.

— За какво говориш бе?

— Виж тук! — каза шефът на рецепцията и посочи в листа. — Записваме специалните желания на гостите ни. В повечето случаи.

Ерлендур се зачете.

— Иска музикална уредба в стаята. Обаче не компактдиск, а от старите боклуци. Също като теб.

— Мръсният му лъжец! — изсъска Ерлендур и отново извади мобилния телефон.

[29] Град на около 60 км от Рейкявик, където се намира международното летище на Исландия. — Б.пр. ↑

По-късно вечерта бе издадена заповед за задържането на Хенри Уапшот. Заловиха го, преди да се качи на самолета за Лондон. Откараха го в ареста на полицията на Квервисгата, а Ерлендур получи разрешение за претърсване на стаята му в хотела. Служителите от Техническият отдел пристигнаха около полунощ. Преровиха стаята, очаквайки да намерят оръжието, с което бе извършено убийството, но не откриха нищо. Освен една пътна чанта, която Уапшот очевидно смяташе да остави в хотела, принадлежности за бръснене в банята, стар грамофон, подобен на този в стаята на Ерлендур, телевизор, видеоплейър, няколко английски вестника и списания. Между тях и Record Collector^[30].

Специалистът по пръстови отпечатьци търсеше доказателства за присъствието на Гвюдлойгур в стаята. Провери всички повърхности, включително касите на вратите. Ерлендур стоеше в коридора и наблюдаваше работата на експертите. Искаше му се да си запали цигара, може би и да изпие чашка шартръоз, защото Коледата настъпваше, искаше си стола и книгите. Мислеше да се прибере вкъщи. Всъщност не знаеше какво прави в този хотел на смъртта, не знаеше какво да прави и със самия себе си.

Белият пращец за взимане на отпечатьци се сипеше по пода.

Ерлендур видя управителя на хотела да се клатушка по коридора. Бе извадил кърпата си, пуфтеше и пъшкеше. Надникна в стаята, където експертите си вършеха работата, и се ухили до ушите.

— Разбрах, че си го хванал — каза той и изтри с кърпата врата си. — И че бил чужденец.

— Къде го разбра това нещо? — попита Ерлендур.

— Е, по радиото — отвърна управителят.

Не можеше да скрие радостта си, в крайна сметка новините бяха добри — човекът бе открит, извършителят на черното дело не беше исландец, не беше и от работещите в хотела. Управителят си пое дъх.

— По новините казаха, че бил арестуван на летището в Кеплавик. Опитвал се да излети за Лондон. Британец ли е?

Мобилният телефон на Ерлендур започна да звъни.

— Не знаем дали той е човекът, когото търсим — каза той и вдигна телефона.

— Не ти трябва да идваш в управлението — чу се гласът на Сигурдур Оли, когато Ерлендур отговори. — Не и засега.

— А ти не трябваше ли да си на питка? — попита Ерлендур и се отдалечи от управителя с телефона на ухото.

— Той е пиян — отвърна Сигурдур Оли. — Хенри Уапшот. Няма смисъл да се говори с него. Дали да не го оставим да си отспи тази нощ и да говорим с него утре сутрин?

— Той създаде ли някакви проблеми?

— Не, съвсем не. Казаха, че ги бил последвал кротко и мирно, без да вдига шум. Спрели са го на паспортната проверка и са го задържали в стаята за претърсване. Щом полицаите дошли, го завели направо в колата и оттам — в Рейкявик. Никакви проблеми. Бил е много мълчалив и заспал в колата, на път към града. Сега спи в килията си.

— Излязло е по новините, както разбрах — каза Ерлендур. — Това с ареста. — Той погледна към управителя на хотела. — Хората се надяват, че сме хванали правилния човек.

— Той носеше само една ръчна чанта със себе си. Голямо куфарче за документи.

— Има ли нещо в него?

— Грамофонни плочи. Стари. Същите винилови боклуци, каквито намерихме долу в килера, в мазето.

— Искаш да кажеш плочи на Гвюдлойгур ли?

— На такива ми приличат. Не много обаче. Но има и други плочи. Можеш да ги разгледаш утре.

— Той издирва плочите на Гвюдлойгур.

— Може би е успял да прибави нещо към колекцията си — каза Сигурдур Оли. — Да се видим ли тук в управлението утре сутринта?

— Трябва ни проба от слюнката му — рече Ерлендур.

— Ще се погрижа за това — отвърна Сигурдур Оли и прекъсна разговора.

Ерлендур напъха телефона обратно в джоба си.

— Признал ли си е? — попита управителят. — Признал ли си е вече за убийството?

— Ти спомняш ли си за него отпреди, тук в хотела? Хенри Уапшот. От Великобритания. Човек около шейсетте. Каза ми, че идвал за първи път в Исландия, но се оказа, че е отсядал в този хотел и преди.

— Не си спомням за никого с такова име. Имаш ли негова снимка?

— Ще трябва да намеря. И да разбера дали някой от персонала го е познавал. Може пък някой да си спомни нещо за него. Няма значение дали е дреболия, или не.

— Надявам се да можеш да приключиш с този въпрос — каза управителят и въздъхна тежко. — Няколко резервации бяха отменени заради убийството. Главно от исландци. Сред чужденците не се е разчуло толкова много. Но консумацията на шведската маса намаля, поръчките са по-малко. Не трябваше да го оставям да живее долу в мазето. Ето какво прави добрината с човека! Проклетата добрина!

— Тя направо се стича от теб — отбеляза Ерлендур.

Управителят го погледна, несигурен дали полицаят не го занася, но лицето на Ерлендур си остана безизразно. Началникът на Техническия отдел излезе в коридора при тях, поздрави управителя и дръпна Ерлендур настрана.

— Всичко изглежда като при типичен турист в малка стая за двама в рейкявикски хотел — каза началникът. — Оръжието на убийството не лежи на масата, ако си се надявал на това, няма кървави дрехи в чантата му, всъщност — нищо, което да го свързва с човека от мазето. Вътре направо гъмжи от пръстови отпечатъци. Но е очевидно, че човекът е бягал. Оставил е стаята така, сякаш е имал намерение да отскочи до бара. Електрическата му самобръсначка е все още включена в контакта. На пода има допълнителен чифт обувки, също и чехли, негови лични, не на хотела. Фактически това е единственото, което можем да ти кажем сега. Човекът е бързал, бягал е.

Началникът на Техническия отдел отново изчезна в стаята, а Ерлендур се приближи към управителя.

— Кой се грижи за почистването на етаж? — попита той. — Кой влиза в стаите? Жените или мъжете, които чистят, разменят ли си етажите?

— Знам кои камериерки са на този етаж — отвърна управителят. — Тук няма мъже, по понятни причини.

Каза го подигравателно, сякаш почистването съвсем очевидно си беше женска работа.

— И кои са те? — попита Ерлендур.

— Ами например момичето, с което ти говори.

— Момичето, с което говорих ли?

— Тази в мазето — отвърна управителят. — Която откри трупа. Момичето, дете намери Дядо Коледа мъртъв. Това е нейният етаж.

Ева Линд го чакаше в коридора, когато Ерлендур се качи в стаята си, два етажа по-нагоре. Тя седеше на земята, облегната на стената и отпуснала глава на коленете си. Ерлендур помисли, че е заспала. Но като се приближи към нея, тя вдигна глава и протегна краката си напред.

— Дяволски ми е забавно да идвам в този хотел — рече тя. — Няма ли вече да се замъкнеш вкъщи?

— Това ми беше намерението — отвърна Ерлендур. — Взе да ми писва тази сграда.

Той прекара картата през електронния четец на ключалката и вратата се отвори. Ева Линд се изправи на крака и го последва в стаята. Ерлендур затвори вратата, а Ева се просна върху леглото му. Той седна до малкото бюро.

— Върви ли кейсът^[31]? — попита Ева Линд, докато лежеше по корем със затворени очи, все едно се опитваше да заспи.

— Бавно — отвърна Ерлендур. — И престани да използваш думи като „кейс“! Какво му е трудното да кажеш: как върви разследването?

— Пич, 'земи млъкни! — каза Ева Линд все още със затворени очи.

Ерлендур се усмихна. Гледаше дъщеря си на леглото и се питаше що за възпитател би излязъл от него. Щеше ли да ѝ поставя прекалено много изисквания? Щеше ли да я запише на балет? Да я натиска да учи пиано? Да се надява, че ще я превърне в малък гений? Щеше ли да я удари, ако изпуснеше бутилката му с ликьор на пода?

— Там ли си? — попита тя с все още затворени очи.

— Да, тук съм — промълви уморено Ерлендур.

— Защо не казваш нищо?

— Какво да казвам? Какво толкова има да се казва?

— Ами например какво правиш в този хотел. В действителност.

— Не знам. Не ми се искаше да се прибирам в апартамента. Малко разнообразие.

— Разнообразие? Дали ще киснеш сам в тая стая, или ще висиш сам вкъщи — каква е разликата?

— Искаш ли да чуеш малко музика? — попита Ерлендур, опитвайки се да отклони разговора от себе си.

Започна да разказва на дъщеря си за случая, от самото начало, по-скоро за да си изясни сам ситуацията. Каза ѝ за момичето, което намерило прободения с нож Дядо Коледа, и че портиерът някога е бил изключително добър певец хорист. Че двете му издадени плочи са много търсени сред колекционерите. Че гласът му е уникален.

Протегна се и взе плочата, която още не бе прослушал. Тя беше със запис на два псалма и очевидно бе издадена за Коледа. На лицевата страна на обложката имаше снимка на усмихнатия Гвюдлойгур с коледна шапка на главата. Ерлендур се замисли за иронията на съдбата. Сложи плочата на грамофона и гласът на момчето запя прекрасна горчиво-сладка песен. Ева Линд отвори очи и се изправи в леглото.

— Ти майтапиш ли се? — рече тя.

— Не е ли великолепно?

— Никога не съм чувала дете да пее толкова красиво — допълни Ева. — Мисля дори, че не съм чувала никого да пее така.

Останаха да седят мълчаливо и изслушаха песента до края. Ерлендур се протегна над грамофона и обърна плочата, за да пусне псалма от другата страна. Чуха и него и когато песента свърши, Ева Линд помоли баща си да я пусне още веднъж.

Ерлендур ѝ разказа за семейството на Гвюдлойгур, за концерта в градското кино, за това, че бащата и сестрата не са имали връзка с него повече от трийсет години; за колекционера от Англия, който за малко да избяга от страната и който не се интересува от нищо друго, освен от момчета хористи. Каза ѝ още, че плочите на Гвюдлойгур може да са станали много скъпи в днешни дни.

— Мислиш ли, че са го пречукали заради това? — попита Ева Линд. — Заради плочите? Защото са скъпи?

— Не знам.

— Има ли още плочи?

— Не мисля — отвърна Ерлендур — и вероятно затова са толкова търсени. Колекционерите търсят неща, които са единствени в света. Но това може би не е от значение. Може някой от хотела да го е наръгал. Някой, дете не е знаел за момчето хорист.

Ерлендур реши да не казва на дъщеря си при какви обстоятелства бе открит Гвюдлойгур. Знаеше, че когато вземаше наркотици, тя беше проституирала и имаше добра представа как се случват тези неща в Рейкявик. Не му се искаше да зачеква темата с нея. Тя живееше своя живот по своя си начин, без някога той да бе казал каквото и да било по въпроса. Но тъй като Ерлендур мислеше, че Гвюдлойгур може и да беше платил за секс, я попита дали случайно не знае има ли проститутки в хотела.

Ева Линд погледна баща си.

— Горкият човечец — каза тя, без да отговори на въпроса му. Все още мислеше за момчето хорист. — Имаше такова момиче в моето училище. В началното училище. Тя направи няколко записа на плочи. Казваше се Вала Дьок. Спомняш ли си за нея? Беше много нашумяла. Пееше коледни песни. Русокоса и сладка, малко момиченце.

Ерлендур поклати глава.

— Тя беше такова дете звезда. Пееше и по телевизията в разни предавания за деца, пееше много добре, малка сладуранка. Баща ѝ беше посредствен музикант, но майка ѝ беше побъркана, искаше да я направи попзвезда. Децата постоянно се закачаха с момичето. Тя действително беше много мила, непринудена и никак не се надуваше, но все се заяждаха с нея. Хората са много завистливи. Започнаха да я тормозят и тя престана да ходи на училище, хвана се на работа. Когато вземах наркотици, често я срещах, беше съвсем пропаднала. По-зле и от мен. Прегоряла и забравена. Казваше ми, че това било най-лошото, което ѝ се е случвало някога.

— Кое, да е дете звезда ли?

— Да, това я съсипа. Никога не успя да се съвземе. Никога не получи шанса да бъде самата себе си. Майка ѝ беше невероятно нагла. Не я питаше това ли точно иска. Вала обичаше да пее, да бъде на сцената и всичко това, но не разбираше какво всъщност става. Не разбираше, че не може да бъде друго, освен сладураната в детските предавания. Можеше да бъде само такава, едноизмерна. Малката сладка Вала Дьок. И я тормозеха заради това, а тя не разбираше защо.

Не и преди да порасне малко и да схване, че няма да бъде нищо друго, освен малка кукла, която пее в рокличка, че няма да е световноизвестна поппевица, както майка ѝ постоянно ѝ повтаряше.

Ева Линд млъкна и погледна баща си.

— Накрая напълно се разпадна. Каза, че нямало нищо по-лошо от моралния тормоз, че превръщал човека в парцал. Приемаш същото мнение за себе си, каквото имат онези, които те измъчват.

— На Гвюдлойгур вероятно му се е случило същото — каза Ерлендур. — Изнесъл се е от къщи много рано. Децата, поставени в подобна ситуация, сигурно са под огромно напрежение.

Замълчаха.

— Естествено, че има курви в хотела — рече Ева Линд изведнъж и се хвърли обратно на леглото. — Ти наред ли си?!

— Какво знаеш за това? Можеш ли да ми помогнеш с нещо?

— Курви има навсякъде. Звъниш на определен номер и те те чакат в хотела. Луксозни курви. Не се наричат така, викат им компаньонки.

— Познаваш ли някои, свързани с този хотел? Момичета или жени, които да проституират?

— Не е задължително да са исландки. Може да са вкарани отвън. Могат да пристигнат като туристи за няколко седмици, така не им трябва разрешително за пребиваване. После идват пак след половин година.

Ева Линд погледна баща си.

— Можеш да говориш със Стина. Тя ми е приятелка. Познава всичко това. Мислиш ли, че курва го е убила?

— Не знам.

Млъкнаха отново. Навън снежинките се сипеха, проблясвайки в мрака. Ерлендур си спомни, че в Библията пишеше нещо за снега, за снега и греховете. Опита се да си го припомни: „Ако са греховете ви като мораво, ще станат бели като сняг“.^[32]

— Ще се побъркам — каза Ева Линд.

В гласа ѝ нямаше напрежение. Никаква възбуда.

— Може би няма да успееш да се справиш с това сама — отвърна Ерлендур. Многократно бе опитвал да подтикне дъщеря си да потърси помощ. — Може би ти трябва друг, който да ти помогне, а не аз — продължи той.

— Не започвай с тия психарски простотии! — каза Ева.

— Още не си се възстановила и видимо се чувстваш зле. Скоро ще започнеш да облекчаваш мъките си по стария начин и ще изпаднеш в същото положение както преди.

Ерлендур беше на ръба да каже онова, което досега не смееше да изговори на глас пред дъщеря си.

— Все същият проповедник си! — ядоса се Ева Линд и се изправи.

Ерлендур реши да говори, без повече да се колебае.

— Така би предала детето, което умря.

Ева Линд впи очи в баща си, бяха почернели от ярост.

— Другата възможност, която имаш, е да вземеш в ръце този шибан живот, както го наричаш, и да понесеш цялата мъка, която го съпътства. Да понесеш страданието, което ние всички трябва да понасяме, винаги, за да оцелеем, за да намерим и да се радваме на доволството и щастието, които животът предлага, въпреки болката да си жив.

— Кой го казва! Че ти дори не можеш да се прибереш вкъщи за Коледа, защото там нямаш нищо! Нищичко! Не можеш да си отидеш, защото знаеш, че домът ти е дупка, в която няма дори късче, от Бога създадено! И не ти се ще да пропълзиш обратно в тая дупка!

— Аз винаги съм си вкъщи по Коледа — каза Ерлендур.

Ева Линд се поколеба. Не разбра какво имаше предвид баща ѝ.

— За какво приказваш?

— Това е най-лошото при Коледата — отвърна Ерлендур. — Аз винаги съм си вкъщи.

— Не те разбирам — рече Ева Линд и отвори вратата. — Никога няма да мога да те разбера.

Тя излезе и тръшна вратата след себе си. Ерлендур се изправи, искаше му се да я последва, но се отказа. Знаеше, че тя ще се върне. Приблужи се до прозореца и погледна отражението си в него. Гледаше го, докато видя през него проблясващите снежинки в мрака.

Беше вече забравил, че е мислел да се прибере вкъщи за Коледа, там, където нямаше нищо, както Ева Линд каза. Извърна се от прозореца и сложи плочата с псалма на Гвюдлойгур на грамофона. Излегна се на леглото, заслуша се в гласа на момчето, което много по-

късно бе намерено убито в хотелска стаичка, забравено от всички, и се замисли за белите като сняг грехове.

[30] Запис (грамофонна плоча) на колекционера (англ.). — Б.пр.

↑

[31] Case (англ.) — случай, дело. — Б.пр. ↑

[32] Исаия 1:18. — Б.пр. ↑

ДЕН ЧЕТВЪРТИ

Събуди се рано сутринта. Беше все още с дрехите си, заспал върху одеялото на леглото. Дълго време не можа да се разсъни. Сънят за баща му го бе последвал в мрака на утрото. Напрягна се да си го припомни, но само откъслечни образи се появяваха в съзнанието му: баща му, по-млад, по-здрав и силен, му се усмихваше в пустошта.

Хотелската стая беше мрачна и студена. Все още имаше няколко часа до изгрев-слънце. Лежеше и мислеше за съня, за баща си и за загубата на брат си, и как тази непоносима загуба бе издълбала дупка в неговия свят. И как тази дупка постоянно се увеличаваше, и как той все се опитваше да се отдръпне от ръба ѝ и гледаше надолу в празното, което беше готово да го погълне, когато накрая паднеше в него.

Отърси от себе си съновиденията и се замисли за задачите през деня. Какво криеше Хенри Уапшот? Защо го излъга и предприе това безнадеждно бягство, пиян и без багаж? Поведението му беше загадка за Ерлендур. Не мина много време и мислите му се насочиха към момчето в болницата и неговия баща, случая на Елинборг, която го бе осведомила и за най-малките подробности.

Елинборг подозираше, че момчето е било малтретирано и преди. Много неща сочеха, че това се бе случвало в дома му. Бащата беше сред заподозрените за побоя. Елинборг издейства да бъде задържан под стража, докато се водеше разследването. Заради яростните протести на бащата и неговия адвокат определиха задържане за една седмица. Когато излезе решението, Елинборг извърши ареста на бащата заедно с четирима униформени полицаи и го закара в управлението на Квервисгата. Поведе го по коридора на затвора и собствено ръчно затвори вратата на килията му. Отвори прозорчето на вратата и погледна мъжа вътре, който все още стоеше на едно място с гръб към нея. Имаше унил и по някакъв начин безнадежден вид, подобно на всички онези, които са извадени от обществото на хората и са тикнати в клетка като животни.

Мъжът бавно се обърна и се вгледа в очите ѝ през стоманената врата. Елинборг хлопна вратичката на прозорчето.

Рано на другата сутрин започна разпита му. Ерлендур присъстваше, но Елинборг бе тази, която ръководеше изслушването. Дватама стояха срещу него в стаята за разпити, на масата между тях имаше пепелник, здраво закрепен за плота. Бащата беше небръснат, костюмът му се бе измачкал, както и бялата му риза, закопчана до горното копче на врата. Носеше вратовръзка с безупречен възел, сякаш в нея се съдържаше всичко, което му бе останало от себеуважението.

Елинборг включи записващото устройство и съобщи за протокола имената на присъстващите и номера на делото. Беше се подготвила добре. Бе се срещнала с отговарящия за момчето учител, който ѝ разказа за дислексията, неспособността за концентрация и много лошия успех на детето. Видя се с психолог, нейна приятелка, която ѝ обясни проблемите около разочарованието, стреса и отричането. После говори с приятелите на момчето, със съседите, с роднините, с всички, за които ѝ хрумна, че може да пита за бащата и неговия син.

Мъжът не се предаваше. Каза, че нямало да търпи полицейски произвол и че щял да ги съди. Отказа да отговаря на въпросите им. Елинборг погледна Ерлендур. Появи се надзирател и поведе мъжа пред себе си към килията.

Два дни по-късно отново го изведоха на разпит. Адвокатът му беше донесъл по-удобни дрехи от къщи. Сега той носеше дънки и фланелка с къси ръкави, с емблемата на дизайнера на гърдите, все едно му бяха дали медал за направена скъпа покупка. Сега излъчването му бе друго. Трите дни в килията бяха изтрили арогантността му, както обикновено се случваше, бе разбрал, че от него самия зависи дали ще продължи да търка нара в килията, или не.

По нареждане на Елинборг той се яви на разпита бос. Бяха му отнели обувките и чорапите без никакви обяснения. Когато седна срещу полицаите, се опита да свие краката си под стола.

Елинборг и Ерлендур седяха спокойно, както и предния път. Записващото устройство тихичко припукваше.

— Говорих с учителката на сина ти — каза Елинборг. — Макар случващото се и казаното между учител и родител да е конфиденциално, а тя много държеше на това, учителката все пак поиска да помогне на момчето, да съдейства на разследването. Каза ми, че веднъж си му се нахвърлил пред нея.

— Нахвърлил съм му се? Ударих му един много лек шамар. Едва ли може да се нарече „нахвърляне“. Той беше непослушен. Постоянно шаваше. Той е проблемно дете. Не знаете какво е това. Не знаете какво е напрежението.

— И затова е правилно да бъде наказван?

— Ние сме добри приятели с момчето ми — заяви бащата. — Аз го обичам. Сам нося цялата отговорност за него. Майка му...

— Знам за майка му — прекъсна го Елинборг. — Естествено, че е трудно да отглеждаш дете съвсем сам. Но това, което си му направил, е... неопишимо е.

Бащата седеше мълчаливо.

— Не съм направил нищо — каза след малко.

Елинборг носеше обувки с твърда подметка, с доста остри ръбове. Премести краката си под масата и при това движение настъпи ходилата на бащата. Той изпъшка.

— Ай, извинявай — рече Елинборг.

Бащата се намръщи, не беше сигурен дали тя не го бе направила нарочно.

— Учителката каза, че си поставял невъзможни изисквания пред момчето — продължи тя, все едно че нищо не се бе случило. — Това вярно ли е?

— Какво означава „невъзможни“? Искам само той да получи добро образование и да излезе нещо от него.

— Разбираемо е — поясни Елинборг. — Но той е осемгодишен, страда от дислексия и е на крачка от това да бъде освидетелстван като хиперактивен. Ти самият не си завършил гимназия.

— Аз притежавам и управлявам фирма.

— Която е във фалит. На път си да изгубиш къщата, джипа, богатството, което ти е осигурявало някаква позиция в живота. Хората гледат на теб като пример за подражание. Когато се събирате старите съученици, ти със сигурност си „голямата работа“. И когато ходиш да играеш голф с приятелите ти. Ще загубиш всичко това. Побъркващо е, особено като се има предвид, че жена ти е в заведение за психично болни, а синът ти изостава в училището. Всичко ти се трупа и накрая избухваш. Избухваш, когато момчето ти, което със сигурност цял живот е разливало мляко и изпусकало чинии на пода, е изтървало бутилката драмбуйе на мрамора в стаята.

Бащата погледна Елинборг. Изражението му не се промени.

— Жена ми няма нищо общо с това — каза той.

Елинборг я бе посетила в Клехпур. Жената страдаше от шизофрения и понякога, когато халюцинациите ѝ зачестяваха и гласовете, които чуваше, вземеха превес, се налагаше да я връзват. Когато Елинборг я видя, тя беше на силни упоителни и почти не можеше да говори. Седеше, клатушкайки се напред-назад, и питаше Елинборг дали няма цигара. Изобщо нямаше представа за какво я посещава тази жена.

— Опитвам се да се грижа за него доколкото мога — обясни бащата в стаята за разпити.

— Като му забиваш игли в опакото на дланите ли?

— Млъкни!

Елинборг беше разговаряла и със сестра му. Тя бе казала, че понякога възпитанието на момчето ѝ се струвало доста сурово. Спомена едно свое посещение при брат си. Детето тогава било на четири години и се оплаквало, че не се чувства добре, дори поплакало малко, а тя си помислила, че има грип. Брат ѝ изгубил търпение и след като известно време детето капризничело, вдигнал го и го задържал във въздуха.

— Има ли ти нещо? — попитал го грубо.

— Не — отвърнало колебливо детето с тих глас и се свило.

— Тогава не трябва да цивриш.

— Не — повторило момчето.

— Ако ти няма нищо, тогава ще престанеш да ревеш!

— Да.

— Има ли ти нещо?

— Не.

— Всичко наред ли е тогава?

— Да.

— Хубаво. Човек не трябва да циври за нищо!

Елинборг преразказа тази история на бащата, който обаче не показва никаква реакция.

— Отношенията със сестра ми не са добри — каза той. — Не си спомням такава случка.

— Ти би ли сина си така, че да се наложи да влезе в болница? — попита Елинборг.

Бащата я погледна.

Елинборг повтори въпроса си.

— Не — отговори той. — Не съм го направил аз. Мислиш ли, че някой баща би могъл да го стори? Били са го в училището.

Момчето беше изписано от болницата. Комисията за защита на децата му бе осигурила приемно семейство и след разпита Елинборг отиде да го види. Седна до момчето и го попита как я кара. Детето не беше обелвало и дума пред нея, но сега я погледна така, сякаш искаше да ѝ каже нещо.

Изкашля се колебливо.

— Татко много ми липсва! — каза то, сдържайки сълзите си.

Ерлендур закусваше, когато видя Сигурдур Оли да се приближава към масата. След него вървеше Хенри Уапшот. Двама други разследващи полицаи седнаха на столовете зад тях. Английският колекционер на грамофонни плочи изглеждаше още по-жалък отпреди, косата му бе разчорлена и лицето му бе сгърчено в страдалческа гримаса, израз на абсолютното унижение и загубената борба с махмурлука и затвора.

— Какво става? — попита Ерлендур и се изправи на крака. — Защо си го докарал тук? И защо не е в жезела?

— Жезела?

— В белезници.

— Мислиш ли, че е необходимо?

Ерлендур погледна Уапшот.

— Не ми се щеше да те чакам да дойдеш — каза Сигурдур Оли. — Не можем да го държим по-дълго от до довечера, така че трябва да вземеш решение в какво ще бъде обвинен, това на първо място. Пък и той искаше да се срещне с теб. Отказа да говори с мен, иска да говори само с теб. Все едно сте приятели от деца. Не е настоявал да бъде освободен, не е поискал адвокатска помощ, нито пък е молил за съдействие от своето посолство. Казахме му, че може да се обади в посолството, но той само тръсна глава.

— Ти успя ли да разбереш нещо за него от Англия? — попита Ерлендур и погледна отново към Уапшот, който стоеше с наведена глава зад Сигурдур Оли.

— Мисля да се заема, след като го поемеш ти — отвърна Сигурдур Оли. Не беше направил нищо по въпроса. — Ще те уведомя

какво имат за него, ако въобще имат нещо.

Сигурдур Оли каза довиждане на Уапшот, спря се за малко при двамата следователи и след това изчезна. Ерлендур покани британеца да седне. Уапшот се свлече на стола оклюмал.

— Не съм го убил — започна той с тих глас. — Не бих могъл да го убия. Не бих могъл да убия никого, дори муха. А какво ли остава за това прекрасно момче хорист.

Ерлендур погледна Уапшот.

— Ти за Гвюдлойгур ли говориш?

— Да — отвърна Уапшот. — Разбира се, че за него.

— Той вече не беше никакво момче хорист — каза Ерлендур. — Гвюдлойгур приближаваше петдесетте и играеше Дядо Коледа на коледните забави за деца.

— Ти не разбираш — прошепна Уапшот.

— Не — отвърна Ерлендур. — Но ти може би ще ми го разясниш.

— Не съм бил в хотела, когато са го нападнали — продължи Уапшот.

— А къде беше?

— Търсех плочи. — Уапшот повдигна глава и на лицето му се изписа измъчена усмивка. — Ходих да разгледам онова, което вие изхвърляте. На пазара за стоки втора употреба. Да прегледам какво има в станцията за рециклиране. Казаха ми, че е постъпило имущество от починал човек. Между другото — грамофонни плочи, които трябвало да бъдат изхвърлени.

— Кои?

— Кои какво?

— Кои ти казаха за имуществото на починалия?

— Работниците. Плащам им нещо дребно, ако ме уведомяват за такива неща. Имат моята визитка. Вече ти казах това. Човек ходи по колекционерските магазини, среща се с други колекционери, ходи на пазара. Колапортид, нали така му беше името? Правя каквото всички колекционери правят — опитвам се да намеря нещо, което си заслужава да го притежаваш.

— Имаше ли някой с теб по времето, когато е било извършено убийството на Гвюдлойгур? Някой, с когото можем да говорим?

— Не — отвърна Уапшот.

— Но би трябвало да могат да си спомнят за теб по тези места?

— Естествено.

— И намери ли нещо интересно? Момчета хористи?

— Нищо. Нищо не намерих този път.

— Защо избяга от нас? — попита Ерлендур.

— Искях да се прибера вкъщи.

— И изостави всичкия си багаж в хотела?

— Да.

— Освен няколко плочи с Гвюдлойгур.

— Да.

— А защо ми каза, че никога преди не си идвал в страната?

— Не знам. Не исках да привличам излишно внимание. Нямам нищо общо с убийството.

— Лесно могат да се приведат доводи за обратното. Би трябвало сам да се досетиш. Когато излъга. Че ще узная истината, че ще разбере за предишните ти гостувания в хотела.

— Нямам нищо общо с убийството.

— Но всъщност ме убеди, че имаш. Не би могъл да привлечеш по-голямо внимание към себе си.

— Не съм го убил.

— Каква беше връзката ви с Гвюдлойгур?

— Казах ти вече, за тази история не съм лъгал. Заинтересувах ме пеенето му, старите плочи с момчета хористи и когато разбрах, че е все още жив, намерих начин да се свържа с него.

— Защо излъга? И друг път си идвал в Исландия, отседнал си в този хотел и със сигурност си се срещал с Гвюдлойгур.

Уапшот се замисли.

— Всичко това няма общо с мен. Когато научих за убийството, се уплаших да не разберете, че се познаваме. Страхът ми се усилваше с всяка минута и трябваше да положа огромни усилия, за да не избягам веднага и по този начин сам да се обвиня. Реших да остана още два дни, но накрая все пак избягах. Нервите не ми издържаха. Но не съм го убил аз.

— Колко добре познаваш историята на Гвюдлойгур? — попита Ерлендур.

— Не много добре.

— Не е ли важно за колекционирането на плочи да изровиш всичката информация за този, когото колекционираш? Не си ли го направил?

— Не знам много — отвърна Уапшот. — Знам, че е изгубил гласа си на концерт, издадени са само две плочи с негови песни, изпокарали са се с баща си...

— Чакай малко, как разбра по какъв начин е умрял?

— Какво искаш да кажеш?

— На гостите на хотела беше съобщено не за убийство, а за инцидент или за сърдечен удар. Как разбра, че е бил убит?

— Как разбрах ли? Ти ми каза.

— Да, аз ти казах и ти беше много учуден, това си го спомням, но сега ми разправяш, че след като си разбрал за убийството, си се боял да не те свържем с него. Това всъщност е било, преди да се видим с теб, преди да те свържем с Гвюдлойгур.

Уапшот впи очи в Ерлендур. Полицаят познаваше, когато хората се опитват да спечелят време, и реши да даде на Уапшот възможност да спечели всичкото време, от което се нуждае. Двамата следователи стояха на известно разстояние. Ерлендур бе слязъл късно на закуска и в трапезарията имаше малко хора. Видя да се мярка голямата шапка на готвача, който се разбесня, когато трябваше да се взема проба от слюнката му. Ерлендур си помисли за Валгердур. Лаборантката. Какво ли правеше сега? Дали бодеше с игли деца, които се бореха със сълзите си или се опитваха да я ритнат?

— Има ли друго, освен интереса към грамофонните плочи, което да ви свързва с Гвюдлойгур? — попита той.

— Не исках да се замесвам в това — отвърна Уапшот.

— Какво криеш? Защо не искаш да се свържеш с британското посолство? Защо не искаш адвокат?

— Чух хора да говорят за това тук долу. Гости на хотела. Говореха, че е бил убит. Бяха някакви американци. Така научих. И се притесних, че ще ме свържете с него и ще попадна в същото положение, в което се намирам сега. Затова избягах. Толкова е просто обяснението.

Ерлендур си спомни за американеца Хенри Бартлет и неговата жена. „Синди“, беше казала тя с усмивка.

— Каква е стойността на плочите на Гвюдлойгур?

— Какво имаш предвид?

— Трябва да са доста скъпи, щом като ти идваш тук на север, в зима и студ, за да се снабдиш с тях. Каква им е стойността? Една плоча. Колко струва една плоча?

— Ако искаш да я продадеш, я обявяваш на търг, дори в интернет можеш да го направиш. Невъзможно е да се каже какво ще получиш накрая за нея.

— Добре, предположи! До колко може да стигне?

Уапшот се замисли.

— Не мога да кажа.

— Ти срещна ли се с Гвюдлойгур, преди да умре?

Уапшот се поколеба.

— Да — каза накрая.

— Бележката, която намерихме, 18:30, това часът на срещата ви ли беше?

— Това беше предния ден. Имахме кратка среща долу в неговата стая и си поговорихме.

— За какво?

— За плочите му.

— Какво за плочите му?

— Исках да знам, отдавна исках да знам дали притежава повече бройки. Дали малкото плочи, за които аз знам, които са у мен и у няколко други колекционери, са единствените екземпляри в света. Той не поиска да отговори на този въпрос поради някакви свои причини. Първо го попитах за това в писмо, което му написах преди години, и пак го попитах, когато го видях за първи път преди три години.

— И какво, имаше ли още плочи?

— Не пожела да ми каже.

— Той знаеше ли колко струват плочите му?

— Постарах се да му дам донякъде вярна представа за това.

— И колко струват всъщност тези плочи?

Хенри не отговори веднага.

— Когато се срещнах с него сега, преди колко, два или три дни, той най-после отстъпи — каза той след малко. — Съгласи се да говори за плочите си. Аз...

Хенри отново се поколеба, погледна назад към двамата полицаи, които го пазеха.

— Дадох му половин милион.

— Половин милион?

— Крони. Като първоначална вноска или...

— Ти ми каза, че не става въпрос за значителни суми.

Уапшот сви рамене. На Ерлендур му се стори, че англичанинът се усмихва.

— Значи, ме излъга — каза Ерлендур.

— Да.

— Първоначална вноска за какво?

— За онези плочи, които притежаваше. Ако въобще имаше някакви.

— И ти му даде тези пари, когато се видяхте за последен път, макар и да не си бил сигурен, че има плочи?

— Да.

— И какво?

— И после го убиха.

— Не открихме никакви пари у него.

— Това не знам. Дадох му половин милион в стаята му, в деня, преди да умре.

Ерлендур се замисли, беше помолил Сигурдур Оли да провери банковите сметки на Гвюдлойгур. Трябваше да си припомни да го пита следващия път какво бе излязло от проверката.

— Ти видя ли плочите?

— Не.

— Защо трябва да вярвам на това? Излъга ни за всичко останало. Защо трябва да вярвам на каквото и да било, казано от теб?

Уапшот сви рамене.

— Значи, той е имал половин милион у себе си, когато е бил нападнат?

— За това не знам нищо. Знам само, че му дадох половин милион и после той беше убит.

— Защо не ми каза веднага за тези пари?

— Исках да бъда оставен на мира — отвърна Уапшот. — Не исках да мислиш, че аз съм го убил заради парите.

— А направи ли го?

— Не.

Замълчаха.

— Смяташ ли да ми предявиш обвинение? — попита Уапшот.

— Мисля, че все още криеш нещо — отвърна Ерлендур. — Ще те задържа до довечера, пък после ще видим.

— Никога не бих могъл да убия това момче хорист. Възхищавах му се, все още му се възхищавам. Никога не съм чувал по-красив глас у момче.

Ерлендур погледна Хенри Уапшот.

— Странно колко си сам в тази история — каза той.

— Какво искаш да кажеш?

— Струваш ми се толкова самотен.

— Аз не съм го убил — добави Уапшот. — Не съм го убил.

Уапшот напусна хотела, придружен от двамата полицаи. Докладваха на Ерлендур, че момичето Осп, което бе открило трупа, изпълнява служебните си задължения на четвъртия етаж. Той взе асансьора за нагоре и щом пристигна на етажа, я видя да изкарва количка с мръсно бельо от една от стаите. Момичето се бе съсредоточило в работата си и не обърна никакво внимание на Ерлендур до момента, в който той се приближи до нея и я заговори. Тя вдигна поглед към него и веднага го разпозна.

— А, това ти ли си? — попита тя безучастно.

Изглеждаше още по-уморена и умърлушена, отколкото беше в стаята за почивка на персонала, когато я срещна за първи път. Ерлендур си помисли, че Коледата в нейния живот май също не е време за радост.

— Коледата скапва ли те? — попита я.

Тя не му отговори, бутна количката към следващата врата и почука, изчака известно време, след което извади ключове, отвори вратата и влезе в стаята. За всеки случай извика от вратата към вътрешността на стаята, да не би вътре да имаше някой, който да не е чул почукването, и се зае да разтребва. Оправи леглото, събра кърпите от пода в банята, напръска огледалата с почистващ препарат. Ерлендур се намъкна в стаята след нея и се загледа в действията ѝ. След малко тя сякаш забеляза, че я е последвал.

— Не можеш да влизаш вътре! — скастри го тя. — Това е лично пространство.

— Ти се грижиш и за стая 312 на долния етаж — каза Ерлендур. — На един англичанин. Хенри Уапшот. Странна птица. Да си забелязвала нещо необичайно в стаята му?

Тя го погледна, сякаш не разбираше съвсем какво иска да каже.

— Като например окървавен нож? — допълни той и се опита да се усмихне.

— Не — отговори Осп. — Нищо.

Замисли се и попита:

— Какъв нож? Той ли е убил Дядо Коледа?

— Не си спомням как го формулира ти последния път, когато разговаряхме, но каза, че някои от гостите ви опипвали. Стори ми се, че говориш за сексуален тормоз. Той такъв ли беше?

— Не, аз го видях само един път.

— И нямаше нищо, което...

— Той побесня — каза тя. — Когато влязох в стаята.

— Побесня ли?

— Явно му попречих за нещо. Направо ме изхвърли. Разпитах колегите и се оказа, че той изрично е поискал на рецепцията стаята му да не се чисти. На мене не ми бяха предали. Тия скапани служители тук... Никой нищо не ти казва. Затова и влязох, а той, като ме видя, направо полудя. Нахвърли се върху мен, тъпакът. Сякаш от мен зависят нещата в тоя хотел. Би трябвало да се нахвърли върху управителя.

— Малко е странен.

— Гадняр.

— Имам предвид Уапшот.

— Да, и двамата.

— Значи, не си забелязала нищо необичайно при него?

— Всичко бе потънало в боклуци, но нищо необичайно.

Осп спря да разтребва, известно време остана неподвижна и се загледа умислено в Ерлендур.

— Стигнахте ли донякъде? С Дядо Коледа?

— Не много далече — отвърна Ерлендур. — Защо?

— Това тук е странен хотел — каза Осп, понижи глас и огледа коридора.

— Странен ли? — възкликна Ерлендур. Стори му се, че девойката внезапно стана несигурна и неспокойна. — Страхуваш ли се от нещо? От нещо тук в хотела?

Осп не отговори.

— Да не се боиш да загубиш работата си?

Тя го погледна.

— Да бе, как не, това е точно работата, която човек не иска да загуби.

— Тогава какво?

Осп се поколеба, но след малко взе решение, сякаш не си струваше повече да се безпокои за това, което искаше да каже.

— В кухнята крадат — рече тя. — Колкото могат повече. Мисля, че не им се е налагало да пазаруват за къщи от години.

— Крадат?

— Всичко, което не е завинтено за пода.

— Кои те?

— Не казвай, че си го чул от мен. Главният готвач. Преди всичко той.

— А ти откъде знаеш?

— Гюли ми каза. Той знаеше всичко, което става в хотела.

Ерлендур си припомни как си бе взел от шведската маса парче телешки език и как главният сервитьор го беше видял и смъмрил. Спомни си строгия му глас.

— Кога ти го каза?

— Ами горе-долу преди два месеца.

— И какво? Притеснен ли беше? Мислеше ли да каже на някого? Защо го е казал на теб? Аз си мислех, че ти изобщо не го познаваш.

— Изобщо не го познавах. — Осп замлъкна. — В кухнята все ме подкачаха — продължи тя след малко, — говореха мръсотии. „Как си там долу?“ и тем подобни. Всички простотии, които такива идиоти могат да измислят. Гюли ги чу и поговори с мен. Каза ми да не се притеснявам. Каза още, че те всички били крадци и той можел да ги издаде, ако поискал.

— Заплаши ли, че ще ги издаде?

— Не заплаши никого — отвърна Осп. — Каза го ей тъй, колкото да ме успокои.

— Какво крадат те? — попита Ерлендур. — Той даде ли някакъв пример?

— Каза, че управителят на хотела знаел, но не правел нищо по въпроса. Че самият той крадял. Купувал контрабандни стоки за баровете. Гюли и това ми каза. Главният сервитьор е в комбина с него.

— Гвюдлойгур ли ти го каза?

— И след това си прибират разликата.

— Защо не ми разказа тези неща, когато говорихме първия път?

— Има ли някакво значение?

— Може да се окаже, че има.

Осп повдигна рамене.

— Не знаех, пък и не бях съвсем на себе си, след като го намерих. Гвюдлойгур. С презерватива. И с пробожданията от нож.

— Видя ли някакви пари край него?

— Пари ли?

— Наскоро бил получил малка сума, но не знам дали парите са били у него, когато е бил нападнат.

— Не съм видяла и стотинка.

— Не си — каза Ерлендур. — И не си взела парите? Когато си отишла при него.

Осп престана да работи, ръцете ѝ се отпуснаха.

— Искаш да кажеш, че съм ги откраднала ли?

— Подобни неща се случват.

— Ти мислиш, че...

— Взе ли ги?

— Не.

— Имала си възможност.

— Както и онзи, който го е убил.

— Така е — съгласи се Ерлендур.

— Не съм видяла и стотинка.

— Не си, добре.

Осп започна отново да бърше. Пръскаше почистващ препарат върху тоалетната чиния и търкаше енергично, преструвайки се, че Ерлендур го няма. Той я наблюдава как работи, след което ѝ поблагодари за отделеното време.

— А какво имаше предвид с това, че си му попречила? — попита той, спирайки се на вратата. — На Хенри Уапшот. Едва ли си влязла много навътре в стаята, ако си извикала предварително, както направи одеде.

— Той не ме чу.

— Какво правеше той?

— Не знам дали мога да...

— Това няма да го казвам никому.

— Гледаше телевизия — каза Осп.

— И не би искал това да се разчува — прошепна Ерлендур заговорнически.

— Или по-скоро видео — обясни Осп. — Беше порно. Отвратително.

— Пускате ли порнофилми в хотела?
— Не и такива, те са забранени навсякъде.
— Какви такива?
— Детско порно. Казах на управителя на хотела за това.
— Детско порно? Какво порно?
— Какво ли? Да ти го описвам ли?
— Кой ден се случи това?
— Проклетият му перверзник!
— Кога стана това?
— В деня, когато намерих Гюли.
— Управителят на хотела какво направи?
— Нищо — отвърна Осп. — Нареди ми да си затварям устата за случая.

— Знаеш ли какъв е бил Гвюдлойгур?
— Портиерът ли? Беше портиер. Нещо друго ли е бил?
— Да, когато е бил малък. Тогава е бил хорист и е имал много добър глас. Чух го как пее на запис.

— Хорист?

— Всъщност дете звезда. После по някакъв начин всичко е отишло по дяволите в живота му. Навлязъл в пубертета и нещата приключили.

— Не знаех това.

— Не, никой не е знаел повече нищо за Гвюдлойгур — каза Ерлендур.

Замълчаха, всеки потънал в собствените си мисли. Така мина известно време.

— Коледата скапва ли те? — попита той отново.

Все едно че си бе намерил сродна душа.

Тя се обърна към него.

— Коледата е за щастливите хора.

Ерлендур гледаше Осп и някакво почти невидимо подобие на усмивка се появи на лицето му.

— Ще ти е интересно да се запознаеш с дъщеря ми — рече той и извади мобилния си телефон.

Сигурдур Оли прие с учудване информацията на Ерлендур за парите, които по всяка вероятност Гвюдлойгур е имал в стаята си. Поговориха си, че би трябвало да се проверят приказките на Уапшот за

посещението му на пазарите за грамофонни плочи по времето, когато е било извършено убийството. Когато Ерлендур се обади, Сигурдур Оли стоеше пред килията на Уапшот и описа на колегата си обстоятелствата, при които беше взета проба от слюнката на британеца.

Килията, в която бил затворен, разказа Оли, била видяла доста престъпници, всякакви, от нещастни скитници до насилници и убийци. Те били надраскали стените или надрали в боята бележки за нерадостния си престой в ареста. В килията имало голям съд за тоалетна, както и закрепено за пода легло. Върху него бил проснат тънък дюшек с твърда възглавница. В килията нямало прозорец, а високо над арестанта светела силна флуоресцентна лампа, която не се гасяла никога, така че да не може да се разбере кога е ден и кога — нощ.

Хенри Уапшот стоял вдървено до стената срещу тежката стоманена врата. Двама надзиратели го държали. Елинборг и Сигурдур Оли също били в килията със съдийска заповед за вземане на биологична проба. Присъствала и Валгердур с пръчица с памук в ръка, готова да вземе проба от слюнката.

Уапшот я гледал с изцъклен поглед, сякаш тя била самият дявол, дошъл да го завлече със себе си долу във вечния пъклен огън. Очите му направо щели да изскочат от орбитите си. Дърпал се колкото можел по-далече от нея и каквото и да опитвали, не успявали да го накарат да си отвори устата.

Накрая го проснали на земята и му запушили устата и носа. В един момент той не издържал и отворил уста да си поеме въздух. Валгердур веднага му завряла тампона в зейналата паст и събирала слюнка, докато на Уапшот не му се догадило. Тогава извадила клечката с памук от устата му.

Когато Ерлендур слезе отново във фоайето на хотела с намерението да отиде в кухнята, видя Марион Брием да стои при рецепцията. Беше с износено палто и шапка на главата, кокалестите му пръсти непрекъснато мърдаха. Ерлендур поздрави Марион и го поведе към трапезарията. Забеляза колко се бе състарил старият му шеф през годините след последната им среща, само очите му бяха останали будни и питащи. Марион не губи време в празни приказки, не повече от предния ден.

— Изглеждаш ужасно — рече той и седна. — Какво те яде толкова много?

Някъде изпод палтото му се появи пурета, последвана от кутийка кибрит.

— Тук със сигурност е забранено да се пуши — каза Ерлендур.

— Вече никъде не може да се пуши — отвърна Марион и запали пуретата. Изражението на Брием беше страдалческо. Кожата — посивяла, отпусната и сбръчкана. Около пуретата се присвиваха обезцветени устни. Ноктите на кокалестите пръсти, които отново посягаха към цигарата, след като дробовете поемеха своето, бяха побелели и безкръвни.

Макар познанството им да имаше дълга и богата на събития история, нещата помежду им никога не бяха съвсем наред. Марион дълги години беше началник на Ерлендур, също толкова време се опитваше да го научи на занаята на следователя. Ерлендур се оказва калпав ученик, несговорчив, не приемаше наставления, не понасяше никой по-високопоставен от него в онова старо време, както не понасяше началниците и днес. Това доста изнервяше Марион и двамата често стигаха до сблъсъци, но Марион знаеше също така, че трудно може да се намери по-добър следовател от Ерлендур, макар и само поради факта че не беше обвързан със семейство и съпътстващите това губивреме задължения. Не правеше друго, освен да работи. Същото се отнасяше и за Марион Брием — единак през целия си живот.

— Нещо ново покрай теб? — попита Марион и си дръпна от пуретата.

— Нищо — отвърна Ерлендур.

— Коледата зле ли ти се отразява?

— Никога не съм ги разбирал тези Коледи — отговори Ерлендур разсеяно и погледна към кухнята в очакване да види готварската шапка.

— Не си — каза Марион. — Прекалено много радост и щастие има в тях, струва ми се. Защо не си намериш жена? Не си толкова стар. Пълно е с жени, които биха се съгласили да се грижат за такова сърдито мрънкало като теб. Разбирам ги аз тия неща.

— Опитах го това вече — отвърна Ерлендур. — Какво откри за...?

— Имаш предвид жена ти ли?

Ерлендур изобщо нямаше намерение да води разговор за личния си живот.

— Защо не престанеш? — ядоса се той.

— Разбрах, че...

— Казах ти да престанеш — рече Ерлендур сърдито.

— Добре — отвърна Марион. — Не ми влиза в работата как си живееш твоя живот. Единственото, което знам, е, че самотата убива, бавно, но убива.

Марион замълча.

— Но все пак си имаш децата. Или не е така?

— Не можем ли просто да пропуснем тази част? — каза Ерлендур. — Ти си...

Не можа да продължи.

— Какво съм аз?

— Какво всъщност правиш тук? Не можа ли да се обадиш по телефона?

Марион погледна Ерлендур и нещо като усмивка се появи върху старческото му лице.

— Казаха ми, че спиш в хотела. Че не се прибираш вкъщи, дори на самата Коледа. Какво става с теб? Защо просто не се прибереш у дома?

Ерлендур не отговори.

— Толкова ли ти е писнало от самия теб?

— Не може ли да говорим за друго?

— Познавам това чувство. Да си уморен от самия себе си. От гадината, каквато се е случило да бъдеш и която не можеш да изкараш от главата си. Можеше да се откопчиш от нея за известно време, но тя се връща отново и същите стари глупости започват отново. Можеше да се опиташ да се спасиш с пиене. Да смениш обкръжението. Или да отседнеш в хотел, когато стане най-зле.

— Марион, остави ме на мира — примоли се Ерлендур.

— Този, който има плочи със записи на Гвюдлойгур Егилсон — Марион Брием внезапно заговори по същество, — спи върху злато.

— Защо казваш това?

— Днес тези плочи струват цяло състояние. Със сигурност не са много хората, които ги притежават или знаят нещо за тях, но запознатите са готови да платят невероятни суми. Плочите на Гвюдлойгур са истинска рядкост в света на колекционерите и са изключително търсени.

— Колко невероятни суми? Десетки хиляди?

— Могат да стигнат до стотици хиляди — поясни Марион Брием. — На парче.

— Стотици хиляди? Не говориш сериозно!

Ерлендур изправи гръб. Помисли си за Хенри Уапшот. Знаеше защо той бе дошъл в Исландия да търси Гвюдлойгур и неговите плочи. Не беше единствено почитта към момчето хорист това, което определяше интереса му и в което Уапшот искаше да го убеди. Сега Ерлендур осъзна защо британецът бе дал на Гвюдлойгур половин милион само с едната гола надежда.

— Според това, което успях да разбера, издадени са единствено тези две плочи със записи на момчето — каза Марион Брием. — Те са ценни не само заради невероятното пеене на детето, но и поради малкия им тираж. Малцина са онези, които притежават плочите.

— Пеенето няма ли някакво значение?

— Естествено, но качеството на музиката, майсторството на записания на плочата изпълнител имат по-малко значение от състоянието на самата плоча. Музиката може да бъде и лоша, но ако е правилният певец, с правилната плоча и правилната издателска къща в правилното време, то цената може да расте неограничено. Качеството на изкуството не стои на първо място.

— А с тиражираните плочи? Какво е станало с тях, знаеш ли?

— Не могат да се намерят. С времето плочите са се изгубили или просто са ги изхвърлили. Подобни неща се случват. Вероятно не е бил голям тиражът, може би само няколко екземпляра. Причината плочите да са толкова скъпи е, че вероятно има няколко единични бройки в целия свят. За това допринася и фактът, че кариерата на момчето е била изключително кратка, издадени са само тези две плочи, в една и съща година. И доколкото разбрах, момчето е изгубило гласа си и след това никога повече не е пяло.

— Случило се е на концерт. Горкото дете — каза Ерлендур. — Наричат това „вълк“. Когато гласът започва да мутира.

— И ето че го намират убит много години след това.

— Ако стойността на плочите възлиза на стотици хиляди...?

— Да?

— Това не е ли достатъчна причина да бъде убит? Намерихме по един екземпляр от двете плочи в килерчето му. Всъщност нищо друго нямаше в стаята му.

— Значи, онзи, който го е намушкал, не е имал идея за стойността им — отбеляза Марион Брием.

— Иначе би ги откраднал, това ли имаш предвид?

— Що за екземпляри са тия плочи?

— Като нови са — обясни Ерлендур. — Няма тито петънце, нито нещо измачкано по обложките и мисля, че не са били прослушвани досега...

Той погледна Марион Брием.

— Дали пък Гвюдлойгур не се е сдобил с целия тираж? — промълви той.

— Защо не — отвърна Марион.

— Намерихме при него ключове, за които не знаем откъде са. Къде ли би могъл да пази другите плочи?

— Не е задължително да е целият тираж — продължи Марион. — Може да е само част от него. Кой друг, освен самия хорист би трябвало да ги притежава?

— Не знам — каза Ерлендур. — В ареста държим колекционер, който е дошъл от Англия, за да се срещне с Гвюдлойгур. Чудновато старче, което се опита да се измъкне от нас и което доста си е падало по едновременното момче хорист. Той е единственият, за когото знам,

че има представа за стойността на плочите на Гвюдлойгур. Колекционира грамофонни плочи с момчета хористи.

— Да не е нещо сбъркан? — попита Марион Брием.

— Сигурдур Оли проверява това — каза Ерлендур. — Гвюдлойгур се е правил на Дядо Коледа тук в хотела — добави той.

Прозвуча така, сякаш „Дядо Коледа“ беше някаква щатна длъжност.

По сивото старческо лице на Марион премина ехидна усмивка.

— Намерихме бележка при Гвюдлойгур, на която пишеше „Хенри“ и часа 18:30, изглеждаше като че ли вече е имал среща, или е трябвало да се срещне с някого по това време. Хенри Уапшот каза, че се видял с него в шест и половина в деня преди убийството.

Ерлендур се замисли.

— За какво размишляваш? — попита Марион.

— Уапшот ми каза, че е платил на Гвюдлойгур половин милион крони само за да му докаже, че е сериозен по отношение на купуването на плочи. Или нещо подобно. Възможно е тези пари да са били в стаята му, когато е станало нападението.

— Искаш да кажеш, че някой е знаел за Уапшот и неговия бизнес с Гвюдлойгур ли?

— Може би.

— Друг колекционер?

— Вероятно. Не знам. Уапшот е странен. Усецам, че крие нещо от нас. Дали е нещо за него самия, или за Гвюдлойгур — не знам.

— И тия пари, естествено, ги нямаше, когато сте намерили тялото му.

— Именно.

— Трябва да тръгвам — каза Марион и се изправи. Ерлендур също стана. — И половин ден не издържам на крак — допълни Марион. — Умората направо ме убива. Как я кара твоето момиче?

— Ева ли? Не знам. Мисля, че не ѝ е много добре.

— Може би трябва да си до нея на Коледа.

— Да, може би.

— А по въпроса за жените?

— Престани с този въпрос за жените! — рече Ерлендур и си помисли за Валгердур. Искаше му се да ѝ се обади, но не му стискаше. Какво да ѝ каже? С какво миналото му я засягаше? С какво неговият

живот засягаше когото и да било? Глупост беше да я кани така на среща. Не знаеше какво го бе прихванало.

— Подразбрах, че си седял тук на една маса с жена — каза Марион. — Доколкото знам, такава нещo не се е случвало от години.

— Кой ти каза? — подскочи Ерлендур като ужилен.

— Каква е била тази жена? — попита Марион, без да му отговаря. — Казаха ми, че била хубава.

— Не беше никаква жена — изсъска Ерлендур и се отдалечи от масата.

Марион Брием го проследи с поглед, след което излезе от хотела с бавни стъпки и с усмивка на лицето.

Докато слизаше надолу към фойето, Ерлендур си мислеше как по-учтиво да обвини главния готвач в кражба, но Марион насочи намеренията му към значително по-груб вариант. Когато отведе човека настрана в кухнята, у полицая не бе останало и капка съчувствие.

— Ти крадец ли си? — направо попита той. — И всички вие тука в кухнята? Крадете ли всичко, което не е завинтено за пода?

Главният готвач го гледаше зашеметен.

— Какво искаш да кажеш?

— Искam да кажа, че Дядо Коледа може би е бил намушкан до смърт, защото е знаел за големите кражби в хотела. Може би е бил намушкан, защото е знаел кой стои зад тях. Може би си се промъкнал в дупката му долу в мазето и си го наръгал, за да не може той да изпее всичко. Как ти се струва тази версия? А и си го обрал междувременно.

Готвачът се опули срещу Ерлендур.

— Ти да не си се побъркал! — изстена той накрая.

— Крадеш ли от кухнята?

— С кого си говорил? Кой те е излъгал така жестоко? Някой от хотела ли?

— Взеха ли ти проба от слюнката?

— Кой ти каза това?

— Защо не даде да ти вземат проба?

— Взеха ми накрая. Ти си пълен идиот. Да вземаш проби от всички, които работят в хотела! За какво? Да ни правиш на глупаци! А сега идваш и ме наричаш крадец. Никога не съм взимал нещo повече от някоя зелка от тази кухня. Никога! Кой ти е наговорил всичко това?

— Ако Дядо Коледа е знаел нещо лошо за теб, ако е знаел, че си крадец, може да те е изнудвал да правиш разни неща за него. Като напр...

— Затваряй си устата! — изрева главният готвач. — Онзи сводник ли беше? Той ли те е излъгал?

Ерлендур си помисли, че готвачът ще му скочи отгоре. Беше се приближил толкова плътно до него, че лицата им почти се докосваха. Коминообразната му шапка са наклони напред.

— Скапаният сводник ли беше? — изсъска готвачът.

— Кой е сводникът?

— Управителят на хотела, тая скапана лоена топка — каза готвачът през стиснатите си зъби.

Мобилният телефон на Ерлендур започна да звъни в джоба му. Двамата с готвача се гледаха в очите и никой не искаше да отстъпи. Накрая Ерлендур извади телефона, а готвачът направи крачка назад, изпълнен с ярост.

Обаждаше се началникът на Техническия отдел.

— Открихме нещо в слюнката по презерватива — каза той, след като се представи.

— Да — отвърна Ерлендур. — Открихте ли на кого е?

— Не, това няма да стане скоро — допълни началникът. — Обаче направихме по-обстойна проверка на състава ѝ и открихме следи от тютюн.

— Тютюн? Имаш предвид тютюн за пушене ли?

— Ами по-скоро нещо като дъвка — чу се гласът в телефона.

— Дъвка ли? Не разбирам.

— Химичният състав. Това някога се продаваше по магазинчетата за цигари, но не съм сигурен, че и сега се намира. Може би по лавките, нямам представа дали е разрешено да се продава вече. Трябва да проверим. Слага се направо зад устната или в тънка торбичка, трябва да си чувал за това.

Готвачът ритна вратичката на един шкаф и поток от псувни изригна от устата му.

— Говориш ми за тютюн за дъвчене — каза Ерлендур. — Има остатъци от тютюн за дъвчене в пробата от презерватива ли?

— Точно така — отвърна началникът.

— Какво означава това?

— Ами този, който е бил с Дядо Коледа, е използвал тютюн за дъвчене.

— И какво печелим от тази информация?

— Засега нищо. Помислих си просто, че ще искаш да го знаеш. Има и друго. Ти пита за кортизола в слюнката.

— Да.

— Не отчетохме големи количества, всъщност си беше съвсем в нормалните граници.

— Това какво ни казва? Всичко си е било напълно спокойно и нормално ли?

— Ако се открие голямо количество кортизол, това означава, че кръвното налягане се е повишило вследствие на някакво напрежение или емоционален стрес. Този, който е бил с портиера, е бил напълно спокоен през цялото време. Никакво напрежение. Никакви емоции. Смятал е, че не е имало от какво да се бои.

— Докато нещо не се е случило — каза Ерлендур.

— Да — повтори началникът. — Докато нещо не се е случило.

Пожелаха си довиждане и Ерлендур сложи телефона си обратно в джоба. Главният готвач стоеше и го гледаше втренчено.

— Знаеш ли някой в хотела да дъвче тютюн? — попита Ерлендур.

— Майната ти! — изрева готвачът.

Ерлендур въздъхна тежко и захлупи лице в дланите си. Разтърка уморено очи и внезапно в спомена му изплуваха почернелите от тютюн зъби на Хенри Уапшот.

На рецепцията Ерлендур попита за управителя на хотела, но му казаха, че бил отскочил до някъде. Главният готвач отказа да даде обяснение за определението „сводник“, с което го нарече. Ерлендур не беше срещал скоро толкова избухлив човек и си даде сметка, че в яростта си готвачът бе изгървал нещо, което иначе нямаше намерение да казва. Но не успя да изкопчи нищо повече от него, поне засега, пък и в кухнята той си беше на свой терен. За да изравни малко позициите и главно за да го разсърди още повече, Ерлендур обмисли варианта да прати четирима униформени полицаи в хотела, които да откарат главния готвач с полицейска кола в управлението на Квервисгата.

Известно време си поигра с тази идея, но реши за момента да отложи изпълнението ѝ.

Вместо това се качи в стаята на Хенри Уапшот. Счупи поставения от полицията печат на вратата. Експертите бяха внимавали да не разместват нищо. Ерлендур дълго стоя на едно място, като се оглеждаше и търсеше нещо подобно на опаковка от тютюн за дъвчене.

Стаята беше за двама, с две легла, и двете неоправени. Изглеждаше като че ли Уапшот беше спал и в двете или бе имал гост за през нощта. На масата имаше грамофон, свързан с усилвател и две малки тонколони, на другата масичка стояха четиринайсетинчов телевизор, видеоплейър и две касети. Ерлендур пъкна едната в апарата и включи телевизора. Щом филмът тръгна, Ерлендур го изключи — Осп беше права за порното.

Полицаят отвори чекмеджетата на нощните шкафчета, претърси пътната чанта на Уапшот, провери в гардероба и в банята с тоалетната, но никъде не откри тютюн за дъвчене. Погледна и в кошчето за боклук, то беше празно.

— Елинборг беше права — каза Сигурдур Оли, който внезапно се появи в стаята.

Ерлендур се обърна.

— За какво говориш?

— Британците най-накрая изпратиха сведения за него — отвърна Сигурдур Оли и се огледа.

— Търся тютюн за дъвчене — осведоми го Ерлендур. — Открили са нещо подобно върху презерватива.

— Мисля, че знам защо той не искаше да се свърже с посолството си или с адвокат, надявал се е да му се размине — продължи Сигурдур Оли и започна да докладва информацията, която полицията в Англия бе изпратила за колекционера на грамофонни плочи.

Хенри Уапшот, неженен, няма деца, роден малко преди Втората световна война, през 1938 г., в Лондон. Семейството му по бащина линия имало няколко скъпи недвижими имота в близост до центъра на столицата. Някои били разрушени по време на войната, впоследствие били построени наново като луксозни жилищни и офисни сгради, които осигурили значително състояние на семейството. Уапшот нямал нужда да работи за прехраната си. Бил единствено дете, посещавал най-добрите училища във Великобритания, Итън и Оксфорд, но не се дипломирал. Когато баща му починал, Хенри поел управлението на семейния бизнес. За разлика от своя родител, той показал малък интерес към работата с недвижими имоти и скоро започнал да се появява само на най-неотложните срещи, докато и това не престанал да прави, прехвърляйки напълно управлението в ръцете на изпълнителния си директор.

Живее в дома на родителите си и съседите му го смятали за странен самотник, учтив, но немногословен и дръпнат. Единственият му интерес бил колекционирането на грамофонни плочи, с които пълнел къщата. Купувал плочите по специализираните пазари или от разпродажби на наследствено имущество. Пътувал много поради колекционерската си страст и се говорело, че притежава една от най-големите частни колекции от грамофонни плочи в Англия.

Два пъти нарушавал закона и се числял към групата на сексуалните престъпници, към които британската полиция проявявала особено внимание. Първия път бил обвинен и осъден на затвор за изнасилване на дванайсетгодишно момче. Момчето живеело в съседство на Уапшот и двамата се запознали покрай взаимния си интерес към събиране на грамофонни плочи. Инцидентът станал в къщата на родителите на Уапшот и когато майка му научила за

деянието на сина си, получила удар. Случаят се раздухал в английската преса, особено в жълтите вестници, където Уапшот, роден иначе във висшето общество, бил описан като някакво диво и свирепо животно. По време на разследването излязло наяве, че Уапшот плащал значителни суми на момчета и млади мъже за различни сексуални услуги.

Когато излязъл от затвора, майка му била вече починала. Той продал къщата на родителите си и се преместил в друг квартал. Няколко години по-късно влязъл отново в новините, когато две момчета в юношеска възраст съобщили, че Хенри Уапшот им предложил да се съблекат в дома му срещу заплащане. Отново бил обвинен в изнасилване. Хенри Уапшот се намирал в Баден-Баден, Германия, когато обвинението било повдигнато, и бил арестуван в Бренърс Хотел & Спа.

Не успели да докажат второто изнасилване и Уапшот се преместил в Тайланд, където запазил своето британско гражданство. Колекцията си от грамофонни плочи държал в Англия, където от време на време се връщал по причини, свързани с колекционерството. В тези случаи използвал майчиното си име, Уапшот, иначе по баща било Уилсон. Не се бил сблъсквал със закона след изселването си от Великобритания, а за пребиваването му в Тайланд не се знаело нищо.

— Разбираемо е защо е искал да не се разчува за престоя му — каза Ерлендур, след като Сигурдур Оли приключи с доклада.

— Изглежда, че е перверзник от най-лошия сорт — рече Сигурдур Оли. — Можеш да си представиш защо е избрал Тайланд.

— Значи, нямат нищо за него понастоящем? — попита Ерлендур. — Британската полиция?

— Не, доволни са, че са се отървали от него — отвърна Сигурдур Оли. — Излиза, че Елинборг беше в крайна сметка права.

— За какво, ще ми припомниш ли?

— Че интересът на Хенри към Гвюдлойгур, тоест към момчето хорист Гвюдлойгур, а не към Дядо Коледа, е бил сексуален. Тя ни нарече монаси, задето сме нямали нейната сила на въображението.

— Излиза, че Хенри е бил с него в стаичката долу и го е убил? Момчето хорист, което е обожавал?

— Не мога да го разбера това — каза Сигурдур Оли. — Не разбирам хора, които правят подобни неща, знам само, че те са най-

големите извратенци, които можеш да си представиш.

— Не му личеше, поне не на пръв поглед — отвърна Ерлендур и сръбна глътка зелен шартрьоз.

— Никога не им личи на тия проклети перверзници — допълни Сигурдур Оли.

Бяха се върнали на приземния етаж и седяха в малкия бар, който се намираше там. Пред бюфета имаше тълпа. Чуждестранните гости бяха весели и шумни. Очевидно бе, че са доволни от видяното и преживяното, бузите им се бяха зачервили, повечето носеха своите исландски вълнени пуловери.

— Успя ли да откриеш някаква банкова сметка на името на Гвюдлойгур? — попита Ерлендур. Запали си цигара и се огледа. Забеляза, че е единственият, който пуши на бара.

— В момента проверявам — отговори Сигурдур Оли и отпи малко бира.

Елинборг се появи на вратата и Сигурдур Оли ѝ махна с ръка. Тя кимна и си запробива път към бара. Поръча си голяма бира и седна при тях. Сигурдур Оли я осведоми накратко за информацията, дадена от британската полиция за Хенри. Тя не се стърпя и се усмихна.

— Мамка му, знаех си го! — реагира тя.

— Какво?

— Че интересът му към момчето хорист е бил сексуален. Вероятно и интересът му към Гвюдлойгур също.

— Да не искаш да кажеш, че той и Гвюдлойгур са се забавлявали двамцата там долу? — попита Сигурдур Оли.

— Може би Гвюдлойгур е бил принуден да участва в това — каза Ерлендур. — Някой е имал нож.

— Мислиш ли, че трябва да прекараме Коледата по този начин, като обсъждаме всичко това? — изстена Елинборг.

— Не ти отваря апетита — отвърна Ерлендур и довърши чашата си шартрьоз.

Искаше му се да си вземе втора. Погледна часовника. Ако беше в офиса си, вече щеше да е престанал да работи. Суматохата на бара беше понамаляла и той махна с ръка към келнера.

— Значи, са били най-малко двама души при него в стаичката. Не можеш да заплашваш никого, ако си коленичил.

Сигурдур Оли погледна към Елинборг и си помисли, че май беше прекалил.

— Става все по-добре — каза Елинборг.

— Разваля вкуса на коледните кексчета — добави Ерлендур.

— Окей, но защо да намушка Гвюдлойгур? — попита Сигурдур Оли. — Че и не един път, а многократно. Сякаш напълно е изгубил контрол. Ако Хенри го е нападнал, то би трябвало нещо да се е случило или да е било казано, нещо, което е вбесило английския извратеняк.

Ерлендур все пак реши да си поръча още едно. Другите двама отказаха и едновременно погледнаха часовниците си, Коледа настъпваше с все по-голяма скорост.

— Мисля, че е бил с жена в стаята си — каза Сигурдур Оли.

— Измериха нивото на кортизол в слюнката по презерватива — рече Ерлендур. — Напълно в нормални граници. Тази, която е била с Гвюдлойгур, може да си е била тръгнала, когато са го убили.

— Изглежда ми малко вероятно — отвърна Елинборг, — ако съдим по това как го намерихме.

— Който и да е бил с него, не го е принуждавал да прави каквото и да било — каза Ерлендур. — Мисля, че с това сме съвсем наясно. Ниското ниво на кортизол показва, че не е бил под стрес, нито в състояние на силна възбуда.

— Тогава е курва — подхвана Сигурдур Оли, — която просто си е вършела работата.

— Не можем ли да приказваме за нещо по-приятно? — умолително попита Елинборг.

— Може да се окаже, че в хотела се краде и че Дядо Коледа е знаел за това — допълни Ерлендур.

— За което да е бил убит ли? — попита Сигурдур Оли.

— Не знам. Освен това може да излезе, че под покровителството на управителя в хотела се върти някаква не много голяма проституция. Не съм съвсем сигурен за това, но са все неща, които трябва да проверим.

— Гвюдлойгур свързан ли е с тази работа? — попита Елинборг.

— Ако вземем предвид в какво положение го намерихме, не можем да го изключим — отвърна Сигурдур Оли.

— Какво става с твоя човек? — обърна се Ерлендур към Елинборг.

— Дори не се изпоти в Окръжния съд — отвърна Елинборг и отпи от бирата си.

— Момчето все още не е свидетелствало срещу баща си, нали? — намеси се Сигурдур Оли, който също беше запознат със случая.

— Мълчи като гроб горкото момче — каза Елинборг. — А мръсникът продължава да държи на своето. Отказва да признае, че е нанесъл побой на детето. Освен това има и добър адвокат.

— Ще си върне ли попечителството над детето?

— Напълно е възможно.

— А момчето? — попита Ерлендур. — То иска ли да се върне при него?

— Това е най-чудното в цялата работа — отвърна Елинборг. — Детето е все още много привързано към баща си. Сякаш мисли, че си заслужава всичко, което му се е случило.

Помълчаха.

— В хотела ли ще стоиш на Коледа, Ерлендур? — попита накрая Елинборг. В гласа ѝ се долавяха обвинителни нотки.

— Не, май ще се прибера вкъщи — отбеляза Ерлендур. — Може да поканя Ева, да сваря пушен агнешки бут.

— Тя как е? — попита Елинборг.

— Ами горе-долу — каза той. — Добре, надявам се.

Личеше му, че лъже, и знаеше, че са разбрали. Колегите му бяха запознати с бедите, сполетели дъщеря му, но рядко говореха за това. Знаеха и че Ерлендур желае да разговаря на тази тема колкото се може по-малко и никога не разпитваха за подробности.

— Утре е Торлауксмеса^[33] — намеси се Сигурдур Оли. — Елинборг, ти готова ли си с всичко за празника?

— С нищо не съм готова — изпъшка тя.

— Мисля си за това събиране на плочи — продължи Ерлендур.

— И какво за него? — попита Елинборг.

— Това не е ли нещо, което започва в детството? — каза Ерлендур. — Не че знам каквото и да било, аз лично никога нищо не съм колекционирал. Но това не е ли интерес, който се ражда, когато човек е дете, когато започва да събира картички с артисти, самолетчета и, естествено, пощенски марки, кинопрограми или грамофонни плочи?

При повечето хора желанието да събират нещо отминава с възрастта, но някои продължават да колекционират книги или плочи, докато хвърлят топа.

— Какво се опитваш да кажеш?

— Мисля си за колекционерите на плочи като Уапшот, макар те, разбира се, да не са извратени като него. Питам се дали събирането не е свързано с някаква натрапчива идея от детството. Дали не е свързано с нуждата им да държат нещо, което иначе би изчезнало от живота им, а те искат да го запазят възможно най-дълго. Колекционирането не е ли опит да се съхрани нещо от детството? Нещо, свързано със спомените на човека, нещо, което той не иска да пусне и постоянно подхранва и отглежда чрез болезнената си склонност?

— Един вид, Уапшот колекционира плочи на момчета хористи от носталгия по детството? — попита Елинборг.

— И когато детската му мечта се появява в действителност тук в хотела, той превърта — допълни Сигурдур Оли. — Момчето е станало мъж на средна възраст. Нещо подобно ли намекваш?

— Не знам.

Ерлендур разсеяно оглеждаше туристите в бара. Забеляза човек на средна възраст, азиатец, но говореше английски с американски акцент. Беше с нова видеокамера и снимаше приятелите си. На Ерлендур изведнъж му просветна — може би в хотела имаше охранителни камери. Изобщо не се бе замислял за това. Управителят не бе споменавал за такива, нито пък шефът на рецепцията. Погледна Сигурдур Оли и Елинборг.

— Абе, вие питахте ли дали има охранителни камери в хотела? — попита той.

Колегите му се спогледаха.

— Не трябваше ли ти да провериш това? — каза Сигурдур Оли.

— Забравих! — отвърна Елинборг. — Коледата и всичко това...! Просто забравих.

Шефът на рецепцията погледна Ерлендур и поклати глава. Каза, че по този въпрос в хотела следвали много твърда политика. Никакви охранителни камери нямало в сградата, нито във фойето, на рецепцията, в асансьора или коридорите, нито по стаите. Особено по стаите, естествено.

— Иначе тук нямаше да има никакви гости — обясни шефът на рецепцията сериозно.

— Да, досетих се — отвърна Ерлендур разочаровано.

За кратък миг бе хранил надежда, че камерите са записали нещо, което да им е от полза, което не се припокрива със свидетелските показания, нещо различно от откритото от полицаите.

Отдалечи се от рецепцията и мислеше да се върне в бара, когато шефът на рецепцията го повика.

— Тук, в южната част, от другата страна на сградата има банков клон. Има и туристически магазинчета. Оттам може да се влезе в хотела. Значително по-малко хора използват този вход. Банката със сигурност има охранителни камери. Но те най-вероятно са записали само клиенти на банката.

Ерлендур беше вече забелязал тази банка и магазинчетата. Отправи се натам, но банковият клон беше затворен. Погледна нагоре и съгледа над вратата почти невидимото око на камера. Банката беше пуста. Почука на стъклото на вратата толкова силно, че тя започна да се тресе, но нищо не се случи. Накрая вдигна телефона си и нареди управителят на клона да се яви незабавно.

Докато чакаше, Ерлендур разгледа стоките, които се продаваха в туристическите магазинчета на безбожна цена: чинии с нарисувани по тях Гутлфос^[34] и Гейзир^[35], статуетки на Тор^[36], ключодържатели с лисича козина, стенни плакати с видовете китове, които могат да се срещнат по бреговете на страната, палта от тюленова кожа, които струваха колкото месечната му заплата. Науми си да си купи нещо за спомен от тази чудновата Турист-Исландия, дето я нямаше никъде другаде, освен в съзнанието на богатите туристи, но не успя да намери нищо достатъчно евтино.

Управителят на банковия клон беше около четиридесетгодишна жена. Готвеше се да ходи на коледно гости и изобщо не остана доволна от това, че я забавиха. Първоначално си помисли, че са обрали нейния банков клон. Двамата униформени полицаи, които похлопаха на вратата ѝ и я помолиха да ги последва, не ѝ казаха за какво става въпрос. Изгледа със сърдити очи чакация пред банката Ерлендур, след като той ѝ съобщи, че трябва да прегледа записите от охранителната ѝ камера. Запали си нова цигара от фаса на старата, а Ерлендур си помисли, че не беше срещал такъв истински пушач от години.

— Това не можеше ли да почака до утре? — попита тя студено.

Ерлендур сякаш чу как от устата ѝ падат ледени висулки и си каза, че не би искал да дължи нещо на тази жена.

— Това ще те убие — каза той и посочи цигарата.

— Още не ме е убило — отвърна тя. — Защо ме домъкна дотук?

— Заради убийството — отговори Ерлендур. — Убийството тук в хотела.

— И? — попита тя, без изобщо да се впечатли от чутото.

— Опитваме се да ускорим разследването — каза той и направи неуспешен опит да се усмихне.

— Що за глупост! — възкликна тя и направо нареди на Ерлендур да я последва. Двата полицаи, които я доведоха, си бяха тръгнали, определено щастливи от възможността да се отърват от тази жена, която през целия път бе изливала върху им ругатни и обиди. Управителката на клона отиде с Ерлендур до служебния вход на банката, въведе код, с който отвори вратата, и му каза да побърза.

Банковият клон беше малък. В офиса на управителката имаше четири малки екрана, свързани с камерите зад двамата касиери на банката в салона за обслужване на клиенти и над входа. Жената включи екраните и обясни на полицаия, че камерите бръмчели денонощно и всичко се записвало на касети, които пък се пазели в продължение на три седмици, след това се ползвали отново за запис. Записващото устройство било в малкото мазе под банката.

Жената го заведе долу, пушейки трета цигара, и му посочи касетите, върху които датата и местоположението на записващата камера бяха старателно обозначени. Пазеха се в заключен шкаф.

— Тук всеки ден идва охранител от банката — рече тя — и се грижи за всичко това. Не разбирам от тия неща и ще те помоля да не бърникаш нищо, което не ти влиза в работата.

— Благодаря ти много — каза покорно Ерлендур. — Искан ми се да започна от деня, в който е извършено убийството.

— Заповядай! — отвърна тя и пушна изпушената си цигара на пода, като внимателно я стъпка с крак.

Ерлендур намери касетата с нужната му дата и обозначението „преддверие“. Сложи я във видеоапарат, свързан с неголям телевизор. Реши, че няма смисъл да разглежда записите от камерите при касиерите.

Управителката на клона погледна златния часовник на ръката си.
— На тази касета е записано цяло денонощие — изпъшка тя.
— Как се справяш с това? — попита Ерлендур. — В работата?
— Какво имаш предвид с това как се справям?
— С пушенето. Какво правиш?
— Какво те засяга?
— Не ме засяга — побърза да каже Ерлендур.
— Защо просто не вземеш касетата? — попита тя. — Не мога да остана повече. Отдавна трябваше да съм на едно място и нямам намерение да ти вися на главата, докато прегледаш всички касети.
— Да, имаш право — отвърна Ерлендур. Погледна касетите в шкафа. — Ще взема тези, половин месец преди убийството. Това са четиринайсет касети.
— Знаете ли кой е убил човека?
— Все още не — каза Ерлендур.
— Добре си спомням този мъж — продължи тя. — Портиера. Работя тук като началник на клона вече седем години — добави тя за разяснение. — Дружелюбен и отзивчив човек беше, така мисля.
— Разговаряла ли си с него наскоро?
— Никога не съм говорила с него. Дори една дума не сме разменяли.
— Клиент ли ви е бил? — попита Ерлендур.
— Не, нямаше сметки при нас. Поне доколкото знам. Никога не съм го виждала да влиза в нашия клон. Притежавал ли е някакви пари?
Ерлендур пренесе четиринайсетте касети в стаята си, като поиска да му донесат видео и телевизор. Надвечер вече преглеждаше първите записи, когато телефонът му иззвъня. Беше Сигурдур Оли.
— Трябва да предявим обвинение или да го пуснем да си ходи — каза той. — А реално нямаме нищо срещу него.
— Той оплаква ли се?
— Не е казал и дума.
— Поиска ли адвокат?
— Не.
— Оформи обвинение за детско порно!
— Детско порно ли?
— В стаята му имаше касети с детско порно. Забранено е притежаването на такива. Имаме и свидетел, който го е видял да зяпа

тази отврат. Ще го задържим за порното, после ще видим. Не искам да се измъкне в Тайланд толкова скоро. Трябва да разберем дали наистина се е разхождал из града в деня, когато Гвюдлойгур е бил убит. Нека малко се поизпоти в килията, пък ще видим какво ще излезе.

[33] Тържествена меса в чест на свети Торлаукур Торхатлсон, светец-покровител на Исландия. — Б.пр. ↑

[34] Златният водопад — едно от най-известните туристически места в Исландия. — Б.пр. ↑

[35] Гейзир е името на най-големия в света гейзер, станало нарицателно за горещите изригващи извори. — Б.пр. ↑

[36] Божество от езическата митология, син на Один. — Б.пр. ↑

Ерлендур гледа видеозаписите почти през цялата нощ.

Спести си малко време, като превърташе напред касетите, когато нямаше появяващи се хора пред камерата. Повече движение пред банката имаше в промеждутъка от девет сутрин докъм четири следобед, след което тълпата значително оредяваше и ставаше съвсем рехава, когато към шест часа двете туристически магазинчета затваряха. Входът към хотела беше отворен през цялото денонощие. До него имаше банкомат, покрай който през нощта минаваха малко хора.

Не забеляза нищо странно в деня на убийството на Гвюдлойгур. Хората, преминаващи през фойето, се виждаха ясно, но Ерлендур не разпозна никого. Когато превърташе касетите с нощните записи, клиентите преминаваха като мълнии през вратата, спираха до банкомата и изчезваха отново навън. Някой и друг човек се връщаше обратно в хотела. Той оглеждаше всеки от тях внимателно, но не можа да свърже никого с Гвюдлойгур.

Забеляза, че служителите на хотела използваша този вход. Видя шефа на рецепцията и управителя на хотела. Видя и Осп да пробягва пред камерата и си помисли, че тя сигурно е била доволна да се отърве от това място и да се прибере вкъщи след работния ден. На едно място мярна Гвюдлойгур да преминава през преддверието и постави видеото на пауза. Това беше три дни преди убийството. Портиерът беше сам и вървеше с бавни крачки пред камерата. Погледна към банката, после обърна глава и погледна към туристическите магазинчета, след което изчезна в хотела. Ерлендур върна записа назад и отново изгледа записаното с Гвюдлойгур. Извъртя го четири пъти. Стори му се някак странно да го вижда жив. Спря записа на мястото, където Гвюдлойгур поглежда към банката, и започна да разглежда лицето му, застинало върху екрана на телевизора. Тук момчето хорист беше живо. Човекът, който някога бе притежавал нежен и изпълнен с болка момчешки глас. Момчето, което накара Ерлендур да потъне в най-болзнените си спомени, докато го слушаше да пее.

На вратата се почука. Той изключи видеото и телевизора и отвори вратата. Беше Ева Линд.

— Да не беше заспал? — попита тя и се шмугна в стаята покрай него. — Какви са тия касети? — каза тя, като видя купчината от видеокасети.

— Свързани са с разследването — отвърна Ерлендур.

— Стигнахте ли до някъде?

— Не. До никъде.

— Ти говори ли със Стина?

— Стина?

— За която ти казах. Стина! Питаше ме за курвите по хотелите.

— Не, не съм говорил с нея. Кажи ми друго, познаваш ли момиче, горе-долу на твоята възраст, казва се Осп и работи тук в хотела? Имате доста еднакво отношение към живота.

— Какво искаш да кажеш?

Ева Линд помоли баща си за цигара. Запали, поднесе огънче и на него и се просна на леглото. Ерлендур седна до бюрото и се загледа навън през прозореца в тъмната нощ. „Два дни до Коледа, помисли си той, после всички ще станем отново нормални.“

— По-скоро негативно настроена — каза той.

— Изглеждам ли ти много негативно настроена? — попита Ева Линд.

Ерлендур замълча. Откъм Ева Линд се разнесе свистене и от ноздрите ѝ излезе цигарен дим.

— А ти какво, да не си олицетворение на щастието? — каза тя.

Ерлендур се усмихна.

— Не познавам никаква Осп — продължи Ева. — Тя какво общо има с разследването?

— Нищо общо няма с разследването — отвърна Ерлендур. — Или поне така си мисля. Тя е открила трупа и изглежда, че знае това-онова за нещата, които стават в хотела. Не е глупаво момиче. Може да се оправя сама и е устата. Малко ми прилича на теб.

— Не я познавам — повтори Ева.

Млъкна и се загледа в нищото пред себе си. Баща ѝ я наблюдаваше и също мълчеше. Така минаваше времето. Понякога нямаха какво да си кажат един на друг. Друг път се караха жестоко. Никога не говореха за неща, които не ги засягаха, не говореха за

времето или цените по магазините, за политика, спорт, дрехи или каквото и да било друго, с което хората убиваха времето си. Смятаха това за пълна глупост. Само те двамата, миналото им и настоящето, семейството, от което не стана семейство, защото Ерлендур го напусна, трагичната история на Ева и брат ѝ, Синдри, злобното отношение на майка им към Ерлендур — само това имаше значение за тях, само тези неща бяха темата им на разговор и придаваха цвят на взаимоотношенията им.

— Какъв подарък искаш за Коледа? — попита най-накрая Ерлендур, нарушавайки мълчанието.

— Подарък за Коледа? — изненада се Ева.

— Да.

— Нямам нужда от нищо.

— Все от нещо трябва да имаш нужда.

— Ти какво си получавал като подарък за Коледа? Когато си бил малък.

Ерлендур се замисли. Спомни си за едни ръкавици.

— Някакви дреболии — каза той.

— Винаги ми се струваше, че мама дава на Синдри по-хубави подаръци, отколкото на мен — промълви Ева Линд. — А после престана да ми дава подаръци. Казваше, че съм ги продавала за дрога. Веднъж ми подари пръстен, който продадох. Брат ти получавал ли е по-хубави подаръци от теб?

Ерлендур усети, че тя се опитва внимателно да се промъкне в душата му. Дъщеря му често поставяше въпросите ребром и го водеше от равновесие с прямотата си. В други случаи, а те бяха много по-редки, сякаш се опитваше да покаже малко тактичност.

Когато Ева лежеше в интензивното отделение след загубата на бебето и се намираше в дълбока кома, лекарят ѝ бе казал на Ерлендур, че той трябвало да бъде при нея и да разговаря с нея колкото се може повече. Много възможно било да чува гласа му и да усеща присъствието му, макар и да не било сигурно, че разбира онова, което той ѝ говори. Едно от нещата, които Ерлендур разказа тогава на Ева, беше за изчезването на брат му и как самият той бил спасен в планината. Когато Ева се съвзе и се прибраха в дома му, той я попита дали помни нещо от онова, което ѝ бе казал в болницата, но тя не си спомняше нищо. Любопитството ѝ обаче се събуди и тя не го остави на

мира, докато не го накара да повтори всичко, което ѝ беше разказвал в болницата и което не беше споделял с никого дотогава. Не беше говорил никога преди с дъщеря си за своето минало и на Ева, която иначе никога не се уморяваше да го обвинява и да му търси отговорност за нещастния си живот, ѝ се стори, че някак се приближава към баща си, че го опознава по-добре, макар и да си даваше сметка, че далеч не го разбира напълно. Въпросът, който ядеше Ева през цялото време, караше я да беснее и да му бъде сърдита, все още оставаше неизяснен. Този въпрос определяше връзката помежду им повече от всичко друго. Разводите бяха нещо обикновено, тя разбираше това. Хората постоянно се разделят, някои го правят по лош начин и никога повече не разговарят един с друг. Тя си даваше сметка за това и не го коментираше. Но не можеше да проумее защо Ерлендур се бе разделил и с децата си. Защо не бе показал някаква заинтересованост, след като си тръгна, защо ги беше пренебрегвал, докато Ева сама не го бе издирила и намерила да стои самотен в мрачното си жилище в един панелен блок. За всичко това беше говорила многократно с баща си, но той все още не бе дал никакъв отговор на въпросите ѝ.

— По-хубави подаръци? — възкликна Ерлендур. — Всичко беше еднакво. Всъщност точно като в стихотворението. „Най-малкото — свещ и карти за игра.“^[37] Понякога на човек му се иска да получи нещо по-вълнуващо и интересно, но родителите ми бяха бедни. В ония времена всички бяха бедни.

— А след като брат ти е умрял?

Ерлендур не отговори.

— Ерлендур? — каза Ева.

— Нямахме никакви подаръци, след като той изчезна — отвърна Ерлендур.

След гибелта на брат му никога вече не празнуваха Рождество. Беше минал почти месец от изчезването му. В семейството нямаше радост, нямаше подаръци, нито пък гости. Обичайно роднините на Ерлендур по майчина линия идваха в навечерието на Коледа и пееха коледни песни. Къщата им беше малка, хората седяха плътно притиснати един в друг и сякаш излъчваха топлина и светлина. Тази Коледа майка му не искаше да приема гости. Баща му изпадна в дълбока депресия и през повечето време лежеше в леглото. Не беше

взел участие в издирването на момчето си, все едно знаеше по някакъв начин, че няма смисъл, сякаш осъзнаваше, че се е провалил, че синът му е мъртъв и нищо не може да направи. Никой нищо не можеше да направи и всичко беше само по негова вина.

Майка му беше неуморна. Погрижи се за Ерлендур, подтикваше хората да продължават с издирването, самата тя тръгна с тях. Върна се от планината, когато стана тъмно и беше безсмислено да се търси повече. Бе останала без сили, но щом се развидели, потегли към балкана преди всички останали. След време, когато стана ясно, че момчето ѝ трябва вече да е умряло, тя продължи да търси с не по-малка енергия. Предаде се едва когато зимата настъпи с пълна сила, снегът стана дебел, а времето — непостоянно и опасно. Трябваше да приеме факта, че момчето е загинало в планината, да изчака пролетта, когато да поднови търсенето на тленните му останки. Всеки ден гледаше нагоре към планината, понякога кълнеше. „Трол да ви изяде вас, дете ми взехте детето.“

Мисълта за него, мъртъв горе в пустошта, беше непоносима. Ерлендур започна да го сънува в кошмарите си, от които се събуждаше с викове и плач. Виждаше го как се бори с виелицата, потънал в снега, обърнал се с гръб към бурята, а смъртта стои до него.

Ерлендур не разбираше как баща му може да седи вкъщи, докато другите търсят сина му, стигнали до предела на силите си. Изглежда, случката го бе пречупила и го бе превърнала в някаква безволева развалина. Ерлендур си мислеше за мощта на мъката — та баща му беше силен човек, пълен с жизненост, но загубата на детето малко по малко изсмука силата му и той никога не успя да се съвземе напълно.

По-късно, когато всичко бе отминало, родителите му се скараха, за първи и единствен път. Кавгата беше за случилото се и Ерлендур разбра, че майка му не е искала този ден баща им да ходи в планината, но той не я послушал. „А ако все пак имаш намерение да отидеш, казала тя, остави децата вкъщи.“ Той обаче не обърнал внимание на думите ѝ.

И Коледите никога вече не бяха същите. След време родителите му намериха някакъв начин да се помирят. Майка му повече никога не спомена, че баща му не се е съобразил с желанието ѝ. Той пък не признаваше, че е проявил странен инат, когато тя искала да му забрани да отиде в планината, че и да остави момчетата вкъщи. Нищо му

нямало на времето и му се сторило, че тя твърде много се бърка в неговите работи. Родителите му предпочетоха да не говорят за случилото се помежду им, сякаш ако мълчанието бъдеше нарушено, то нямаше да остане нищо, което да ги свързва повече. В това именно мълчание Ерлендур започна да се чувства виновен, задето е оцелял.

— Защо тук е толкова студено? — попита Ева Линд и се зави поплътно с палтото си.

— Парното не е в ред — отвърна Ерлендур. — Не ще да загрее. Какво ново при теб?

— Нищо. Мама все още се мъкне с някакъв тип. Запознали са се на едно празненство с хармоники. Не можеш дори да си представиш каква странна птица е той. Мисля, че все още използва брилянтин, реши си перчема на лимба и носи ризи с огромни яки. Започва да щрака с пръсти, щом чуе по радиото някоя стара боза: „Гордо плава моята ладия...“.

Ерлендур се усмихна. Ева за никого не се изказваше толкова гадно, колкото за „типовете“ в живота на майка ѝ, които, изглежда, ставаха все по-смотани с всяка отминала година.

Помълчаха известно време.

— Опитвах се да си спомня каква съм била на осем години — внезапно каза Ева. — Всъщност не си спомням нищо, освен рождения ми ден. Не си спомням празненството, а само деня, когато навършвах осем години. Стоях на площадката пред блока и знаех, че имам рожден ден, ставах на осем. По някакъв начин този спомен, който иначе няма никакво значение, ме преследва оттогава. Само това — знаех, че имам рожден ден и ставам на осем години.

Тя погледна към Ерлендур.

— Каза, че той е бил осемгодишен. Когато е загинал.

— Същото лято имаше рожден ден, навърши осем.

— Защо никога не е бил намерен?

— Не знам.

— Но той е горе, в планината.

— Да.

— Костите му.

— Да.

— Осемгодишен.

— Да.

— Твоя ли беше вината? За смъртта му?

— Аз бях на десет години.

— Да, но...

— Ничия не беше вината.

— Но би трябвало да си мислил...

— Накъде биеш, Ева? Какво искаш да знаеш?

— Защо не ни потърси, мен и Синдри, след като си тръгна? — попита Ева Линд. — Защо не се опита да бъдеш с нас?

— Ева...

— Не си струваше, това ли е?

Ерлендур замълча и погледна през прозореца. Отново беше започнало да вали сняг.

— Свързваш тези две неща, така ли? — попита той накрая.

— Никога не получих обяснение за твоето заминаване. Хрумна ми, че...

— Че има нещо общо с брат ми ли? С това как е загинал? Искаш да го свържеш с това ли?

— Не знам — отвърна Ева. — Не те познавам изобщо. Минаха само няколко години, откакто те срещнах за пръв път, а и аз бях тази, която те издири. Историята с твоя брат е единственото, което знам за теб, като се изключи това, че си ченге. Никога не успях да разбера как си могъл да си тръгнеш от нас със Синдри. От децата си.

— Оставих майка ти да решава. Може би трябваше да бъде потвърд и да получи право на свиждане с вас, но...

— ... не си се интересувал — довърши изречението Ева.

— Не е вярно.

— Напротив. Защо? Защо не си се погрижил за децата си, така както е трябвало да го направиш?

Ерлендур не отговори и сведе поглед. Ева загаси третата си цигара. Изправи се, отиде до вратата на стаята и я отвори.

— Стина ще се срещне с теб утре тук в хотела — каза тя. — На обяд. Няма как да я пропуснеш, с новите й цици.

— Благодаря, че си говорила с нея.

— За нищо — добави Ева.

Поколеба се на прага на вратата.

— Какво искаш? — попита Ерлендур.

— Въобще не знам.

— Не, имам предвид като коледен подарък.

Ева погледна баща си.

— Бих искала да получа детето си обратно — каза тя и безшумно затвори вратата след себе си.

Ерлендур въздъхна тежко. Седя на леглото дълго време, без да помръдне. След това отново се зае да преглежда касетите. Човешки същества профучаваха през екрана, изпълнявайки своите коледни задачи, много от тях носеха торби и пакети с празнични покупки.

Беше стигнал до петия ден преди убийството на Гвюдлойгур, когато я видя. Първоначално я пропусна, но някъде в съзнанието му проблесна искра и той спря плейъра, превъртя касетата назад, като започна отново да преглежда кадрите. Не беше лицето ѝ това, което събуди вниманието му. Бе нейната припряност, походката и високомерието. Ерлендур отново натисна бутона „плей“ на видеото и по-добре огледа жената в момента, в който тя влизаше в хотела. Отново върна записа назад. Около половин час по-късно тя се появи на излизане от хотела и в бърз ход мина покрай банковия клон и туристическите магазинчета. Не поглеждаше нито наляво, нито надясно.

Той се изправи и втренчено се загледа в екрана на телевизора.

Това беше сестрата на Гвюдлойгур.

Тази, която не бе виждала брат си от десетилетия.

[37] Цитат от стихотворението, което се пее и като коледна песен, „Скоро идва Коледата свята“ от исландския писател, поет, учител, преводач и политик Йоханес от Катлар (Йоханес Бяртни Йонасон, 1899–1972). — Б.пр. ↑

ДЕН ПЕТИ

Звукът разбуди Ерлендур късно на следващия ден. Дълго време му трябваше да се събуди след безсънната нощ. Първоначално не можа да се ориентира какъв беше този смразяващ шум, който ечеше в малката стая. Будува почти цялата нощ, за да изгледа всяка касета, но на никоя друга не видя сестрата на Гвюдлойгур. Дори през ум не му мина, че тя би могла да отиде в хотела по някаква случайност, че може да е имала друга работа там, освен тази да се види с брат си, когото, както каза, не била виждала от десетилетия.

Беше попаднал на лъжа, а знаеше, че в едно полицейско разследване няма нищо по-ценно от разкриването на лъжа.

Шумът не преставаше и лека-полека Ерлендур разбра, че идва от телефона. Вдигна слушалката и чу гласа на управителя на хотела.

— Слез долу в кухнята — каза управителят. — Тук има човек, с когото би трябвало да разговаряш.

— Какъв човек? — попита Ерлендур.

— Младеж, който се почувствал зле и си отишъл вкъщи в деня, когато намерихме Гвюдлойгур — отвърна управителят. — Трябва да дойдеш!

Ерлендур стана от леглото. Не беше събличал дрехите си. Отиде в банята и погледна лицето си в огледалото. Поглади няколкодневната си брада с ръка, чу се звук като от прокарана по дърво шкурка. Брадата му беше гъста и груба, също като тази на баща му.

Преди да слезе долу, той се обади на Сигурдур Оли и го помоли да отиде заедно с Елинборг до Хапнарфьордур и да откарат сестрата на Гвюдлойгур на разпит в полицейското управление на Квервисгата. Щеше да се срещне там с тях по-късно през деня. Не обясни по каква причина иска да говори със сестрата. Можеше да се изпуснат пред нея. А му се щеше да види изражението на лицето ѝ, когато разбере, че я е хванал в лъжа.

Слезе в кухнята и видя управителя на хотела да стои до невероятно слаб човек на възраст около трийсетте. Ерлендур дори се замисли дали зрението му не му играе номера при съпоставянето на

мършавия човек с дебелия управител — всъщност всички, които заставаха до управителя, изглеждаха като хронично недохранени.

— Ето те и теб — каза управителят. — Човек би казал, че аз водя това твоё разследване, издирвам свидетели и какво ли не още.

Погледна към служителя си.

— Разкажи му каквото знаеш!

Човекът започна да говори. Беше доста подробен в разказа си. Каза, че се почувствал неразположен около обяд в деня, когато Гвюдлойгур бил намерен в стаичката си мъртъв. Накрая повърнал, като едвам се добрал до кофата за боклук в кухнята.

Позволили му да се прибере вкъщи, където легнал сериозно болен, с висока температура и болки в костите. Живее сам и не гледал новините, затова не бил говорил с никого за това, което знаел, до тази сутрин, когато дошъл отново на работа и разбрал за смъртта на Гвюдлойгур. Истински се шокирал, като чул какво се е случило, макар да не познавал добре човека, в крайна сметка работел в хотела от около година, въпреки че понякога разговарял с него, дори слизал долу в стаичката му и...

— Да, да, да — намеси се управителят нетърпеливо. — Не се интересуваме от това, драги ми Дени. Карай нататък!

— Онзи ден сутринта, преди да си отида вкъщи, Гюли дойде при мен и попита дали не мога да му намеря някакъв нож.

— Нож от кухнята ли? — попита Ерлендур.

— Да. Първо поиска ножица, но такава не намерих и му дадох нож.

— Каза ли ти за какво са му били необходими ножица или нож?

— Беше нещо свързано с костюма му на Дядо Коледа.

— С костюма на Дядо Коледа?

— Не обясни за какво, някакви шевове, които трябвало да разпори.

— Върна ли ножа?

— Не, не и докато аз бях тук. Тръгнах си по обяд и повече нищо не знам.

— Какъв нож беше?

— Каза, че трябвало да бъде остър — отвърна Дени.

— Бил е от същия вид като този — каза управителят на хотела и отвори едно чекмедже. Извади малък нож за месо с дървена дръжка и с

малки зъбчета по острието. — Тези ножове даваме на гостите, които поръчват големия ни говежди стек. Опитвал ли си го? Направо разкош. Ножовете го режат като меко тесто.

Ерлендур взе ножа и го огледа. Замисли се дали би могло Гвюдлойгур сам да е предоставил на убиеца си оръжието, което го е убило. Дали историята с шевовете по костюма на Дядо Коледа не е било просто някакъв предлог. Дали Гвюдлойгур е очаквал някого в стаята си и е искал да разполага с нож подръка; или пък ножът е лежал на масата, защото наистина е искал да го използва за костюма си на Дядо Коледа и атаката е била внезапна, непреднамерена, породена от нещо, което се е случило в стаичката? Това означава, че нападателят не е отишъл въоръжен на срещата с Гвюдлойгур, че не се е видял с Гвюдлойгур с намерението да го убие.

— Ще взема този нож — каза Ерлендур. — Трябва да установим дали размерът на острието и видът му съответстват на раната. Може ли?

Управителят на хотела кимна утвърдително.

— Не е ли британецът? — попита той. — Имате друг заподозрян ли?

— Искам да приказвам с Дени — отвърна Ерлендур, без да отговори на въпроса.

Управителят отново кимна. Не помръдна от мястото си обаче. След малко се сети какво имаше предвид Ерлендур и обидено го погледна. Беше свикнал всичко да се върти около него и затова не схвана веднага накъде биеше полицаят. След като лампичките му светнаха, каза на висок глас, че имал някаква работа в офиса си и изчезна. На Ерлендур му се стори, че Дени е започнал да диша полеко, след като началникът му си тръгна, но това не беше за дълго.

— Ти ли слезе в мазето и наръга човека до смърт? — попита Ерлендур.

Дени го погледна с вид на обречен.

— Не — отвърна той колебливо, сякаш не беше съвсем убеден в невинността си. Следващият въпрос още повече увеличи несигурността му.

— Използващ ли тютюн за дъвчене? — попита Ерлендур.

— Не — отговори Дени. — Тютюн за дъвчене? Какво...?

— Взеха ли ти биологична проба?

— К'во?

— Презервативи използваш ли?

— Презервативи ли? — учуди се Дени, все още напълно объркан.

— Няма ли някое гадже в играта?

— Гадже?

— Кое то трябва да внимаваш да не забременее?

Дени не отговори.

— Нямам никакво гадже — каза той след малко и Ерлендур усети, че го казва с неудоволствие. — Защо ме питаш всичко това?

— Аз си знам защо — отвърна Ерлендур. — Ти си познавал Гвюдлойгур. Що за човек беше той?

— Готин беше.

Дени разказа на Ерлендур, че Гвюдлойгур се чувствал добре в хотела и не искал да го напуска, всъщност дори се боял да си тръгне оттам, след като бил уволнен. Ползвал всички услуги на хотела и бил единственият служител, който работел при такива условия от години. Хранел се в хотела срещу малко пари, перял дрехите си заедно с прането на хотела и не плащал дори کرونا за престоя си в стаичката. Уволнението било удар за него, но казал, че му е намерил колая, дори че нямало да му се налага да работи повече.

— Какво е имал предвид? — попита Ерлендур.

Дени сви рамене.

— Не знам. Понякога беше много загадъчен. Говореше неразбираеми неща.

— Какви например?

— Не знам. Нещо за музика. Понякога. Когато пиеше. Но през повечето време си говореше нормално.

— Пиеше ли много?

— Не, съвсем не. Понякога през съботите и неделите. Никога не отсъстваше от работа. Никога. Гордеше се с това, макар и да не беше кой знае каква работа неговото. Тъй де, портиер.

— Какво си е говорил с теб за музика?

— Харесваше красивата музика. Не си спомням точно какво казваше.

— Защо мислиш ти е казал, че няма да му се налага да работи повече?

— Ами като че ли имаше някакви пари. Освен това не плащаше за нищо и можеше да спестява цялата си заплата. Мисля, че това имаше предвид. Че е заделил вече достатъчно.

Ерлендур си припомни, че беше помолил Сигурдур Оли да провери банковите сметки на Гвюдлойгур. Трябваше да бъде понастоятелен. Раздели се с Дени, когото остави все така объркан в кухнята да размишлява върху тютюна за дъвчене, презервативите и гаджетата. Ерлендур мина покрай фоайето, където видя млада жена да се разправя шумно с шефа на рецепцията. Изглеждаше, че служителят иска да я изгони от хотела, но жената отказваше да си тръгне. Полицаят си помисли, че това може да е същата онази, която беше изнудвала шефа на рецепцията след незабравимата му нощ, и реши да се обърне на другата страна, когато младата жена внезапно втренчи поглед в него.

— Ти ли си ченгето? — извика тя към Ерлендур.

— Изчезвай оттук! — извика шефът на рецепцията с необичайно груб за него тон.

— Изглеждаш точно както те описа Ева Линд — продължи тя, оглеждайки Ерлендур от главата до петите. — Казвам се Стина. Тя ме помоли да говоря с теб.

Седнаха в бара. Ерлендур взе кафе и за двамата. Опита се да не обръща внимание на гърдите ѝ, но това се оказа доста трудно. Никога не бе виждал толкова големи гърди върху тъй слабо и фино тяло. Беше облечена в бежово дълго палто с кожена яка, което наметна на стола до масата. Отдолу носеше плътно прилепнала червена жилетка, едва стигаща да покрие корема ѝ, и черни панталони, които разкриваха цепката на задника ѝ. Бе силно гримирана, начервена с плътно тъмно червило и когато се усмихваше, в устата ѝ проблясваха красиви бели зъби.

— Триста хиляди — каза тя и внимателно се потърка под дясната гърда, все едно че я сърбеше. — Гърдите ми ли гледаше?

— Всичко наред ли е?

— От шевовете е — отвърна тя и направи физиономия. — Не трябва да се чеша много. Трябва да внимавам.

— Какво...?

— Нов силикон — прекъсна го тя. — Оперираха ме преди три дни.

Ерлендур се опита да не зяпа гърдите ѝ.

— Откъде познаваш Ева Линд? — попита той.

— Тя ми каза, че ще попиташ за това. Каза също да ти отговоря, че не би искал да знаеш. И е права. Тръст ми!^[38] Каза освен това, че ти ще ми помогнеш да разреши един малък проблем, а пък аз ще помогна на теб, разбираш ли?

— Не — отвърна Ерлендур. — Нямам представа за какво говориш.

— Ева каза, че ще го направиш.

— Ева те е излъгала. За какво приказваш? Малък проблем, какъв е той?

Стина изпъшка.

— Хванаха мой приятел с хашиш на летището в Кеплавик. Не много, но все пак достатъчно, за да го вкарат на Хройн за три години. Идиотите съдят за тия неща все едно си извършил убийство. За малко хашиш. И няколко хапчета де! Казва, че ще го одрусат три години. Три! Изнасилвачите на деца получават три месеца условно. Скапани уанкери^[39]!

Ерлендур не разбра последното, нито пък по какъв начин би могъл да помогне на жената. Тя беше като някое малко дете, което не си дава напълно сметка за това колко голям е светът и колко сложни и тежки са отношенията между хората.

— На летището ли са го хванали?

— Да.

— Нищо не мога да направя — каза Ерлендур. — Пък и нямам желание. Компанията, в която се движиш, не е много добра. Разпространение на дрога и проституция. Какво ще кажеш за обикновена работа в офис?

— Просто пробвай — отвърна Стина. — Говори с някого! Той не може да получи три години!

— За да съм наясно — Ерлендур кимна с глава, — ти си проститутка, нали така?

— Проститутка и танцьорка — рече Стина и извади цигара от малката черна чантичка, преметната през рамото ѝ. — Танцувам в „Графа“.

Тя се наведе напред и прошепна на Ерлендур, сякаш двамата имаха някаква обща тайна.

— Но в другото има повече пари.

— И си била с клиенти тук в хотела?

— Да, с много — отвърна Стина.

— Значи, си работила в хотела?

— Никога не съм работила тук.

— Имам предвид, че си хващала клиенти тук, или може би си ги водила в хотела от града?

— Както дойдеше. Пускаха ме тук, докато Дебелия не ме изхвърли.

— Защо?

Стина отново се зачеса внимателно под гърдите. Лицето ѝ се разкриви в гримаса, опита се да се усмихне на Ерлендур, но по всичко личеше, че не ѝ е много добре.

— Едно мое познато момиче претърпя такава операция, но не излезе сполучлива — каза тя. — Циците ѝ висят като празни найлонови кесии.

— Наистина ли ти е необходимо да имаш такива гърди? — не успя да се сдържи да не попита Ерлендур.

— Не ти ли се струват прекрасни? — възкликна тя и се изпъчи, но веднага направи болезнена физиономия. — Шевовете направо ме убиват.

— Ами да, те са... огромни — вметна Ерлендур.

— И са чисто нови — допълни тя самодоволно.

Ерлендур видя, че управителят на хотела влиза в бара заедно с шефа на рецепцията и понася могъщите си телеса към тях. Като стигна на няколко метра от Стина, той се огледа, видя, че в бара няма никого, и изсъска:

— Вън! Махай се оттук, момиче! Веднага! Изчезвай оттук!

Стина погледна през рамо към управителя, после към Ерлендур и обърна очи нагоре.

— Боже! — възкликна тя.

— Не желаем курви като теб тук в хотела! — изрева управителят.

Сграбчи я през раменете, все едно смяташе собственоръчно да я изхвърли.

— Я ме остави на мира! — изрепчи се Стина и се изправи. — Говоря си с този човек тука.

— По-леко с гърдите! — извика Ерлендур, който не знаеше какво друго да каже. Управителят го погледна слисано.

— Нови са — разясни Ерлендур.

Застана между двамата и се опита да отблъсне управителя, но без особен успех. Стина гледаше да предпази най-вече гърдите си, а шефът на рецепцията стоеше на известно разстояние и наблюдаваше развоя на събитията. Накрая се притече на помощ на Ерлендур и успяха да отделят разгневения управител от Стина.

— Всичко, дете... тя... говори за... мен... е проклета лъжа! — изпръхтя управителят. Усилието му дойде малко в повече и след сблъсъка се беше запъхтял и облял в пот.

— Не е казала нищо за теб — рече Ерлендур колкото да го успокои.

— Искам... тя... да... се... махне оттук!

Управителят се тръшна на един стол, извади кърпа и започна да бърше лицето си.

— Изпусни парата бе, Дембо! — каза Стина. — Той е пимп^[40], знаеш това, нали?

— Пимп? — Ерлендур не успя веднага да си спомни значението на думата.

— Взема си от всички нас, които работим в хотела — продължи Стина.

— Взема си? — смая се Ерлендур.

— Процент бе! Процент си взема.

— Това е лъжа! — ревна управителят. — Изчезвай оттук, проклета курво!

— Той и главният сервитьор искаха да вземат повече от половината — каза Стина и намести внимателно гърдите си — и когато им отказах, тоя ми викна да се омитам оттук и никога повече да не се връщам.

— Лъже — изломоти управителят, беше се поуспокоил малко. — Винаги съм ги изхвърлял тези момичета оттук. Не искаме никакви курви в хотела.

— Главният сервитьор? — повтори Ерлендур.

Представи си тънкия коцкарски мустак. Роузант, спомни си, това беше името му.

— Изхвърлял ги бил! — изсъска Стина и се обърна към Ерлендур. — Та нали той ни се обажда. Ако има гости, които са склонни да палуват или имат пари, тогава ни вика и ни настанява по баровете. Разправяше, че това щяло да направи хотела известен и популярен. Идваха гости за конференции и подобни. Чужденци. Самотни мъже. Ако се провежда някоя голяма конференция, ни звъни.

— Вие много ли сте? — попита Ерлендур.

— Няколко компаньонки сме — отвърна Стина. — Наистина хай-клас^[41].

Изглеждаше така, сякаш Стина с нищо не се гордее повече, отколкото със статуса си на проститутка, може би само с изключение на новите си гърди.

— Няма такова нещо — каза управителят, който вече бе започнал да диша нормално. — Висят тук в хотела по баровете и се опитват да забършат някой от гостите и да се качат с него в стаята му. Лъже, че аз им се обаждам. Мръсно курвенско лайно такова!

Ерлендур прецени за неразумно да продължава разговора си със Стина в бара и каза, че трябва да заеме офиса на шефа на рецепцията за известно време или всички заедно да отидат до полицейското управление, където да си подновят приказката. Управителят въздъхна тежко и хвърли на Стина злобен поглед. Ерлендур я изведе от бара и я поведе към стаята на рецепциониста. Управителят остана на мястото си. Цялата му напереност сякаш се бе изпарила и той спря с жест шефа на рецепцията, който понечи да му помогне да стане.

— Тя лъже, Ерлендур! — извика той. — Всичко, което казва, е лъжа!

Ерлендур седна зад бюрото на шефа на рецепцията, а Стина остана права. Тя си запали цигара, като че забраната за пушене в хотела, освен може би в баровете, изобщо не я засягаше.

— Познаваше ли портиера на хотела? — попита Ерлендур. — Гвюдлойгур?

— Той беше изключително найс^[42]. Събираше от нас парите за Дебелия. И после го убиха.

— Той беше...

— Мислиш ли, че Дебелия го е убил? — прекъсна го Стина. — Той е най-големият гадняр, когото познавам. Знаеш ли защо не мога повече да работя в скапания му хотел?

— Не.

— Защото искаше не само процент от нас момичетата, ами също, сещаш се...

— Какво?

— Да правим разни неща за него. Лично. Сещаш се...

— И какво?

— Отказах му. Твърдо. Само като си представя потните лоени гънки на животното! Той е отвратителен! Като нищо може да е убил Гвюдлойгур. Напълно е способен на това. Сигурно е седнал върху него.

— А каква беше връзката ти с Гвюдлойгур? Правеше ли разни неща за него?

— Съвсем не. Той нямаше никакъв интерес към това.

— Напротив — каза Ерлендур и си представи трупа на Гвюдлойгур в килерчето със смъкнатите надолу панталони. — Страхувам се, че не е бил чак толкова незаинтересован.

— Във всеки случай никога не е показвал интерес към мен — отвърна Стина и внимателно подбутна гърдите си. — Нито пък към другите момичета.

— Главният сервитьор е в комбина с управителя на хотела, така ли?

— Роузант? Да.

— А шефът на рецепцията?

— Той не иска ние да сме тук. Не иска да има проституция, но другите двама решават. Шефът на рецепцията искаше Роузант да бъде уволнен, но Дебелия печели твърде добре от него.

— Кажи ми друго, използвала ли си някога тютюн за дъвчене? Това е едно такова нещо в пликчета, подобни на пакетчета за чай. Слага се под устната, горе до венеца над зъбите.

— О, не — рече Стина. — Да не си луд? Аз внимавам много със зъбите си.

— Познаваш ли някого, който използва такова нещо?

— Не.

Помълчаха известно време. Накрая Ерлендур не можа да се сдържа да не каже нещо морализаторско. Мислеше си за Ева Линд. Как тя бе попаднала в света на наркотиците и вероятно на проституирането, за да може да си осигурява средства за дрога,

въпреки че едва ли го е правила по изисканите хотели на града. Мислеше си за нещастната участ на жената, принудена да продава нежност на някакви си старчета където и да било, когато и да било.

— Защо го правиш? — попита той, опитвайки се да не влага обвинителни нотки в гласа си. — Защо си слагаш силикон в гърдите? И лягаш с мъже от конференции по хотелските стаи? За какво?

— Ева Линд ми каза, че ще попиташ и това. Не се опитвай да го разбереш — рече Стина и загаси цигарата си на пода. — Просто не се опитвай!

Вратата на офиса беше отворена и можеше да се види какво става отпред във фойето, през което в този момент премина Осп.

— Я виж, Осп все още ли работи тук? — възкликна тя.

— Осп? Познаваш ли я?

Мобилният телефон на Ерлендур зазвъня в джоба му.

— Мислех, че се е махнала. Понякога говорех с нея, докато бях тук.

— Как се запозна с нея?

— Ами просто бяхме заедно в...

— Да не е била проститутка като теб? — Ерлендур извади телефона си с намерението да отговори.

— Не — отвърна Стина. — Тя не е като малкия си брат.

— Брат ли? — попита Ерлендур. — Тя има брат?

— Той е по-голяма курва и от мен.

[38] От trust me (англ.): вярвай ми. — Б.пр. ↑

[39] От wanker (англ.): чекиджия. — Б.пр. ↑

[40] От pimp (англ.): сводник. — Б.пр. ↑

[41] От high class (англ.): висока класа. — Б.пр. ↑

[42] От nice (англ.): приятен, мил. — Б.пр. ↑

Ерлендур втренчено гледаше Стина, докато се опитваше да осмисли казаното от нея за брата на Осп. Стина запристъпва от крак на крак.

— Какво? — попита тя. — Има ли нещо? Няма ли да вдигнеш телефона?

— Защо си мислеше, че Осп е напуснала?

— Ами така, работата ѝ е скапана.

Ерлендур натисна бутона за отговор на телефона, но мислите му бяха другаде.

— Най-после! — каза Елинборг.

Тя и Сигурдур Оли бяха отишли в Хапнарфьордур с намерението да закарат сестрата на Гвюдлойгур на разпит в полицейското управление в Рейкявик, но тя отказала да отиде с тях. Поискала обяснение и понеже следователите не дали такова, тя им казала, че не може да остави баща си сам в инвалидната количка. Предложили ѝ да осигурят човек, който да остане при него, докато трае разпитът, както и да говори с адвокат, който да присъства на изслушването, но жената сякаш не си давала сметка за сериозността на въпроса. Нямала никакво намерение да се разкарва до полицейското управление и Елинборг предложила компромисен вариант, макар и против желанието на Сигурдур Оли, да отидат всички заедно в хотела при Ерлендур и след като той говори с нея, да вземат решение какво да правят по-нататък. Сестрата на Гвюдлойгур започнала да обмисля предложението. Сигурдур Оли бил на път да загуби търпение и да я измъкне от дома ѝ със сила, когато тя казала, че приема. Позвънила на съседка, която дошла веднага, очевидно доста привикнала да се грижи за стареца, когато се наложило. После жената отново взела да се противи, с което успяла напълно да вбеси Сигурдур Оли.

— Той е на път към тебе и ти я води — рече Елинборг в телефона, — ама много по му се искаше да я натика зад решетките. Сестрата сто пъти попита за какво сме искали да говорим с нея и не

повярва, като ѝ казахме, че не знаем. За какво всъщност искаш да приказваш с нея?

— Идвала е в хотела няколко дни преди убийството на брат ѝ, а на нас каза, че не го е виждала от десетилетия. Искам да разбера защо не ни каза за посещенията си, защо ни излъга. Искам да видя изражението на лицето ѝ.

— Тя може и да е леко намусена — каза Елинборг. — Сигурдур Оли не беше много доволен от държанието ѝ.

— В какъв смисъл?

— Той ще ти разкаже.

Ерлендур затвори телефона.

— Какво искаш да кажеш с това, че този човек бил по-голяма курва и от теб? — попита той Стина, която гледаше в чантичката си и се чудеше дали да си запали нова цигара, или не. — Братът на Осп? За какво точно говореше?

— А?

— Братът на Осп. Каза, че бил по-голяма курва и от теб.

— Питай нея — каза Стина.

— Ще я питам, но първо искам да разбера. Малкият ѝ брат е като теб, това ли ми казваш?

— Да, освен това е на двата бряга.

— На двата бряга ли? Искаш да кажеш...?

— Бисексуален.

— И какво, продава ли се? — попита Ерлендур. — Като теб?

— И още как! Наркоманче. Постоянно го гонят някакви да го бият, щото им дължи пари.

— А Осп? Откъде я познаваш?

— Ходехме заедно на училище. Той също. Брат ѝ е само година по-малък. А с нея сме на една възраст. Бяхме в един клас. Тя не е много умна — Стина посочи с пръст главата си. — Няма нищо там горе. Прекъсна училище след малката матура. Провали се тотално на всички изпити. А аз си взех моите. И завърших средното.

Стина се ухили широко.

Ерлендур я изгледа с преценяващ поглед.

— Знам, че си приятелка на дъщеря ми, и ми беше от голяма помощ — каза той, — но не бива да се сравняваш с Осп. Нея поне не я сърбят никакви шевове.

Стина го погледна, все още усмихната, и мълчаливо излезе от офиса. Мина през фойето, като пътьом наметна палтото си с кожената яка. В движенията ѝ не бе останало никакво достойнство. Размина се със Сигурдур Оли и сестрата на Гвюдлойгур, които влизаха в преддверието на хотела, и Ерлендур забеляза, че очите на Сигурдур Оли се приковаха върху гърдите на Стина. Помисли си, че тя в крайна сметка все пак е получила нещо срещу похарчените си пари.

Управителят на хотела стоеше наблизко, като че ли само беше чакал срещата ѝ с Ерлендур да приключи. Осп стърчеше до асансьора и гледаше след Стина. Човек можеше да види по изражението ѝ, че я познава. Когато Стина мина покрай шефа на рецепцията, който седеше на стола си зад гишетото, последният вдигна глава и я проследи с поглед, изчаквайки я да излезе през входната врата. После погледна към управителя на хотела, който се заклатушка в посока към кухнята. Осп изчезна в асансьора, вратите му се затвориха след нея.

— Мога ли да попитам каква е цялата тази простотия? — чу Ерлендур да казва сестрата на Гвюдлойгур, която се бе приближила до него. — Какво означава всичката тази грубиянщина и наглост?

— Грубиянщина и наглост? — учуди се Ерлендур. — Не знам за нищо подобно.

— Този човек тук — продължи сестрата на Гвюдлойгур, която явно все още не знаеше как се казва Сигурдур Оли, — този човек се отнесе просташки с мен и аз искам да ми се извини!

— И дума да не става! — не се стърпя Сигурдур Оли.

— Той ме бута и блъска, изведе ме от дома ми, сякаш съм някой вулгарен престъпник.

— Сложих ѝ белезници — продължи Сигурдур Оли. — И нямам никакво намерение да ѝ се извинявам. Да забрави за това! Обиждаше ме, обиждаше и Елинборг, освен че оказа съпротива. Искам да я заключа. За възпрепятстване на полицейската работа.

Сестрата погледна Ерлендур и замълча. Той знаеше, че тя се казва Стефания, и се зачуди как ли са я наричали, когато е била малка.

— Не съм свикнала с такива просташки обноси — каза тя накрая.

— Закарай я в управлението — рече Ерлендур на Сигурдур Оли, — затвори я в килията до Хенри Уапшот! Ще говорим с нея утре. — Той погледна сестрата. — Или вдругиден.

— Не можеш да направиш това! — възпротиви се Стефания. Ерлендур забеляза, че сериозно се е стреснала. — Нямах основание да се отнасяш по този начин с мен. Защо искаш да ме вкараш в затвора? Какво съм направила?

— Излъга ни — отвърна Ерлендур. — Довиждане. После ще говорим — каза той на Сигурдур Оли.

Обърна се и тръгна в посоката, в която беше отишъл управителят на хотела. Сигурдур Оли хвана ръката на Стефания с намерението да я изведе навън, но тя не помръдна от мястото си, продължаваше да гледа подир отдалечаващия се Ерлендур.

— Добре — извика тя след него. Опита се да се освободи от Сигурдур Оли. — Това е ненужно. Можем да седнем и да говорим като нормални хора.

Ерлендур спря и се обърна назад.

— За какво? — попита той.

— За брат ми — отговори тя. — Ще си поговорим за брат ми, след като толкова искаш. Но не знам какво си мислиш, че ще спечелиш от всичко това.

Седнаха в стаичката на Гвюдлойгур. Тя поиска да отидат там. Ерлендур я попита дали друг път е идвала в мазето, но тя отрече да го е правила. Когато я попита дали се е срещала с брат си през всичките тия изминали години, тя повтори казаното отпреди, че не е имала никакъв контакт с него. Ерлендур беше напълно убеден, че лъже, че появяването ѝ в хотела пет дни преди убийството на Гвюдлойгур бе свързано по някакъв начин с убийството, а не беше някаква чиста случайност.

Сестрата гледаше плаката с Шърли Темпъл в ролята на „Малката принцеса“, без да реагира нито с жест, нито с думи. Отвори гардероба и видя портиерската униформа. Накрая седна на единствения стол в стаичката, докато Ерлендур остана прав до шкафа. Сигурдур Оли щеше да се вижда с други съученици на Гвюдлойгур в Хапнарфьордур и ги остави сами в мазето.

— Тук е умрял — каза сестрата.

В гласа ѝ не се долавяше и следа от жал.

Ерлендур се зачуди, също както и при предишната им среща, защо тази жена не таеше никакви чувства към брат си.

— Намушкан в сърцето — поясни Ерлендур. — Вероятно с нож от кухнята — добави той.

На леглото все още се виждаха следи от кръв.

— Изглежда невероятно бедно — каза тя и се огледа. — Да живее тук през всичките тези години! Какво си е мислел този човек?

— Надявах се ти да ми помогнеш да разбера.

Тя го погледна и замълча.

— Не знам — продължи Ерлендур. — Смятал е, че му е достатъчно. Някои хора си мислят, че не могат да живеят, ако нямат вила поне от петстотин квадрата. Разбрах, че той се е ползвал от определени облаги, като е живеел и работел в хотела. Имал е различни добавки към заплатата.

— Открихте ли вече оръжието на убийството? — попита тя.

— Не, но намерихме нещо, което може би прилича на него — отговори Ерлендур. Млъкна и зачака тя да каже нещо, но жената не обелваше и дума. Така мина доста време, докато тя не наруши тишината.

— Защо каза, че съм те излъгала?

— Не знам каква част от казаното от теб е лъжа, но със сигурност знам, че не ми казваш всичко, което знаеш. Не ми казваш истината. А най-много ме учудва реакцията ви, своята и на баща ти, когато разбрахте за смъртта на Гвюдлойгур. Все едно че тя изобщо не ви засяга.

Тя го изгледа продължително и сякаш взе някакво решение.

— Три години беше разликата между нас — каза тя внезапно — и макар да бях толкова малка, спомням си момента, когато го донесоха вкъщи. Предполагам, че това е един от първите ми спомени в живота. Още от първия ден брат ми стана зеницата в околото на баща ни. Татко много се грижеше за него и мисля, че му беше отредил голяма роля в живота още от самото начало. Това не се случи от само себе си, както би трябвало може би да бъде, затова баща ни изчакваше брат ми да порасне, за тогава бяха плановете му.

— А ти? — попита Ерлендур. — Не видя ли баща ти и у теб гений?

— Той винаги е бил добър с мен — отвърна тя, — но обожаваше Гвюдлойгур.

— И го е натискал, докато го е пречупил.

— Иска ти се нещата да са прости — каза тя. — Но те рядко са такива. Мислех, че човек като теб, полицай, си дава сметка за това.

— В момента не става въпрос за мен — отвърна Ерлендур.

— Не — каза тя. — Естествено, че не.

— Как така Гвюдлойгур свърши в това килерче тук сам и изоставен? Защо толкова го мразите? Мога да си обясня позицията на баща ти, който е изгубил здравето си заради брат ти, но не разбирам защо ти имаш толкова сурово отношение към него.

— Изгубил здравето си? — попита тя и изненадано погледна Ерлендур.

— Когато го е блъснал надолу по стълбата — обясни Ерлендур. — Чух тази история.

— От кого?

— Няма значение. Вярно ли е? Осакати ли той баща си?

— Мисля, че това не ти влиза в работата.

— Наистина не ми влиза — каза Ерлендур. — Освен ако не засяга разследването. Тогава, боя се, влиза в работата на повече хора от вас двамата.

Стефания млъкна и се загледа в кървавите петна по леглото, а Ерлендур се зачуди защо бе поискала да говорят в стаичката, където бе убит брат ѝ. Мислеше да я попита, но така и не стигна до това.

— Не може винаги да е било така — продължи той, вместо да зададе въпроса си. — Ти си се притекла на помощ на брат си на сцената в градското кино, когато той е загубил гласа си. Някога сте били приятели. Някога той е бил твой брат.

— Откъде знаеш какво се случи в градското кино? Как си го изровил това? С кого си приказвал?

— Събираме информация. Хората от Хапнарфьордур добре си спомнят за случая. По онова време той не ти е бил безразличен. Когато сте били деца.

Стефания помълча, после промълви:

— Беше един кошмар. Един ужасен кошмар.

В деня, когато трябваше да се състои концертът в градското кино, в къщата им в Хапнарфьордур цареше напрежение и очакване. Тя се събуди рано сутринта и започна да приготвя закуската. Мислеше за майка си и ѝ се струваше, че е поела нейната роля в семейството. Гордееше се с това. Баща ѝ беше споменал нещо в този смисъл, колко

била усърдна в грижите за тях двамата, мъжете в къщата, след смъртта на майка ѝ. Колко била пораснала и колко била отговорна във всичко, което вършела. Иначе той никога нищо не казваше за нея. Не се интересувахе от нея. Никога не го бе правил.

Мъчно ѝ беше за майка ѝ. Едно от последните неща, които тя ѝ заръча, докато лежеше в болницата, беше, че сега дъщерята трябва да се грижи за баща си и брат си. Че не трябва да ги предава. „Обещай ми това. Няма да бъде винаги лесно. Никога не е било лесно. Баща ти е толкова строг и непреклонен, че не знам дали Гвюдлойгур ще го понесе. Ако се стигне дотам, ти трябва да го подкрепиш, да застанеш зад Гвюдлойгур. Обещай ми и това!“, каза майка ѝ и тя кимна с глава, обеща и това. Държаша се за ръце, докато болната жена заспа. Тя погали косата ѝ, целуна я по челото.

Два дни по-късно майка ѝ почина.

— Нека позволим на Гвюдлойгур да си поспи! — каза баща ѝ, щом слезе в кухнята. — За него това е много важен ден.

За него е много важен ден.

Тя не помнеше някой ден да е бил много важен за нея. Всичко се въртеше около него. Синът му. Записите. Двете издадени плочи. Турнето в Скандинавия. Концертите в Хапнарфьордур. Също и този в градското кино довечера. Гласът му. Упражненията му по пеене, когато тя трябваше да ходи на пръсти из къщата, за да не им пречи, докато той стоеше прав до пианото, а баща им му акомпанираше. Наставляваше го, окуражаваше го да продължава напред, изразяваше цялата си обич към него, ако сметнеше, че се е справил добре, или проявяваше решителност и твърдост, ако му се стореше, че синът му не е достатъчно съсредоточен. Понякога си изпускаше нервите и го гълчеше, друг път го прегръщаше и му казваше, че е прекрасен.

Де да можеше и на нея да се падне парченце макар от това внимание, което бе отредено на брат ѝ, от поощрението, което той получаваше всеки ден заради прекрасния си глас! Мислеше си, че тя е без значение, защото няма никакви способности, които да събудят вниманието на баща ѝ. Понякога той казваше, че било жалко, дето тя няма никакъв глас. Смяташе за безнадеждна работа да я учи да пее, но тя си знаеше, че това не е вярно. Знаеше, че баща ѝ не иска да пилее сили в подобно начинание, защото гласът ѝ не беше нищо специално. Тя не притежаваше певческите способности на брат си. Можеше да пее

в хора и да подрънква на пиано, но и двамата, баща ѝ и учителят по пиано, при който той я прати, защото нямаше време да ѝ обърне сам внимание, казаха, че не е музикална.

Докато брат ѝ имаше прекрасен глас и дълбоко усещане за музиката, въпреки че беше само едно обикновено момче, също както тя беше едно обикновено момиче. Тя не разбираше кое ги разделя. Та той не беше по-различен от нея. Тя дори донякъде се грижеше за него и за възпитанието му, особено след като майка им се разболя. Той я слушаше, правеше каквото му казваше и я уважаваше. Тя също го обичаше, но изпитваше ревност, когато му обръщаха прекалено внимание. Не сподели с никого това чувство, което я плашеше.

Чу Гвюдлойгур да слиза по стълбата, след малко той се появи в кухнята и седна на масата до баща им.

— Също като мама! — каза той, когато я видя да налива кафе в чашата на татко им.

Брат ѝ често говореше за майка им и тя знаеше, че го боли и че тя неимоверно много му липсва. Той се осланяше на нея, когато нещо се случеше, търсеше я, когато го подиграваха или баща му загубеше търпение, или просто когато имаше нужда от някого, който да го прегърне, без това да бъде специална награда за доброто му представяне.

Очакването и напрежението в дома им през целия този ден станаха почти непоносими надвечер, когато облякоха официалните си дрехи и поеха към градското кино. Изпратиха Гвюдлойгур чак зад сцената, където баща им поздрави диригента на хора. После се промъкнаха отпред в салона, който се изпълваше със зрители. Светлините угаснаха. Завесата се вдигна. Гвюдлойгур стоеше на сцената, по-скоро висок за възрастта си, красив и учудващо мъжествен. Най-после щеше да започне да пее с този свой тъжен момчешки глас.

Тя притаи дъх и затвори очи.

Осъзна се едва когато баща ѝ я стисна за ръката толкова силно, че я заболя, и го чу да простенва:

— Мили боже!

Отвори очи и съзря мъртвешки бледото лице на баща си. Погледна към сцената, където Гвюдлойгур се опитваше да запее, но нещо бе станало с гласа му. Сякаш пееше йодел. Тя скочи на крака и погледна залата зад себе си — някои се усмихваха, други вече се

смееха. Изтича на сцената при брат си и се опита да го изведе. Диригентът на хора ѝ се притече на помощ и двамата някак си успяха да отведат момчето зад кулисите. Видя баща си да стои на същото място, до първия ред, втренчил очи в нея като някой бог на гръмотевиците.

Вечерта, когато заспиваше и си припомняше изминалите ужасни мигове, сърцето ѝ подскочи, но не от страх или потрес от онова, което се бе случило, а от странна радост, за която нямаше обяснение и която потисна дълбоко в себе си, сякаш бе някакво грозно престъпление.

— Да не изпиташ угризения на съвестта заради тези мисли? — попита Ерлендур.

— Те ми бяха свършено чужди — отвърна Стефания. — Никога преди не бях мислила нещо подобно.

— Предполагам, че не е неестествено, когато се радваме на нещастieto на другите — каза Ерлендур, — пък дори и тези други да са ни близки хора. Това може да са инстинктивни реакции, един вид защитно противодействие, когато сме изпаднали в силен стрес.

— Май не биваше да ти разказвам всичко с такива подробности — рече Стефания. — Няма да си изградиш много добро мнение за мен. И вероятно ще имаш право. Всички бяхме направо зашеметени. Ударът беше такъв, че едва ли можеш да си го представиш.

— Какви станаха отношенията им след този случай? — попита Ерлендур. — Между Гвюдлойгур и баща ви?

Стефания не отговори на въпроса му. Вместо това попита:

— Знаеш ли какво е да не си център на внимание? Да си просто обикновен човек и никога да не получаваш специално внимание? То е като да те няма. Гледат на теб като на предмет, който се подразбира от само себе си, не те гледат, не проявяват никаква загриженост. И през цялото време друг, когото ти самият счита за иначе равен на тебе, го носят на ръце, сякаш е Избраният, сякаш е роден на света за безкрайна радост на родителите си и на останалите хора. Гледаш това всеки ден, седмица след седмица, година след година и то никога не свършва, даже с времето фаворизирането става все по-голямо, стига почти... почти до обожание.

Тя вдигна поглед към Ерлендур.

— Няма как да не ревнуваш — каза тя. — Иначе не би било човешко. И вместо да задушиш ревността, още преди да се усетиш си

започнал да се храниш от нея, защото по някакъв странен начин тя ти помага да се чувстваш по-добре.

— Това ли е обяснението за радостта, която си изпитала, когато нещастieto е сполетяло брат ти?

— Не знам — отвърна Стефания. — Не можех да се справя с това чувство. То ме заля като студена вода, треперех и тръпнех, опитвах се да го потисна, да го стъпча, но усещането не искаше да си отиде. Не мислех, че такова нещо може да ми се случи.

Замълчаха.

— Завиждала си на брат си — допълни Ерлендур.

— Може да съм му завиждала известно време. После започнах да го съжалявам.

— И накрая да го мразиш.

Тя отново погледна Ерлендур.

— Какво знаеш ти за омразата? — попита.

— Не много — отвърна Ерлендур. — Но знам, че тя може да бъде опасна. Защо ни каза, че не си имала никакъв контакт с брат ти в продължение на близо три десетилетия?

— Защото е истина — каза Стефания.

— Не е истина. Лъжеш. Защо ни лъжеш?

— Това ли е лъжата, заради която искаш да ме вкараш в затвора?

— Ако се наложи, ще го направя — рече Ерлендур. — Знаем, че си идвала в хотела пет дни преди Гвюдлойгур да бъде убит. Каза ни, че не си го виждала, че не си имала връзка с брат ти в продължение на десетилетия. После открихме, че си идвала тук няколко дни преди смъртта му. Каква работа си имала с него? И изобщо, защо ни излъга?

— Може да съм идвала тук и без да имам намерението да се срещам с него. Това е голям хотел. Това не ти ли хрумна?

— Съмнявам се да е било така. Не мисля, че присъствието ти в хотела малко преди смъртта му е съвпадение.

Ерлендур видя колебанието ѝ. У нея сякаш се водеше борба дали да предприеме следващата крачка. Очевидно се бе подготвила да дава обяснения, ако ѝ се наложи, както го бе направила при първата им среща, но положението вече беше станало „сега или никога“.

— Той имаше ключ — каза тя толкова тихо, че Ерлендур почти не я чу, — този, който ти ни показва на нас с баща ми.

Ерлендур си спомни за връзката ключове, които намериха в стаичката на Гвюдлойгур, и за малкия розов джобен нож с картинката на пират, който висеше от ключодържателя. Имаше два ключа — за единия предположи, че е от някаква къща, а другият спокойно можеше да бъде от сейф, шкаф или обикновена кутия.

— Какво за ключа? — попита Ерлендур. — Разпозна ли го? Какво отключва той?

Стефания се усмихна студено.

— Аз имам абсолютно същия ключ — обясни тя.

— Какъв е този ключ?

— От къщата ни в Хапнарфьордур.

— От твоята къща?

— Да — кимна Стефания. — От дома, в който живеем с баща ми. Ключът отваря вратата на мазето от задната страна на къщата. От избата нагоре има тясна стълба, води до преддверието на първия етаж, а оттам човек може да отиде в стаята и кухнята.

— Да не искаш да кажеш...? — Ерлендур се опитваше да се ориентира в значението на казаното от нея. — Да не искаш да кажеш, че той е идвал в дома ви?

— Да.

— И е влизал вътре?

— Да.

— Мислех, че не общувате помежду си. Ти каза, че с баща ти не сте си имали работа с него от десетилетия. Че изобщо не сте били във връзка с брат ти. Защо излъга за това?

— Защото татко не знаеше.

— Не е знаел какво?

— Че брат ми идва у дома. Трябва много да сме му липсвали. Не го попитах, но трябва да е било така. След като го правеше.

— Какво точно беше това, което баща ви не е знаел?

— Че Гвюдлойгур е идвал понякога вкъщи през нощта, без да разберем, и е седял неподвижно в стаята, след което е изчезвал, преди да се събудим. Правил е това години наред, а ние нищо не знаехме.

Тя сведе очи към кървавите петна в леглото.

— Докато една нощ не се събудих и не го видях.

Сега Стефания не беше толкова високомерна, колкото на първата им среща, когато Ерлендур се подразни от липсата на каквото и да било чувство по повод смъртта на брат ѝ. Помисли си, че може би твърде прибързано си бе направил изводи за жената. Не познаваше добре нито нейната история, нито нея самата, за да си играе на съдник. Внезапно изпита угризения за думите, които ѝ беше казал — че няма съвест. Не беше негова работа да съди другите, макар и постоянно да попадеше в тази ситуация. Всъщност той нищо не знаеше за тази жена, която пред очите му се бе превърнала в нещастно и самотно същество. Даде си сметка, че животът ѝ не е бил ложе от рози, първо е била дете, живяло в сянката на брат си, после — подрастващо момиче без майка, и накрая — жена, която не се е отделяла от родителя си и по всяка вероятност е жертвала личния си живот заради него.

Измина дълго време в мълчание. И двамата бяха потънали в собствените си мисли. Вратата на стаичката стоеше отворена и Ерлендур излезе в коридора. Изведнъж му се прииска да провери дали отвън няма някой, който да послушва. Погледна към лошо осветения коридор, но не видя никого. Обърна се и погледна в другата посока — там цареше пълен мрак. Помисли си, че за да отиде някой там, би трябвало да мине покрай вратата на килерчето, а Ерлендур да не го е забелязал. Никой нямаше в коридора. Въпреки това, когато се върна в стаичката, все още изпитваше странното усещане, че не са сами долу в мазето. В коридора се долавяше същата миризма, която бе усетил при първото си идване — необяснима миризма на изгоряло. Не се чувстваше добре на това място. Гледката на трупа се бе заклешила в съзнанието му и колкото по-добре опознаваше историята на човека в костюма на Дядо Коледа, толкова по-отвратителна ставаше картината, която таеше в спомена си. Знаеше си, че никога не ще успее да се отърве от нея.

— Всичко наред ли е? — попита Стефания.

— Да, всичко е наред — отвърна Ерлендур. — Глупава идея. Стори ми се, че има някой в коридора. Дали да не сменим мястото? Да

идем да изпием по едно кафе?

Тя огледа стаичката още веднъж, кимна и се изправи. Минаха мълчаливо по коридора, нагоре по стълбите, после през фоайето и влязоха в трапезарията, където Ерлендур поръча две кафета. Седнаха в единия край, по-далеч от чуждестранните туристи.

— Баща ми не би бил доволен от мен — каза Стефания. — Винаги ми е забранявал да говоря за семейството ни. Не понася никакво вмешателство в личния си живот.

— Здравето му добро ли е?

— За възрастта си е много свеж. Но не знам...

Думите ѝ заглъхнаха.

— Няма личен живот, когато имаш работа с полицейско разследване — поясни Ерлендур. — Да не говорим пък, когато е извършено убийство.

— Започвам да разбирам това. Искахме да се отърсим от случилото се, все едно че изобщо не ни засяга, но, предполагам, никой не може да остане безразличен при тия ужасяващи обстоятелства. Мисля, че така стоят нещата.

— Ако съм те разбрал добре — каза Ерлендур, — то вие с баща ти сте прекъснали всякакъв контакт с Гвюдлойгур, но той се е промъквал нощем в къщата ви, без да го усетите. Какви са били намеренията му? Какво е правил? За какво е идвал?

— Никога не получих ясен отговор от него. Седеше час-два в стаята, без да мърда. Иначе щях да съм го усетила много по-рано. Правил го е не всяка нощ, но по няколко пъти в годината в продължение на много години. Веднъж, преди около две години, лежах и не можех да заспя, после, към четири часа бях задрямала и ми се стори, че чувам някакво пукане долу в стаята. Естествено, стреснах се. Стаята на баща ми е на долния етаж и държа вратата му отворена през цялата нощ. Помислих си, че той се опитва да ме повика. Отново чух пукането и реших, че е влязъл крадец в къщата. Промъкнах се надолу по стълбата. Вратата на стаята на баща ми си стоеше така, както я бях оставила. Щом стигнах до преддверието, видях някакъв човек да се стрелка по стълбата в посока към избата. Извиках му. За мой ужас той се спря на стълбището, обърна се и се качи нагоре.

Стефания млькна, гледаше пред себе си и изглеждаше така, сякаш се бе пренесла на друго място и в друго време.

— Отначало помислих, че ще ме нападне — каза тя накрая. — Бях при вратата на кухнята и запалих осветлението. Тогава той се появи пред мен. Не бях го виждала лице в лице от много години, от времето, когато беше младеж, и ми отне известно време да осъзная, че пред мен стои брат ми.

— Ти как реагира? — попита Ерлендур.

— Изгубих и ума, и дума. Уплаших се, че може да е крадец, и си казах, че може би не е много умно да се разкрещя и че трябва веднага да се обадя в полицията. Цялата треперех от страх. Извиках неволно, когато запалих лампата и видях лицето му. Трябва да съм представлявала смешна гледка такава нервна и уплашена, защото той се разсмя.

— Не буди татко! — каза той и сложи пръст на устните си.

Жената не вярваше на очите си.

— Това ти ли си? — изпъшка тя.

Той беше много различен от този, когото помнеше. Много състарен. Имаше торбички под очите, тънките му устни бяха изгубили цвета си, косата му стърчеше във всички посоки. Гледаше я с безкрайно тъжни очи. Тя си припомни на колко години е той сега и си даде сметка, че изглежда много по-възрастен, отколкото всъщност беше.

— Какво правиш тук? — прошепна тя.

— Нищо — отвърна той. — Нищо не правя. Просто понякога ми се иска да се прибера у дома.

— Това беше единственото обяснение, което ми даде за това защо е идвал понякога у дома и е седял в стаята през нощта, без някой от нас да разбере — каза Стефания. — Понякога му се искало да се прибере вкъщи. Не знам какво искаше да каже с това. Дали беше свързано с детството, когато мама все още бе жива, или е имал предвид годините, преди да бутне баща ни по стълбите. Не знам. Може би самата къща е имала някакво значение за него, защото той никога не се сдоби с друг дом. Имаше си само мръсното килерче в мазето на този хотел.

— Трябва да се махнеш оттук — каза тя. — Той може да се събуди.

— Да, знам — отвърна той. — Как е той? Всичко наред ли е с него?

— Справя се отлично. Но се нуждае от постоянни грижи. Трябва да му се дава да яде, да го миеш и обличаш, да излизаш с него навън, да го настаняваш пред телевизора. Анимационните филмчета са му интересни.

— Нямах представа колко зле се чувствах — каза той. — През всичките тия години. Не исках да стане така. Всичко това беше една огромна грешка.

— Да, именно — кимна тя.

— Никога не съм искал да ставам известен. Това си беше негова мечта. Единственото, което аз трябваше да направя, бе да му я изпълня.

Замълчаха.

— Пита ли понякога за мен?

— Не — каза тя. — Никога. Опитвала съм да го накарам да говори за теб, но той не иска дори да се споменава името ти.

— Все още ли ме мрази?

— Мисля, че това няма да му мине никога.

— Заради това, което съм. Не може да ме понася какъвто съм.

— Това си е нещо между вас...

— Знаеш, че бях готов да направя всичко за него.

— Да.

— Винаги.

— Да.

— Всичките изисквания, които ми поставяше... Безспирни упражнения. Концерти. Записи. Всичко това беше нещо, за което мечтаеше той, не аз. Когато беше доволен, всичко бе наред.

— Знам.

— Защо в такъв случай не може да ми прости? Защо не може да се помири с мен? Той ми липсва. Ще му кажеш ли това? Липсва ми времето, когато бяхме заедно. Когато пеех за него. Вие сте моето семейство.

— Ще опитам да говоря с него.

— Ще го направиш ли? Ще му кажеш ли, че ми липсва?

— Ще го направя.

— Той не ме понася заради това, което съм.

Стефания замълча.

— Може би вътрешно съм се бунтувал. Не знам. Опитвах се да скрия това, но не можех да бъда друго, освен това, което бях.

— Трябва да си вървиш вече — подкани го тя.

— Да.

Той се поколеба.

— Ти как си? — попита.

— Как да съм?

— Ти също ли ме мразиш?

— Трябва да си тръгваш. Той може да се събуди.

— Защото всичко е по моя вина. Положението, в което се намираш, това, че трябва да се грижиш за него. Ти би трябвало...

— Тръгвай!

— Прости ми.

— След като той е напуснал къщата след инцидента, какво се случи? — попита Ерлендур. — Беше изтрит, сякаш никога не го е имало, така ли?

— Малко или много. Знам, че от време на време татко слушаше плочите му. Не искаше аз да разбирам, но го знаех, виждах го понякога, като се приберях вкъщи от работа. Ту забравяше да прибере обложката, ту да махне плочата от грамофона. Рядко чувахме нещо за него. Един път преди много години прочетохме интервю с него в някакво списание. Говореше се за някогашните деца звезди. „Къде са те сега?“, беше заглавието, или нещо също толкова ужасно. От списанието го бяха открили и той като че ли бе готов да говори за миналата си слава. Не знам защо бе допуснал това. Нищо особено не бе казал в интервюто, освен че било приятно да привлечаш вниманието на всички.

— Значи, някой си е спомнил за него. Не е бил напълно забравен.

— Винаги ще се намери някой да си спомни.

— В това списание не е говорил за тормоза в училище и за изискванията на баща си, за загубата на майка си и как надеждите, които баща ви несъмнено е подклаждал у него, са се изпарили и той е бил прогонен от дома си?

— Какво знаеш за тормоза в училище?

— Знаем, че е бил тормозен, защото са гледали на него като на нещо специално. Не е ли било така?

— Мисля си, че баща ми не е подклаждал никакви очаквания. Той е много здраво стъпил на земята човек, реалист. Не знам защо говориш така. За известно време изглеждаше, че брат ми ще стигне далеч в областта на пеенето, че ще пее в чужбина и ще събуди много по-голям интерес, отколкото тук, в малкото ни общество. Баща ми се постара да му обясни това, но и му каза, че за тази цел се изисква огромна работа, усърдие и способности и че не бива да лелее прекалени надежди. Не мисли баща ми за глупав.

— Не мисля нищо подобно! — отвърна Ерлендур.

— Добре.

— Гвюдлойгур никога ли не опита да се свърже с вас? Или вие с него? За цялото това време?

— Не. Мисля, че вече ти отговорих на този въпрос. Освен дето се е промъквал при нас от време на време, без да го усетим. Каза ми, че е правил това от години.

— И вие двамата не сте се опитвали да го откриете?

— Не, не сме.

— Отношенията между него и майка му топли ли бяха? — попита Ерлендур.

— Тя беше неговото слънце — каза Стефания.

— Смъртта ѝ трябва да е била голям удар за него.

— За всички ни бе голям удар.

Стефания тежко въздъхна.

— Мисля, че нещо умря във всички нас, когато тя си отиде. Нещо, което ни правеше семейство. Не си давах сметка за това дълго време, но по-късно разбрах, че тя бе тази, която ни свързваше и крепеше. Майка ми и баща ми не бяха на едно мнение за Гвюдлойгур, караха се за начина на възпитание, ако това въобще можеше да се нарече „каране“. Тя искаше той да бъде такъв, какъвто е, какъвто сам иска да бъде, и макар да пееше добре, да не се обръща прекалено внимание на това.

Тя погледна Ерлендур.

— Според мен баща ни никога не е гледал на него като на дете, по-скоро като на някаква задача. Такава, каквато само той може да изпълни — да го оформи, да го създаде.

— А ти? Каква беше твоята позиция?

— Моята? За нея никога не са ме питали.

Замълчаха и се заслушаха в глъчката от салона. Гледаха как чужденците си говорят и се смеят. Ерлендур хвърли поглед на Стефания, която изглеждаше потънала в спомените си за прекършения семеен живот.

— Ти взе ли по някакъв начин участие в убийството на своя брат? — попита той.

Тя като че ли не чу какво я питат и той повтори въпроса си. Тя вдигна очи.

— По никакъв начин — отвърна тя. — Толкова бих искала сега да е жив, за да мога...

Стефания замлъкна.

— За да можеш какво? — попита Ерлендур.

— Не знам, може би за да поправя...

Тя млъкна отново.

— Всичко това беше толкова тъжно. Всичко. Започна с някакви дребни неща и взе да ескалира, да преминава собствените си граници, докато стана неконтролируемо. Не омаловажавам факта, че той бутна баща ни по стълбата. Но човек взема нечия страна и не прави нищо, за да промени позицията си. Предполагам, защото не му се иска. И времето минава, годините текат, докато не забравиш чувството, причината, която е в основата на всичко. Забравил си, неволно или нарочно, и онези възможности, които си имал, за да поправиш счупеното. И изведнъж се оказва твърде късно да промениш каквото и да е. Минаха всички тези години и...

Тя въздъхна тежко.

— Какво се случи след срещата ви там при кухнята?

— Говорих с татко. Той не искаше да знае нищо за Гюли и с това се приключи. Не му казах за нощните посещения на брат ми. Няколко пъти се опитах да го придумам да се помирят. Казах му, че съм срещнала случайно Гюли и че той иска да се види с него, но татко беше непреклонен.

— Брат ти върна ли се някога отново в къщата ви?

— Аз поне не знам за такова нещо.

Тя погледна Ерлендур.

— Това беше преди две години и бе последният път, когато го видях.

Стефания се изправи и се заприготвя да си тръгва. Изглеждаше като че е казала всичко, което имаше да казва. Ерлендур остана обаче с усещането, че му е разказала единствено онова, което тя самата е счела за нужно, че е оставила нещо недоизказано. Той също стана на крака и се замисли дали да остави нещата дотук, или да я притисне по-здраво. Реши да ѝ позволи тя да определи курса. Беше значително по-сговорчива от предния път и поне за момента това му стигаше. Но не можа да се стърпи да не я попита за загадката, която не бе разнищил, а и тя не ѝ бе дала обяснение.

— Мога да разбера защо баща ви му се е сърдел цял живот заради инцидента — каза Ерлендур. — Обвинявал го е за осакатяването си, което го е обрекло цял живот да седи в инвалидна количка. Но теб не мога да разбера напълно. Защо си реагирала по същия начин? Защо си взела страната на баща ти? Защо си се обърнала срещу брат си и не си го потърсила през всичките тези години?

— Мисля, че ти помогнах достатъчно — отвърна Стефания. — Смъртта му не ни засяга, нито мен, нито баща ми. Тя е свързана с някакъв друг живот, който брат ми си живееше, и нито аз, нито баща ми познавахме. Надявам се да оцениш усилията ми, бях искрена и ти съдействах, за да не ни притесняваш повече. Да не ми слагаш в бъдеще белезници в собственото ми жилище.

Тя протегна ръка, сякаш искаше да подпечата някакво своеобразно съглашение помежду им за това, че оттук насетне дъщерята и бащата ще бъдат оставени на мира. Ерлендур пое протегнатата ръка и се опита да се усмихне. Знаеше си, че съглашението рано или късно ще бъде нарушено. „Прекалено много въпроси, помисли си той, и прекалено малко реални отговори.“ Не беше готов да я пусне веднага, смяташе, че тя все още го лъже, или най-малкото заобикаля истината.

— Значи, ти не си идвала в хотела няколко дни преди смъртта на брат ти, за да се видиш с него? — попита той.

— Не, имах среща с моя приятелка в салона тук. Заедно пихме кафе. Можеш да се свържеш с нея и да я попиташ. Бях забравила, че той работи в хотела, и докато седяхме тук, не съм го виждала.

— Може би ще проверя това. — Ерлендур си записа името на приятелката. — Има и друго, познаваш ли човек на име Хенри Уапшот? Британец е и е бил във връзка с брат ти.

— Уапшот ли?

— Колекционер е на грамофонни плочи. Интересува се от плочите на брат ти. Събира плочи с хорови песни и се е специализирал в момчета хористи.

— Никога не съм чувала за такъв човек — каза Стефания. — Специализирал се е в момчета хористи?

— Е, има и по-странни колекционери от него — отвърна Ерлендур, но не се впусна в приказки относно пликите за повръщане на различните авиационни компании. — Той смята, че плочите на твоя брат са станали доста ценни в наши дни, знаеш ли нещо за това?

— Не, нямам никаква идея — добави Стефания. — Какво е имал предвид?

— Не съм съвсем сигурен — отвърна Ерлендур. — Но плочите са достатъчно скъпи, за да дойде Уапшот тук и да иска да се срещне с него. Гвюдлойгур имал ли е екземпляри от плочите си?

— Не мисля.

— Знаеш ли какво е станало с количеството издадени плочи на брат ти?

— Предполагам, че е разпродадено — каза Стефания. — Ако има налични, биха ли имали някаква висока стойност?

Ерлендур усети напрежение в гласа ѝ и се запита дали тя не си играе с него, дали не знае нещо повече и не се опитва да разбере какво му е известно на самия него.

— Би могло — рече Ерлендур.

— Този британец все още ли е в страната? — попита тя.

— В ареста е — отвърна Ерлендур. — Може да се окаже, че знае повече за брат ти и смъртта му, отколкото иска да ни каже.

— Да не мислите, че той го е убил?

— Не си ли слушала новините?

— Не.

— Той е потенциален заподозрян, няма друго.

— Що за човек е?

Ерлендур за малко да ѝ разкаже за наученото от британската полиция и за детското порно, което бяха открили в хотелската стая на Уапшот, но се спря навреме. Повтори думите си, че британецът е колекционер на грамофонни плочи с интерес към момчета хористи и че е гост на хотела заради Гвюдлойгур, както и че е достатъчно съмнителен, за да пребивава в момента в ареста.

Дружески си казаха довиждане, Ерлендур я проследи с поглед, докато тя преминаваше през столовата, и излезе във фоайето на хотела. В това време телефонът в джоба му започна да звъни. Опипом го намери и отговори на обаждането. За голяма негова изненада се оказа, че му звъни Валгердур.

— Може ли да се видим довечера? — попита тя директно. — В хотела ли ще си?

— В хотела ще съм — отговори Ерлендур. Не прикри учудването в гласа си. — Мислех, че...

— Да речем, около осем? На бара?

— Добре — каза Ерлендур. — Да речем, около осем. Какво...?

Искаше да попита Валгердур по какъв повод иска среща с него, но тя затвори телефона и слушалката на ухото му замлъкна. Той затвори апарата и се зачуди какво ли иска тя. Беше отписал вече възможността да се опознае по-отблизо с тази жена, мислеше си, че е напълно безнадежден случай, що се касае до взаимоотношенията с жени.

Отдавна бе превалило пладнe и Ерлендур усети вълчи глад, но не отиде в ресторанта на хотела. Вместо това се качи в стаята си и си поръча обед. Оставаше му да прегледа още няколко касети. Постави една във видеото и я пусна да се върти, докато чакаше храната.

Скоро загуби концентрацията си, съзнанието му спря да възприема образите от екрана на телевизора. Започна да премисля думите на Стефания. Защо Гвюдлойгур се беше промъквал нощем в дома им? Казал на сестра си, че му се искало да се прибере вкъщи. Просто понякога ми се иска да се прибера у дома. Какво се криеше зад тези думи? Дали сестра му знаеше? Кое в съзнанието на Гвюдлойгур беше у дома? Какво точно му е липсвало? Той вече не е бил част от семейството, а онази, която му е била най-близка, майка му, отдавна била починала. Не е обезпокоил по никакъв начин баща си и сестра си

при своите посещения. Не е идвал през деня, както нормалните хора биха направили, ако въобще съществуваха нормални хора, за да отхвърли обвиненията, да се пребори с неблагоприятното и гнева, дори омразата, които го отделяха от семейството му. Идвал е през нощта, внимавал е да не ги събуди, после си е тръгвал, без някой да го усети изобщо. Изглежда, не е търсил помирение или прошка, ами нещо друго, което е имало по всяка вероятност по-голямо значение за него, нещо, което само той си е знаел и е останало необяснено, което се крие в тази една-единствена дума.

У дома.

Какво е било това?

Може би усещане от детството в родния дом, изпитвано преди животът да се стовари върху му с непонятната си обърканост и съдбата да остави след себе си единствено разруха и мъка. Усещане от времето, когато е тичал из къщата, знаейки, че баща му, майка му и сестра му го подкрепят и обичат. Сигурно е идвал в къщата, за да поеме от спомените, които не е искал да изгуби, и е черпел сили от тях, когато е чувствал, че му е тежко.

А може и да е идвал в къщата, за да се разплати със съдбата, която тази къща му е отредила. Безжалостните изисквания от страна на баща му, тормозът в училище за това, че е „различен“, любовта на майката, която му е била по-скъпа от всичко, и голямата сестра, която също го е закриляла; ударът след концерта в градското кино, когато целият му свят се е срутил, а очакванията на баща му са се превърнали на прах. Какво може да бъде по-лошо за момче като него от това да се окаже неспособен да изпълни очакванията на баща си? След всичко, на което се е подложил, всичко, което баща му е направил, всичко, с което семейството му се е нагърбило. Пожертвал е детството си за нещо абсолютно непонятно за него самия, нещо, върху което не е имал никакво влияние. И което не се е осъществило. Баща му си е играл с детството му и фактически му го е отнел.

Ерлендур въздъхна.

На кого ли понякога не се иска да се прибере у дома?

Лежеше на леглото, когато внезапно чу слаб шум в стаята. Отначало не разбра откъде идва шумът. Помисли си, че грамофонът се е включил, но игличката не е попаднала върху плочата.

Надигна се и погледна към грамофона. Беше изключен. Отново чу същия звук и се огледа. В стаята беше тъмно и не се виждаше добре. Слаба светлина се процеждаше от електрическия стълб от татък улицата. Понечи да запали лампата върху нощното шкафче, когато шумът се чу отново, този път по-високо отпреди. Не посмя да помръдне. Изведнъж си спомни къде беше чувал този звук.

Седна в леглото и впери очи във вратата. В слабата светлина видя мъничко човешко същество да лежи свито на кълбо в нишата при вратата. Гледаше го, посиняло от студ, подсмърчаше и трепереше така, че главата му подскачаше.

Това беше звукът, който Ерлендур познаваше.

Втренчи се в съществото, което го гледаше отсреща и се опитваше да се усмихне, но не успяваше заради треперенето си.

— Това ти ли си? — простена Ерлендур.

Съществото от нишата изчезна на мига. Ерлендур стреснато се събуди, бе наполовина изпаднал от леглото. Погледна към вратата.

— Ти ли беше това? — изпъшка и в съзнанието му изплуваха откъслечи от съня — вълнените ръкавици, шапката, зимното палто и шалът. Това бяха дрехите им, когато потеглиха от къщи.

Дрехите на брат му.

Който зъзнеше в студената стая.

Дълго време стоя мълчалив до прозореца и наблюдава как снегът се сипе към земята.

Накрая отново започна да преглежда касетите. Сестрата на Гвюдлойгур не се появи отново на екрана, нито пък друг, когото Ерлендур да разпознава, с изключение на неколцина от персонала, които идваха или се тръгваха от работа.

Телефонът в стаята звънна и Ерлендур вдигна слушалката.

— Струва ми се, че Уапшот казва истината. — Гласът беше на Елинборг. — Познават го добре в колекционерските магазини и на пазара за употребявани вещи.

— Там ли е бил по времето, за което ни каза?

— Показах им негови снимки и ги питах за точното време, когато е бил при тях, и всички бяха горе-долу единодушни, достатъчно, за да не може да е бил в хотела, когато Гвюдлойгур е бил убит.

— И на мен не ми прилича на убиец.

— Той е педофил, но вероятно не и убиец. Какво смяташ да правиш с него?

— Като че ли ще го изпратим в Англия.

Прекъснаха разговора си и Ерлендур седна, за да обмисли убийството на Гвюдлойгур. Не стигна до никакво заключение. Замисли се за Елинборг и скоро в съзнанието му изплува случаят с момчето, чийто баща колежката му бе намразила заради издевателствата над собствения му син.

„Не си единствен“ — беше казала тя на бащата.

Не се опитваше да го успокоява. Тонът ѝ бе обвинителен, сякаш искаше той добре да разбере, че е просто един от многото садисти, които злоупотребяват с децата си. Искаше да го остави да чуе това, в което бе участник. Да чуе статистиките, които се отнасяха до такива като него.

Беше ги проучила. Почти четиристотин деца са били прегледани в Детската болница по подозрение в понесено насилие за периода от 1980 до 1999 година. От тях за двеста трийсет и два случая е ставало

въпрос за сексуално насилие и за четиридесет и три — за физическо нараняване и побой.

„Интоксикация с медикаменти. — Елинборг повтори: — Интоксикация с медикаменти и липса на родителски грижи също фигурират в статистиките.“

И със студено спокойствие зачете от списъка: „Наранявания по главата, счупени кости, рани от изгаряния, прорезни рани, ухапвания“.

Още веднъж препрочете списъка и погледна бащата в очите.

„Има съмнения, че две деца са умрели вследствие на физическо насилие през тези двайсет години — каза тя. — Нито един от случаите не е отишъл в съда.“

Каза му още, че според специалистите ставало дума за недоизследван проблем, което на човешки език означава, че вероятно случаите са били много повече.

„Във Великобритания — продължи тя — умират по четири деца седмично заради лошото отношение към тях. Четири деца! — повтори тя. — Всяка седмица! Искаш ли да знаеш какви причини са били изтъквани?“ — попита Елинборг.

Ерлендур стоеше в стаята за разпити и не помръдваше. Той присъстваше само за да помогне на колежката си, ако тя има нужда от съдействие, но му се стори, че се справя и без него.

Свел глава, бащата се взираше в свитите си длани. Погледна към магнетофона. Не бяха го пуснали да записва. Това не беше същински разпит. Адвокатът на бащата не бе предупреден, но човекът не протестира и все още не бе започнал да се оплаква.

„Ще ти цитирам няколко — каза Елинборг и започна да изброява причините, поради които родителите са подлагали децата си на издевателства. — Стрес, финансови затруднения, болест и безработица, изолация и липса на подкрепа от партньора, моментна лудост.“

Елинборг погледна към бащата.

„Мислиш ли, че нещо от това пасва в твоя случай? Моментна лудост може би?“

Той не отговори нищо.

„Някои не успяват да се справят. Има регистрирани случаи, когато родителите са толкова обхванати от угризения за стореното, че сами желаят да бъдат заловени. Това познато ли ти е?“

Той мълчеше.

„Отиват с детето на лекар, да речем, при личния доктор, защото детето е със силна простуда. Но не е настинката, заради която всъщност отиват, а за да може лекарят да обърне внимание на раните по детето, на синините му. Искат да бъдат разкрити. И знаеш ли защо?“

Бащата продължаваше да мълчи.

„Защото искат да им олекне. Някой да поеме контрола върху всичко това, да поеме контрола върху нещо, с което те не могат да се справят сами. Неспособни са да го направят и се надяват докторът да види, че нещо се случва.“

Тя погледна бащата. Ерлендур наблюдаваше случващото се, без да отрони и дума. Притесняваше се, че може би Елинборг бе отишла твърде далеч. Тя полагаше всички сили да демонстрира професионализъм, да покаже, че въпросът не я засяга лично. Изглеждаше обаче, че тази битка ще се окаже безнадеждна за нея, и като че ли тя самата си даваше сметка за това. В това дело Елинборг бе допуснала прекалено много да се обвърже емоционално.

„Говорих с твоя семеен лекар — каза тя. — Той каза, че два пъти е изпращал сигнали в Комисията по закрила на детето заради наранявания по момчето. И двата пъти комисията е разследвала случаите, но не е стигнала до никакво заключение. Детето не е казало нищо, ти също не си признал каквото и да било. Не е едно и също да искаш да разкажеш за насилието и това да поемеш отговорност за него, когато се наложи. Прочетох докладите. В последния твоят син е запитан какъв е характерът на вашата връзка, но изглежда, че той не е могъл да разбере въпроса. Попитан е отново: «На кого вярваш най-много?»“. И той отговаря: „На моя татко. Вярвам на татко най-много от всички“.

Тя млъкна.

„Това не ти ли се струва чудовищно?“ — попита след малко.

Погледна нагоре към Ерлендур, после отново обърна очи към бащата.

„Не ти ли изглежда чудовищно?“

Ерлендур се замисли, каза си, че едно време той също щеше да отговори като момчето. Щеше да назове баща си.

Щом се запролети и снеговете започнаха да се топят, баща му пое към планината да търси сина си. Опитваше се да изчисли пътя на детето в бурята с оглед на мястото, където бяха открили Ерлендур. Изглежда, психически се беше съвзел донякъде, но чувството за вина продължаваше да го измъчва.

Обиколи планината, преваля върха ѝ, отиде по-далеч, отколкото изобщо имаше някаква вероятност синът му да е стигнал, но тъй и не го откри. Разпъваше палатка по време на търсенето си, Ерлендур го придружаваше, понякога майка му вземаше участие в издирването, друг път съседите им помагаша, от момчето обаче нямаше и следа. А трябваше да открият трупа му. Той не беше умрял за тях в истинския смисъл на думата, просто беше изчезнал. Раната им стоеше отворена и от нея се процеждаше неопишуема мъка.

Ерлендур се бореше с болката по свой начин. Беше му зле не само защото бе загубил брат си. Собственото си оцеляване приемаше за късмет, но се чувстваше виновен, задето намереният се оказа той, а не по-малкият му брат. Виновен беше, задето бе изпуснал ръката на брат си, започна да го спохжда и мисълта, че той самият трябваше да е умрял. Защото беше по-голям и носеше отговорност за брат си. Открай време беше така. Той се грижеше за него, той го пазеше. Когато си играеха. Когато бяха сами вкъщи. Когато ги изпращаха да свършат някаква работа. Той носеше отговорността и спазваше този принцип. Но в конкретния случай не успя и може би не заслужаваше да бъде спасен, след като братчето му загина. Не знаеше защо е оцелял. И понякога си мислеше, че може би щеше да е по-добре той да лежи нейде в планината.

Никога не сподели тези свои мисли с родителите си. Баща му се бе затворил в собственото си чувство за вина и не искаше околните да го закачат. Майка му не беше на себе си от мъка. И двамата казваха, че имат вина за случилото се. Помежду им цареше странно мълчание, което бе по-гръмогласно от който и да е писък, а Ерлендур водеше своята битка в самота и размишляваше за отговорността, вината и късмета.

Ако не бяха намерили него, щяха ли да намерят брат му?

Там до прозореца той разсъждаваше за влиянието, което изчезването на брат му бе оказало върху живота му, и дали това влияние не беше по-голямо, отколкото си даваше сметка. Откакто Ева

Линд започна да му задава въпроси, често си припомняше нещастните събития от миналото. Нямаше лесен отговор за въпросите на дъщеря си, но вътре в себе си знаеше къде да го търси. Нерядко се беше питал за онова, което най-много вълнуваше Ева, когато бе настоявала пред него да му разкаже за миналото си.

На вратата се потропа и Ерлендур се отдалечи от прозореца.

— Влизай! — извика той. — Отключено е.

Сигурдур Оли отвори вратата и влезе в стаята. Целия ден бе прекарал в Хапнарфьордур в разговори с хора, които бяха познавали Гвюдлойгур.

— Нещо ново при теб? — попита Ерлендур.

— Разбрах как са му викали. Спомняш си, новия прякор, дето му лепнали, когато всички са се настървили срещу него.

— Да, кой ти го каза?

Сигурдур Оли изпъшка и седна на леглото. Жена му Бергтора му беше трила сол на главата, задето не си стоял вкъщи сега, когато настъпвали коледните празници, и че тя трябвало да се грижи сама за всичко в цялата празнична суматоха. Той имаше намерение да се прибере у дома и да излезе с нея да купят коледното дърво, но първо трябваше да се види с Ерлендур. Пътъом към хотела ѝ бе казал това по телефона, както и че ще бърза да се прибере, но тя бе слушала подобни приказки прекалено често, за да им повярва, и се вкисна още преди да прекъснат разговора.

— През цялата ли Коледа ще стоиш в тази стая? — попита Сигурдур Оли.

— Не — отговори Ерлендур. — Какво разбра в Хапнарфьордур?

— Защо е толкова студено тук?

— Парното — отвърна Ерлендур. — Нещо не загорява. Давай по същество!

Сигурдур Оли се усмихна.

— Ти купуваш ли елха? За Коледа?

— Ако някога бих купил елха, то ще е за Коледа.

— След няколко опита открих човек, който каза, че добре познавал Гвюдлойгур в миналото — каза Сигурдур Оли.

Знаеше, че разполага с информация, която може изцяло да промени хода на разследването, и с удоволствие държеше Ерлендур в напрежение.

Сигурдур Оли и Елинборг си бяха поставили задача да говорят с всички, които са ходели с Гвюдлойгур на училище или са го познавали в онези години. Повечето си спомняли предимно за доброто му пеене и за подигравките, които съпътствали славата му. Неколцина си спомняли прекрасно и него, и какво се случило след като осакатил баща си. Но един човек бил много по-близък с момчето, отколкото Сигурдур Оли можел да си представи.

Съученичка на Гвюдлойгур го насочила към този човек. Тя живеела в еднофамилна къща в най-новата част на Хапнарфьордур. Сигурдур Оли ѝ се бил обадил сутринта, тъй че тя го очаквала. Поздравили се с ръкостискане и тя го поканила в стаята. Била омъжена за летец, работела на половин ден в книжарница, децата ѝ били пораснали.

Разказала му в подробности за познанството си с Гвюдлойгур, което всъщност не било кой знае колко задълбочено, споменала нещичко и за сестра му, за която знаела, че била малко по-голяма на възраст. Смътно си спомняла, че той изгубил гласа си точно когато пред него се очертавало прекрасно бъдеще, но не знаела какво се е случило с него, след като завършили училище, и доста се стреснала, когато научила от медиите, че той бил човекът, когото намерили убит в мазето на хотела.

Сигурдур Оли слушал всичко това разсеяно. Повечето неща вече ги бил чувал от други съученици на Гвюдлойгур. Тя приключила разказа си и той я попитал дали знае какъв прякор е имал Гвюдлойгур в детството си, подигравателен прякор. Тя не помнела никакъв прякор, но щом видяла, че Сигурдур Оли се приготвя да си ходи, добавила, че преди доста време била чула някои неща за Гвюдлойгур, които можели да се окажат интересни за полицията, ако последната вече не ги знаела, разбира се. „Какви неща?“ — попитал Сигурдур Оли, докато ставал да си тръгва.

Тя му казала и останала много доволна от факта, че ѝ се удало да събуди интереса на полицаия.

„Жив ли е все още този човек?“ — попитал Сигурдур Оли.

Жената отговорила, че не знае нищо повече, но му казала името на човека. Станала и донесла телефонния указател, където Сигурдур Оли намерил и адреса му. Живеел в Рейкявик. Казвал се Балдур.

„Дали това е човекът?“ — попитал Сигурдур Оли.

„Не знам нищо повече — отвърнала жената и се усмихнала с надеждата, че е помогнала на полицая. — Навсякъде се приказваше за това“ — добавила тя.

Сигурдур Оли тръгнал веднага към адреса, като се молел човекът да си е вкъщи. Денят превалял. Трафикът в посока към Рейкявик бил тежък и пътьом Сигурдур Оли звъннал на Бергтора, която...

— Няма ли най-после да подкараш по същество? — попита Ерлендур нетърпеливо, прекъсвайки разказа на Сигурдур Оли.

— Не, това засяга и теб — отвърна Сигурдур Оли и заядлива усмивка заигра по устните му. — Бергтора искаше да знае дали вече съм те поканил на гости за Бъдни вечер. Казах й, че съм те поканил, но все още не си ми отговорил.

— Смятам да си остана с Ева Линд вкъщи на Бъдни вечер — каза Ерлендур. — Това е отговорът. Сега ще ми разкажеш ли само същественото?

— Окей — рече Сигурдур Оли.

— И престани да казваш „окей“!

— Окей.

Балдур живеел в дървена къща в квартал Тингхолт. Току-що се бил прибрал от работа, бил архитект. Сигурдур Оли позвънил на вратата му и се представил като полицейски следовател, дошъл по повод убийството на Гвюдлойгур Егилсон. Човекът не показал никакво учудване, преценяващо огледал Сигурдур Оли от главата до петите, усмихнал се и го поканил да влезе.

„Честно казано, очаквах те — казал той, — или някой от вашите. Дори си мислех да ви се обадя, но все отлагах. Не е голямо удоволствие да говориш с полицията.“

Усмихнал се отново и взел палтото на Сигурдур Оли да го закачи на закачалката. В дома всичко било идеално подредено. В стаята имало запалени свещи, коледната елха била украсена. Човекът предложил на Сигурдур Оли ликьор, но полицаят отказал. Домакинът бил среден на ръст, слаб, лицето му излъчвало доволство и радост, косата му било започнала да оредява и той определено бил позасилил червения цвят в опит да постигне максимума от останалото в наличност. Сигурдур Оли си помислил, че разпознава гласа на Франк Синатра от малките колони в стаята.

„Как така си ме очаквал, мен или някого от нашите?“ — попитал Сигурдур Оли, докато сядал на голям червен диван.

„Заради Гюли — отвърнал човекът и седнал срещу него. — Знаех си, че ще изровите това.“

„Ще изровим какво?“ — попитал Сигурдур Оли.

„Че навремето ходехме с Гюли“ — отговорил човекът.

— Какво искаш да кажеш с това, че е ходил с Гюли навремето? — попита Ерлендур, отново прекъсвайки разказа на Сигурдур Оли. — Какво е имал предвид с това този човек?

— Така го формулира — отвърна Сигурдур Оли.

— Че са ходили с Гвюдлойгур?

— Да.

— И какво означава това?

— Че са били заедно.

— Искаш да кажеш, че Гвюдлойгур е бил...? — през главата на Ерлендур започнаха да профучават като мълнии безброй въпроси и всички те се блъскаха о строгото изражение по лицата на сестрата на Гвюдлойгур и неговия баща, седнал в инвалидната си количка.

— Този Балдур така казва — повтори Сигурдур Оли. — Но Гвюдлойгур не искал никой да знае това.

— Не искал никой да знае за тази връзка ли?

— Искал е да запази в тайна, че е хомо.

Човекът от Тингхолт казал на Сигурдур Оли, че връзката му с Гвюдлойгур започнала, когато били на възраст около двацет и пет години. Било във времената на диското и човекът живеел под наем в приземно жилище във Вогар. Нито един от двамата не си бил признал, че е обратен.

„По това време царуваше съвсем друго отношение към хомосексуалните в сравнение със сега — казал той и се усмихнал. — Но бе започнало да се променя.“

„Едва ли можеше да се каже, че живеехме заедно — добавил Балдур. — Тогава мъжете не се събираха за съвместно съжителство както е сега, без това да се стори странно някому. За хомосексуалните животът беше почти немислим в Исландия в ония години. Повечето напускаха страната, както сигурно знаеш. Да речем, той идваше често да ме вижда. Гостуваше ми. Самият той държеше стая във Вестурбайр, няколко пъти съм ходил там, но Гвюдлойгур не беше голям чистник и затова престанах да го посещавам. Повечето пъти се срещаме при мен у дома.“

„Как се запознахте?“ — попитал Сигурдур Оли.

„Имаше места в онези времена, където ние хомосексуалните се срещаме. Едно от тях беше съвсем близо до центъра на града, фактически не много далеч отук. Не е увеселително заведение, по-скоро място за срещи в една жилищна сграда. По увеселителните заведения можеше всичко да се очаква, понякога те изхвърлят навън, задето танцуваш с друг мъж. Тази къща беше нещо средно между кафетерия, къща за гости, нощен клуб, място за подслон, център, където можеш да получиш съвет. Той дойде там една вечер със свой познат. Тогава го видях за първи път. Извинявай! Как се държа само! Искаш ли кафе?“

Сигурдур Оли погледнал часовника си.

„Ти вероятно бързаш“ — казал човекът и внимателно оправил с ръце изтънялата си боядисана коса.

„Не, съвсем не, бих пил един чай, ако имаш готов“ — отвърнал Сигурдур Оли и си помислил за Бергтора. Тя побесняваше, когато той не спазваше уговорките им. Беше изключително пунктуална и бе способна дълго да му натяква, ако закъснееше много.

Човекът отишъл в кухнята, за да приготви чай за гостенина.

„Той беше страшно потиснат — казал човекът от кухнята, като повишил глас, за да може Сигурдур Оли да го чува. — Понякога си мислех, че се мрази заради хомосексуалната си наклонност. Сякаш не си я беше признал напълно. Предполагам, че използваше връзката си с мен, за да продължи напред. Все още се търсеше, макар и на тия години. Разбира се, това не е нещо ново. Хората се осмеляват да излязат на светло понякога и на петдесетгодишна възраст, след като са имали семейства през цялото време и са се сдобили с по четири деца.“

„Да, стават такива неща“ — казал Сигурдур Оли, който си нямал и идея за какво говори онзи.

„О, да, скъпи, стават. Силен ли го искаш?“

„Дълго време ли бяхте заедно?“ — попитал Сигурдур Оли и допълнил, че предпочита чая силен.

„Около три години, но се виждахме много рядко през последната.“

„И след това не сте имали никакъв контакт?“

„Не. Но знаех какво става с него — отвърнал човекът и се върнал обратно в стаята. — Светът на обратните не е чак толкова голям в тази страна.“

„Защо бе потиснат?“ — попитал Сигурдур Оли, докато човекът поставял чаши за чай на масичката. Донесъл и чинийка с дребни сладки, които Сигурдур Оли познаваше добре, защото Бергтора ги приготвяше за всяка Коледа. Опитал се да си припомни името на сладкиша, но не успял.

„Гвюдлойгур беше много потаен и рядко се разкриваше пред хората. В повечето случаи това ставаше, когато излизахме да се напием, и бе свързано с баща му. Не поддържаше връзка с татко си и изпитваше болезнена липса, липсваше му и по-голямата му сестра, която се обърнала срещу него. Майка му бе починала доста години преди да се запозная с Гюли и той все говореше за нея. Можеше да говори за нея безспирно и това беше доста досадно, ако трябва да съм честен.“

„По какъв начин се обърнала срещу него? Сестрата?“

„Е, това беше отдавна, пък и той никога не ми е разказвал в подробности за случилото се. Единственото, което знам, е, че той се бореше против това, което представляваше. Разбираш ли какво имам предвид? Все едно че е трябвало да бъде нещо различно.“

Сигурдур Оли поклати глава.

„Струваше му се, че това е нещо мръсно, че е неестествено. Да бъде гей.“

„И се бореше срещу това?“

„Да, но и не. Имаше някаква двойственост у него по този въпрос. Мисля си, че той просто не знаеше на кой крак да стъпи. Горкичкият. Нямаше високо мнение за себе си. Понякога ми се струваше, че се мрази.“

„Запознат ли беше с миналото му? На дете звезда?“

„Да“ — отвърнал човекът и се изправил. Отишъл до кухнята и се върнал с димяща кана чай в ръка. Налял в чашите. Върнал каната обратно в кухнята и започнали да отпиват от чая.

— Не мислиш ли, че можеш по-бързо да ми разкажеш всичко това? — попита Ерлендур, като не прикри нетърпението, с което слушаше Сигурдур Оли.

— Опитвам се да бъда колкото се може по-точен — отвърна Сигурдур Оли и за пореден път погледна часовника си.

Бергтора го очакваше от вече три четвърти час.

— Да, да, продължавай...

„Говореше ли понякога за това? — попитал Сигурдур Оли и се протегнал да си вземе сладка. — За времето, когато е бил дете звезда?“

„Каза, че си изгубил гласа“ — отвърнал Балдур.

„Това мъчеше ли го?“

„Невероятно много. Случило се е в ужасен за него момент, но не желаше да сподели подробности. Каза ми само, че в училището са го подигравали заради станалото, защото бил твърде известен, и от всичко това много го боляло. Обаче не използваше думата «известен». Не се възприемаше като такъв. От друга страна, баща му е искал той да бъде известен и за малко да стане. Но Гюли се чувствал зле, комплексите му започнали да се проявяват, а като капак у него започнал да се пробужда гаят. Той трудно говореше на тази тема.

Искаше да обсъжда колкото се може по-малко своето семейство. Заповядай, вземи си още сладкиш!“

„Не, благодаря! — рекъл Сигурдур Оли. — Знаеш ли кой би искал да го убие? Кой би искал да му причини зло?“

„Мили боже, не! Той беше изключително скромен и непретенциозен, доколкото знам, не е направил лошо дори на муха. Нямам идея кой би могъл да му стори това. Горкичкият човечец, да свърши по този начин! Стигнахте ли донякъде в разследването?“

„Не — отвърнал Сигурдур Оли. — Слушал ли си плочите му, или може би ги имаш?“

„Ами че как! — възкликнал човекът. — Той е абсолютно великолепен. Пеенето му е прекрасно. Мисля, че никога не съм чувал дете да пее по-добре.“

„Той самият гордеше ли се с тези песни като възрастен? Когато си го познавал?“

„Той никога не слушаше плочите си. Никога. Колкото и да настоявах.“

„Защо?“

„Не даваше никакво обяснение, просто не слушаше плочите си.“

Балдур се изправил, отишъл до шкафа в стаята и извадил двете грамофонни плочи на Гвюдлойгур. Поставил ги пред Сигурдур Оли на масата.

„Даде ми ги, след като му помогнах да се пренесе.“

„Да се пренесе?“

„Той загуби стаята си във Вестурбайр и ме помоли да му помогна да се пренесе. Беше си намерил друга стая и в нея премести всичкия си багаж. Той всъщност не притежаваше нищо, освен плочите.“

„Много ли плочи имаше?“

„Да, цял куп.“

„Имаше ли нещо специално, което да е обичал да слуша?“ — попитал Сигурдур Оли колкото да каже нещо.

„Не, нали разбираш — отвърнал Балдур, — това бяха едни и същи плочи. Като тези двете — и посочил грамофонните плочи с песните на Гвюдлойгур. — Той имаше един куп от тези плочи. Каза, че се сдобил с цялото издание и от двете.“

„Имал е много такива плочи?“ — възкликнал Сигурдур Оли и въобще не прикрил възбудата си.

„Да, два кашона.“

„Знаеш ли къде може да са те сега?“

„Аз? Не, нямам никаква представа. Да не би в наши дни тия плочи да представляват нещо специално?“

„Знам за един британец, който може би е готов да убие заради тях“ — казал Сигурдур Оли, а лицето на Балдур се превърнало във въпросителен знак.

„Какво искаш да кажеш?“

„Нищо — отвърнал Сигурдур Оли и погледнал часовника си. — Трябва да тръгвам. Може би ще трябва да се чуем с теб отново, за да уточним някои подробности. Би било добре, ако ми се обадиш в случай че си припомниш нещо, без значение колко дребно може да е.“

„Честно казано, в миналото нямаше кой знае какъв избор — рекъл човекът. — Сега е съвсем друго, всеки втори е гей, или поне му се иска да е такъв.“

Балдур се усмихнал на Сигурдур Оли, който едва не се задавил с чая.

„Извинявай!“ — казал Сигурдур Оли.

„Няма нищо, чайт е силничък.“

Сигурдур Оли се изправил. Балдур също станал на крака и изпратил полицая до вратата.

„Знаем, че са се заяждали с Гвюдлойгур в училище — уточнил Сигурдур Оли, докато се сбогувал — и че е бил наричан с разни имена. Дали си спомняш да е споменавал това пред теб?“

„Очевидно е, че е бил тормозен, защото е посещавал певческия хор, пеел е прекрасно и не е ритал топка. Всъщност по много неща е приличал на момиче. Като че ли го чух да споменава, че не се е чувствал много сигурен във взаимоотношенията си с другите. Казваше ми, че сякаш е разбирал защо са го тормозели. Но не си спомням да е споменавал някакъв конкретен прякор...“

Балдур се поколебал.

„Да?“ — казал Сигурдур Оли.

„Знаеш, когато бяхме заедно...“

Сигурдур Оли поклати неразбиращо глава.

„В леглото...“

„Да?“

„Той искаше понякога да му казвам «моята малка принцеса»“ — рекъл Балдур и лека усмивка заиграла по устните му.

Ерлендур гледеше втренчено Сигурдур Оли.

— Малка принцеса?

— Това каза той.

Сигурдур Оли стана от леглото на Ерлендур.

— А сега трябва да се прибирам. Бергтора ще полудее. Значи, ще си бъдеш у дома за Коледа?

— А кашоните с плочи? — попита Ерлендур. — Къде може да са сега?

— Този човек нямаше ни най-малка представа.

— Малката принцеса? Филмът с Шърли Темпъл? Каква е връзката? Даде ли някакво обяснение за тия неща, този Балдур?

— Не, не знаеше какво може да означава.

— Не е задължително да означава нещо специално — каза Ерлендур сякаш на себе си. — Някакъв гей жаргон, който никой друг не разбира. Може да не е по-странно от много други неща. Значи, мразел се е, така ли?

— Нямам високо мнение за себе си, така каза този негов приятел.
Двойственост.

— Поради хомосексуалните му комплекси или заради друго?

— Не знам.

— Не го ли попита за това?

— Винаги можем да говорим с него пак, но изглеждаше, че не знае много за Гвюдлойгур.

— Както и ние — глухо промълви Ерлендур. — Ако е искал да скрие, че е бил гей преди двайсет-трийсет години, дали е продължил с тази игра на криеница и по-нататък?

— Това е въпросът.

— Досега не съм срещал никой, който да споменава, че е бил гей.

— Да, добре, във всички случаи аз трябва да ти кажа довиждане — рече Сигурдур Оли вече на крака. — Има ли нещо друго за днес?

— Не — отвърна Ерлендур. — Всичко е наред. Благодаря за поканата и поздравя Бергтора от мен. Опитай се да бъдеш добър с нея.

— Винаги съм добър с нея — подчерта Сигурдур Оли и забърза към къщи.

Ерлендур погледна часовника си и видя, че времето на срещата с Валгердур е дошло. Извади последната видеокасета със записите на банката от плейъра и я сложи най-отгоре върху купчината. В това време мобилният му телефон започна да звъни.

Беше Елинборг. Каза му, че била говорила с прокурора по повод бащата, пребил сина си.

— Колко мислят те, че ще получи този човек? — попита Ерлендур.

— Мислят, че дори може да се измъкне — отговори Елинборг. — Няма да бъде осъден, ако продължава да се придържа към изявлението си. Ако просто продължи да отрича. Няма да му се наложи да лежи и минута.

— А доказателствата? Следите по стълбището? Бутилката драмбуئے? Всичко това сочи...

— Не знам какъв смисъл има да се ровим. Вчера излезе присъда по дело за нападение. Човек е бил намушкан многократно с нож. Нападателят получи осем месеца затвор, четири от които условно, което означава, че ще седи в затвора два месеца. Това справедливо ли е?

— А бащата ще си върне ли момчето?

— Със сигурност. Единственото положително, ако въобще може да се нарече положително, е, че, както изглежда, на момчето действително много му липсва баща му. Това не го разбирам. Как може да е толкова привързано към баща си, след като го пребива? Не го разбирам това. Нещо трябва да липсва тук. Нещо, което сме изпуснали. Това просто не се връзва.

— Ще говорим по-късно. — Ерлендур погледна часовника си. Беше закъснял за срещата с Валгердур. — Можеш ли да направиш нещо за мен? Стефания каза, че била със своя приятелка тук в хотела преди няколко дни. Искаш ли да поприскаваш с тази жена и да получиш евентуално потвърждение?

Ерлендур ѝ продиктува името на жената.

— Няма ли най-после да се махнеш от този хотел и да се прибереш вкъщи?

— Престани да ми дотягаш! — каза Ерлендур и затвори телефона.

Когато слезе във фоайето, Ерлендур видя там главния сервитьор Роузант. Запита се дали има време да свърши още нещо. Валгердур със сигурност беше вече пристигнала в хотела. Ерлендур погледна часовника си, направи гримаса и се отправи към главния сервитьор. Това не би трябвало да отнеме много време.

— Разкажи ми за курвите! — каза той без никакво предисловие, докато Роузант вежливо разговаряше с двама гости на хотела. Те очевидно бяха исландци, защото се възряха в Ерлендур с почуда, след което извърнаха лица към Роузант с някакво очакване в погледа.

Роузант се усмихна и малкият му мустак се повдигна. Извини се учтиво на двамата гости, поклони се и отведе Ерлендур настрана.

— Хотелът, това са хората и трябва да се погрижим да им е добре, не каза ли някаква подобна глупост? — попита Ерлендур.

— Не е глупост. Това ни учеха в училището за сервитьори.

— Учеха ли ви също как главните сервитьори да бъдат и сводници?

— Не знам за какво говориш.

— Ще ти кажа, щом не знаеш. Направил си малък публичен дом в хотела.

Роузант се усмихна.

— Публичен дом? — повтори той.

— Има ли нещо общо с убийството на Гвюдлойгур твоето сводничество?

Роузант поклати глава.

— Кой е бил при Гвюдлойгур, когато е бил убит?

Гледаха се очи в очи, докато накрая Роузант отклони поглед към пода.

— Никой, за когото да знам — каза той.

— Да не си бил ти самият?

— Някой от вашите сне показанията ми. Имам алиби.

— Гвюдлойгур имаше ли нещо общо с курвите?

— Не. И аз нямам нищо общо с никакви курви. Не знам откъде получаваш информация за кражби от кухнята и проститутки. Това е някаква безсмислица. Аз не съм сводник.

— Но...

— Имаме известна информация за някои наши гости. Чужденци, които идват на конференции. Също и исландци. Те искат компания и ние се опитваме да помогнем. Ако се срещат с красиви жени тук по баровете и се чувстват добре...

— Тогава всички са доволни. Това благодарни клиенти ли са?

— Много.

— Значи, ти си един вид осигурител на курви — каза Ерлендур.

— Аз...

— Е, от твоята уста звучи по-романтично. Управителят на хотела определено ти е съучастник. И шефът на рецепцията ли е от вашите?

Роузант се поколеба.

— Шефът на рецепцията от вашите ли е? — повтори Ерлендур.

— Той не споделя нашето желание да задоволява различните нужди на клиентите.

— Различните нужди на клиентите — изимитира го Ерлендур. — Къде се учите да приказвате по този начин?

— В училището за сервитьори.

Ерлендур погледна часовника си.

— И по какъв начин се разминава мнението на шефа на рецепцията с твоето?

— Понякога влизаме в конфликт.

Ерлендур си припомни, че шефът на рецепцията беше отрекъл в хотела да има проститутки, и си помисли, че вероятно той беше единственият от шефовете в хотела, на когото му пукаше за името на заведението.

— Но ти се опитваш да потушаваш конфликтите, или?

— Не знам за какво говориш.

— Много ли ви се пречка той?

Роузант не отговори нищо.

— Ти му изпрати курвата, нали? Леко предупреждение, ако си мисли да си отваря много устата. Бил си в заведението и си го видял, след което си изпратил някоя от курвите ти при него.

Роузант се двоумеше.

— Не знам за какво говориш — повтори той.

— Не, със сигурност не знаеш.

— Той просто е ужасяващо честен — каза Роузант и мустакът му се повдигна в почти незабележима ехидна усмивка. — Не иска да разбере, че е най-добре ние сами да контролираме това.

Валгердур чакаше Ерлендур на бара. Както на предната им среща, така и сега тя бе леко, но изкусно гримирана, което подсилваше чертите на лицето ѝ. Под черното кожено палто носеше бяла копринена риза. Поздравиха се с ръкостискане и тя колебливо се усмихна. Той се зачуди дали тази им среща беше ново начало на отношенията им. Не можеше да си представи какво можеше да иска тази жена от него. При последното им виждане, когато се срещнаха в преддверието на хотела, тя като че ли бе казала последната си дума по повод на връзката им. Валгердур се усмихна и го попита дали да му предложи нещо от бара, или той може би е на смяна?

— По филмите ченгетата никога не пият, ако са на смяна — рече тя.

— Не гледам филми — отвърна с усмивка Ерлендур.

— Не — каза тя. — Четеш книги за мъчения и смърт.

Седнаха в един ъгъл на бара и мълчаливо загледаха хората наоколо. Колкото повече приближаваше Коледа, толкова по-силен ставаше шумът, който вдигаха гостите на хотела, поне така се струваше на Ерлендур. От високоговорителите непрестанно се разнасяха коледни песни, чужденците внасяха украсени пакети в хотела и пиеха бира, сякаш не знаеха, че никъде другаде в Европа, ако не и в целия свят, няма по-скъпа бира от местната.

— Успяхте да вземете проба от Уапшот — каза той.

— Що за човек е той всъщност? Трябваше да го съборят на земята и насила да му отворят устата. Доста неприятно беше да го видиш как се държи, как се съпротивлява на полицаите в килията.

— Не мога да го разбера напълно — отвърна Ерлендур. — Не съм сигурен какво точно прави тук и какво крие.

Не му се щеше да се разпростира за поведението на Уапшот, не искаше да говори за детската порнография и присъдите за сексуални престъпления, които колекционерът беше получавал във Великобритания. Струваше му се, че не върви никак да говори за тия неща точно с Валгердур, още повече че Уапшот все пак имаше право

личният му живот да не бъде обсъждан под път и над път с всеки срещнат.

— Предполагам, че ти си много по-привикнал към това, отколкото аз — каза Валгердур.

— Никога не съм взимал проба от слюнката на човек, който е хвърлен на земята, лежи там и пищи.

Валгердур се засмя.

— Не това имах предвид. Не съм седяла така сама с друг, освен с мъжа ми, в продължение на, мисля, трийсет години. Тъй че ще ме извиниш, ако се държа... непохватно.

— Значи, сме еднакво непохватни — отвърна Ерлендур. — Аз също нямам голям опит. Скоро ще стане четвърт век, откакто се разделих със съпругата ми. Жените в моя живот могат се изброят на три пръста.

— Мисля, че съм на път да се разделя с него — каза Валгердур унило и Ерлендур я погледна изненадано.

— Какво искаш да кажеш? — попита той. — Да се разделиш със съпруга си?

— Мисля, че между нас всичко е свършило, и исках да те помоля за извинение.

— Мен?

— Да, теб — кимна Валгердур. — Като някоя глупачка съм — простена тя. — Исках да те използвам, за да си отмъстя на мъжа ми.

— Не разбирам накъде биеш — рече Ерлендур.

— Аз също не разбирам. Откакто го узнах, всичко е просто ужасно.

— Откакто узна какво?

— Че ми изневерява.

Тя каза това така, сякаш говореше за кой да е факт, с който ѝ се налага да живее. Ерлендур не успя да прецени как се чувства събеседничката му. Усети единствено празнотата в думите ѝ.

— Не знам кога е започнало всичко и защо — продължи тя.

Валгердур се умълча. Ерлендур не знаеше какво да каже и също млъкна.

— Ти изневерявал ли си на жена си? — внезапно попита тя.

— Не — отвърна Ерлендур. — При нас не това беше проблемът. Бяхме млади и не гледахме в една посока.

— Една посока — повтори тя разсеяно. — Какво е това?

— Имаш ли намерение да се разведеш с него?

— Опитвам се да си изясня ситуацията — отвърна тя. — Вероятно зависи и от това какво ще направи той.

— Как ти изневяра?

— Как ми изневяра? Да не би да има различни начини?

— Години ли е продължавало, или е започнал наскоро? Може би е бил с повече от една жена?

— Казва, че е бил с една и съща в продължение на две години. Не посмях да го попитам за миналото, дали е бил с повече от една. С някои, за които не знам нищо. Човек никога нищо не знае. Доверяваш се на близките си, на съпруга си, но тъй и нищичко не разбираш до деня, в който мъжът ти започне да говори за брака ви, казва, че познавал тази жена вече от две години, а ти седиш като някоя глупачка. Изобщо не знаеш за какво ти говори той. А след това става ясно, че са се срещали по разни хотели като този...

Валгердур млъкна отново.

— Тя омъжена ли е, тази жена? — попита Ерлендур.

— Разведена. С пет години е по-млада от него.

— Той даде ли ти някакво обяснение за изневярата? Защо той...?

— Искаш да кажеш, че вината е моя? — прекъсна го Валгердур.

— Не, нямах предвид...

— Може и да е моя вината — каза тя. — Не знам. Нямах обяснения. Само злоба и неразбиране, така ми се струва.

— А двамата ви синове?

— Не сме им казвали. И двамата не живеят вече при нас. Може би това е обяснението. Прекалено малко време имахме за нас самите, докато те бяха при нас, и прекалено много време, след като се изнесоха. Може би не се познавахме вече. Станахме двама непознати след всичките тия години.

Помълчаха.

— Не трябва да се извиняваш — рече Ерлендур накрая и я погледна. — За нищо. Аз трябва да те помоля да ми простиш за това, че не бях искрен с теб. За това, че те излъгах.

— Излъгал си? Мен?

— Попита ме защо имам такъв интерес към смъртта в планините, към безследно изчезналите по планинските пътища, а аз не

ти казах истината. То е, защото почти никога не съм говорил за това и предполагам, че ми е трудно да го правя. Струва ми се, че просто не засяга никого другото. Дори децата ми. Преди известно време животът на дъщеря ми беше в опасност, мислех, че ще умре. Дотогава не изпитвах нужда да говоря с нея за тия неща, да ѝ разкажа.

— Какво да ѝ разкажеш? — предпазливо попита Валгердур. — Случило ли се е нещо?

— Брат ми изчезна безследно — отвърна Ерлендур. — Когато беше на осем години. Не го намериха, до ден-днешен не е открит.

Бе изрекъл гласно, пред напълно непозната жена, в бара на някакъв хотел, онова, което тежеше на сърцето му почти откакто се помнеше. Може пък това да бе отдавна лелеяна мечта, може би не искаше вече да стои сам в тази виелица.

— Има разказ за нас в една от онези книги за нещастията, които постоянно чета — каза той. — Разказ за събитията, когато брат ми загина, за издирването и тежката мъка, която налегна семейството ни. Забележително точно описание от един от водачите на групата, която ни е търсила, записано от приятел на баща ми. Споменати са имената ни, семейството ни, реакциите на баща ми. Те изглеждаха странни, защото баща ми бе изпълнен с чувство за безнадеждност, потънал беше в самообвинения и само седеше в стаята и гледаше в една точка, докато другите търсеха брат ми. Не ни попитаха, преди да публикуват този разказ, и родителите ми го приеха доста тежко. Някой ден мога да ти го покажа, ако искаш.

Валгердур кимна.

Ерлендур започна да ѝ разказва, а тя седеше и слушаше. След като приключи, тя се облегна назад в стола си и изпъшка.

— Значи, така и не го намерихте? — промълви тя.

Ерлендур поклати глава.

— Дълго време след случилото се, дори понякога и сега, си представях, че той не е умрял. Че е успял да слезе от планината, в окаяно състояние, загубил памет, и че ще го видя някъде. Понякога го търся с поглед сред тълпата и се опитвам да отгатна как би изглеждал. Това съвсем не са неестествени реакции, при положение че останките му не са открити. Състоянието ми е познато от работата в полицията. Когато нищо друго не е останало, единствено надеждата е жива.

— Обичали сте се — каза Валгердур. — С брат ти.

— Бяхме добри приятели — отвърна Ерлендур.

Настъпи дълбока тишина. Те седяха и се вслушваха в шумотевицата и глъчката на хотела, всеки потънал в мислите си. Чашите им бяха празни, но никой от двамата не се сещаше да си поръча още. Така мина известно време. После Ерлендур дойде на себе си, наведе се към жената и изстреля въпроса, който му се въртеше в главата, откакто бе започнала да му разказва за изневярата на мъжа си.

— Все още ли искаш да му отмъстиш?

Валгердур го погледна и кимна.

— Но не веднага — отвърна тя. — Не мога...

— Не — каза Ерлендур. — Имаш право. Естествено.

— По-добре ми разкажи за някое друго от тези изчезвания на хора, които са ти толкова интересни. За които четеш постоянно.

Ерлендур се усмихна и се замисли за миг, след което заразказва за изчезването на един човек, случило се пред очите на всички: историята на Йон Бергторсон, крадец от Скагафьордур.

В Скаги Йон тръгнал по замръзналото море да донесе акулата, която била извадена предния ден от една дупка в леда. Внезапно задухал остър вятър от юг, един леден блок се откъртил и се понесъл към откритото море. Поради лошото време хората преценили, че е невъзможно да отидат да приберат Йон с лодка, така че ледът отплавал извън фиорда, тласкан от бурния южен вятър. За последен път видели през бинокъла как Йон тича напред-назад по ледения блок, на далечния северен хоризонт.

Спокойната музика в бара им действаше приспивно. Двамата седяха мълчаливо, докато накрая Валгердур се протегна към него и го хвана за ръката.

— Най-добре е да си тръгвам — каза тя.

Ерлендур кимна. Изправиха се, тя го целуна по бузата и за миг се притисна до него.

Никой от двамата не забеляза Ева Линд, която влезе в бара и ги видя как се изправят, как жената го целува и сякаш се сгушва в него. Ева Линд усети как нещо я пробожда право в сърцето и с твърди крачки се отправи към тях.

— Коя е тая бабишкера? — рече тя и се вторачи в тях.

— Ева! — възкликна Ерлендур, изненадан да види дъщеря си в бара. — Дръж се прилично!

Валгердур протегна ръка. Ева Линд изгледа ръката ѝ, вдигна поглед към Валгердур, после отново го сведе към протегнатата ръка. Ерлендур гледаше ту Валгердур, ту дъщеря си, като накрая се взря в Ева.

— Казва се Валгердур и е моя добра приятелка — поясни той.

Ева Линд погледна баща си, после отново Валгердур, но не пое протегнатата ѝ ръка. Валгердур се усмихна смутено и тръгна да излиза от бара. Ерлендур я изпрати и гледа след нея, докато тя вървеше през фойето на хотела. Ева Линд се приближи до него.

— Какво беше това? — попита тя. — Да не си започнал да плащаш на жени тук в бара?

— Беше изключително грубо от твоя страна! — възмути се Ерлендур. — Как въобще ти хрумна да се държиш по този начин? Не ти влиза в работата. По дяволите, остави ме на мира!

— Виж ти! Значи, ти можеш да ми се бъркаш в живота през цялото шибано денонощие, а аз не мога да знам коя чукаш тук в хотела!

— Престани с този просташки език! Защо си мислиш, че можеш да ми говориш така?

Ева Линд млъкна, но сърдито се втрени в баща си. Той я загледа ядно. Беше бесен.

— Какво, да му се не види, искаш от мен, дете? — извика той в лицето ѝ и изтича след Валгердур.

Жената беше излязла от хотела, бе минала през летящата врата и той я видя да сядва в едно такси. Когато изтича на тротоара пред хотела, забеляза само червените задни светлини на колата да изчезват зад ъгъла.

Ерлендур гледаше след таксито и ругаеше на глас. Не му се искаше да се връща в бара, където го чакаше Ева Линд, затова слезе надолу по стълбите към мазето. Озова се в коридора, където беше килерчето на Гвюдлойгур. Намери ключа и светна. Малкото електрически крушки, които все още работеха, хвърлиха слаба светлина в коридора. Той запристъпва напред, стигна до стаичката на Гвюдлойгур, отвори я и запали лампата. Плакатът с Шърли Темпъл се облещи насреща му.

„Малката принцеса“.

Чу тихи стъпки в коридора и разбра чии са още преди Ева Линд да се появи на вратата.

— Онази горе ми каза, че те е видяла да слизаш тук в мазето — каза Ева и погледна в стаята. Очите ѝ се заковаха върху кървавите петна върху леглото. — Тук ли се е случило? — попита тя.

— Да — потвърди Ерлендур.

— Какъв е този плакат?

— Не знам — отговори Ерлендур. — Не разбирам как можеш да се държиш така. Не биваше да я наричаш „бабишкера“, не биваше да не ѝ стиснеш ръката. Тя нищо не ти е направила.

Ева Линд мълчеше.

— Би трябвало да се засрамиш! — рече Ерлендур.

— Извинявай! — каза Ева.

Ерлендур не отговори. Стоеше и гледаше плаката. Шърли Темпъл, в красива лятна рокличка, с панделка в косата, с цветна усмивка. *The Little Princess*. Филм от 1939 година, по романа на Франсис Ходжсън Бърнет^[43]. Темпъл играе малко буйно момиче, което е изпратено в училище-пансион в Лондон, след като баща ѝ заминава за чужбина. Той я оставя в ръцете на тираничния директор на интерната.

Сигурдур Оли беше открил филма в интернет. Информацията за него обаче не им каза защо Гвюдлойгур бе закачил този плакат на стената си.

„Малката принцеса“, мислеше си Ерлендур.

— Веднага се сетих за мама — допълни Ева Линд зад гърба му. — Когато видях тази жена с теб на бара. И за нас със Синдри, за които ти никога не си се интересувал. Замислих се за всички нас. За нас като семейство, защото, както и да го погледнеш, ние все още сме семейство. Поне в моите очи.

Тя млъкна.

Ерлендур се обърна към нея.

— Не те разбирам — продължи тя. — Не разбирам как си могъл да ни пренебрегваш нас със Синдри. Не го разбирам. А ти не желаяш да говориш за неща, които те засягат. Никога не говориш. Никога не казваш нищо. Все едно че говоря на стената.

— Защо искаш обяснение за всичко? — попита Ерлендур. — Някои неща нямат обяснение. А някои не трябва да се обясняват.

— И това го казва ченгето!

— Хората говорят прекалено много — отбеляза Ерлендур. — Би трябвало да мълчат повече, така няма да се издават.

— Говориш за престъпниците. Винаги мислиш само за престъпниците, а ние сме твоето семейство.

Замълчаха.

— Вероятно съм правил грешки — каза накрая Ерлендур. — Не с майка ви, мисля. Макар че може би и с нея. Не знам. Хората често се разделят, за мен беше непоносимо да живея с нея. Но сбърках с вас със Синдри. Не си давах сметка за това, преди ти да ме откриеш и да започнеш да идваш у дома, като понякога водеше и брат ти. Не си давах сметка, че имам две деца, с които не съм имал връзка през цялото им детство, които бяха тръгнали твърде млади по лош път. Започнах да се питам дали и моето бездействие не е допринесло. Много съм мислил защо стана така. Също като теб. Защо не отидох в съда, за да получа родителски права, защо не се борих като лъв да бъда с вас. Или защо не опитах да говоря с майка ви и да постигнем някакво споразумение. Или защо просто не ви причаках пред училището, за да ви открадна.

— Ти просто не си се интересувал от нас — угори го Ева Линд.
— Не е ли това отговорът?

Ерлендур замълча.

— Не е ли това? — повтори Ева.

Ерлендур поклати глава.

— Не — отвърна той. — Бих искал да е толкова просто.

— Просто? Какво искаш да кажеш?

— Мисля, че...

— Какво?

— Не знам как да го кажа. Мисля, че...

— Да.

— Мисля, че аз също загинах в планината.

— Когато е умрял брат ти ли?

— Трудно е да се обясни, може би дори не е възможно. Може би не е възможно да бъдат обяснени всички неща, а може би е най-добре някои неща да си останат необяснени.

— Какво искаш да кажеш с това, че си загинал?

— Не знам... нещо вътре в мен умря.

— Искаш ли...

— Мен ме намериха и бях спасен, но и умрях. Нещо вътре в мен. Нещо, което преди го имах. Не знам точно какво беше това. Брат ми загина и си мисля, че с него нещо и в мен умря. Струваше ми се, че нося отговорност за него. Оттогава не се чувствам добре. Изпитвах вина, че аз бях този, който оцеля, а не той. Оттам насетне избягвах да поемам отговорност за каквото и да е. И въпреки че не съм бил изоставян директно така, както аз ви пренебрегнах вас със Синдри, беше все едно че нямам никакво значение. Не съм сигурен дали съм прав за това и никога не ще узная, но го усетих веднага, след като ме прибраха от планината. Оттогава винаги съм го чувствал.

— През всичките години?

— Времето не важи за чувствата.

— Защото ти си оцелял, а той не е?

— Вместо да изградя нещо от развалините, което мисля, че се опитвах да направя, когато срещнах майка ви, аз се заравях все по-надълбоко в тях, защото така е по-удобно, човек си мисли, че в дълбокото ще намери защита. Същото е като взимаш дрога. По-удобно е. Там е твоето укритие. И както сама знаеш, макар и човек да си дава

сметка, че наранява околните, единственото, което има значение, си ти самият. Затова продължаваш да се друсаш. Затова аз се заравям отново и отново в онази пряспа горе в планината.

Ева Линд гледаше втренчено баща си. Не проумяваше напълно казаното от него, но разбираше, че той се опитва откровено да ѝ обясни онова, което за нея бе загадка и което навремето беше причината да го издири. Усети, че е стигнала до място в душата му, до което никой друг не е успявал да се докосне, дори самият той, освен може би за да се погрижи всичко да си остане непроменено.

— А тази жена? Тя как се вписва в това?

Ерлендур сви рамене, бе започнал отново да затваря процепа, който сам бе отворил.

— Не знам — промълви той.

Дълго време стояха, без да отронят дума. Накрая Ева Линд каза, че трябва да си върви, и излезе от стаята. Не беше сигурна в коя посока да поеме и се вглеждаше в мрака в дъното на коридора. Внезапно Ерлендур забеляза, че е започнала да души като куче.

— Не усещаш ли миризмата? — попита тя и вдигна нос във въздуха.

— Каква миризма? — озадачи се Ерлендур.

— На трева — каза Ева.

— На трева ли? Какви ги говориш?

— Хашиш — отвърна Ева Линд. — Говоря за хашиш. Да не би да ми казваш, че никога не си усещал миризмата на хашиш?

— Хашиш?

— Не усещаш ли?

Ерлендур излезе в коридора и също започна да души.

— Това хашиш ли е? — попита той.

— Някой е пушил хашиш тук и не е било отдавна — каза тя.

Ерлендур знаеше, че крайт на коридора беше осветен по времето на огледа на местопрестъплението и бе изследван, но не бе сигурен доколко щателно.

Той погледна Ева Линд.

— Хашиш?

— Да, същата смрад — отвърна тя.

Той се върна в стаичката, взе стол и го занесе под една от светещите крушки в коридора. Отвъртя я. Крушката пареше и

трябваше да използва ръкавите на палтото си, за да я хване. Намери изгорялата лампа в края на коридора и смени крушката. Мракът се разпръсна и полицаят скочи от стола на земята.

Първоначално не видяха нищо, което да събуди вниманието им, но Ева забеляза колко по-чиста изглеждаше нишата в сравнение с останалата част от коридора. Каза го на Ерлендур и той кимна в знак на съгласие. Сякаш някой бе почистил всяко петънце от пода и дори бе забърсал стените.

Ерлендур коленичи и огледа пода. Парни тръби вървяха долу покрай стените и той тръгна на четири крака да ги оглежда.

Ева Линд го видя да спира на едно място и да бърка под тръбите, за да вземе нещо, което бе събудило интереса му. Той се изправи на крака, отиде при нея и ѝ показа намереното.

— Отначало си помислих, че е изпражнение на плъх — каза той, с малкото кафяво нещо между пръстите си.

— Какво е това? — попита Ева Линд.

— Това е торбичка — отвърна Ерлендур.

— Торбичка?

— Да, с тютюн за дъвчене. Слага се под устната. Някой е изхвърлил или е изплюл тютюна си тук в коридора.

— Кой? Кой е бил в коридора?

Ерлендур погледна Ева Линд.

— Някой, който е „по-голяма курва от мен“ — отвърна той.

[43] Франсис Бърнет (1849–1924 г.) е британско-американска писателка. Става истински известна след публикуването на първия си детски роман „Малкият лорд Фаунтлерой“ през 1886 г. Голям успех има и следващият роман „Малката принцеса“. Но най-широка популярност от творбите ѝ достига „Тайната градина“ (1911). — Б.пр.

↑

БЪДНИ ВЕЧЕР

Разбра, че Осп е на работа на етаж над неговия и след като си взе за закуска сандвичи и кафе, се качи по стълбите при нея.

Свърза се със Сигурдур Оли, за да получи необходимата му информация, телефонира на Елинборг, за да се увери, че тя не е забравила да провери историята за жената, с която Стефания бе казала, че се е срещнала в хотела в деня, когато охранителната камера я бе заснела. Елинборг не си беше вкъщи и не отговаряше на мобилния си телефон.

Ерлендур бе лежал буден до сутринта в непрогледния мрак. Когато най-после стана и погледна през прозореца на хотелската си стая, установи, че тази Коледа нямаше да е безснежна. Снегът навън валеше обилно. Виждаше се добре на светлината от уличните лампи. Гъстият сняг се отразяваше от уличното осветление и сякаш образуваше бял екран специално за Бъдни вечер.

Ева Линд му бе пожелала довиждане още на стълбите към мазето. Каза му, че ще се видят вечерта в апартамента на Ерлендур, на Бъдни вечер. Щяха да си сварят агнешки бут. Когато Ерлендур се събуди, започна да се чуди какво да ѝ подари за Коледа. Откакто тя прекарваше Коледа при него, той ѝ бе подарявал различни дреболии. Тя пък му подаряваше чорапи, за които си признаваше, че е откраднала. Един път му връчи ръкавици, за които твърдеше, че купила сама, и тях той много скоро загуби някъде. Ева никога не го попита за тях. Може би това харесваше най-много у дъщеря си — тя никога не питаше за нищо, освен ако не беше истински важно.

Сигурдур Оли му се обади, за да му даде исканата информация. Не беше много, но засега бе достатъчно. Ерлендур не знаеше какво точно търси, но му се стори, че си заслужава усилията да провери догадката си.

Наблюдава известно време, също като предния път, как момичето на етаж върши работата си, докато тя не го забележа. Не се учуди, че го вижда.

— А, вече си станал? — каза тя, сякаш той беше един от най-мързеливите гости на хотела.

— Не можах да спя — обясни той. — Всъщност си мислех за теб през цялата нощ.

— За мен? — отвърна Осп и сложи куп кърпи в количката за мръсно бельо. — Надявам се не нещо мръснишко. До гуша ми е дошло от простацина в този хотел.

— Не — каза Ерлендур. — Нищо мръснишко.

— Дебелия ме пита дали не съм ти подшушнала някоя глупост. А готвачът ми крещя, сякаш съм откраднала нещо от шведската му маса. Знаеха, че съм говорила с теб.

— По някакъв начин всички знаят всичко за всички в този хотел — отвърна Ерлендур. — А на практика никой нищо не казва за никого. Трудно е да се разбереш с такива хора. Като теб например.

— Като мен?

Осп влезе навътре в стаята, която почистваше в момента, и Ерлендур я последва също както миналия път.

— Казваш всичко, което знаеш, и човек ти вярва, защото изглежда, че се държиш почтено и говориш истината. Обаче излиза, че казваш само част от онова, което знаеш, а това си е все едно да излъжеш. За нас това е много сериозно. За нас полицаите. Такава лъжа. Разбираш ли за какво говоря?

Осп не отговори. Беше заета със смяната на бельото на леглото. Ерлендур наблюдаваше движенията ѝ. Не можеше да отгатне за какво си мисли. Осп се държеше така, сякаш полицаят не беше в стаята, все едно че можеше да го отърси от себе си, ако се направи, че ченгето не съществува.

— Ти, например, не ми каза, че имаш брат — подхвана Ерлендур.

— За какво да ти казвам това?

— Защото той е затънал в проблеми.

— Той не е затънал в никакви проблеми.

— Не заради мен — каза Ерлендур. — Не аз съм го вкарвал в проблемите. Но си има такива и винаги търси сестра си, когато има нужда от помощ.

— Не разбирам накъде биеш — отвърна Осп.

— Ами да ти кажа тогава — продължи Ерлендур. — Бил е прибиран на топло два пъти, не за дълго, за взлом и кражба. Това са типични за дребните престъпници начини за незаконно облагодетелстване. Типични за наркоманите, които дължат пари. Той вече е минал на най-скъпите наркотици и никога не му стигат парите. Но дилърите не се колебаят, когато става въпрос за стоката. Хващали са го повече от веднъж и са го пребивали. Един път дори са го заплашвали, че ще му чупят коленете с ковашки чук. Ето защо той трябва да прави и други неща, различни от това да краде, само за да си набави дрога. Трябва да намери пари и за дълговете си.

Осп остави чаршафите.

— Върши разни неща, за да си осигури пари за дрога — рече Ерлендур. — Ти вероятно знаеш какви. Такива, каквито тия деца правят. Децата, превърнали се в пропаднали наркоманчета.

Осп не каза нищо.

— Разбираш ли сега за какво говоря?

— Стина ли ти каза това? — попита Осп. — Видях я вчера тук в хотела. Често съм я виждала тук. Ако някоя може да се нарече курва, то това е тя.

— Тя нищо не ми е казала — подхвана Ерлендур, като не позволи на Осп да промени темата. — Не е минало много време, откакто брат ти е бил долу в мазето, където е живял Гвюдлойгур. Дори може да се каже, че е бил там и след убийството му. В дъното на коридора е доста мрачно и там никой не ходи. Може да се предположи, че е бил там съвсем наскоро. Все още се усеща миризмата след него, поне я усещат онези, които я познават добре. Онези, дето пушат хашиш, гълтат амфетамини и топят хероин.

Осп го гледаше втренчено. Ерлендур не разполагаше с кой знае колко, когато отиде да се види с нея, само с това, че нишата в коридора на мазето беше старателно изчистена. Но по реакцията ѝ видя, че казаното от него не е далеч от истината. Обмисляше дали да не рискува и да отиде по-надалеч в предположенията си, поколеба се няколко мига, после реши да действа.

— Намерихме също и тютюн за дъвчене, който е останал от него — каза той. — От дълго време ли използва тютюн за дъвчене?

Осп все още го гледаше втренчено, без да отрони и дума. След малко сведе глава надолу към леглото и чаршафа, който държеше в

ръцете си. Гледа продължително време надолу, сякаш решаваше дали да се предаде, накрая остави чаршафа да падне от ръцете ѝ върху леглото.

— Откакто навърши петнайсет години — рече Осп толкова тихо, че Ерлендур едва я чу.

Чакаше я да продължи, но това не се случи. Стояха един срещу друг в хотелската стая и никой от двамата не нарушаваше тишината. След малко Осп въздъхна тежко и седна на леглото.

— Той никога няма пари — каза тя тихо. — Дължи на всички. Постоянно. Заплашиха го, че ще го пребият, и въпреки това продължава да задлъжнява. Понякога намира пари и плаща някаква част от дълговете. Мама и татко отдавна вдигнаха ръце от него. Изхвърлиха го, когато беше на седемнайсет. Пращаха го на рехабилитации, но той бягаше. Веднъж не се прибра цяла седмица и те пуснаха обява за издирване във вестниците. Но на него му беше все едно. Оттогава скита. Аз съм единствената от семейството, която има някаква връзка с него. Понякога го пускам зимно време долу в мазето. Спи там в нишата, когато трябва да се крие. Забраших му да носи наркотици, но не мога да се оправя с него. Никой не може.

— Давала ли си му пари? За да плаща на тия хора?

— Понякога, но никога не е достатъчно. Те отидоха вкъщи при мама и татко, заплашиха ги с най-лоши неща, потрошиха колата на татко. Родителите ми се опитват да плащат, за да се отърват от рекетъорите, но дълговете му просто са огромни. Слагат някакви лихви, направо абсурдни. Когато родителите ми се обадят в полицията, ченгетата като теб им казват, че нищо не могат да направят, защото това били само заплахи. Изглежда си е съвсем наред да заплашваш хората.

Тя погледна Ерлендур.

— Ако убият татко, може би тогава ще започнете да разследвате.

— Познаваше ли той Гвюдлойгур? Твоят брат? Те би трябвало да са се познавали. От коридора в мазето.

— Познавах се — отвърна Осп мрачно.

— В какви отношения бяха?

— Гюли му плащаше за... — Осп млъкна.

— За какво?

— За разни неща, които брат ми правеше за него.

— Сексуални неща?

— Да, сексуални.

— Ти откъде знаеш?

— Брат ми ми каза.

— Той бил ли е при Гвюдлойгур онзи следобед?

— Не знам. Не съм го виждала от доста дни, не след... — Тя млъкна отново. След малко каза: — Не съм го виждала, откакто Гвюдлойгур беше намушкан. Не ми се е обаждал.

— Мисля, че той е бил долу в коридора съвсем наскоро. След като Гвюдлойгур беше убит.

— Не съм го виждала.

— Мислиш ли, че той е нападнал Гвюдлойгур?

— Не знам — отвърна Осп. — Знам само, че той никога не е нападнал никого. Той постоянно бяга и сега със сигурност бяга и заради това тук, макар да не е направил нищо. Той не би могъл да направи никому нищо.

— И ти не знаеш къде е?

— Не. Не съм го чувала.

— Знаеш ли дали е познавал онзи британец, за когото ти споменах, Хенри Уапшот? Този с детското порно?

— Не, не го е познавал. Или поне така мисля. Защо питаш?

— Брат ти хомосексуален ли е?

Осп го погледна.

— Знам, че би направил всичко за пари — каза момичето. — Но не мисля, че е гей.

— Ще му кажеш ли, че искам да говоря с него? Ако е забелязал нещо долу в мазето, трябва да ми го каже. Трябва да го питам и за връзката му с Гвюдлойгур. Искам да знам дали го е срещал в деня, в който Гюли беше убит. Ще направиш ли това за мен? Да му кажеш, че се налага да говоря с него?

— Мислиш ли, че той е извършил това? Че е убил Гвюдлойгур?

— Не знам — отвърна Ерлендур. — Ако не го чуя много скоро, ще го обявя за издирване.

Осп не показва никаква реакция.

— Ти знаеше ли, че Гвюдлойгур е хомосексуален?

Осп вдигна поглед.

— Съдейки по това, което брат ми ми каза, да, такъв е бил. И съдейки по това, че е плащал на брат ми, за да бъде с него...

Осп млъкна.

— Знаеше ли, че Гвюдлойгур е мъртъв, когато те пратиха да го извикаш?

Тя го погледна.

— Не, не знаех. Не се опитвай да ми го припишеш това. Това ли се опитваш? Да не мислиш, че аз съм го убила?

— Ти не ми каза за брат ти в мазето.

— Той постоянно се забърква в някакви каши, но знам, че не е извършил убийство. Знам, че не би могъл да направи подобно нещо. Никога.

— Сигурно си в добри отношения с брат си, след като толкова го пазиш.

— Винаги сме били добри приятели — каза Осп и се изправи. — Ще говоря с него, ако ми се обади. Ще му кажа, че трябва да се видиш с него, ако знае нещо за случилото се.

Ерлендур кимна с глава и допълни, че щял да бъде в хотела до следобед и тя можела по всяко време да го намери.

Когато слезе отново във фойето, Ерлендур забеляза Елинборг да стои до гишето. Шефът на рецепцията направи знак в негова посока и Елинборг се обърна. Явно го търсеше и тръгна към него с бързи крачки. По лицето ѝ бе изписано притеснение, каквото Ерлендур не бе виждал често у нея.

— Случило ли се е нещо? — попита той, щом тя се приближи.

— Може ли да седнем някъде? — каза тя. — Барът отворен ли е вече? Господи, колко ужасна е тази работа! Не знам въобще за какво му е на човек да я върши.

— Какво става? — отново попита Ерлендур.

Хвана я под ръка и я поведе към бара. Вратата на заведението беше затворена, но не заключена и те влязоха вътре. Макар и да беше отворено, самият бар, изглежда, не работеше. Ерлендур видя табелка, от която ставаше ясно, че няма да работи поне още един час. Седнаха в едно сепаре.

— Коледата ми отива по дяволите — каза Елинборг. — Никога не съм готвила толкова малко ястия. А всички роднини ще дойдат довечера и...

— Каж ми какво се е случило! — рече Ерлендур.

— Такава бъркотия! — продължи тя. — Не го разбирам. Просто не го разбирам.

— Кого?

— Момчето! — допълни Елинборг. — Не разбирам какво става в главата му.

Тя разказа на Ерлендур, че вчера, вместо да си иде вкъщи да готви, отишла до Клехпур. Не знаела точно защо, но случаят с бащата и сина не ѝ излизал от главата. Когато Ерлендур предположи, че вероятно защото ѝ е омръзнало да готви за роднините, тя изобщо не се усмихна.

И преди беше ходила до психиатричната болница да говори с майката на момчето, но жената била в такова състояние, че нищо смислено не могла да измъкне от нея. Съдбата ѝ подхвърлила същия

зар и предната вечер, когато Елинборг пак отишла до болницата. Майката само се клатела напред-назад и не знаела на кой свят е. Полицайката нямала представа какво точно иска да научи от жената, но решила, че тя може би ще каже нещо за връзката между баща и син, нещо, което досега не е излизало на бял свят.

Разбрала, че майката е временно настанена в психиатрията. Била приета за втори път, след като започнала да изхвърля лекарствата си в тоалетната. Иначе, докато ги взимала, през повечето време била в отлично психическо състояние. Грижила се добре за дома си. Когато Елинборг споменала пред учителката на момчето за майка му, станало ясно, че тя се е грижила добре и за детето.

Елинборг седнала в помещението за свиждане на психиатричното отделение, където една медицинска сестра довела майката. Елинборг я гледала как си навива косата около показалеца, отново и отново, и шепне нещо на себе си, което Елинборг не могла да разбере. Опитала се да говори с жената, но тя сякаш не присъствала там, по никакъв начин не реагирала на въпросите на полицейската служителка. Приличала на сомнамбул.

Елинборг поседяла с жената известно време, докато накрая започнала да си мисли за всичките видове кексове и сладки, които ѝ оставало да изпече. Станала с намерението да намери някого от персонала, който да върне майката в стаята ѝ, и се натъкнала на един охранител в коридора. Човекът бил около трийсетте и изглеждал така, сякаш редовно вдига тежести. Носел бели панталони и бяла фланелка с къси ръкави. Твърдите му бицепси подскачали при всяко движение. Бил късо подстриган, с кръгло, дебеловато лице. Малките му очички потъвали някъде дълбоко в главата. Елинборг не го попитала за името.

Човекът я последвал в стаята за свиждане.

„О, това баба Дора ли е? — Пазачът се приближил до жената и вдигнал ръката ѝ. — Тази вечер май си спокойна!“

Жената се изправила, била, както и преди, не на себе си.

„Толкова ли си надрусана, горкичката!“ — казал охранителят и Елинборг хич не харесала тона му. Все едно че говорел на някое петгодишно дете. И какво означавало това, че била спокойна тази вечер! Не успяла да се сдържи.

„Ако обичаш, не ѝ говори като на някое дете!“ — казала тя по-остро, отколкото имала намерение.

Пазачът я изгледал.

„Това какво ти влиза в работата?“

„Тя има право да се отнасят към нея със същото уважение, с каквото се ползват всички останали“ — каза Елинборг, като някак успяла да се въздържи да не каже, че работи в полицията.

„Може и така да е — рекъл пазачът. — Аз не мисля обаче, че й показвам неуважение. Хайде, скъпа Дора“ — допълнил той и повел жената към коридора.

Елинборг тръгна след тях.

„Какво искаше да кажеш с това, че била спокойна тази вечер?“

„Спокойна тази вечер?“ — пазачът повторил думите на Елинборг и обърнал глава към нея.

„Каза одева, че била спокойна тази вечер — пояснила Елинборг. — Защо, каква трябваше да бъде?“

„Понякога наричам Дора «беглецът» — отвърнал пазачът. — Тя постоянно бяга.“

Елинборг не го разбрала.

„За какво говориш?“

„Не си ли гледала филма?“ — попитал здравенякът.

„Оттук ли бяга? — изненадала се Елинборг. — От болницата?“

„Или когато отидем на разходка в града — рекъл пазачът. — Последния път избяга, когато бяхме на разходка в града. Направо щяхме да полудеем, като я доведохте. Бяхте я намерили при Хлемур и я докарахте тук в отделението. Тогава вие не й показахте много голямо уважение.“

„Ние?“

„Знам, че си от полицията. Направо я хвърлихте тук.“

„Кой ден е било това?“

Човекът се замислил. Той самият бил с нея и с други двама болни, когато тя им се измъкнала. Били на Лайкярторг. Добре си спомнял кога се случило това, било същия ден, когато счупил собствения си рекорд от лежанка.

Денят съвпадал с датата на побоя над детето.

„Нейният мъж беше ли уведомен за случилото се?“ — попитала Елинборг.

„Тъкмо искахме да му се обадим, когато вие я намерихте. Винаги им даваме някакво време да се върнат сами. Иначе щяхме да сме по

цял ден на телефоните.“

„Знае ли съпругът ѝ, че я наричате «беглецът»?“

„Ние не я наричаме така. Само аз. И не, не знае.“

„А той знае ли, че тя бяга?“

„Аз не съм му казвал нищо. Тя винаги се връща.“

„Не мога да повярвам“ — изпъшкала Елинборг.

„Доста трябва да бъде упоявана, за да не избяга отново“ — казал пазачът.

„Това променя всичко!“

„Хайде, ела, скъпа ми Дора!“ — рекъл пазачът и вратата към болничното отделение се затворила след него.

Елинборг не сваляше поглед от Ерлендур.

— Толкова бях сигурна, че е той! Че е бил бащата! Сега може да се окаже, че тя е отишла до дома си, нахвърлила се е върху момчето и отново е хукнала навън. Да беше само си отворило устата това глупаче!

— Че защо ѝ е да се нахвърля върху сина си?

— Нямам никаква идея — отвърна Елинборг. — Може да чува гласове в главата си.

— А счупените пръсти, синините? Всички тези неща през годините? Все тя ли е била?

— Не знам.

— Говори ли с бащата?

— Идвам от него.

— И?

— Той, естествено, сега не е най-добрият ми приятел. Не е виждал момчето, откакто отидохме у тях и обърнахме всичко с краката нагоре. Руга и ме проклетисва до девето коляно и...

— Какво каза той за жена си, за майката? — нетърпеливо я прекъсна Ерлендур. — Той трябва да я е подозирал.

— Момчето не казвало нищичко.

— Освен че баща му му липсва — добави Ерлендур.

— Да, само това. Значи, бащата го намира горе в стаята и си мисли, че се е довлякъл вкъщи в това състояние.

— Ти ходи в болницата при момчето и го пита дали баща му го е пребил. Тогава реакцията му те убеди, че е бил бащата.

— Трябва погрешно да съм го разбрала — отчаяно каза Елинборг. — Видях нещо в поведението му...

— Но не разполагаме с нищо, което да доказва, че е била майката. Нямаме и нищо, което да доказва, че не е бил бащата.

— Казах на бащата, че съм ходила в болницата, за да говоря с жена му, и че не се знае какво е правила тя в деня, в който детето им е било пребито. Той беше много изненадан. Все едно въобще не му е минавало през ума, че тя може да избяга от болницата. Той все още е убеден, че са били момчетата от училището. Каза, че момчето щяло да ни каже, ако майка му го е била. Напълно сигурен е в това.

— А защо момчето не казва, че е тя?

— То, естествено, е в шок, горкичкото. Не знам.

— Обича я може би? — каза Ерлендур. — Въпреки всичко, което му е причинявала.

— Или се бои от нея — допълни Елинборг. — Може би страхотно се бои от това тя да не му посегне отново. А може пък да иска да предпази майка си с мълчанието си. Невъзможно е да се каже.

— Какво искаш да направим? Да прекратим ли делото срещу бащата?

— Ще говоря с прокуратурата, да видим те какво ще кажат.

— Хубаво. Кажи ми друго, обади ли се на жената, която е била със Стефания в хотела няколко дни преди убийството на Гвюдлойгур?

— Да — отвърна Елинборг разсеяно. — Стефания я помолила да излъже, но когато стана напечено, жената не успя да го направи.

— Трябвало е да излъже заради Стефания?

— Започна да разправя как са седели тук, но някак се колебаеше. Не я биваше да лъже и когато ѝ каза, че ще се наложи да я извикам в управлението да даде писмени показания, започна да плаче. Каза ми, че Стефания ѝ се обадила по телефона, били са стари приятелки от някакво музикално сдружение, и я помолила да потвърди, че са били заедно в хотела, ако я попитат за това. Каза още, че първоначално ѝ отказала, но Стефания знаела нещо компрометиращо за нея, не пожела да ми каже какво.

— Това си беше нескопосана лъжа от самото начало — рече Ерлендур. — Знаехме го и двамата, когато я изрече. Не знам защо се опитва да ни пречи по този начин, освен защото много добре осъзнава вината си.

— Имаш предвид, че тя е убила брат си ли?

— Или поне знае кой го е направил.

Седяха още известно време, пиха кафе и приказваха за момчето, за баща му и майка му, за трудностите в семейните отношения и всички тези теми доведоха до това, че Елинборг отново попита Ерлендур къде смята да прекара Коледа. Той ѝ отвърна, че ще бъде с Ева Линд.

Разказа на Елинборг за откритието си в коридора на мазето и за подозренията си за това, че братът на Осп, проблемен тип в постоянна нужда от пари, има пръст в случая с Гвюдлойгур. Поблагодари на Елинборг за коледната покана и ѝ каза да си вземе почивка за времето, което остава до празника.

— Никакво време не е останало — отвърна Елинборг, усмихна се и сви рамене, сякаш Коледа заедно с почистването, сладките и роднините вече нямаше значение.

— Ще получиш ли нещо за коледен подарък? — попита тя.

— Може би чорапи — каза Ерлендур. — Да се надяваме!

Поколеба се.

— Не приемай толкова навътре всичко това с бащата — добави той след малко. — Случва се. Чувстваме се сигурни, дори напълно убедени, после изскача нещо ново и започват съмненията.

Елинборг кимна.

Ерлендур я изпрати до фойето, където се разделиха. Мислеше да се качи в стаята си и да си събере багажа. Беше му дошло до гуша от хотела. Липсваше му дупката, „в която няма дори късче, от Бога създадено“, липсваха му книгите, столът, дори Ева Линд, седнала на дивана.

Чакаше до асансьора, когато Осп се появи внезапно до него. Не я бе усетил да се приближава.

— Намерих го — каза тя.

— Кого? — попита той. — Брат ти ли?

— Ела! — подкани го Осп и тръгна към стълбата, водеща надолу към мазето.

Ерлендур се поколеба. Вратата на асансьора се отвори и той погледна вътре. Беше по следите на убиеца, може братът да бе дошъл да се предаде, подтикнат от сестра си. Момчето с тютюна за дъвчене. Ерлендур не изпитваше вълнение. Никакво нетърпеливо очакване,

никакво чувство за победа от разрешаването на случая. Усещаше единствено умора и отвращение, защото това убийство бе пробудило множество мисли за собственото му детство. Знаеше, че му остават още много недовършени неща в живота, но изобщо нямаше представа откъде да започне. Най-вече му се щеше да може да забрави работата и да се прибере вкъщи. Да бъде с Ева Линд. Да ѝ помогне да преодолее трудностите, с които се бореше. Искаше му се да престане да мисли за другите, да започне да мисли за себе си и близките си.

— Идваш ли? — тихо попита Осп, която стоеше на стълбите и го чакаше.

— Идвам — увери я Ерлендур.

Последва я по стълбите надолу. Влязоха в стаята за почивка на персонала, където бе говорил за първи път с Осп. Видя същата мръсотия и занемареност. Момичето заключи вратата след тях. Брат ѝ седеше до една от масите и скочи на крака, щом Ерлендур влезе.

— Нищо не съм му сторил! — каза той с тънък глас. — Осп казва, че си мислиш, дето аз съм го направил, но не съм. Нищо не съм му направил.

Носеше мръсно зимно палто, синьо на цвят, скъсано на едното рамо. Отдолу се виждаше белият хастар. Джинсите му бяха станали черни от мръсотия, беше обут в опърпани тъмни ботуши, които трябваше да се връзват чак до пресеца, но връзките липсваха. Дългите му и оплескани с нещо пръсти държаха цигара. Момчето смукна от цигарата и издуха дима. Гласът му звучеше превъзбудено, той ходеше напред-назад из стаята подобно на заключено в клетка животно, приклепачен в ъгъла от полицаи, готов да го арестува.

Ерлендур погледна назад към Осп, която все още стоеше до вратата, после отново обърна очи към брат ѝ.

— Сигурно много вярваш на сестра ти, след като си дошъл тук.

— Не съм направил нищо — отвърна младежът. — Тя ми каза, че си окей и си искал само информация.

— Трябва да знам в каква връзка си бил с Гвюдлойгур — рече Ерлендур. — Не знам дали ти си го намушкал.

— Не съм го намушкал.

Ерлендур се опита да го прецени. Беше на възраст някъде между юноша и зрял мъж, имаше детински вид, но в изражението му се

четеше някаква твърдост, горчивина и ярост, очевидно по повод на нещо, за което Ерлендур нямаше представа.

— Никой не твърди, че ти си извършил убийството — подхвана Ерлендур, опитвайки се да го успокои. — Какви бяха отношенията ти с Гвюдлойгур?

Момчето погледна сестра си. Осп продължаваше да стои мълчаливо до вратата. Младежът отново погледна Ерлендур.

— Понякога му правих услуги и той ми плащаше за това — поясни той.

— Как се запознахте? От колко време се познавахте?

— Той знаеше, че съм брат на Осп. Беше му смешно, както на всички други, че сме брат и сестра.

— Защо?

— Казвам се Рейнир.

— И? Кое е смешното?

— Ами Осп и Рейнир^[44]. Брат и сестра. Някаква шегичка на татко и мама. Все едно страшно са си падали по овощарството.

— Та как се запознахте?

— За първи път го видях тук в хотела, бях дошъл при Осп. Някъде преди около половин година.

— И?

— Той знаеше кой съм. Осп му беше разказала за мен. Тя понякога ме пуска да пренощувам в хотела. В коридора, тук при него.

Ерлендур се обърна към Осп.

— Нишата е щателно почистена — отбеляза той.

Осп го погледна неразбиращо и не отговори нищо. Ерлендур отново се обърна към Рейнир.

— Значи, той е знаел кой си бил ти. Спал си в коридора пред неговата стаичка. После какво?

— Дължеше ми пари. Каза, че ще ми плати.

— За какво ти дължеше пари?

— Защото му духах понякога и...

— И?

— И понякога му давах да ми духа.

— Ти знаеше ли, че е обратен?

— Е, не е ли очевидно?

— А презервативът?

— Винаги използвахме презервативи. Той имаше някаква параноя. Казваше, че не иска да рискува. Не знаел дали не съм заразен с нещо. Не съм заразен с нищо — каза момчето, като натърти на последните думи и погледна сестра си.

— Използваш ли тютюн за дъвчене?

— Това пък какво общо има? — попита Рейнир.

— Нищо. Използваш ли тютюн за дъвчене?

— Да.

— Беше ли с Гвюдлойгур в деня, когато е бил намушкан?

— Да. Той ме помоли да се срещнем, имаше намерение да ми плати.

— Как се свърза с теб?

Рейнир извади от джоба си мобилен телефон и го показа на Ерлендур.

— Когато дойдох, той се обличаше в костюма на Дядо Коледа. Каза, че бърза за коледното празненство. Плати ми каквото ми дължеше, погледна часовника и видя, че има време и да се позабавлява.

— Много ли пари държеше в стаята си?

— Не, поне аз не знам. Видях единствено парите, които ми плати. Но каза, че очаквал купища мангизи.

— Откъде?

— Не знам, седял бил върху златна мина.

— Какво е искал да каже според теб?

— Имаше нещо, което смяташе да продаде. Не знам какво беше. Не ми каза. Каза само, че очаквал купища мангизи, тоест много пари, не използва думите „купища мангизи“. Той не говореше по този начин. Винаги говореше много почтително, използваше красиви думи. Беше ужасно учтив. Готин пич. Не ми е правил нищо лошо. Плащаше си винаги. Познавам много други по-лоши от него. Понякога искаше само да си говори с мен. Беше самотен, поне така каза. Казваше, че няма друг приятел, освен мен.

— Разказвал ли ти е за миналото си?

— Не.

— Нищо за това, че е бил дете звезда?

— Не. Дете звезда? В какво?

— Видя ли при него някакъв нож, може би от кухнята на хотела?

— Да, имаше нож, но не знам откъде може да е бил. Като дойдох, той режеше нещо от костюма на Дядо Коледа. Каза, че трябвало да си вземе нов за следващата година.

— И не е имал никакви пари, освен тези, които ти е платил?

— Не, не мисля.

— Не си го ограбил?

— Не.

— Не си взел онзи половин милион, който е бил в стаята му?

— Половин милион? Той е имал половин милион?

— Доколкото разбрах, ти постоянно имаш нужда от пари. Ясно е как ги заработваш. Тълпа от хора те преследват за дългове. Заплашвали са семейството ти...

Рейнир погледна сестра си гневно.

— Не гледай нея, гледай мен! Гвюдлойгур е имал пари в стаичката си. Много повече, отколкото ти е дължал. Вероятно вече е бил продал златната мина. Ти си видял парите. Искал си повече. Правил си за него нещо, за които си мислел, че трябва да ти се платят по-добре. Той е отказал, скарали сте се. Ти си грабнал ножа и си се опитал да го намушкаш, но той се е борил. Успял си да го прободеш в гърдите и си го убил. Взел си парите...

— Скапан идиот! — просъска Рейнир. — Това са долни, гадни глупости!

— ... и оттогава пушиш хашиш, боцкаш се, или каквото там друго, дето го...

— Скапан, долен нещастник! — изкрещя Рейнир.

— Продължавай! — извика Осп. — Разкажи му каквото ми разказа на мен! Кажу ми всичко!

— Какво всичко? — попита Ерлендур.

— Той ме попита дали искам да му направя една, преди да се качи горе на празненството — продължи Рейнир. — Каза, че нямал малко време, но имал пари и щял да ми плати добре. Бяхме вече започнали, когато бабката нахълта при нас.

— Бабката?

— Да.

— Каква бабка?

— Тази, дето ни попречи.

— Разкажи му! — чу се гласът на Осп зад Ерлендур. — Кажи му кой беше това!

— За каква бабка говориш?

— Забравихме да заключим, защото бързахме. Изведнъж вратата се разтвори и тя се втурна при нас.

— Коя тя?

— Не знам коя беше. Някаква бабичка.

— И какво се случи?

— Не знам. Аз веднага се ометох. Тя му изкрещя нещо и аз се изпарих.

— Защо не дойде веднага при нас с тази информация?

— Гледам да избягвам полицията. Всякакви изроди ме преследват и ако узнаят, че говоря с полицаите, ще решат, че ги топя за нещо, и ще си изпатя.

— Коя беше жената, която ви попречи? Как изглеждаше?

— Не я огледах добре. Избягах. Но той беше направо сразен. Избута ме, изкрещя и буквално загуби ума и дума. Направо обезумя от страх.

— Какво изкрещя той? — попита Ерлендур.

— Стефи.

— Какво?

— Стефи. Това беше единственото, което чух. Стефи. Нарече я Стефи и явно ужасно се боеше от нея.

[44] Имената означават „трепетлика“ и „офика“. — Б.пр. ↑

Тя стоеше до вратата на хотелската му стая, обърната с гръб към него. Ерлендур спря и я наблюдава известно време. Беше се променила от първата им среща, когато влетя заедно с баща си в хотела. Сега бе просто една уморена и посърнала жена на средна възраст, която все още живееше със сакатия си баща в къщата, където бе преминал животът ѝ. По неизвестни му причини тя бе дошла в хотела и бе убила своя брат.

Жената сякаш усети, че той е там в коридора, защото се обърна внезапно и го погледна. По лицето ѝ не можеше да се разчете за какво мисли. Ерлендур знаеше само, че точно нея е издирвал от момента, в който за първи път дойде в хотела и видя Дядо Коледа да седи в собствената си кръв.

Жената стоеше до вратата на стаята му и не проговори, докато той не се приближи съвсем до нея.

— Имам да ти казвам още нещо — започна тя. — Ако все още има някакво значение.

Ерлендур помисли, че сестрата е дошла при него заради лъжата за приятелката ѝ и че вече смята за крайно време да признае истината. Той отвори вратата и тя влезе пред него в стаята. Отиде до прозореца и се загледа в падащия сняг.

— Предсказваха безснежна Коледа — каза тя.

— Някога наричали ли са те Стефи? — попита той.

— Казваха ми така, когато бях малка — отвърна жената и продължи да гледа през прозореца.

— Брат ти наричаше ли те Стефи?

— Да, правеше го. Тя кимна. — Винаги. А аз го наричах Гюли. Защо питаш?

— Защо си била в хотела пет дни преди смъртта на брат ти?

Стефания въздъхна тежко.

— Знам, че не трябваше да крия от теб истината.

— Защо дойде?

— Заради плочите му. Смятахме, че имаме право да получим някаква част от тях. Знаехме, че той имаше доста плачи, вероятно целия тираж, който остана непродаден навремето. Искахме да получим част от него, ако Гвюдлойгур мислеше да го продава.

— По какъв начин беше придобил тиража?

— Татко го получи и го пазеше вкъщи в Хапнарфьордур. Когато Гвюдлойгур се изнесе, взе кашона със себе си. Каза, че плочите били негови. Негови и на никого другиго.

— Как разбрахте, че има намерение да ги продаде?

Стефания се поколеба.

— Излъгах те и за Хенри Уапшот — призна си тя. — Познавам го. Бегло, но трябваше да ти кажа за него. Той не спомена ли пред теб, че сме се срещнали?

— Не — отвърна Ерлендур. — Той си има свои проблеми. Има ли нещо вярно в това, което досега си ми казала?

Тя не отговори.

— И защо да вярвам на това, което сега ми говориш?

Стефания мълчеше, гледаше как снегът пада на земята. Беше се отнесла някъде надалеч, сякаш потънала в живота, който бе имала преди много време, когато не е познавала лъжата и всичко е било истина, чиста и току-що посипала се по земята.

— Стефания? — повика я Ерлендур.

— Не беше заради пеенето. Не се скараха заради пеенето — каза тя изведнъж. — Когато татко падна по стълбите. Не беше заради пеенето. Това е последната и най-голямата лъжа.

— Имаш предвид, когато са се сбили на стълбищната площадка?

— Знаеш ли как му викаха децата в училището? Как го наричаха?

— Мисля, че знам — отвърна Ерлендур.

— Наричаха го Малката принцеса.

— Защото е пеел в хора, бил е като префърцунено момиче и...

— Защото го видяха в рокля на мама — прекъсна го Стефания.

Тя се отдалечи от прозореца.

— Стана след смъртта ѝ. Тя му липсваше много и особено след като не беше вече хорист, а обикновено момче с обикновен глас. Татко не знаеше за това, но аз знаех. Понякога, когато баща ни не беше вкъщи, брат ми си слагаше нейните украшения и обличаше роклите ѝ,

стоеше пред огледалото и дори се гримираше. Един ден през лятото момчета, които минавали наблизко, го видели. Някои от тях били негови съученици. Надникнали през прозореца на стаята. Правеха това от време на време, защото ние им изглеждахме странни. Започнали да хихикат и да му се присмиват без никаква милост. След този случай гледаха в училището на него като на някакъв изрод. И започнаха да го наричат „Малката принцеса“.

Стефания млъкна.

— Мислех си, че той просто страда за мама — продължи тя след малко. — Че това беше начин да се почувства близо до нея, като облича дрехите ѝ и се кичи с украшенията ѝ. Не смятах, че има извратени нужди. А то друго излезе.

— Извратени нужди? — възкликна Ерлендур. — Така ли гледаш на това? Брат ти е бил хомосексуален. Не си ли могла да му простиш? Заради сексуалната му ориентация ли не си поддържала връзка с него през всичките тези години?

— Той беше още много млад, когато татко го хвана с негов връстник да правят разни неописуеми неща. Аз знаех, че са в стаята му, мислех, че учат заедно. Татко се върна неочаквано вкъщи да търси нещо. И когато влязъл в стаята, пред очите му се появила потресаваща картина. Не поиска да ми разкаже какво е видял. Когато излязох от стаята си, видях момчето да тича надолу по стълбите със свалени до глезените панталони, а татко и Гюли бяха в коридора и си крещяха един на друг. Видях как Гюли бутна татко, как той загуби равновесие и падна по стълбата. Никога повече не се изправи.

Стефания отново се обърна към прозореца и се загледа в стеления се към земята сняг. Ерлендур мълчеше и се питаше какво ли си мисли жената в моментите, когато изчезва навътре в себе си както сега, но не можеше дори да предположи. Стори му се, че все пак получи нещо като отговор, когато тя отново наруши тишината.

— Аз никога не съм била от значение — каза тя. — Всичко, което правех, беше някаква маловажна подробност. Не казвам това, защото се самосъжалявам, отдавна съм престанала да го правя. По-скоро за да се опитам да разбера и обясня защо не съм имала никакъв контакт с него от този ден насетне. Понякога си мисля, че съм си мечтаела да се случи всичко това. Можеш ли да си представиш?

Ерлендур поклати глава.

— Когато той си отиде, аз бях тази, която имаше значение. Не той. Никога вече той. По някакъв странен начин бях доволна от това, доволна, че той не беше вече голямата звезда, каквато се очакваше да бъде. Предполагам, че съм му завиждала през цялото време, много повече, отколкото съм си давала сметка, заради вниманието, което получаваше, и заради гласа, който имаше като дете. Гласът му беше божествен. Сякаш бе благословен с всички тия способности, а аз не притежавах никакви. Дрънках на пианото като някой кон. Така каза татко, когато се опитваше да ме учи да свиря. Каза, че нямам абсолютно никакви способности. Въпреки това го обожавах, защото си мислех, че винаги има право. Обикновено той беше добър с мен. След като осакатя, аз имах възможността да го обгрижвам и единствено аз да имам значение за него. Така минаваха годините една подир друга, без нищо да се промени. Гюли си отиде от къщи, татко остана инвалид и аз се грижех за него. Никога не съм мислила за мен самата, какво аз искам. Тъй годините могат да си минат, без да направиш каквото и да било друго, освен да си живееш, заседнал в дупката си. Година след година, година след година.

Стефания млъкна. Продължаваше да гледа снега.

— И когато започнеш да разбираш, че това е всичко, което имаш, започваш да мразиш, опитваш се да откриеш виновника. Струваше ми се, че брат ми е виновен за всичко. С времето започнах да намразвам него и перверзията му, която разруши живота ни.

Ерлендур понечи да каже нещо, но тя продължи:

— Не знам дали мога по-добре да го обясня. Да обясня как се изолираш в своя собствен непроменяем живот заради нещо, което след десетилетия се оказва толкова маловажно. Маловажно и безобидно.

— Разбрахме, че брат ти е приемал нещата така, като че ли му е било откраднато детството — каза Ерлендур. — Че не е получил възможността да бъде това, което сам е искал, а точно обратното — бил е принуден да бъде нещо друго, певец, дете звезда. Започнал да се чувства така, когато го подигравали в училището. Впоследствие не останало нищо нито от едното, нито от другото, а в добавка се появили и тези „извратени нужди“, както ги наричаш. Не мисля, че му е било много добре. Може би той не е искал всичкото това внимание, за което ти си копняла.

— Детството му било откраднато — рече Стефания. — Може и така да е.

— Някога опитвал ли се е брат ти да обсъди хомосексуалните си наклонности с баща си или с теб? — попита Ерлендур.

— Не, но вероятно можехме да видим накъде вървят нещата. Не знам също дали той самият си е давал ясна сметка какво се е случвало с него. Нищо не знам за това. Мисля, че той е нямал представа защо се облича в роклите на мама. Нямам идея кога такива хора разбират, че са различни.

— По някакъв странен начин той е харесвал прякора си — каза Ерлендур. — Имал е този плакат и знаем, че...

Полицаят замълча. Не беше сигурен дали трябва да разкаже за любовника на Гвюдлойгур, от когото той е искал да го нарича „Малка принцеса“.

— Нищо не знам за това — продължи Стефания, — освен, естествено, че този плакат стои на стената му. Може да се е самоизмъчвал със спомените за това, което се случи. Може пък да е нещо у тия хора, което ние никога няма да разберем.

— Как се запозна с Хенри Уапшот?

— Един ден дойде у нас и искаше да говори с мен и баща ми за плочите на Гвюдлойгур. Искаше да знае дали имаме екземпляри от тях. Това се случи по Коледа миналата година. Беше получил информация за Гвюдлойгур и семейството му от някакви колекционери. Каза ни, че плочите му са изключително ценни. Разговарял с брат ми, но той му казал, че не желае да продава. После брат ми променил решението си и бил готов да даде на британеца каквото искал.

— И вие сте поискали част от парите... или какво?

— Това ни се стори съвсем естествено. Плочите не му принадлежаха повече, отколкото на баща ми, поне така гледахме на нещата. Баща ми плати за издаването им със собствените си пари.

— За голяма сума ли ставаше въпрос? Която Уапшот е предложил за плочите?

Стефания кимна разсеяно с глава.

— За милиони.

— Това съвпада с нашата информация.

— Той има достатъчно пари, този Уапшот. Мисля, че искаше да попречи плочите да се появят на колекционерския пазар. Ако съм го

разбрала правилно, той искаше да придобие всички съществуващи плочи, за да не излязат на пазара. Беше много откровен и бе готов да плати огромна сума. Мисля, че малко преди Коледа е успял да придума брат ми. Вероятно нещо се е променило, след като се е нахвърлил така върху него.

— Нахвърлил се е върху брат ти ли? Какво искаш да кажеш?

— Е, не го ли държите в ареста?

— Да — кимна Ерлендур, — но нямаме нищо, което да доказва, че той е нападнал брат ти. Какво искаш да кажеш с това, че нещо се е променило?

— Уапшот дойде при нас в Хапнарфьордур и съобщи, че се бил споразумял с Гвюдлойгур да купи целия тираж. Предполагам, искал е да се увери, че няма други екземпляри при нас. Казахме му, че няма, Гвюдлойгур беше взел всичко, когато се изнесе от къщи.

— Затова си дошла в хотела — каза Ерлендур. — За да получиш вашата част от продажбата.

— Беше в униформата на портиер — продължи Стефания. — Стоеше отпред във фойето, изнасяше куфарите на някакви чужденци навън към колата. Следях го доста време и накрая той ме видя. Казах му, че трябва да говорим за плочите. Той попита за татко...

— Баща ти ли те изпрати при Гвюдлойгур?

— Не, той никога не би направил това. Той не иска дори името му да чуе от инцидента насам.

— Но Гвюдлойгур е попитал най-напред за него, като те е видял в хотела.

— Да. Слязохме долу в стаичката му и аз попитах къде са плочите му.

— Те са на добро място — отвърна Гвюдлойгур и се усмихна на сестра си. — Хенри ми каза, че е разговарял с теб.

— А на нас каза, че си имал намерение да му продадеш плочите. Татко твърди, че половината са негови, и ние искаме да получим половината от сумата, която ще вземеш за тях.

— Промених си намеренията — отвърна Гвюдлойгур. — Няма да продавам никому нищо.

— Какво отговори Уапшот на това?

— Не беше никак доволен.

— Той предлага много добри пари за тях.

— Мога да получа повече, ако сам ги продам, една по една. Сред колекционерите има голям интерес към плочите. Мисля, че Уапшот иска да направи същото, макар да разправя, че иска да ги купи, за да си ги има. Предполагам, че лъже. Исква да ги продаде и да направи печалба на мой гръб. Всички искаха да печелят на мой гръб в старите времена, също и татко, и това не се е променило. Нищичко не се е променило.

Двамата дълго време се гледаха в очите.

— Ела у дома и говори с татко. Не му остава още много.

— Уапшот говори ли с него?

— Не, не си беше вкъщи, когато Уапшот дойде. После му казах.

— А той какво отвърна?

— Нищо. Само, че си иска своята част.

— А ти?

— Какво аз?

— Защо никога не си тръгна? Защо не се омъжи и не създаде свое семейство? Това, което живееш, не е твоят живот. Това е неговият живот. Къде е твоят?

— Като че ли е в инвалидната количка, която ти сложи под него — просъска Стефания. — И не се осмелявай да ми говориш за моя живот!

— Той има същата власт над теб, каквато имаше над мен в миналото.

Злобата изригна от Стефания.

— Някой трябваше да се грижи за него. Любимецът му, звездата, се превърна в безгласен педал, който го бутна надолу по стълбата и оттогава не е посмял да приказва с него. Предпочита нощем да седи до него и да се измъква, преди да се е събудил. Каква е тая власт, която има над теб? Мислиш, че си се отървал от него завинаги, но я се виж! Погледни се! Какво си? Кажи ми! Ти си едно нищо! Ти си един парцал.

Тя млъкна.

— Извинявай! — каза той. — Не трябваше да започвам да говоря за това.

Тя не му отговори.

— Той пита ли за мен?

— Не.

— Говори ли поне понякога за мен?

— Не, никога.

— Той не понася начина, по който живея. Не понася това, което съм. Той просто не ме понася. След всичките тия години.

— Защо не ми разказа това веднага? — попита Ерлендур. — Защо бе нужна тази игра на криеница?

— Игра на криеница? Е, можеш да си представиш. Не исках да говоря за моите семейни проблеми. Мислех си, че ще мога да ни предпазя, да предпазя личния ни живот.

— Това ли беше последният път, когато се видя с брат ти?

— Да.

— Напълно ли си сигурна?

— Да. — Стефания погледна Ерлендур. — Какво намекваш?

— Не го ли завари с едно младо момче да прави същите неща, които са потресли баща ти? Това е било началото на нещастията в твоя живот и си поискала да сложиш края му.

— Не, какво...?

— Имаме свидетел.

— Свидетел?

— Момчето, което е било с брат ти. Млад човек, който му е правил разни услуги срещу заплащане. Ти си попаднала на тях в мазето, момчето е избягало, а ти си нападнала брат си. Видяла си нож на масата и си се нахвърлила върху него.

— Това не е вярно! — извика Стефания.

Усещаше, че Ерлендур говори сериозно и че очевидно уликите се насочват към нея. Втренчено гледаше Ерлендур, сякаш не вярваше на чутото от собствените ѝ уши.

— Има свидетел... — започна Ерлендур, но не успя да довърши изречението.

— Какъв свидетел? За какъв свидетел говориш?

— Отричаш ли да си убила брат си?

Телефонът в стаята започна да звъни и преди Ерлендур да успее да го вдигне, започна да звъни и мобилният му телефон в джоба. Той погледна извинително Стефания, която направо го пробождаше с очи.

— Трябва да отговоря — каза Ерлендур.

Стефания се отдръпна. Полицаят я видя да взема една от плочите на Гвюдлойгур върху бюрото и да я вади от обложката. Когато Ерлендур вдигна стационарния телефон, тя оглеждаше плочата. Беше

Сигурдур Оли. Ерлендур включи мобилния и помоли този, който се обаждаше, да изчака за момент.

— Одеве един човек се свърза с мен във връзка с убийството в хотела и аз му дадох твоя мобилен номер — обясни Сигурдур Оли. — Звънна ли ти вече?

— В момента някой ме чака на мобилния — отвърна Ерлендур.

— Струва ми се, че успяхме да разрешим случая. Говори с човека и после ми се обади! Изпращам три коли. Елинборг ще дойде с тях.

Ерлендур остави слушалката и вдигна мобилния телефон. Не познаваше гласа, но човекът се представи и започна да разказва. Още с първите му думи съмненията на Ерлендур получиха потвърждение. Той сякаш видя разположението на всички карти на масата. Говориха дълго време. Накрая Ерлендур помоли човека да отиде в управлението и да даде показания пред Сигурдур Оли. Обади се на Елинборг и й даде разпореждания. След всичко това изключи телефона и се обърна към Стефания. Тя беше поставила плочата на грамофона и го бе включила.

— Понякога в миналото — каза тя, — когато правеха такива записи, на плочите се чуваха множество различни фонове звуци. Може би защото хората не работеха прецизно, пък и апаратурата още не беше усъвършенствана, нито условията — подходящи. Тъй да се каже, човек можеше да чуе дори преминаващите коли. Забелязал ли си това?

— Не — отвърна Ерлендур.

Не разбираше за какво говори жената.

— Например при тази песен, ако се заслушаш, можеш да чуеш. Мисля, че никой няма да обърне внимание, освен ако не знае за какво става дума.

Тя увеличи звука. Ерлендур се заслуша и долови страничен звук, който се появяваше в средата на песента.

— Какво е това? — попита той.

— Това е татко — отговори Стефания.

Тя пусна песента още веднъж и Ерлендур долови звука по-ясно, макар че не можеше да определи какво казваше гласът.

— Това баща ви ли е? — учуди се той.

— Тук му казва, че е прекрасен — отвърна Стефания някак разсеяно. — Стоеше недалеч от микрофона и не можа да се сдържи.

Тя погледна Ерлендур.

— Баща ми почина снощи. Полегна си на дивана след ядене и заспа, както често правеше, и повече не се събуди. Веднага усетих, че си е отишъл, в мига, в който влязох в стаята. Разбрах го преди още да съм го докоснала. Докторът каза, че е получил инфаркт. Ето защо дойдох в хотела при теб, искам да почистя пред вратата си. Това вече няма никакво значение. Нито за него, нито за мен. Нищичко вече няма значение.

Тя пусна песента на плочата за трети път и сега Ерлендур като че ли различи казаното от бащата на Стефания. Една-единствена дума, която присъстваше в песента като бележка под линия.

„Прекрасен“.

— Слязох долу в стаичката на Гвюдлойгур в деня, когато беше убит, за да му кажа, че татко иска да се видят и да се помирят. Вече бях разказала на татко, че Гвюдлойгур е запазил ключ от къщата, че се е промъквал у дома, седял е в стаята и си е тръгвал, преди да го усетим. Не знаех каква ще е реакцията на Гвюдлойгур, дали ще пожелае да се види с татко, или помиряването помежду им си остава безнадеждна работа, но исках да опитам. Вратата на стаичката му беше отворена...

Гласът ѝ затрепери.

— ... и той лежеше там, потънал в собствената си кръв...

Тя млъкна.

— ... в тия дрехи... със свалени панталони... целият в кръв...

Ерлендур се приближи към нея.

— Господи, боже мой! — простена тя. — Никога в живота ми... това беше толкова ужасно, че думите не могат да го опишат. Не знам какво си мислех. Бях толкова уплашена! Като че ли единствената ми мисъл беше да се махна оттам и да забравя видяното. Както и всичко друго. Опитвах се да се убедя сама себе си, че нищо от това не ме засяга, че няма никакво значение дали съм била там, или не. Всичко е свършено, всичко е минало и не е моя работа. Отблъсквах видяното като някое дете. Не исках да го знам и не казах на баща ми. Никому не казах.

Тя погледна Ерлендур.

— Трябваше да извикам помощ. Трябваше, разбира се, да извикам и полиция... но... това беше толкова отвратително, толкова

неестествено... че просто избягах от него. Само за това си мислех — да се махна, да избягам от туй ужасно място и никой да не ме види.

Тя млъкна.

— Мисля, че винаги съм бягала от него. По някакъв начин постоянно съм го правила. През цялото време. И там...

Тя се разплака безгласно.

— Можехме да опитаме да поправим нещата много по-рано. Отдавна трябваше да съм го направила. Това е моето престъпление. Накрая и татко го искаше. Преди да умре.

Настъпи мълчание. Ерлендур погледна през прозореца и видя, че снеговалежът е намалял.

— Най-ужасното бе...

Тя замлъкна, сякаш мисълта за онова, което се канеше да каже, беше непоносима.

— Той не е бил мъртъв, нали?

Тя поклати глава.

— Каза само една дума и след това умря. Видя ме на вратата и прошепна моето име. Онова, което използваше, когато бяхме малки. Винаги ме наричаше Стефи.

— Те също са го чули да казва името ти, преди да умре. Стефи.

Тя изумено погледна Ерлендур.

— Кои те?

Вратата на стаята внезапно се отвори и Ева Линд се появи на прага. Тя се взря в Стефания, след това погледна Ерлендур, после отново Стефания и поклати глава.

— Абе, ти по колко на ден прекарваш? — попита тя и погледна обвинително баща си.

Ерлендур не забеляза нещо да се е променило в поведението на Осп. Стоеше и я наблюдаваше как работи. Мислеше си дали тя някога ще покаже разкаяние или поне малко угризение на съвестта заради това, което бе сторила.

— Намери ли я, тази Стефи? — попита момичето, когато го видя в коридора, след което постави купчина от кърпи в количката за мръсно бельо, взе чисти хавлии и ги внесе в стаята.

Ерлендур се приближи и застана до вратата, но мислите му бяха другаде.

Мислеше за дъщеря си. Бе успял някак си да ѝ обясни коя е Стефания и щом старата жена си тръгна, бе помолил Ева Линд да го изчака. Нямало да се бави дълго и можело след това двамата да се приберат вкъщи. Ева бе седнала на леглото. Той веднага бе усетил, че е променена, че се е върнала към старите си навици. Беше превъзбудена и започна отново да го обвинява за всичките си несгоди в живота. Той само стоеше, слушаше и не ѝ отвърщаше, не ѝ противоречеше, за да не я разсърди още повече. Знаеше защо е ядосана. Не се гневеше на него, а на себе си, защото се бе провалила. Защото бе изгубила самоконтрол.

Той нямаше представа какво е взела. Погледна часовника на ръката си.

„Бързаш за някъде, а? — каза тя. — Бързаш да спасиш света!“

„Можеш ли да ме изчакаш тук?“ — попита той.

„Омитай се!“ — отвърна тя.

Гласът ѝ бе хриплив и неприятен.

„Защо си причиняваш това?“

„Млъкни!“

„Ще ме изчакаш ли? Няма да се бавя дълго и след това ще се приберем вкъщи. Искаш ли?“

Ева не отговори. Седеше с отпусната глава и гледаше в нищото през прозореца.

„Няма да се бавя дълго“ — рече той.

„Не си отивай! — помоли го тя. Гласът ѝ вече не беше толкова твърд. — Къде ходиш постоянно?“

„Какво има?“ — попита той.

„Какво има ли?! — изкрещя тя. — Всичко има! Всичко! Мамка му, този скапан живот. Ето това има, шибания живот. Не знам за какво е той. Не знам защо му е на човек да го живее. За какво! За какво?“

„Ева, нещата ще се...“

„Господи, колко съжалявам за нея“ — простена тя.

Той я прегърна.

„Всеки ден. Сутрините, щом се събудя, вечерите, когато заспивам. Мисля за нея всеки божи ден и за това, което ѝ направих.“

„Това е добре — каза Ерлендур. — Трябва да мислиш за нея всеки ден.“

„Но е толкова трудно! И няма отърване. Никога. Какво трябва да направя? Какво мога да направя?“

„Не я забравяй! Мисли за нея! Винаги. Тя ще ти помогне.“

„Господи, колко съжалявам за нея. Що за човек съм аз? Що за човек прави всъщност такива неща? Със собственото си дете!“

„Ева!“

Той я обгърна с ръце, тя се наклони към него и двамата останаха да седят на ръба на леглото, докато снегът мълчаливо се стелеше над града.

Седяха дълго време в това положение. Ерлендур прошепна в ухото ѝ да го изчака в стаята. Искаше да се прибере заедно с нея вкъщи и да отпразнуват Коледата. Погледнаха се в очите, тя се беше успокоила и кимна с глава утвърдително.

Сега стоеше при вратата на една от стаите на долния етаж и наблюдаваше работата на Осп, но не можеше да престане да мисли за Ева. Знаеше, че трябва да се върне бързо при нея, да я заведе у дома и да бъде с нея; да изкарат една хубава Коледа заедно.

— Говорихме със Стефи — каза той в посока към стаята. — Тя се казва Стефания и е сестра на Гвюдлойгур.

Осп излезе от банята.

— И какво, призна или отрече всичко?

— Не, тя нищо не отрече — поясни Ерлендур. — Тя знае вината си, ясно ѝ е какво е тръгнало накриво, кога се е случило и защо. Не се чувства добре, но е започнала да изяснява нещата за себе си. Трудно ѝ

е, защото вече е твърде късно да поправи онова, което е излязло извън релси.

— Призна ли си?

— Да — кимна Ерлендур. — Повечето неща фактически. Не го потвърди изрично, но осъзнава своето участие в случая.

— Повечето неща? Какво означава това?

Осп мина покрай него при вратата, взе препарат за почистване, няколко кърпи и отново влезе в банята. Ерлендур пристъпи напред и започна да гледа как момичето чисти, досущ както и преди, когато случаят все още бе твърде неясен, а Осп беше му станала нещо като приятелка.

— Всъщност всичко — каза той. — С изключение на убийството. Това е единственото, което тя няма намерение да поеме върху себе си.

Осп пръсна малко почистващ препарат върху огледалото, като по никакъв начин не реагира на думите на полицая.

— Но брат ми я е видял — настоя тя. — Видял я е, когато е намушкала собствения си брат. Тя не може да отрече това. Не може да отрече това, че е била там.

— Не — отвърна Ерлендур. — Тя е била долу в мазето, когато Гвюдлойгур е умрял. Само че не го е намушкала тя.

— Напротив, Рейнир я е видял — рече момичето. — Тя не може да го отрече.

— Колко им дължиш?

— Дължа?

— Колко?

— Дължа кому? Какви ги говориш?

Осп търкаше огледалото така енергично, сякаш беше въпрос на живот и смърт, сякаш, ако престанеше, всичко щеше да се свърши — маската щеше да падне и тя трябваше да се предаде. Продължи да пръска и търка огледалото, като избягваше да поглежда отражението на собствените си очи.

Ерлендур я гледаше и в ума му изплува едно изречение, което беше прочел в книга, разказваща за нещастните бедняци от миналото — тя беше незаконно роденото дете на света.

— Елинборг се казва жената, която работи с мен. Тя провери преди малко регистъра на Спешната помощ — каза Ерлендур. — Спешната помощ за жертвите на изнасилвания. Било е горе-долу преди

половин година. Били са трима. Случило се е в някаква хижа край езерото Ройдарватн. Повече не си казала нищо. Твърдяла си, че не знаеш кои са били. Отвлекли са те една петъчна вечер, докато си отивала в центъра на града, откарали са те в тази хижа и са те изнасилили един след друг.

Осп продължи да търка огледалото. Ерлендур не можа да види дали казаното от него има някакъв ефект у нея.

— Накрая си отказала да кажеш кои са били похитителите ти и не си искала да предявяваш обвинения.

Осп не каза и дума.

— Работиш тук в хотела, но това не стига за дълговете ти. Не ти стига и за дрогата. Успявала си да ги държиш настрана от теб с някакви малки плащания и те продължават да те снабдяват, но са те заплашили, а ти знаеш, че тия хора изпълняват заплахите си.

Осп избягваше да го погледне.

— Никой не краде в хотела, нали? — продължи Ерлендур. — Каза това, за да ни заблудиш, за да ни поведеш в друга посока.

Ерлендур чу някой да ходи в коридора и видя Елинборг, придружена от четирима полицаи, да се появява на вратата. Даде им знак да почакаат.

— Брат ти е в същото положение като теб. Може би имате обща сметка при тях, не знам. Него са го хващали и са го били жестоко. Заплашвали са го. Заплашвали са родителите ви. Вие не смееете да кажете кои са тези хора. Полицията не може да направи нищо, защото това са само заплахи, а когато те преминат към действие, когато те нападнат в центъра на града и те изнасят в някакво бунгало край Ройдарватн, ти не ги издаваш. Както и брат ти.

Ерлендур млъкна, като продължи да я наблюдава.

— Одеве ми телефонира един човек. Работи в полицията, в отдела за наркотици. От време на време получава обаждания от разни клюкари, хора, дето разказват за чутото на улицата от света на наркоманите. Вчера вечерта му позвънили, всъщност през нощта, казали му, че се носела мълга за някакво младо момиче, изнасилено преди половин година, защото му било трудно да плаща на дилърите си, и изведнъж преди два-три дена изплатило всичките си дългове. Своите и тези на брат си. Нещо да ти звучи познато?

Осп поклати глава.

— Не ти звучи? — попита отново Ерлендур. — Този, който се обади в наркополицията, знаел името на момичето, както и че то работело в хотела, където е бил убит Дядо Коледа.

Осп поклати още веднъж глава.

— Знаем, че в стаята на Гвюдлойгур е имало половин милион — добави Ерлендур.

Тя престана да търка огледалото. Бавно отпусна ръце надолу и се втренчи в отражението си.

— Опитах се да ги откажа.

— Да се откажеш от наркотиците ли?

— Но нямаше смисъл. Те са безмилостни, ако човек им е длъжник.

— Ще ми кажеш ли кои са?

— Не исках да го убивам. Той винаги е бил добър с мен. И тогава...

— Видя ли парите?

— Парите ми трябваха.

— Заради парите ли беше? Заради тях ли го намушка?

Тя не отговори.

— Не знаеше ли за връзката на Гвюдлойгур и брат ти?

Осп мълчеше.

— Заради парите ли беше? Или заради брат ти?

— Може би и заради двете — тихо каза Осп.

— Искала си парите.

— Да.

— А той е използвал брат ти.

— Да.

Видя брат си да стои на колене, парите бяха на купчина върху леглото, ножът лежеше отстрани. Без да се замисли и за миг, тя грабна ножа и започна да го мушка. Той вдигна ръце да се защити, но тя продължи да го ръга отново и отново, докато той не престана да се съпротивлява и се отпусна, облегнат на стената. Кръв се стичаше от раната в гърдите, от сърцето.

Ножът беше окървавен, тя беше цялата покрита с кръв — по ръцете, по халата ѝ. Брат ѝ се бе изправил и бе хукнал навън в коридора в посока към стълбището.

Гвюдлойгур простена тежко.

Мъртвешка тишина се възцари в килерчето. Тя се втренчи в Гвюдлойгур и ножа в ръцете си. Внезапно Рейнир се появи отново.

— Някой идва по стълбите — прошепна той.

Взе парите, сграбчи сестра си, която стоеше като вдървена на мястото си, и я повлече навън в коридора, а оттам — в нишата в ъгъла. Появи се някаква жена. Двамата не смееха дъх да си поемат. Жената погледна към тях в мрака, но не ги забеляза.

Когато стигна до вратата на стаичката, нададе сподавен вик. Чуха Гвюдлойгур да простенва.

— Стефи — каза той.

Повече нищо не чуа.

Жената влезе в стаичката. Братът и сестрата я видяха веднага да излиза. Вървеше заднешком, докато се опря в стената на коридора, след което рязко се извърна и без да се оглежда, закрачи бързо в посока навън от мазето.

— Изхвърлих халата и си намерих друг. Рейнир изчезна някъде. Не можех да направя друго, освен да продължа да работя. В противен случай вие щяхте веднага да разберете всичко, или поне така си мислех. После ми казаха да го повикам за коледното празненство. Не можех да откажа. Не трябваше да правя каквото и да било, което да привлече вниманието към мен. Слязох долу и почаках в коридора. Вратата на стаята му стоеше все още отворена, но аз не влязох вътре. Върнах се обратно горе и Казах, че съм го намерила в стаичката и че май е мъртъв.

Осп заби поглед в земята.

— Най-лошото е, че той винаги е бил добър с мен. Може би точно заради това се ядосах толкова много. Защото той беше един от малцината, които се държаха човешки с мен на това място, а използваше брат ми за курва. Побеснях. След всичко, което...

— След всичко, което са ти сторили ли? — попита Ерлендур.

— Няма смисъл да повдигаш обвинения срещу тези свини. Тия, които извършват най-ужасните и кървави изнасилвания, лежат година, може би година и половина. И отново излизат на свобода. Вие нищо не можете да направите. Няма смисъл да търсиш помощ. Човек трябва да си плати, независимо по какъв начин. Взех парите и платих. Може би го убих заради парите. Може би заради Рейнир. Не знам. Не знам...

Тя млъкна.

— Полудях — подзе тя. — Никога не съм изпадала в такова състояние преди. Никога не съм побеснявала така. Видях отново всичко, което се случи в гаража на хижата. Видях тях. Видях всичко да се случва отново. Взех ножа и се опитвах да го намушкам навсякъде, където беше възможно. Опитах се да го нарежа. Той се мъчеше да се защити, но аз го мушках и мушках, докато престана да се движи.

Тя погледна Ерлендур.

— Не предполагах, че е толкова трудно. Че е толкова трудно да убиеш човек.

Елинборг се появи на вратата на стаята и с жест даде да се разбере, че не ѝ е ясно какво става, и защо просто не арестуват момичето.

— Къде е ножът? — попита Ерлендур.

— Ножът ли? — повтори Осп и тръгна към него.

— Ножът, с който си го убила.

Тя се поколеба за момент.

— Оставих го на мястото му — каза след малко. — Почистих го колкото можех и го върнах, преди вие да дойдете.

— И къде е той?

— Където му е мястото.

— В кухнята ли?

— Да.

— В хотела има поне петстотин подобни ножа — възкликна отчаяно Ерлендур. — Как да го открием?

— Можете да започнете с шведската маса — рече тя.

— Шведската маса ли?

— Със сигурност някой го използва сега.

Ерлендур предаде Осп на Елинборг и четиримата полицаи и побърза да се върне в стаята, където го чакаше Ева Линд. Постави пластинката с магнитната лента в ключалката и отвори вратата. Видя, че Ева Линд е разтворила широко прозореца, седи на перваза и гледа как снегът пада към земята.

— Ева — каза Ерлендур спокойно.

Ева отвърна нещо, което той не чу.

— Ела, мила! — рече той, като се приближи внимателно към нея.

— Изглежда толкова лесно! — прошепна Ева Линд.

— Ева, ела! — промълви Ерлендур. — Хайде да се прибираме у дома.

Тя се обърна към него. Гледа го известно време и накрая кимна с глава.

— Да си тръгваме! — каза спокойно, стъпи с крака на пода и затвори прозореца.

Ерлендур се приближи до нея и я целуна по челото.

— Ограбих ли ти детството, Ева? — попита той глухо.

— А? — възкликна тя.

— Нищо.

Ерлендур се взря в очите ѝ. Понякога виждаше в тях бели лебеди.

Сега лебедите бяха черни.

Мобилният телефон на Ерлендур иззвъня, докато се намираха в асансьора, на път към фойето. Той веднага разпозна гласа.

— Искях само да ти пожелаая щастлива Коледа — каза Валгердур, която като че ли шепнеше в телефона.

— Благодаря, подобно — отвърна Ерлендур. — Щастлива Коледа.

Щом стигнаха долу в преддверието, Ерлендур надникна в трапезарията. Тя бе претъпкана от чужденци, които се угощаваха с празничните блюда на шведската маса и бърбеха на всички възможни езици, така че весела глъч се носеше из целия приземен етаж. Не успя

да отблъсне мисълта, че някой от чуждестранните гости държи оръжието на убийството в ръцете си.

Каза на шефа на рецепцията, че вероятно Роузант е изпратил жената, която е преспала с него оная нощ и търси заплащане за услугата си. Шефът на рецепцията отвърна, че започнал да подозира подобно нещо. Вече бил докладвал на собствениците за случващото се в хотела с покровителството на шефа и главния сервитьор, но не знаел какво щяло да излезе от това.

Ерлендур забеляза управителя на хотела, който учудено гледаше Ева Линд. Искаше му се да се престори, че не го вижда, но управителят се размърда и му препречи пътя.

— Искях само да ти благодаря, ти, разбира се, няма нужда да плащаш за гостуването си тук!

— Вече съм оправил сметката — каза Ерлендур. — Остани си със здраве!

— А какво става с Хенри Уапшот? — попита управителят, приближавайки се плътно до Ерлендур. — Какво смятате да правите с него?

Ерлендур се спря. Държеше Ева Линд за ръка, а тя погледна управителя на хотела с безучастен поглед.

— Ще го изпратим в Англия. Нещо друго?

Шефът на хотела запристъпва от крак на крак.

— Мислиш ли да направиш нещо за лъжите, които момичето ти наговори по повод участниците в конференции?

Ерлендур се усмихна на себе си.

— Някакви притеснения ли имаш? — попита той.

— Всичко беше лъжа.

Ерлендур прегърна Ева и двамата потеглиха към изхода.

— Ще видим — каза той.

Докато преминаваха през фойето, Ерлендур забеляза, че хората се спират и започват да се оглеждат. Вече не звучаха сладникавите американски коледни песнички. Ерлендур се усмихна вътрешно, шефът на рецепцията беше изпълнил молбата му и сменил музиката, която се носеше от високоговорителите. Мислеше си за остатъка от тиража на грамофонните плочи на Гвюдлойгур. Попита Стефания дали има представа къде може да е, но тя не знаеше. Нямала никаква идея

къде би могъл да го скрие и мислела, че е малко вероятно да бъде намерен някога.

Лека-полека в трапезарията настана тишина. Гостите на хотела се споглеждаха с удивление и обръщаха очи нагоре към тавана, сякаш за да видят откъде се разнася тази чудна песен. Служителите на хотела стояха като вкаменени и също слушаха. Изглеждаше като че времето бе престанало да тече.

Излязоха от хотела. Ерлендур продължи да пее заедно с детето Гвюдлойгур прекрасния псалм и отново усети в душата си онази дълбока страстна тъга в гласа на момчето.

О, Отче, дай ми малко светлинка за краткия път на моя живот...

Издание:

Автор: Арналдур Индридасон

Заглавие: Гласът

Преводач: Айгир Сверисон

Година на превод: 2017

Език, от който е преведено: исландски

Издание: първо

Издател: ИК „Колибри“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2017

Тип: роман

Националност: исландска

Печатница: „Инвестпрес“

Излязла от печат: 23.06.2017

Технически редактор: Симеон Айтов

Художник: Стефан Касъров

Коректор: Людмила Стефанова

ISBN: 978-619-02-0042-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/9756>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.